

La realitat juvenil a CATALUNYA

Observatori Català de la Joventut

La realitat juvenil a CATALUNYA

Observatori del Tercer Sector

Centre d'Estudis Sociològics sobre la Vida Quotidiana
i el Treball (QUIT)

Universitat Autònoma de Barcelona

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Secretaria General de Joventut

Barcelona, abril 2006

Índex

Presentació	1
Autors de l'estudi	2
1 Introducció	3
2 Plantejament de l'estudi	4
2.1 Finalitat de l'estudi	4
2.2 La problemàtica i el seu tractament metodològic	4
2.3 Les tècniques utilitzades i la seva funció en la recerca	5
2.3.1 Explotació de treballs i estudis ja realitzats	5
2.3.2 Explotació de dades estadístiques	6
2.3.3 Explotació dels grups de discussió	6
2.3.4 Explotació d'entrevistes personals	7
2.4 Estructura dels informes	8
3 Context socioeconòmic	9
3.1 Localització	9
3.2 Distribució de la població	9
3.3 El territori	14
3.4 Economia, activitat i treball	17
3.5 Educació	20
3.6 Habitatge	24
3.7 Salut	27
3.8 Recursos culturals	30
4 La realitat dels joves	31
4.1 Emancipació	31
4.1.1 Educació	31
4.1.2 Treball	43
4.1.3 Habitatge	58
4.1.4 Salut	63
4.1.5 Cultura i estils de vida	67
4.2 Participació	70
4.3 Cohesió social i equilibri territorial	72
5 Síntesi i conclusions	99
5.1 Emancipació	99
5.2 Participació	104
5.3 Cohesió social i equilibri territorial	105
6 Bibliografia	109
7 Annexos	110
Annex 1. Notes metodològiques	110
Annex 2. Índex de taules estadístiques	120
Annex 3. Taules estadístiques complementàries	123

Presentació

Ens complau presentar **La realitat juvenil a Catalunya**, el darrer informe elaborat a partir dels resultats de l'estudi territorial sobre les persones joves catalanes.

Seguint les directrius del Pla Nacional de Joventut de Catalunya, eina de definició, impuls i coordinació de les polítiques de joventut, l'anàlisi de la realitat juvenil esdevé el pas previ a la definició d'objectius i a la concreció dels programes d'actuació. Només a partir del coneixement de la realitat dels joves és possible dissenyar unes polítiques de joventut realistes i de proximitat. És en aquest sentit que, la Secretaria General de Joventut, i amb la finalitat de contribuir a millorar les polítiques de proximitat, encarrega una recerca sobre la realitat juvenil a nivell comarcal. L'estudi, coordinat per l'Observatori Català de la Joventut, ha estat elaborat per l'Observatori del Tercer Sector i el Centre d'Estudis Sociològics sobre la Vida Quotidiana i el Treball del Departament de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Així doncs, **la realitat juvenil a Catalunya** és l'informe que recull de manera general i comparativa els resultats dels quaranta un informes comarcals i els set informes d'àmbits del pla territorial que componen el conjunt de la recerca. Tots els informes comarcals, així com els d'àmbit del pla territorial i el present del conjunt de Catalunya, mantenen la mateixa estructura: un cop fet el plantejament metodològic de l'estudi, la primera part es centra en analitzar breument el context socioeconòmic de la comarca; la segona, la part central de l'estudi, analitza la realitat juvenil a partir dels eixos que estableix el Pla Nacional de Joventut de Catalunya revisat, l'emancipació i la participació; finalment, es presenta un darrer punt de síntesi i conclusions.

Cal també destacar que en l'informe català es comparen les dades dels diferents àmbits del pla territorial amb les del conjunt de Catalunya. Finalment, fer notar que s'ha dut a terme a través de la metodologia de recerca que l'Observatori Català de la Joventut ha proposat en els darrers anys als ens locals per fer l'anàlisi de la realitat juvenil del seu municipi o comarca.

No podríem acabar aquesta presentació sense agrair molt sincerament la col·laboració de tots els joves i les joves que han participat en l'estudi a través dels grups de discussió. També agrair a tots els professionals en matèria de joventut i de les diferents administracions públiques que han participat en les entrevistes i els grups de discussió. Finalment, agrair a l'Institut d'Estadística de Catalunya la seva col·laboració en la informació cedida per a poder fer el tractament de les dades estadístiques

Observatori Català de la Joventut

Autors de l'estudi

Observatori del Tercer Sector

Coordinadors:

- Núria Valls
- Pau Vidal

Investigadores principals:

- Clara Créixams
- Maria Sureda
- Anna Font

Equip de suport:

- Marina Albinyana
- Anna Torrent
- Anna Vilarrasa
- Bego Martínez

Centre d'Estudis Sociològics sobre la Vida Quotidiana i el Treball (QUIT) Universitat Autònoma de Barcelona

Coordinadors i investigadors:

- Joan Miquel Verd
- Pedro López

Investigadors i investigadores:

- Jonatan Castaño
- Clèlia Colombo
- Sergio Porcel
- Núria Quintana
- Gerard Quiñones
- Daniel Tarragó

1

Introducció

A finals del mes d'octubre del 2004 l'Observatori Català de la Joventut de la Secretaria General de Joventut va encarregar conjuntament a l'Observatori del Tercer Sector i al Centre d'Estudis Sociològics sobre la Vida Quotidiana i el Treball del Departament de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona un estudi que volia encarar la realitat juvenil catalana des d'una perspectiva territorial i que havia d'anar més enllà de la simple descripció estadística. L'objectiu primordial era analitzar des d'un enfocament integrat com transcorre l'existència dels i les joves catalans i catalanes i quins són els factors que hi influeixen. En definitiva, es tractava de situar els comportaments, representacions i actituds del jovent català en el marc d'unes determinades condicions de vida, en les quals, evidentment, la variable territorial hi té un paper determinant.

L'encàrrec es fa en un context social i econòmic en què la realitat juvenil es veu afectada per esdeveniments variats, que dibuixen un panorama complex i a vegades contradictori. Per una banda creix la taxa d'activitat i el percentatge d'ocupació, i es redueix la taxa d'atur. Per l'altra, aquest increment de l'ocupació es produeix en unes condicions de gran precarietat. Al mateix temps, el nivell d'estudis assolits continua pujant, fet que es pot relacionar amb la importància creixent que tenen els estudis com a condició necessària però no suficient per arribar a ocupar categories socioprofessionals elevades. No obstant això, situacions com la sobrequalificació o el fet que les dones joves, tot i tenir més nivell educatiu, pateixin més l'atur que els homes de la mateixa edat qüestionen la suposada relació entre formació i ocupació. També són prou conegudes les dificultats que té el jovent per emancipar-se de la llar d'origen: les dificultats en l'estabilització laboral, l'allargament dels estudis i el preu de l'habitatge s'apunten repetidament com a factors explicatius. Però, d'altra banda, el suposat "conflicte generacional" entre pares i fills, al qual tant s'havia al·ludit en el passat, sembla haver desaparegut, i avui en dia la convivència a la llar familiar no sembla viure's com a un problema.

Aquests esdeveniments tenen concrecions diferents en un espai geogràfic tan heterogeni com el català: el 69% de la població catalana es concentra en el 10% del territori (Àmbit metropolità), ens trobem comarques amb un gran dinamisme i competitivitat productiva i altres amb dèficits en infraestructures i economies que no creixen. Però aquesta realitat territorial és dinàmica i canviant. Al mateix temps que el jovent de les comarques més despoblades marxa a altres llocs per buscar feina, l'encariment del preu de l'habitatge a les zones més densament poblades també provoca el desplaçament de població jove (i no tan jove) entre comarques. Fins i tot algunes comarques que tradicionalment havien perdut població ara creixen en efectius.

En definitiva, una bona part dels fenòmens en què es veuen implicades les persones del territori català d'entre 15 i 29 anys tenen un recorregut que sobrepasa les simplificacions que sovint es fan. És el desig d'abordar aquesta complexitat, junt amb la voluntat d'atorgar protagonisme a les diferències territorials, el que ens ha dut a plantejar un estudi sociològic detallat, amb una visió integradora de la realitat i amb una base territorial destacada. L'aproximació metodològica que hi hem fet ha estat plural i múltiple. A l'anàlisi de la informació quantitativa territorialitzada per comarques —que encara és insuficient per abordar totes les dimensions que configuren les condicions de vida del jovent—, hi hem afegit una aproximació qualitativa fonamentada principalment en la tècnica del grup de discussió, així com també una explotació dels estudis ja existents. D'aquesta manera esperem poder apropar-nos amb el màxim de fidelitat a una realitat juvenil que és més heterogenia i múltiple del que pot semblar a primera vista.

2

Plantejament de l'estudi

2.1 Finalitat de l'estudi

Partint de les consideracions anteriors, el present estudi es planteja els següents objectius bàsics:

- Oferir, especialment a regidors i regidores, tècniques i tècnics de joventut dels consells comarcals, el coneixement necessari per dissenyar polítiques de joventut al més realistes i integrals possible, sense fragmentar la realitat dels joves segons els àmbits de la vida.
- Detectar les peculiaritats dels joves i de les joves en comportaments, representacions i actituds des d'una perspectiva territorial comarcal, alhora que per àmbits territorials* i a nivell global català.
- Analitzar i interrelacionar les implicacions de la peculiaritat territorial en els diferents àmbits de vida dels joves i de les joves: emancipació, estils de vida i participació, i territorialitat i cohesió social.
- Interrelacionar els diferents eixos temàtics emmarcant-los en el context socioeconòmic de les unitats territorials.

2.2 La problemàtica i el seu tractament metodològic

El disseny general de la recerca que s'ha seguit per aconseguir els objectius plantejats ha estat de caràcter multiestratègic, amb l'ús de fonts primàries i secundàries, i combinant dades de caràcter quantitatiu i qualitatiu.

Cal tenir en compte que tot un seguit de factors rellevants per a l'estudi de la realitat juvenil difícilment apareixen en les dades de caràcter estadístic. Un fet diferencial i definitori del que és ser jove en l'actualitat és que la condició juvenil no és defineix com allò que no és sinó com allò que és: un procés social organitzat, institucionalitzat i estructurat socialment i històricament, pel qual els adolescents devenen adults. Això significa que la joventut cal entendre-la com a una etapa de ciutadania, en què les persones adquireixen i posen en pràctica els drets i deures socials. No obstant això, en el context actual hi ha una major diversitat de trajectòries i, al mateix temps, majors dificultats per posar en pràctica l'exercici de la plena ciutadania. Això implica una gran heterogeneïtat de joves, les joves i els joves són molt diferents entre si. Aquesta heterogeneïtat i diversitat requereix precisament, en molts casos, l'ús de tècniques qualitatives.

Aquest plantejament, per tant, s'ha traduït en la utilització de dues tècniques d'anàlisi principals: l'explotació qualitativa de les informacions provinents de grups de discussió realitzats expressament per a la recerca, i l'anàlisi estadística de les dades de l'Estadística de població de 1996 i el Cens de 2001. De forma complementària, també s'ha fet ús d'entrevistes personals a experts i agents socials i de dades estadístiques secundàries provinents de diverses fonts.

*Ens referim als àmbits establerts per la Llei 1/1995, de 16 de març, del Pla territorial general de Catalunya i per la posterior aprovació de la Llei 24/2001, de 31 de desembre, de reconeixement de l'Alt Pirineu i Aran com a àrea funcional de planificació. Els àmbits són agrupacions de comarques senceres. L'aprovació de la moció 80/IV, de 20 d'abril de 1995, pel Ple del Parlament de Catalunya insta a prendre com a referència les noves divisions administratives territorials de Catalunya d'acord amb aquest Pla. Les denominacions són les que queden establertes en el text de la Llei del Pla. Els identificadors no són cap codi oficial, simplement són uns identificadors que s'han donat en aquesta base de dades.

De cara a la realització dels grups de discussió s'han establert les set agrupacions comarcals següents, que es corresponen amb els àmbits territorials dels que s'ha parlat més amunt:

- Alt Pirineu i Aran: Cerdanya, Alt Urgell, Alta Ribagorça, Pallars Jussà, Pallars Sobirà i Val d'Aran.
- Àmbit Metropolità: Alt Penedès, Baix Llobregat, Barcelonès, Garraf, Maresme, Vallès Occidental i Vallès Oriental.
- Camp de Tarragona: Alt Camp, Baix Camp, Baix Penedès, Conca de Barberà, Priorat i Tarragonès.
- Comarques Centrals: Anoia, Bages, Berguedà, Osona i Solsonès.
- Comarques Gironines: Alt Empordà, Baix Empordà, Garrotxa, Gironès, Pla de l'Estany, Ripollès i Selva.
- Àmbit de Ponent: Garrigues, Noguera, Pla d'Urgell, Segarra, Segrià i Urgell.
- Terres de l'Ebre: Baix Ebre, Montsià, Ribera d'Ebre i Terra Alta.

Metodològicament, el disseny que s'ha realitzat ha buscat una forta articulació quantitativa-qualitativa de manera que la primera aproximació estadística al territori ha permès identificar homogeneïtats comarcals i fer més eficient l'ús posterior dels grups de discussió (sempre respectant la base territorial, per tant, sense barrejar comarques pertanyents a àmbits territorials diferents). Igualment, a l'hora de redactar els informes comarcals, aquesta articulació ha permès una mena de *triangulació* entre els diferents tipus de dades, fet que reforça les afirmacions que s'hi fan.

Un altre gran avantatge del disseny realitzat ha estat la seva replicació, és a dir, la capacitat de contestar i contrastar preguntes similars de forma repetida, variant només la variable territorial. Ha estat així en els casos en què els perfils socials dels grups de discussió han estat coincidents entre els diferents àmbits territorials. Aquesta replicació garanteix una validesa i una fiabilitat elevades, i ha permès obtenir resultats i conclusions rellevants tant per a la realitat social juvenil de cada comarca com per al conjunt de Catalunya.

2.3 Les tècniques utilitzades i la seva funció en la recerca

Per acabar aquest apartat apuntem seguidament els detalls concrets de l'ús que s'ha fet de les diferents informacions, quines tècniques s'han utilitzat, i els objectius i les funcions que han complert en el marc de la recerca.

2.3.1 Explotació de treballs i estudis ja realitzats

Els tipus de treballs consultats han estat aquells que aborden la realitat juvenil catalana tant des d'un punt de vista global com aquells que tenen com a àmbit particular de l'estudi una comarca o municipi concret. De fet, aquestes dues orientacions permeten aconseguir objectius diferents. Per una banda, totes aquelles recerques i explotacions estadístiques realitzades des d'una perspectiva més globalitzadora i abarçant ens han servit per contextualitzar i identificar les grans línies d'estructuració i de canvi en la realitat juvenil catalana. Per altra banda, aquells estudis que alguns consells comarcals i municipis han realitzat sobre la seva pròpia realitat juvenil ens han marcat les línies per seguir aprofundint en les qüestions particulars dels diferents territoris. Uns i altres tipus de treballs han permès emprendre i complementar l'explotació de les informacions produïdes en la nostra recerca amb unes bases ja contrastades amb anterioritat.

2.3.2 Explotació de dades estadístiques

La recerca ha utilitzat dues fonts estadístiques fonamentals: el Cens de Població de l'any 2001 i l'Estadística de Població de l'any 1996. Aquestes informacions s'han tractat per comarques, per àmbits territorials i pel conjunt de tota Catalunya, i dividint els joves entre 15 i 29 anys en grups quinquennals. Precisament aquesta possibilitat de realitzar els agrupaments territorials en els diferents nivells pels quals ens interessàvem ha fet que aquestes fonts constituïssin la base de la nostra explotació estadística. S'han utilitzat algunes altres fonts estadístiques amb referència temporal una mica més recent (l'actualització del padró de l'any 2004 i altres estadístiques dels departaments d'Educació, de Treball, de Salut) però que no permetien un tractament tan detallat per grups d'edat i per comarques. Cal assenyalar també que aquest estudi és el primer que l'Observatori Català de la Joventut elabora fent servir dades del Cens de Població de 2001, fins ara les dades utilitzades provenien de l'Estadística de Població de l'any 1996.

Els usos d'aquestes informacions han estat variats. En un primer moment s'ha realitzat una explotació (anàlisi factorial) encaminada a realitzar agrupaments comarcals. Més concretament, s'han cercat homogeneïtats comarcals que permetessin assignar un determinat perfil de joves amb característiques socials semblants a més d'una comarca. Això s'ha fet per tal que resultés més eficient la realització dels grups de discussió: les conclusions extretes d'un determinat grup de discussió realitzat en una comarca concreta es poden extrapolar al jovent de les comarques amb característiques semblants. Aquesta extrapolació s'ha fet sense trencar la lògica de coherència territorial, només s'han agrupat comarques que pertanyessin a un mateix àmbit territorial.

Un segon objectiu de l'anàlisi quantitativa ha estat el de caracteritzar les comarques amb relació a l'àmbit territorial al qual pertanyen i al conjunt de Catalunya. Aquesta caracterització ha tingut un caire principalment descriptiu i ha tingut com a objectiu principal obtenir una visió general de tot un conjunt de factors que acaben configurant la realitat territorial en què es desenvolupa la vida del jovent. Així, de cara a obtenir aquesta "fotografia" global de cada comarca s'han tractat els següents eixos: població, nivell econòmic i mercat de treball, territori, salut, ensenyament i educació, habitatge, i equipaments culturals.

Finalment, s'ha realitzat una explotació de les dades estadístiques provinents del Cens de Població de 2001 i de l'Estadística de Població de l'any 1996 en què s'ha cercat aconseguir una panoràmica al més detallada possible de cada una de les realitats comarcals que es volien analitzar. Aquí l'anàlisi s'ha concentrat en els segments d'edat juvenil i en la identificació de l'entorn econòmic i social comarcal en què transcorre la vida dels joves i de les joves, donant un especial protagonisme a l'evolució temporal. Aquesta informació no només té interès per si mateixa, ja que permet una caracterització de les particularitats comarcals en les condicions de vida del jovent, sinó que també ha fet possible una millor contextualització (i per tant interpretació) de la informació qualitativa obtinguda en els grups de discussió.

2.3.3 Explotació dels grups de discussió

La tècnica dels grups de discussió s'ha utilitzat en dos moments diferents de la recerca i amb dues finalitats diferents. En un primer moment s'han realitzat grups de discussió de caràcter exploratori amb l'objectiu de detectar aquelles qüestions més rellevants per a les comarques que s'havien d'estudiar. Aquests grups de discussió han estat formats principalment per tècnics i tècniques de joventut dels consells comarcals i les coordinacions territorials, tot i que també hi han intervingut professionals provinents de diferents institucions i de diferents especialitats. D'aquest tipus de grups de discussió se n'ha fet un per cada àmbit territorial, compost per unes deu persones. La informació obtinguda no només ha permès delimitar millor els perfils dels joves i les joves que participarien posteriorment en la segona fase de realització dels grups, sinó que també ha fet possible plantejar qüestions sobre les que calia aprofundir en els grups de discussió amb els i les joves.

Si el primer tipus de grups de discussió es pot qualificar genèricament com a “grups de professionals”, el segon tipus de grups de discussió tenia un caràcter molt més focalitzat, tant pels perfils convocats com per les qüestions tractades. Aquest segon tipus de grups ha estat el que ha proporcionat el gruix de la informació qualitativa que posteriorment s’ha explotat i sistematitzat en els diferents informes realitzats. S’han realitzat cinc grups de discussió per cada àmbit territorial (excepte a l’Àmbit Metropolità on se n’han realitzat sis i a les Terres de l’Ebre on se n’han realitzat quatre). En aquest punt és important destacar que s’ha seguit el criteri de realitzar un grup de discussió per cada perfil diferent de jove, és a dir, dins cada àmbit territorial s’han delimitat tants perfils diferenciats de joves com nombre de grups de discussió es realitzaven. Aquesta delimitació dels perfils dins cada àmbit territorial ha estat el resultat de la primera fase d’explotació estadística i de les informacions proporcionades en els “grups de professionals”. Així, aquests perfils han estat els que es consideraven més característics de l’àmbit territorial, intentant sempre respectar la regla de buscar el màxim d’heterogeneïtat entre perfils per tal de recollir la variabilitat interna del territori. Per la seva banda, cada un dels grups corresponent a un perfil concret es fonamentava en unes característiques compartides, de manera que es complís la condició d’homogeneïtat social entre els i les assistents. El nombre mitjà d’assistents a cada grup s’ha situat entre sis i deu persones.

2.3.4 Explotació d’entrevistes personals

La tècnica de l’entrevista personal s’ha utilitzat com a complement de la del grup de discussió. Per una banda s’ha fet servir per acabar de completar la informació que provenia dels grups de joves, especialment en aquelles qüestions en les quals ha estat més difícil obtenir un diàleg fluid (per exemple, en temes vinculats a comportaments de risc). Per una altra banda s’ha fet servir ja en la fase de redacció dels informes, amb l’objectiu de contrastar les afirmacions que s’hi feien.

Les entrevistes s’han realitzat majoritàriament cara a cara, tot i que en alguns casos també telefònicament. El perfil de les persones entrevistades ha estat semblant al de les que es varen convocar en els “grups de professionals”, és a dir, professionals i experts en qüestions vinculades a la realitat juvenil, provinents de diferents especialitats i institucions. Atès el caràcter auxiliar i complementari de les entrevistes, la seva explotació no ha tingut el protagonisme dels grups de discussió en la redacció dels informes, però sí que han permès abordar temàtiques que d’altra manera haguessin resultat escassament tractades.

2.4 Estructura dels informes

A continuació es presenta la informació recollida per al global del territori català, desglossada en els grans apartats següents.

En el punt 3, **“Context socioeconòmic”**, es dona una visió general dels set àmbits territorials i el global de Catalunya. Per oferir aquesta fotografia s’han seleccionat alguns indicadors generals sobre la situació demogràfica, territorial, econòmica, entre d’altres.

En el punt 4, **“La realitat dels joves”**, s’analitza la informació recollida amb relació a la situació i les percepcions dels joves i les joves del territori, combinant l’explicació de les dades estadístiques i les aportacions dels mateixos joves i tècnics mitjançant els grups de discussió dels àmbits. Aquest punt constitueix el gruix de l’informe.

En el punt 5, **“Síntesi i conclusions”**, es presenten d’una manera resumida els principals elements de l’anàlisi que es fa en el punt anterior, intentant apuntar també possibles camps d’intervenció en la realitat analitzada.

Finalment, s’adjunta la bibliografia general utilitzada i tres annexos diferents. El primer consisteix en un annex metodològic que ofereix, per una banda, una explicació de les recodificacions més significatives fetes amb les dades del Cens de 2001 i, per l’altra, una explicació detallada del treball de camp realitzat. El segon és un annex estadístic que es presenta en suport informàtic. A banda de complementar la informació quantitativa presentada en els punts 3 i 4 de l’informe, és la base d’alguns dels comentaris i les reflexions que apareixen en el propi punt 4.

3

Context socioeconòmic

3.1 Localització

La geografia catalana es divideix en els set àmbits del pla territorial detallats al mapa, que agrupen entre quatre i set comarques cadascun. Al nord-est del principat se situen les Comarques Gironines, àmbit territorial que limita al nord amb França, i a l'oest i sud-oest amb els dos àmbits territorials que conformen la demarcació de Barcelona (Comarques Centrals* i l'Àmbit Metropolità). Aquests dos darrers àmbits ocupen la part central de Catalunya, limitant a l'oest amb l'Alt Pirineu i Aran i amb l'Àmbit de Ponent. Finalment, el Camp de Tarragona inclou les comarques més meridionals de la demarcació de Tarragona, i les quatre comarques de Terres de l'Ebre configuren l'extrem sud-oest del Principat.

3.2 Distribució de la població

Al 2004, la població de Catalunya és de 6.813.319 habitants, que tenen una distribució força heterogènia entre els set àmbits territorials. Segons aquestes mateixes dades del 2004, a l'Àmbit Metropolità es concentren 4.673.648 habitants, un 68,6% de tota la població catalana; per altra banda, cap dels altres àmbits territorials no arriba al 10%. Per ordre descendent, la distribució de la població és la següent: les Comarques Gironines tenen 622.936 habitants, un 9,1% del total; el Camp de Tarragona té 505.351 habitants, un 7,4% del total; les Comarques Centrals tenen 457.022 habitants, un 6,7% del total; l'Àmbit de Ponent té 317.183 habitants, un 4,7% del total; les Terres de l'Ebre tenen 168.793 habitants, un 2,5% del total; i finalment, l'Alt Pirineu i Aran té 68.386 habitants, que representen només un 1,0% del total d'habitants catalans.

*Amb l'excepció de la comarca del Solsonès, que tot i estar dins de l'àmbit de les Comarques Centrals s'ubica a la demarcació de Lleida, i els casos particulars de les comarques de la Selva i la Cerdanya que integren municipis de diferents demarcacions.

Evolució de la població. Àmbits Territorials i Catalunya, 1981-2004.

3.2.1	Habitants					
	1981	1986	1991	1996	2001	2004
Territori						
Àmbit Metropolità	4.238.876	4.229.527	4.264.422	4.228.048	4.390.390	4.673.648
Comarques Gironines	456.888	477.995	499.114	519.941	553.661	622.936
Camp de Tarragona	358.809	368.305	387.052	419.006	451.902	505.351
Terres de l'Ebre	154.241	155.578	154.952	155.670	157.771	168.793
Àmbit de Ponent	289.799	290.481	292.746	294.058	299.079	317.183
Comarques Centrals	396.399	396.746	401.826	412.250	427.645	457.022
Alt Pirineu i Aran	61.402	60.006	59.382	61.067	62.662	68.386
Catalunya	5.956.414	5.978.638	6.059.494	6.090.040	6.343.110	6.813.319

Font: Censos de 1981, 1991 i 2001. Padrons municipals d'habitants de 1986, 1996 i 2004. Institut d'Estadística de Catalunya.

A la taula 3.2.1 es pot comprovar que des del 1981 la població catalana no ha deixat de créixer, tot i que amb uns ritmes molt diferents en funció dels anys. Després de créixer en poc més de 100.000 habitants en 15 anys (1981-1996), l'acceleració en el creixement de la població en el període del 1996 al 2004 ha estat espectacular. En aquests darrers anys el nombre d'habitants de Catalunya ha pujat un 11,9%. Aquest creixement ha estat irregular entre els diferents àmbits territorials, mentre àmbits com les Terres de l'Ebre o l'Àmbit de Ponent han crescut entre l'any 1981 i el 2004 al voltant del 9,5%, el Camp de Tarragona ha crescut un 40,8% i les Comarques Gironines un 36,3%.

La taula 3.2.2 ens mostra l'aportació que ha fet el creixement natural al creixement global de la població que acabem de comentar. Del 1991 al 1999 els creixements del conjunt de Catalunya han estat molt propers a zero, amb quatre àmbits (Alt Pirineu i Aran, Comarques Centrals, Àmbit de Ponent i Terres de l'Ebre) que registraven creixements negatius. A partir del 2000, la taxa de creixement s'ha anat recuperant, i el 2003 ha arribat al 2,0%. En el darrer any per al qual tenim dades, el creixement del Camp de Tarragona arriba al 2,9%, molt lluny d'àmbits com l'Alt Pirineu i Aran i les Terres de l'Ebre en què les taxes negatives són molt destacades.

Evolució de la taxa de creixement natural. Àmbits Territorials i Catalunya, 1986-2003.

3.2.2	Taxa de creixement natural							
	1986	1991	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Territori								
Àmbit Metropolità	2,7	0,9	0,5	0,6	1,7	1,8	2,2	2,3
Comarques Gironines	2,0	1,4	0,7	0,2	1,4	1,3	1,6	2,4
Camp de Tarragona	3,3	1,5	1,1	0,8	2,3	2,5	2,6	2,9
Terres de l'Ebre	-0,6	-2,4	-2,9	-3,5	-2,6	-2,4	-2,3	-2,4
Àmbit de Ponent	-0,1	-1,4	-2,5	-2,0	-1,0	-0,8	-1,3	-0,6
Comarques Centrals	0,9	-0,3	-1,1	-0,6	-0,1	-0,3	0,3	0,7
Alt Pirineu i Aran	-2,1	-4,0	-3,5	-3,7	-3,3	-2,4	-3,2	-2,9
Catalunya	2,3	0,7	0,2	0,3	1,3	1,4	1,7	2,0

Font: Estimacions de població i moviment natural de la població. Institut d'Estadística de Catalunya.

Les dades de les taules 3.2.3 i 3.2.4 mostren una població catalana prou envellida, amb dades molt similars entre homes i dones (excepte en el grup de més de 65 anys). Els àmbits territorials més envellits són les Terres de l'Ebre, l'Àmbit de Ponent, les Comarques Centrals i l'Alt Pirineu i Aran.

Distribució de la població per grups d'edat. Homes. Percentatges. Àmbits Territorials i Catalunya, 2004.

3.2.3	Homes								
	0-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	Total H
Territori									
Àmbit Metropolità	9,9	4,7	5,1	7,1	9,9	9,7	40,0	13,7	2.290.445
Comarques Gironines	10,0	5,0	5,2	7,0	9,1	9,0	40,0	14,6	313.173
Camp de Tarragona	10,2	5,0	5,4	7,2	9,5	9,1	40,1	13,5	253.865
Terres de l'Ebre	8,2	4,6	5,3	7,4	9,0	8,4	38,3	18,8	85.742
Àmbit de Ponent	9,1	4,6	5,1	6,8	8,9	8,7	39,2	17,4	159.602
Comarques Centrals	9,9	4,7	5,2	7,0	9,1	8,6	39,5	15,9	228.361
Alt Pirineu i Aran	8,3	4,3	4,6	6,3	8,7	8,6	41,0	18,2	35.141
Catalunya	9,8	4,7	5,2	7,1	9,6	9,4	39,9	14,3	3.366.329

Font: Padró municipal d'habitants. Institut d'Estadística de Catalunya.

Les dades de la taula 3.2.5 tornen a posar de manifest les diferències entre els àmbits de les Terres de l'Ebre, de Ponent, de les Comarques Centrals i de l'Alt Pirineu i Aran, i la resta. Aquests quatre àmbits són els que tenen un percentatge de població nascuda a Catalunya superior a la mitjana catalana (69,4%). Pel que fa a la població nascuda a la resta de l'Estat espanyol i fora de l'Estat les xifres no presenten uns agrupaments tan clars. L'àmbit Metropolità i el Camp de Tarragona són les úniques comarques que estan per sobre la mitjana catalana en la proporció de població nascuda a la resta de l'Estat, i l'Àmbit Metropolità, les Comarques Gironines i les Terres de l'Ebre les que estan per sobre la mitjana catalana pel que fa a població nascuda a l'estranger. Dins aquest darrer perfil cal destacar els baixos percentatges de l'Àmbit de Ponent i de les Comarques Centrals.

Distribució de la població per grups d'edat. Dones. Percentatges. Àmbits Territorials i Catalunya, 2004.

3.2.4	Dones								
	0-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	Total D
Territori									
Àmbit Metropolità	8,9	4,2	4,7	6,5	8,8	8,6	39,2	19,1	2.383.203
Comarques Gironines	9,6	4,8	5,0	6,7	8,4	8,1	38,2	19,2	309.763
Camp de Tarragona	9,8	4,8	5,2	6,9	8,8	8,3	38,6	17,6	251.486
Terres de l'Ebre	8,2	4,2	5,1	6,7	7,7	7,1	37,2	23,8	83.051
Àmbit de Ponent	8,7	4,5	4,9	6,5	8,0	7,6	37,2	22,6	157.581
Comarques Centrals	9,2	4,4	4,9	6,6	8,0	7,4	37,6	21,8	228.661
Alt Pirineu i Aran	7,9	4,2	4,4	6,3	8,1	8,2	38,1	22,9	33.245
Catalunya	9,0	4,3	4,8	6,6	8,6	8,4	38,8	19,5	3.446.990

Font: Padró municipal d'habitants. Institut d'Estadística de Catalunya.

Distribució de la població per lloc de naixement. Valors absoluts i percentatges. Àmbits Territorials i Catalunya, 2004.

3.2.5	Població per lloc de naixement				
		Catalunya	Resta de l'Estat espanyol	Estranger	Total
Territori					
Àmbit Metropolità	Valors	2.932.457	1.234.456	506.735	4.673.648
	%	62,7	26,4	10,8	
Comarques Gironines	Valors	430.852	111.546	80.538	622.936
	%	69,2	17,9	12,9	
Camp de Tarragona	Valors	324.313	129.007	52.031	505.351
	%	64,2	25,5	10,3	
Terres de l'Ebre	Valors	132.272	18.217	18.304	168.793
	%	78,4	10,8	10,8	
Àmbit de Ponent	Valors	242.346	47.788	27.049	317.183
	%	76,4	15,1	8,5	
Comarques Centrals	Valors	343.591	79.567	33.864	457.022
	%	75,2	17,4	7,4	
Alt Pirineu i Aran	Valors	50.097	11.426	6.863	68.386
	%	73,3	16,7	10,0	
Catalunya	Valors	4.455.928	1.632.007	725.384	6.813.319
	%	65,4	24,0	10,6	

Font: Padró municipal d'habitants. Institut d'Estadística de Catalunya.

3.3 El territori

Respecte a la relació entre població i territori a Catalunya, les dades de les taules 3.3.1, 3.3.2 i 3.3.3 constaten les diferències existents entre àmbits. Les dades sobre densitat mostren un augment progressiu de la densitat de població a tot Catalunya; ara bé, aquests increments varien entre àmbits territorials. Els més elevats són els de les Comarques Gironines i els del Camp de Tarragona. Amb tot, el més significatiu de la taula 3.3.1 són les enormes disparitats en les densitats, amb la de l'Alt Pirineu i Aran a una distància enorme de la de l'àmbit Metropolità.

Les dades mostren perfectament les diferències territorials pel que fa a la distribució de la població. Així, tot i que la taula 3.3.2 sembla indicar un pes important de la població que viu a municipis de més de 50.000 habitants no només a l'Àmbit Metropolità, sinó també al Camp de Tarragona i a l'Àmbit de Ponent, les dades de la taula 3.3.3 mostren clarament que l'únic àmbit realment urbà és el Metropolità amb gairebé un 40% de municipis de més de 10.000 habitants. Les dades per als altres dos àmbits amb una presència important de població a les zones urbanes mostren que la gran majoria de municipis tenen pocs habitants, és a dir, els àmbits tenen un o dos municipis de caràcter urbà, però la resta del territori es pot considerar més aviat rural. A l'extrem oposat d'aquestes realitats territorials amb una presència important de població que viu a nuclis de més de 50.000 habitants trobem els àmbits de les Terres de l'Ebre i l'Alt Pirineu i Aran, on el 56,4% de la població en el primer cas i el 82,6% de la població en el segon habita en municipis de menys de 10.000 habitants.

Superfície i evolució de la densitat de població. Valors en km² i en habitants per km². Àmbits Territorials i Catalunya, 1986-2004.

3.3.1	Superfície km ²	Densitat (habitants/km ²)				
		1986	1991	1996	2001	2004
Territori						
Àmbit Metropolità	3.242	1307,2	1318,0	1306,7	1356,9	1441,8
Comarques Gironines	5.584	85,8	89,6	93,4	99,4	111,6
Camp de Tarragona	2.999	122,9	129,1	139,8	150,7	168,5
Terres de l'Ebre	3.309	47,7	47,5	47,7	48,4	51,0
Àmbit de Ponent	5.586	52,4	52,9	53,1	54,0	56,8
Comarques Centrals	5.612	70,8	71,7	73,5	76,3	81,4
Alt Pirineu i Aran	5.776	10,6	10,4	10,7	11,0	11,8
Catalunya	32.107	187,4	190,0	190,9	198,9	212,2

Font: Censos de 1991 i 2001. Padrons municipals d'habitants de 1986, 1996 i 2004. Institut d'Estadística de Catalunya.

**Distribució de la població segons la dimensió del municipi. Valors absoluts i percentatges.
Àmbits Territorials i Catalunya, 2004.**

3.3.2	N. habitants							Total
		fins a 500 hab.	de 501 a 2.000	de 2.001 a 5.000	de 5.001 a 10.000	de 10.001 a 50.000	més de 50.000	
Territori								
Àmbit Metropolità	Valors %	3.598 0,1	34.980 0,7	84.818 1,8	237.772 5,1	960.142 20,5	3.352.338 71,7	4.673.648
Comarques Gironines	Valors %	22.823 3,7	63.078 10,1	97.576 15,7	92.944 14,9	262.984 42,2	83.531 13,4	622.936
Camp de Tarragona	Valors %	14.999 3,0	44.940 8,9	53.398 10,6	33.809 6,7	137.979 27,3	220.226 43,6	505.351
Terres de l'Ebre	Valors %	2.582 1,5	23.847 14,1	35.088 20,8	33.708 20,0	73.568 43,6	0 0,0	168.793
Àmbit de Ponent	Valors %	16.680 5,3	61.010 19,2	49.885 15,7	30.047 9,5	39.626 12,5	119.935 37,8	317.183
Comarques Centrals	Valors %	15.815 3,5	43.220 9,5	75.079 16,4	112.795 24,7	141.608 31,0	68.505 15,0	457.022
Alt Pirineu i Aran	Valors %	11.678 17,1	18.833 27,5	12.014 17,6	13.940 20,4	11.921 17,4	0 0,0	68.386
Catalunya	Valors %	88.175 1,3	289.908 4,3	407.858 6,0	555.015 8,1	1.627.828 23,9	3.844.535 56,4	6.813.319

Font: Padró municipal d'habitants. Institut d'Estadística de Catalunya.

Distribució del nombre de municipis segons la seva grandària. Valors absoluts i percentatges. Àmbits Territorials i Catalunya, 2004.

3.3.3	N. municipis	N. municipis						Total
		fins a 500 hab.	de 501 a 2.000	de 2.001 a 5.000	de 5.001 a 10.000	de 10.001 a 50.000	més de 50.000	
Territori								
Àmbit Metropolità	Valors %	11 6,7	28 17,1	27 16,5	33 20,1	47 28,7	18 11,0	164
Comarques Gironines	Valors %	69 33,2	65 31,3	31 14,9	13 6,3	12 5,8	1 10,5	208
Camp de Tarragona	Valors %	77 58,8	41 31,3	16 12,2	5 3,8	7 5,3	2 1,5	131
Terres de l'Ebre	Valors %	7 13,5	25 48,1	11 21,2	5 9,6	4 7,7	0 0,0	52
Àmbit de Ponent	Valors %	61 40,9	62 41,6	17 11,4	5 3,4	3 2,0	1 0,7	149
Comarques Centrals	Valors %	74 44,8	41 24,8	25 15,2	17 10,3	7 4,2	1 0,6	165
Alt Pirineu i Aran	Valors %	51 66,2	19 24,7	4 5,2	2 2,6	1 1,3	0 0,0	77
Catalunya	Valors %	350 37,0	281 29,7	131 13,8	80 8,5	81 8,6	23 2,4	946

Font: Padró municipal d'habitants. Institut d'Estadística de Catalunya.

3.4 Economia, activitat i treball

Com es comprova a la taula 3.4.1, la taxa d'activitat catalana per al conjunt de totes les edats és del 58,4%, molt lluny del valor més alt que s'aconsegueix en el grup d'edat de 25 a 29 anys: 87,0%. La comparació entre àmbits territorials ens torna a donar diferències comarcals importants. Els àmbits amb taxes d'activitat més baixes són les Terres de l'Ebre, l'Àmbit de Ponent i l'Alt Pirineu i Aran, on les taxes del grup 16-19 anys són especialment baixes.

Taxa d'activitat per grups d'edat. Àmbits Territorials i Catalunya, 2001.

3.4.1	Taxa d'activitat											
	16-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65 i més	Total
Territori												
Àmbit Metropolità	35,3	69,9	87,2	86,8	84,0	81,7	77,6	69,0	56,9	33,7	3,7	58,8
Comarques Gironines	39,4	68,4	85,7	86,7	84,9	84,2	81,0	73,2	62,1	37,3	3,6	59,2
Camp de Tarragona	36,3	68,6	85,6	84,9	82,3	80,4	76,0	67,9	55,7	32,9	3,0	57,9
Terres de l'Ebre	32,8	68,0	85,9	83,9	80,1	77,6	72,5	65,8	57,0	36,2	2,2	51,7
Àmbit de Ponent	31,4	65,8	86,5	86,9	84,7	81,9	77,6	68,9	57,0	37,6	2,5	54,9
Comarques Centrals	41,9	72,7	89,1	89,0	87,4	85,4	81,5	73,4	59,3	30,9	2,9	58,7
Alt Pirineu i Aran	32,2	62,4	85,3	85,8	85,6	82,3	80,3	73,5	60,6	41,8	3,4	55,7
Catalunya	35,9	69,6	87,0	86,7	84,1	82,0	77,9	69,5	57,5	34,1	3,5	58,4

Font: Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Pel que fa a l'ocupació i l'atur, comentarem només les taxes d'atur de la taula 3.4.2, ja que les d'ocupació ofereixen una informació simètrica (restant dels actius els aturats). Així, cal dir en primer lloc que la taxa d'atur femenina per al conjunt de la població catalana és força més elevada que la dels homes. És una situació que es repeteix a tots els àmbits territorials. Comparant els diferents àmbits comprovem que els que tenen menors taxes d'atur globals són els mateixos que tenien les taxes d'activitat més baixes: les Terres de l'Ebre, l'Àmbit de Ponent i l'Alt Pirineu i Aran. Aquesta situació es pot relacionar, sens dubte, amb unes estructures productives de caire tradicional i molt orientades al sector primari. Comparant per sexes es comprova que les taxes d'atur masculí més baixes es troben a l'Àmbit de Ponent i a l'Alt Pirineu i Aran; amb un valor per a les Terres de l'Ebre que fins i tot supera la taxa de les Comarques Centrals. En canvi, entre les dones, la taxa d'atur de les Terres de l'Ebre se situa gairebé dos punts per sota la de les Comarques Centrals.

Distribució de la població de 16 i més anys amb relació a l'activitat per sexe. Valors absoluts i percentatges. Àmbits Territorials i Catalunya, 2001.

3.4.2	Població amb relació a l'activitat											
	Homes				Dones				Total			
	Absoluts		Taxes		Absoluts		Taxes		Absoluts		Taxes	
	Ocupats	Aturats	Ocupació	Atur	Ocupades	Aturades	Ocupació	Atur	Ocupats/ades	Aturats/ades	Ocupació	Atur
Territori												
Àmbit Metropolità	1.136.194	109.298	91,2	8,8	815.421	128.048	86,4	13,6	1.951.615	237.346	89,2	10,8
Comarques Gironines	148.457	10.885	93,2	6,8	101.919	14.332	87,7	12,3	250.376	25.217	90,8	9,2
Camp de Tarragona	120.233	9.631	92,6	7,4	76.387	12.557	85,9	14,1	196.620	22.188	89,9	10,1
Terres de l'Ebre	41.072	2.734	93,8	6,2	23.350	2.701	89,6	10,4	64.422	5.435	92,2	7,8
Àmbit de Ponent	79.510	3.932	95,3	4,7	50.664	5.154	90,8	9,2	130.174	9.086	93,5	6,5
Comarques Centrals	114.593	7.142	94,1	5,9	79.124	10.829	88,0	12,0	193.717	17.971	91,5	8,5
Alt Pirineu i Aran	16.997	801	95,5	4,5	11.205	891	92,6	7,4	28.202	1.692	94,3	5,7
Catalunya	1.657.056	144.423	92,0	8,0	1.158.070	174.512	86,9	13,1	2.815.126	318.935	89,8	10,2

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Les poques dades de què disposem per als àmbits territorials sobre la renda familiar no permeten fer una anàlisi profunda. Amb tot, les xifres de la taula 3.4.3 mostren un empitjorament entre l'any 2000 i el 2001 de la situació dels àmbits Metropolità i del Camp de Tarragona, que perden la seva situació per sobre la mitjana catalana. En canvi, l'Àmbit de Ponent i les Comarques Gironines es distancien encara més d'aquesta mitjana. Per altra banda, l'Alt Pirineu i Aran baixa lleugerament respecte a la mitjana catalana, tot i que segueix situat en un nivell força elevat. Les dades de creixement del PIB sectorial són encara més incompletes. Únicament permeten constatar que en el període 1998-2003 el sector primari ha tingut un creixement negatiu, mentre que a la resta de sectors ha estat positiu. Entre aquests darrers sectors, el creixement de la construcció ha estat espectacular (5,2%), amb una intensitat més forta en el període 1998-2000 que en el 2001-2003. També el sector industrial comparteix aquesta intensitat més forta en el creixement en el període 1998-2000.

Evolució de la renda bruta familiar disponible per habitant. Amb relació a la base 100 de Catalunya. Àmbits Territorials i Catalunya, 1986-2001.

3.4.3	Renda bruta familiar per habitant	
	2000	2001
Territori		
Àmbit Metropolità	101,0	99,1
Comarques Gironines	111,4	112,6
Camp de Tarragona	101,0	99,1
Terres de l'Ebre	93,3	93,7
Àmbit de Ponent	105,7	107,2
Comarques Centrals	97,1	96,4
Alt Pirineu i Aran	111,4	110,8
Catalunya	100	100

Font: A. Fernández. *La renda familiar disponible a les comarques catalanes*. Institut d'Estadística de Catalunya.

3.5 Educació

Durant el curs 2003-04 Catalunya tenia 3.154 centres d'ensenyament infantil i primari. Els alumnes es reparteixen amb una mitjana de 186 per cada centre públic i 209 per centre privat. No obstant això, la saturació dels centres educatius públics presenta clares diferències entre els diferents àmbits territorials. L'Àmbit Metropolità compta amb les ràtios més elevades d'alumnes per centre, 244; i l'Alt Pirineu i Aran i l'Àmbit de Ponent amb les mínimes, amb 76 i 94 alumnes per centre respectivament. En la resta d'àmbits territorials la situació és més homogènia, entre 129 i 162 alumnes. En el cas dels centres privats no hi ha diferències tan extremes, i les ràtios fluctuen entre els 173 alumnes per centre de Terres de l'Ebre, i els 240 de l'Alt Pirineu i Aran.

El nombre de centres d'ensenyament secundari es redueix notablement, 1.104 centres al conjunt de Catalunya, la majoria dels quals es concentren a l'Àmbit Metropolità (752). Les ràtios de centres per alumne, en aquesta etapa formativa, són més similars entre els diferents àmbits territorials, situant-se per al global del territori en 491 en el cas dels centres públics i en 275 en els privats. Per tant, a diferència dels centres de primària i infantil, en l'ensenyament secundari és major la concentració d'alumnes en les institucions públiques. Cal destacar, però, la situació particular de l'Alt Pirineu i Aran, que presenta una concentració d'alumnes molt inferior a la resta, 256 en el cas dels centres públics i 165 en els privats.

Nombre de centres i ràtios en centres d'educació infantil i primària, i centres d'educació secundària. Valors absoluts. Àmbits Territorials i Catalunya, curs 2003-04.

3.5.1	Ed. infantil i primària					Ed. secundària				
	n. total centres	Ràtios				n. total centres	Ràtios			
		Alum./ Centre públic	Alum./ Centre privat	Alum./ Prof. públic	Alum./ Prof. privat		Alum./ Centre públic	Alum./ Centre privat	Alum./ Prof. públic	Alum./ Prof. privat
Territori										
Àmbit Metropolità	1820	244	210	14	14	752	526	280	10,3	11,9
Comarques Gironines	354	161	201	13	14	89	479	278	10,0	12,8
Camp de Tarragona	275	162	220	13	15	77	534	280	10,2	12,7
Terres de l'Ebre	98	138	173	12	13	26	465	208	9,8	10,6
Àmbit de Ponent	255	94	194	12	14	61	369	282	9,1	11,5
Comarques Centrals	286	129	205	12	13	84	421	230	10,2	11,0
Alt Pirineu i Aran	66	76	240	11	14	15	256	165	8,3	10,8
Catalunya	3.154	186	209	13	14	1.104	491	275	10,1	11,9

Fonts: Institut d'Estadística de Catalunya a partir de dades del Departament d'Educació. Servei d'Estadística i Documentació. Estadística de l'ensenyament.

Un 27,9% dels joves catalans de 16 a 29 anys estan escolaritzats, percentatge que es redueix del 74,4% de la població de 16 anys al 5,3% de la de 29. Entre àmbits territorials, la taxa d'escolarització per al total de la població jove se situa entre el 26,4% de les Comarques Centrals i el 30,9% de l'Àmbit de Ponent. No obstant això, la posició relativa dels diferents àmbits territorials no és homogènia en totes les franges d'edat. Per exemple, tot i que l'Àmbit de Ponent presenta les taxes més elevades en la població més jove, amb un 80% dels joves de 16 anys escolaritzats, en les franges de major edat és més elevat el pes dels estudiants a l'Àmbit Metropolità, amb un 6,8% de la població de 29 anys. Per altra banda, la reduïda taxa d'escolarització de les Comarques Centrals per al total de joves és deguda al pes del col·lectiu estudiant per al global de 16 a 29 anys, ja que entre els més joves el percentatge d'estudiants més reduït es presenta a les Comarques Gironines (un 70,9% en la població de 16 anys) i, en els de major edat, entre els de Terres de l'Ebre (3,9% dels joves i les joves de 29 anys).

Un altre aspecte a assenyalar són les diferències en la taxa d'escolarització entre homes i dones. El percentatge d'estudiants és més elevat entre les noies, i la màxima diferència és entre els joves de 19 anys, amb gairebé 10 punts percentuals. En canvi, les taxes catalanes de nois i noies de 29 anys gairebé coincideixen. Tot i que en tots els àmbits territorials la taxa d'escolarització femenina supera la masculina (amb alguna excepció en la franja de 29 anys on són més similars ambdós sexes), el pes d'aquestes diferències varia segons el territori. Així, els tres àmbits territorials amb major volum de població, l'Àmbit Metropolità, les Comarques Gironines i el Camp de Tarragona, presenten percentatges més similars entre nois i noies, mentre que en els quatre restants són majors. La diferència més notable és a les Comarques Centrals en la població de 19 anys, on un 54,5% de les noies estan escolaritzades, i només un 34,9% dels nois.

Taxa d'escolarització (*) de la població de 16 a 29 anys, per edat i sexe. Àmbits Territorials i Catalunya, 2001.

3.5.2	Taxa d'escolarització														
	16 anys			19 anys			24 anys			29 anys			Total 16-29 anys		
	TOT	sexe		TOT	sexe		TOT	sexe		TOT	sexe		TOT	sexe	
Territori		D	H		D	H		D	H		D	H		D	H
Àmbit Metropolità	76,3	80,2	72,4	50,4	55,4	45,3	22,0	22,9	21,1	6,8	6,8	6,9	29,3	31,4	27,2
Comarques Gironines	70,9	75,3	66,5	44,5	50,5	38,5	20,0	20,7	19,3	4,8	5,0	4,7	26,6	29,7	23,5
Camp de Tarragona	74,2	78,2	70,1	45,4	50,7	40,2	20,1	20,8	19,5	5,6	5,5	5,7	28,1	30,4	25,7
Terres de l'Ebre	77,7	84,8	70,6	47,4	56,0	38,9	16,0	18,9	13,1	3,9	4,2	3,5	27,7	31,7	23,6
Àmbit de Ponent	80,0	85,3	74,7	53,9	62,2	45,6	21,9	25,7	18,1	5,4	5,9	5,0	30,9	35,2	26,6
Comarques Centrals	73,8	78,9	68,8	44,7	54,5	34,9	16,9	19,3	14,6	4,9	5,6	4,2	26,4	30,3	22,5
Alt Pirineu i Aran	77,8	84,8	70,8	49,8	57,7	41,9	22,0	26,2	17,8	4,3	4,5	4,2	29,2	33,5	24,8
Catalunya	74,4	77,9	70,9	46,8	51,7	41,9	20,2	21,5	18,9	5,3	5,3	5,3	27,9	30,3	25,5

Font: Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

(*) No ha estat comptada com a població escolaritzada la que realitza la següent formació:

Ensenyaments inicials per a adults, Programes de garantia social, Escola Oficial d'Idiomes, Ensenyaments artístics, Curs INEM o equivalent per a desocupats, Curs de promoció promogut per l'empresa o Altres cursos.

El nivell d'instrucció més freqüent entre la població catalana és primària o inferior, amb un 40% de la població major de 9 anys. Aquesta situació es repeteix de manera similar als set àmbits territorials, encara que cal destacar el cas particular de Terres de l'Ebre, per l'elevat pes d'aquest nivell formatiu, el 48,3% de la població de l'àmbit territorial, mentre que en la resta se situa entre el 39,1% de l'Àmbit Metropolità i el 43,5% de les Comarques Centrals. El segon nivell més habitual és l'ensenyament obligatori (ESO, EGB o batxillerat elemental), amb una quarta part de la població catalana. No obstant això, aquest percentatge ve influït pel 24,3% de la població de l'Àmbit Metropolità amb aquest nivell, ja que en la resta d'àmbits territorials, amb l'excepció de l'Alt Pirineu i Aran, més d'un 27% dels habitants compten amb aquest nivell d'estudis finalitzats com a màxim. El baix pes que té la població amb ensenyament obligatori en aquests dos àmbits territorials amb relació a la resta és compensat, en part, per un major percentatge de població amb estudis de batxillerat.

El pes que té la formació professional és similar en els set àmbits territorials, un 10,7% de la població catalana agrupant els dos nivells. Només cal destacar que a les Comarques Gironines i a Terres de l'Ebre aquests estudis són lleugerament menys habituals, mentre que al Camp de Tarragona hi ha la situació inversa, especialment en la formació professional de primer nivell.

Un 12,8% de la població catalana té estudis superiors, tot i que hi ha notables diferències segons els àmbits. L'Àmbit Metropolità té el major percentatge d'universitaris, amb un 13,9% de la població, seguit per l'Alt Pirineu i Aran i l'Àmbit de Ponent (aquests dos, però, amb un percentatge ja inferior al global català). En canvi, les Comarques Centrals, però sobretot les Terres de l'Ebre, es diferencien de la resta de territoris pel reduït percentatge d'aquest nivell formatiu, un 9,7% i un 7,5% respectivament.

Nivell d'instrucció de la població (10 anys o més), segons estudis cursats. Percentatges. Àmbits Territorials i Catalunya, 2001.

3.5.3	Nivell d'instrucció					
	Primària o inferior (1)	ESO / EGB (2)	Batxillerat (3)	FP I	FP II	Superior (4)
Territori						
Àmbit Metropolità	39,1	24,3	11,7	5,5	5,5	13,9
Comarques Gironines	40,9	30,0	10,2	4,6	3,9	10,4
Camp de Tarragona	39,7	28,3	9,2	6,1	5,8	10,9
Terres de l'Ebre	48,3	27,6	8,0	4,7	4,0	7,5
Àmbit de Ponent	41,1	27,5	9,5	5,1	5,2	11,7
Comarques Centrals	43,5	28,1	8,7	5,4	4,6	9,7
Alt Pirineu i Aran	39,8	25,4	12,2	5,3	5,2	12,1
Catalunya	40,0	25,6	11,0	5,4	5,3	12,8

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

(1) Inclou: No sap llegir o escriure, Sense estudis i Primer grau.

(2) Inclou: ESO, EGB, Batxillerat Elemental.

(3) Inclou: Batxillerat Superior.

(4) Inclou: Diplomatura, Llicenciatura i Doctorat.

3.6 Habitatge

Al total de Catalunya existeixen 3.314.155 habitatges, dels quals un 69,9% (2.315.774) són habitatges principals. La majoria, un 79,1%, són de propietat, mentre que el lloguer representa el 16,6%. Tot i que en tots els àmbits territorials és clarament majoritària l'opció de la propietat, les Terres de l'Ebre, l'Àmbit de Ponent i, en menor mesura, el Camp de Tarragona, destaquen per una major predisposició a la propietat (més del 82% dels habitatges), mentre que el lloguer és menys habitual. En el cas de les Terres de l'Ebre, per exemple, representa menys del 10% dels habitatges principals. En canvi, l'Alt Pirineu i Aran compta amb el mínim percentatge d'habitatges principals en règim de propietat (un 74%) i el màxim de lloguer (un 18,4%), tot i que a l'Àmbit Metropolità el lloguer té un pes similar.

Tot i que entre els habitatges de propietat el més habitual en tots els àmbits territorials és que estiguin totalment pagats (un 45,9% a Catalunya), alguns àmbits territorials presenten particularitats pel que fa a la distribució d'aquest règim de tinença. L'Àmbit Metropolità destaca per l'elevat percentatge d'habitatges principals d'accés a compra (en procés de pagament), que representen un 28,6% del total. També cal destacar que en aquest àmbit territorial és molt reduïda l'opció de propietat per herència o donació (un 3,4%). El reduït pes de l'herència al global de Catalunya (un 5,5%) és degut principalment al cens d'habitatges d'aquest àmbit territorial, ja que en tota la resta els percentatges són superiors, destacant especialment el cas de les Terres de l'Ebre amb un 23,9% del total d'habitatges principals.

Distribució d'habitatges principals per règim de tinença. Percentatge. Àmbits Territorials i Catalunya, 2001.

3.6.1	Règim de tinença							
	N. total d'habitatges	Propietat			TOTAL	Lloguer	Gratuït	Altres formes
Territori		Compra	Accés a compra	Herència o donació				
Àmbit Metropolità	1.607.347	46,5	28,6	3,4	78,5	17,8	1,3	2,4
Comarques Gironines	208.952	46,3	25,3	7,3	78,9	15,1	2,1	3,9
Camp de Tarragona	164.080	43,3	31,8	7,6	82,7	12,1	2,3	2,8
Terres de l'Ebre	55.558	43,2	16,8	23,9	83,9	9,4	3,0	3,7
Àmbit de Ponent	104.808	42,6	23,9	16,5	83,0	10,4	2,6	4,0
Comarques Centrals	151.015	46,2	23,7	7,0	76,9	17,4	2,2	3,5
Alt Pirineu i Aran	24.014	38,9	16,4	18,6	74,0	18,4	3,3	4,3
Catalunya	2.315.774	45,9	27,6	5,5	79,1	16,6	1,6	2,7

Font: Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

A més del 69,9% d'habitatges principals, el cens d'habitatges del Principat es distribueix en un 15,5% en habitatges secundaris i un 13,7% en vacants l'any 2001. Respecte a l'any 1981, el pes relatiu dels habitatges principals i vacants s'ha reduït, mentre que ha incrementat el percentatge d'habitatges secundaris en dos punts percentuals.

La distribució dels habitatges varia notablement en funció de l'àmbit territorial. Les dades mostren que a l'Àmbit Metropolità és on tenen major pes les residències principals, un 77,9% del total d'habitatges, i que presenta el mínim d'habitatges secundaris (8,2%). En canvi, a l'Alt Pirineu i Aran, al Camp de Tarragona i a les Comarques Gironines, tot i que el percentatge més elevat també és el d'habitatges principals, el seu pes és molt inferior, mentre que més d'una tercera part dels habitatges dels tres àmbits són secundaris. Per tant, les dades mostren clarament que aquests tres àmbits concentren en major mesura segones residències, i cal destacar l'Alt Pirineu i Aran per comptar no només amb el major percentatge, sinó amb l'increment més notable amb relació a la situació del 1981. En canvi, les Terres de l'Ebre i les Comarques Centrals són els dos àmbits amb major percentatge d'habitatges vacants. A més, les Terres de l'Ebre, amb un 19% d'habitatges vacants l'any 2001, és l'únic àmbit territorial en què ha incrementat aquest percentatge en el període 1981-2001, mentre que en la resta s'ha reduït, especialment en els que compten amb major percentatge de segones residències.

Cal tenir present que la distribució del cens d'habitatges als diferents àmbits territorials té repercussions significatives al mercat immobiliari. Per exemple, als àmbits territorials on tenen major pes les segones residències, la demanda d'habitatges és major que la interna del territori, alhora que el perfil del sol·licitant sovint no coincideix amb el de la població autòctona. Per tant, es pot estimar que el pes de les segones residències té impacte també en els habitatges principals, no només per l'increment dels preus, sinó alhora per altres repercussions vinculades, com la dificultat d'accedir a habitatges de propietat, i pel fet que el major parc de lloguer creat per respondre a la demanda turística també s'estengui entre els habitatges principals.

Evolució del cens d'habitatge familiar segons tipus (principals/secundaris/vacants/altres). Percentatges i valors absoluts. Àmbits Territorials i Catalunya, 1981 i 2001.

3.6.2	Tipus d'habitatge									
	Habitatges ocupats principals		Habitatges ocupats secundaris		Habitatges vacants		Altres habitatges familiars		Número total habitatges	
	1981	2001	1981	2001	1981	2001	1981	2001	1981	2001
Territori										
Àmbit Metropolità	78,8	77,9	7,7	8,3	13,5	13,1	0,0	0,7	1.605.536	2.063.975
Comarques Gironines	51,3	52,3	31,4	33,3	17,3	12,9	0,0	1,5	257.154	399.900
Camp de Tarragona	48,0	47,4	35,6	37,6	16,4	13,2	0,0	1,8	213.905	346.046
Terres de l'Ebre	68,8	61,5	13,4	19,0	17,7	19,0	0,0	0,5	65.391	90.305
Àmbit de Ponent	72,3	71,1	10,5	12,1	17,2	15,7	0,0	1,1	113.539	147.407
Comarques Centrals	69,0	70,4	12,0	11,4	19,0	17,8	0,0	0,4	162.046	214.625
Alt Pirineu i Aran	50,1	46,3	30,4	41,1	19,5	11,9	0,0	0,8	35.298	51.897
Catalunya	71,6	69,9	13,5	15,5	14,9	13,7	0,0	0,9	2.452.869	3.314.155

Font: Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

3.7 Salut

L'any 2000 hi havia 355 Centres d'Atenció Primària (CAP) i 64 hospitals a Catalunya. Aquests valors impliquen que de mitjana la cobertura sanitària és de 17.639 catalans per CAP i 97.844 per hospital. No obstant això, aquestes ràtios varien entre àmbits territorials, ja que l'Àmbit Metropolità presenta una major concentració de població per centre en els diferents tipus, per la major densitat de població d'aquestes comarques (principalment al Barcelonès). Les ràtios també es mantenen superiors a l'Àmbit Metropolità l'any 2003 en el cas de l'equipament extrahospitalari i de centres hospitalaris, mentre que el nombre d'habitants per llit en els equipaments hospitalaris són similars en els diferents àmbits territorials (només volem destacar el cas del Camp de Tarragona, en què s'assignen 174 habitants per llit, mentre que en tota la resta el valor se situa entre els 200 i els 236). Aquest fet implica que les majors ràtios d'habitants per centre són degudes en part a una major concentració en els àmbits més poblats, però no es pot deduir una major saturació d'aquests serveis perquè algunes de les xifres es basen en el nombre de centres, però no en la mida (la capacitat per atendre pacients).

A l'extrem contrari de l'Àmbit Metropolità, que destaca per tenir les ràtios més elevades, se situa l'Alt Pirineu i Aran, l'àmbit territorial amb menor població i alhora menor densitat. En tots els centres sanitaris excepte en l'equipament hospitalari (calculant la ràtio d'habitants per llit) es tracta de l'àmbit territorial amb menor nombre d'habitants per centre, situant-se molt per sota els valors dels sis àmbits restants (i per tant de la mitjana catalana). Cal destacar especialment el cas dels hospitals, on la diferència és major, especialment l'any 2000, ja que el segon àmbit territorial amb menor cobertura és el de les Terres de l'Ebre, amb 78.142 habitants per hospital, mentre que l'Alt Pirineu i Aran té 15.813 habitants per a aquest tipus de centre. Aquest darrer àmbit territorial compta (en xifres absolutes) amb major nombre total d'hospitals (4) que altres àmbits com les Terres de l'Ebre (2) o l'Àmbit de Ponent (3) que, en canvi, tenen major població.

Cobertura sanitària de centres hospitalaris (CAP i hospitals), extrahospitalaris i equipament hospitalari. Ràtios sobre població. Àmbits Territorials i Catalunya, 2000 i 2003.

3.7.1	Cobertura sanitària				
	Centres at. primària Habitant/CAP 2000	Hospitals Habitant/hospital 2000	Equip extrahospitalari Habitant/centre 2003	Equip hospitalari Habitant/centre 2003	Habitant/lits 2003
Territori					
Àmbit Metropolità	20.710	113.907	1.563	35.254	215
Comarques Gironines	17.311	69.246	1.115	27.582	228
Camp de Tarragona	13.007	110.562	1.233	28.721	174
Terres de l'Ebre	10.419	78.142	1.220	33.177	229
Àmbit de Ponent	14.179	99.254	1.235	28.296	236
Comarques Centrals	11.668	84.008	1.346	22.351	201
Alt Pirineu i Aran	7.907	15.813	823	11.111	228
Catalunya	17.639	97.844	1.428	31.623	213

Font: Institut d'Estadística de Catalunya a partir de dades de la Direcció General de Recursos Sanitaris (Servei d'Autorització, Registre i Avaluació d'Entitats, Centres i Serveis Sanitaris. Registre de centres, serveis i establiments sanitaris i Subdirecció General de Farmàcia i Productes Sanitaris).

L'any 2003 la taxa bruta de mortalitat a Catalunya era de 9. Aquest valor representa un lleuger increment respecte els presentats els anys 1996 i 2001, de 8,8 en ambdós casos. La taxa de mortalitat presenta clares diferències entre homes i dones, sent sempre superior en la població masculina –excepte a les Terres de l'Ebre l'any 2003–, tot i que l'any 2003 les diferències entre sexes són menors. Per exemple, al global de Catalunya la taxa bruta de mortalitat entre els homes era de 9,3, i de 8,6 en les dones.

La taxa bruta de mortalitat presenta els mínims a l'Àmbit Metropolità i al Camp de Tarragona els anys 1996, 2001 i 2003, amb un 8,6 i 8,7 respectivament l'any 2003. Per contra, l'any 2003 la taxa més elevada és a l'Àmbit de Ponent i a l'Alt Pirineu i Aran amb un 11 ambdues. En 1996 i 2001, en canvi, aquests dos àmbits presentaven taxes inferiors a les Terres de l'Ebre. Cal tenir en compte que aquestes diferències entre àmbits territorials són degudes principalment a la diferent distribució de la població per edats, ja que les taxes més elevades es presenten en els àmbits territorials amb major volum de població major de 65 anys, mentre que les inferiors provenen dels àmbits amb menor pes de la gent gran.

Evolució de la taxa bruta de mortalitat (moviment natural) segons sexe. Percentatges. Àmbits Territorials i Catalunya, 1996, 2001 i 2003.

3.7.2	Taxa bruta de mortalitat								
	homes 1996	dones 1996	TOTAL 1996	homes 2001	dones 2001	TOTAL 2001	homes 2003	dones 2003	TOTAL 2003
Territori									
Àmbit Metropolità	9,3	7,7	8,5	9,0	8,1	8,5	8,9	8,4	8,6
Comarques Gironines	9,8	8,3	9,0	9,8	8,3	9,0	9,1	8,8	9,0
Camp de Tarragona	9,0	7,6	8,3	8,9	7,7	8,3	9,3	8,2	8,7
Terres de l'Ebre	11,5	10,6	11,0	11,8	10,2	11,0	10,8	11,0	10,9
Àmbit de Ponent	11,3	9,9	10,6	11,4	9,3	10,4	11,7	10,3	11,0
Comarques Centrals	10,0	8,6	9,3	10,3	9,3	9,8	10,6	9,6	10,1
Alt Pirineu i Aran	10,8	9,8	10,3	11,4	9,0	10,2	11,2	10,7	11,0
Catalunya	9,6	8,0	8,8	9,4	8,2	8,8	9,3	8,6	9,0

Font: Dades de població referides al Cens de Població (1996 i 2001) i al Padró municipal d'habitants-Xifres Oficials (2003). Moviment natural de la població. Institut d'Estadística de Catalunya.

3.8 Recursos culturals

L'any 2003 la població catalana comptava amb una oferta cultural de 3 cinemes i 7 museus per cada 100.000 habitants i 1,3 biblioteques per cada 10.000. En el cas dels teatres, l'any 2002 la mitjana era de 2 per cada 100.000 catalans. Com succeïa amb altres ofertes, com la sanitària, hi ha diferències entre els set àmbits territorials, i és l'Àmbit Metropolità el que té una major concentració d'habitants per equipament cultural en la majoria dels casos (però també compta amb la major oferta en nombres absoluts). Alhora, l'Alt Pirineu i Aran presenta les ràtios més elevades en el cas dels cinemes, museus i biblioteques (en centres), però no en el cas dels teatres, oferta inexistent a l'àmbit territorial l'any 2002. L'impacte de les diferències vinculades a l'heterogènia distribució de la població i densitat, es veu disminuït en el cas dels volums (llibres) per habitant, ja que té en compte la mida dels centres (en aquest cas biblioteques) i la situació és més similar entre àmbits territorials o, si més no, no estan tan lligades a la densitat de població.

Recursos i instal·lacions culturals: cinemes, teatres, museus, i biblioteques. Ràtios sobre població. Àmbits Territorials i Catalunya, 2002 o 2003.

3.8.1	Recursos i instal·lacions culturals				
	Cinema (a) Cinemes/ 100.000 hab. 2003	Teatre (a) Teatres/ 100.000 hab. 2002	Museus (a) (1) Museus/ 100.000 hab. 2003	Biblioteques (b) Biblioteques/ 10.000 hab. 2002	Volums / 1.000 hab. 2002
Territori					
Àmbit Metropolità	2	2	4	1,0	2.801
Comarques Gironines	4	2	12	1,6	2.393
Camp de Tarragona	4	2	11	1,7	2.891
Terres de l'Ebre	9	1	12	2,3	2.634
Àmbit de Ponent	7	1	13	2,5	3.285
Comarques Centrals	3	2	13	1,7	3.192
Alt Pirineu i Aran	12	0	50	3,5	3.206
Catalunya	3	2	7	1,3	2.821

Font: Institut d'Estadística de Catalunya. AEC/04.

(a) Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura.

(b) Institut d'Estadística de Catalunya. Estadístiques de biblioteques. Biennal.

(1) Inclou museus i col·leccions

4

La realitat dels joves

A continuació es presenten de forma conjunta les informacions provinents dels grups de discussió i de l'exploració del Padró de l'any 1996 i del Cens de l'any 2001. Només en alguns casos s'ha pogut disposar de dades estadístiques més recents; concretament per a l'anàlisi del lloc de naixement s'han utilitzat dades de l'any 2004 i per a la mobilitat residencial dades de l'any 2003. La resta d'informacions utilitzen com a any de referència el 2001, això ens ha permès portar a terme tot un conjunt de creuaments impossibles de realitzar amb dades d'anys posteriors.

No obstant això, per situar la població jove del conjunt de Catalunya, comencem fent referència al 2004. **La població d'entre 15 i 29 anys a Catalunya compta l'any 2004 amb 1.424.462 efectius, un 20, % respecte al conjunt de la població.** D'aquestes persones, un 51,7% són homes. **La distribució per grups d'edats del 1.424.462 de joves catalans és la següent: un 23,7% tenen entre 15 i 19 anys, un 32,6% tenen entre 20 i 24 anys i un 43,7% tenen entre 25 i 29 anys.** S'observa, doncs, que els grups de més edat són els que tenen més efectius entre el jovent de Catalunya.

Una vegada feta aquesta primera fotografia de situació passem a analitzar la realitat juvenil catalana en els diferents àmbits en què hem decidit abordar-la.

4.1 Emancipació

4.1.1 Educació

Les dedicacions principals dels joves. Els joves i els estudis

Abans de comentar en detall els aspectes principals de les informacions quantitatives i qualitatives al voltant de l'educació i estudis dels joves i de les joves, convé, en primer lloc, identificar el volum de joves que es dediquen a estudiar com a activitat principal. Això ens permetrà contextualitzar les afirmacions que fem posteriorment i a més situar els joves que estudien en relació amb els que no ho fan.

Activitat principal per grups d'edat. Catalunya, 2001 (en valors absoluts i en percentatge).

4.1								Total població
		15-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	
Estudiant	Valors %	227.541 66,1	117.362 24,6	27.006 4,9	7.532 1,4	15.357 0,6	3.633 0,3	1.136.541 18,0
Ocupat	Valors %	77.713 22,6	284.181 59,6	432.769 77,9	412.483 78,3	1.573.315 64,2	35.503 3,3	2.816.488 44,7
Aturat primera feina	Valors %	11.867 3,4	12.139 2,5	8.059 1,5	4.796 0,9	11.831 0,5	0 0,0	48.692 0,8
Aturat ha treballat	Valors %	11.948 3,5	35.302 7,4	42.454 7,6	39.529 7,5	139.134 5,7	1.876 0,2	270.243 4,3
Treball domèstic	Valors %	3.217 0,9	9.160 1,9	20.871 3,8	38.328 7,3	389.454 15,9	116.568 10,8	577.598 9,2
Inactiu	Valors %	12.199 3,5	18.576 3,9	24.292 4,4	23.920 4,5	321.409 13,1	921.532 85,4	1.454.804 23,1
Total	Valors %	344.485 100,0	476.720 100,0	555.451 100,0	526.588 100,0	2.450.500 100,0	1.079.112 100,0	6.304.366 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

Activitat principal per grups d'edat. Catalunya, 1996 (en valors absoluts i en percentatge).

4.2								Total població
		15-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	
Estudiant	Valors %	354.547 79,9	178.902 34,9	29.606 6,1	4.286 0,9	4.314 0,2	739 0,1	1.238.080 20,3
Ocupat	Valors %	33.181 7,5	200.140 39,1	321.788 66,3	335.264 70,0	1.293.906 56,4	20.373 2,0	2.204.652 36,2
Aturat primera feina	Valors %	29.344 6,6	41.012 8,0	18.023 3,7	6.972 1,5	8.761 0,4	0 0,0	104.112 1,7
Aturat ha treballat	Valors %	9.208 2,1	57.333 11,2	73.449 15,1	66.490 13,9	215.180 9,4	1.248 0,1	422.908 6,9
Treball domèstic	Valors %	3.584 0,8	12.080 2,4	29.500 6,1	54.197 11,3	503.700 22,0	89.154 8,6	692.215 11,4
Inactiu	Valors %	6.178 1,4	8.887 1,7	10.413 2,1	11.748 2,5	268.614 11,7	922.731 89,2	1.403.581 23,0
Fa el servei militar o PSS	Valors %	7.918 1,8	13.765 2,7	2.738 0,6	71 0,0	0 0,0	0 0,0	24.492 0,4
Total	Valors %	443.960 100,0	512.119 100,0	485.517 100,0	479.028 100,0	2.294.475 100,0	1.034.245 100,0	6.090.040 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró d'habitants de 1996. Institut d'Estadística de Catalunya.

* La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

El primer fet que mostren les dades de les taules 4.1 i 4.2 amb tota claredat és que **entre els 15 i els 29 anys se situa, entre la població catalana, la transició dels estudis al treball**. Si ens fixem en les dades del 2001, es passa d'una situació en què els joves i les joves majoritàriament estan estudiant (un 66,1% entre els de 15-19 anys) a una en què majoritàriament estan treballant (un 77,9% entre els de 25-29 anys). Aquest fet és conegut, però resulta interessant veure les diferències que es donen entre l'any 1996 i l'any 2001. Així, la comparació de les taules 4.1 i 4.2 revela uns canvis molt significatius en els percentatges de joves que tenen els estudis com a activitat principal. Mentre que a l'any 2001 el percentatge de joves d'entre 15 i 19 anys que estudien a Catalunya és, com ja ha estat assenyalat, del 66,1%, cinc anys abans aquest percentatge és del 79,9%, gairebé 14 punts per sobre. Aquestes diferències es repeteixen en totes les franges d'edat, tot i que amb menors distàncies percentuals.

Com es pot explicar aquesta disminució tan marcada en només cinc anys? Si es compara el percentatge de joves que o bé treballen o bé estan aturats, és a dir els actius, a la franja 30-34 anys (és a dir, una vegada acabada l'etapa juvenil) es comprova que les diferències entre l'any 1996 i el 2001 no són especialment elevades: al 2001 els actius són un 86,7% dels joves i al 1996 un 85,4%. No es pot dir, per tant, que globalment els joves i les joves s'incorporin al mercat de treball en una proporció més elevada. Sí que es pot dir, però, que **una part dels joves ha substituït una dedicació en exclusiva als estudis per una compaginació d'estudis i treball**, tal com veurem més endavant en comentar la taula 4.6. De fet, el canvi més espectacular és entre el 7,5% de joves d'entre 15 i 19 anys que al 1996 estaven ocupats i el 22,6% que ho estaven al 2001. En cinc anys el percentatge de joves ocupats en aquesta franja d'edat s'ha multiplicat per més de tres. Aquest canvi representa una transmutació completa de l'entorn dels joves catalans, especialment dels de menor edat. Aquest fet té implicacions no només per als joves que estan treballant (amb unes condicions que comentarem més endavant), sinó també per als que estan estudiant, que viuen en un entorn en què la compaginació dels estudis i treball o directament l'abandonament dels estudis per obtenir una ocupació remunerada és una possibilitat realista (els aturats de 16-19 anys que no han treballat mai han passat del 6,6% al 1996 al 3,4% al 2001).

Aquests canvis que s'acaben d'assenyalar tenen, no obstant això, una plasmació diferent en funció de l'àmbit territorial. Així, si dèiem que un 22,6% dels joves catalans entre 15 i 19 anys estan ocupats, aquest percentatge és només del 9,3% a les Terres de l'Ebre, mentre que arriba al 28,0% a les Comarques Centrals i al 26,0% a les Comarques Gironines. Aquestes diferències es poden explicar en part pel perfil "obrer" dels dos darrers àmbits citats, en el sentit que globalment són àmbits en què hi ha una presència important de joves de categoria socioeconòmica baixa que abandonen els estudis relativament aviat, però possiblement encara influeix més una concepció diferenciada del que significa estudiar i de la relació entre els estudis i la posterior inserció laboral. L'anàlisi dels percentatges de joves que estudien en exclusiva, que abordem a continuació, permet identificar bé aquests trets territorials diferenciats.

Efectivament, la diversitat territorial també es plasma en el percentatge de joves que es dediquen als estudis com a activitat principal: si al conjunt de Catalunya aquest percentatge és entre els 15 i els 19 anys d'un 66,1%, a les Terres de l'Ebre és d'un 78,2%, a l'Àmbit de Ponent d'un 70,3% i a l'Alt Pirineu i Aran d'un 70,0%. Els àmbits de les Comarques Centrals i les Comarques Gironines tenen, en correspondència amb els seus alts percentatges d'ocupats, els percentatges més baixos d'estudiants en el grup 15-19 anys (un 61,7% i un 62,6% respectivament). Per altra banda, l'Àmbit Metropolità i el Camp de Tarragona són els que tenen valors més semblants a la mitjana catalana (entre els 15-19 anys estudien un 66,6% i un 65,1%, respectivament). Veiem, per tant, que es posa de manifest una vegada més (vegeu els comentaris a les taules 3.4.1 i 3.4.2 de l'apartat anterior) **un model diferent del majoritari a Catalunya en la relació entre estudis i treball entre els joves de les comarques més rurals, en què s'estudia amb dedicació exclusiva en les franges d'edat més baixes i després, una vegada acabats els estudis, es produeix la inserció laboral**. Aquesta situació diferenciada es pot relacionar amb l'oferta formativa dels àmbits territorials, qüestió que s'aborda a continuació, però també té relació amb uns comportaments territorialment diferenciats dels joves i fins i tot amb una concepció diferent del que significa estudiar, tal com veurem més endavant.

L'oferta formativa i l'accés als estudis

Com sembla evident, la desigual oferta formativa existent en els diferents àmbits territorials influeix en la relació entre els joves i els estudis. Per un costat tenim l'enorme oferta que es pot trobar a l'Àmbit Metropolità, i més concretament al Barcelonès (tot i que el Vallès Occidental també té una molt bona oferta), que els joves participants en els grups de discussió valoren molt positivament. **El Barcelonès ofereix un gran ventall d'opcions en tots els nivells educatius** (des de centres de primària i d'estudis postobligatoris, a l'educació no reglada), quant a modalitats d'estudis i a tipologies de centres. Aquest fenomen atrau estudiants d'arreu de Catalunya, sobretot de la resta de comarques de l'Àmbit Metropolità, per la proximitat geogràfica i la relativa facilitat de desplaçament. En menor mesura, també és un punt de referència per a estudiants de la resta de l'Estat espanyol i fins i tot d'altres països per realitzar programes educatius europeus i internacionals.

Per altra banda, **àmbits territorials com les Terres de l'Ebre o l'Alt Pirineu i Aran tenen una oferta formativa molt escassa**. Això dificulta l'accés dels joves d'aquests àmbits a la formació secundària, però particularment als estudis superiors. També els joves de les comarques més allunyades dels centres urbans dels àmbits del Camp de Tarragona, Ponent, Comarques Gironines o Comarques Centrals tenen problemes semblants, la qual cosa els obliga o bé a llargs desplaçaments diaris (a algunes zones de les comarques més properes) o bé a marxar a viure a fora per estudiar. Els joves consideren que la manca de facilitats en la mobilitat (precarietat del transport públic) és un problema, així com el cost d'haver de marxar fora a viure. Alguns joves apunten fins i tot que el fet d'haver de marxar per realitzar uns estudis fa que part de la població hagi renunciat a seguir estudiant, més enllà del cost econòmic que pugui comportar.

No obstant això, els mateixos joves afirmen que el fet d'haver-se de desplaçar no sempre és un obstacle per estudiar: "*Si es vol, es pot*". De fet, **molts joves consideren que l'oportunitat de marxar de casa dels pares per anar a estudiar a la Universitat és una vivència molt positiva** (pels que ja l'han realitzada) o **una experiència que tenen ganes de viure** (pels que encara estan realitzant estudis secundaris). Fins i tot alguns dels joves de l'Àmbit de Ponent o les Comarques Centrals afirmen que prefereixen haver-se de desplaçar dels seus àmbits per realitzar els estudis a universitats que consideren més prestigioses o de millor qualitat que no estudiar en els centres que tenen geogràficament més propers.

Una mostra que l'oferta formativa del territori no és un factor determinant en l'accés als estudis és que els joves de l'àmbit de l'Alt Pirineu i Aran se situen entre els que tenen nivells d'estudis més elevats, com veurem a continuació. Caldrà, per tant, afegir altres factors explicatius a l'hora d'identificar les raons que provoquen les diferències en la dedicació i en el nivell d'estudis dels joves catalans. Això no vol dir que l'oferta formativa del territori i les facilitats d'accés no hi influeixin, és clar que també l'Àmbit Metropolità se situa entre els territoris amb nivell educatiu més elevat. Possiblement, més que en el nivell d'estudis assolit, l'oferta formativa incideix en la possibilitat de combinar estudis i treball. En aquest sentit, els àmbits territorials en què el percentatge de dedicació en exclusiva als estudis és més elevat són també aquells en què els joves es veuen més obligats a desplaçar-se per estudiar.

Els nivells d'estudis dels joves

L'anàlisi dels nivells d'estudis dels joves i les joves catalans permet aprofundir en la relació que tenen els joves catalans amb els estudis, que de moment hem abordat des del costat de l'oferta formativa i la dedicació temporal. Les dades mostren que no hi ha necessàriament una relació directa entre l'oferta del territori o un percentatge elevat de joves que estudien en exclusiva i uns nivells educatius més elevats.

Nivell d'estudis per grups d'edat. Catalunya, 2001 (en valors absoluts i en percentatge).

4.3		15-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	Total població
Primària o inferior	Valors %	111.318 32,3	60.895 12,8	71.898 12,9	74.429 14,1	853.638 34,8	823.872 76,3	2.867.560 45,5
ESO i EGB*	Valors %	148.919 43,2	129.191 27,1	142.586 25,7	144.499 27,4	750.533 30,6	147.812 13,7	1.463.540 23,2
Batxillerat	Valors %	58.156 16,9	106.826 22,4	80.024 14,4	79.243 15,0	265.877 10,8	39.908 3,7	630.034 10,0
FP I	Valors %	18.549 5,4	48.494 10,2	48.791 8,8	51.239 9,7	125.070 5,1	17.155 1,6	309.298 4,9
FP II	Valors %	7.543 2,2	59.068 12,4	66.618 12,0	54.807 10,4	101.593 4,1	11.192 1,0	300.821 4,8
Superior	Valors %	0 0,0	72.246 15,2	145.534 26,2	122.371 23,2	353.789 14,4	39.173 3,6	733.113 11,6
Total	Valors %	344.485 100,0	476.720 100,0	555.451 100,0	526.588 100,0	2.450.500 100,0	1.079.112 100,0	6.304.366 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* En les franges d'edat més elevades també inclou Batxillerat Elemental.

** La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

Nivell d'estudis per grups d'edat. Catalunya, 1996 (en valors absoluts i en percentatge).

4.4		15-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	Total població
Primària o inferior	Valors %	142.368 32,1	102.026 19,9	102.549 21,1	122.189 25,5	1.322.823 57,7	875.874 84,7	2.957.094 53,4
ESO i EGB*	Valors %	192.572 43,4	87.821 17,1	90.172 18,6	91.654 19,1	355.247 15,5	61.549 6,0	879.418 15,9
Batxillerat	Valors %	37.669 8,5	164.314 32,1	84.318 17,4	74.019 15,5	169.844 7,4	24.906 2,4	555.070 10,0
FP I	Valors %	64.593 14,5	60.036 11,7	60.133 12,4	57.336 12,0	93.008 4,1	13.038 1,3	348.144 6,3
FP II	Valors %	6.758 1,5	59.016 11,5	51.934 10,7	40.471 8,4	72.992 3,2	13.342 1,3	244.513 4,4
Superior	Valors %	0 0,0	38.906 7,6	96.411 19,9	93.359 19,5	280.561 12,2	45.536 4,4	554.773 10,0
Total	Valors %	443.960 100,0	512.119 100,0	485.517 100,0	479.028 100,0	2.294.475 100,0	1.034.245 100,0	5.539.012 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró d'habitants de 1996. Institut d'Estadística de Catalunya.

* En les franges d'edat més elevades també inclou Batxillerat Elemental

** La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

Les taules 4.3 i 4.4 mostren la distribució dels nivells d'estudis per al conjunt del jovent català respectivament per a l'any 2001 i per a l'any 1996. Observant els valors de la taula 4.3 es pot comprovar que el nivell d'estudis acabat* més freqüent per als joves de 15 a 19 anys és el d'EGB i ESO (43,2%). Aquest nivell continua essent el més freqüent entre els joves de 20 a 24 anys, tot i que en aquest quinquenni d'edat amb una proporció molt semblant a la del batxillerat (27,1% per al nivell d'EGB i ESO i 22,4% per al nivell de batxillerat). Aquests percentatges estan molt marcats pel fet que molts dels joves catalans d'entre 20 i 24 anys no han acabat el seu procés formatiu; tenim per tant una visió distorsionada dels nivells formatius definitius que adquiriran els joves. En el quinquenni 25-29 els percentatges que s'observen ja representen molt més clarament els nivells definitius de formació; aquesta franja d'edat és, per tant, la més significativa. Dins aquesta franja d'edat la dada més rellevant és que **per primera vegada en la història el percentatge de joves amb nivell universitari representa més d'una quarta part del total dels joves**: al 2001 els joves de 25 a 29 anys amb estudis superiors representen un 26,2%, seguits dels joves amb nivell d'EGB o ESO amb un 25,7%. La resta de nivells tenen ja percentatges més allunyats: un 14,4% de joves amb nivell de batxillerat, un 12,9% de joves amb nivell de primària o inferior, un 12,0% amb nivell d'FP II i un 8,8% amb nivell d'FP I.

De la comparació dels nivells dels joves d'entre 25 i 29 anys al 2001 amb els nivells dels joves d'aquest mateix quinquenni per al 1996 (taula 4.4) es poden extreure algunes conclusions interessants. En primer lloc, es constata una disminució accentuada del nivell de primària o inferior, que al 1996 era el nivell màxim obtingut per un 21,1% dels joves (12,9% al 2001), paral·lelament ha pujat el percentatge de joves amb el nivell d'ESO o EGB, que al 1996 era només del 18,6% (25,7% al 2001). Aquestes dades mostren que **en els dos nivells més baixos de formació s'ha donat una redistribució de percentatges**, però no una disminució global. Al 1996 el percentatge de joves que tenen un nivell fins a ESO o EGB són un 39,7% i al 2001 un 38,6%; és a dir, els canvis mencionats han comportat un transvasament de joves del nivell primari o inferior al nivell immediatament superior, però no un increment significatiu dels nivells per sobre l'ESO o l'EGB.

Un altre canvi significatiu en els joves de 25 a 29 anys, entre el 1996 i el 2001, fa referència a la disminució dels nivells de batxillerat (del 17,4% al 14,4%) i FP I (del 12,4% al 8,8%) i a l'increment dels nivells d'FP II (del 10,7% al 12,0%) i universitari (del 19,9% al 26,2%). De totes aquestes variacions, la més important, com es comprova, és la que afecta al nivell d'estudis superiors. En aquest cas es pot afirmar que **l'increment de joves amb nivells superiors és fruit de la disminució dels percentatges al batxillerat i a FP I, disminució que l'increment del nivell d'FP II ha compensat només en part**. El resultat és el nivell històric de titulats superiors ja comentat anteriorment.

Altres cops cal insistir en l'heterogeneïtat que presenten els percentatges que acabem de comentar si els analitzem per als diferents àmbits territorials. Resulta molt significatiu, per exemple, que a pesar dels elevats percentatges d'estudiants a temps complet, les Terres de l'Ebre tinguin al 2001 només un 19,0% de joves d'entre 25 i 29 anys amb titulació universitària. A l'altre extrem se situen les Comarques de Ponent, l'Àmbit Metropolità i l'Alt Pirineu i Aran, amb uns percentatges d'universitaris del 27,6%, el 27,3% i el 27,0% respectivament. Si comparem els nivells més baixos obtenim resultats igual d'heterogenis: a les Terres de l'Ebre hi ha un 49,1% de joves que tenen com a molt un nivell d'EGB o ESO, i a les Comarques Gironines n'hi ha un percentatge semblant, un 46,7%. A més de quinze punts de les Terres de l'Ebre se situa l'Alt Pirineu i Aran, que només té un 33,3% de joves amb estudis fins a EGB o ESO, l'àmbit que destaca a continuació pel seu escàs nombre de joves amb estudis fins a EGB o ESO és l'Àmbit Metropolità, amb un 36,8% dels joves entre 25 i 29 anys.

*Per a l'explicació dels agrupaments realitzats en la variable *nivell d'estudis*, vegeu l'Annex metodològic.

Les dades mostren, per tant, l'existència d'uns àmbits territorials amb uns nivells de formació especialment elevats, com poden ser l'Alt Pirineu i Aran, les Comarques de Ponent i l'Àmbit Metropolità i, per l'altra banda, uns àmbits com les Comarques Gironines i les Terres de l'Ebre que globalment tenen nivells per sota la mitjana catalana. Com veurem més endavant (taula 4.12), aquests àmbits amb un nivell més baix de formació coincideixen en bona mesura amb els que tenen uns percentatges més elevats de joves amb categoria socioeconòmica baixa. De moment, però, el que es constata és que no hi ha una relació directa entre el fet de tenir uns percentatges elevats de joves que estudien en exclusiva i un percentatge elevat de joves amb alts nivells educatius: les Terres de l'Ebre, que és l'àmbit amb un percentatge més elevat de joves entre 15 i 19 anys que tenen com a activitat principal els estudis és també l'àmbit amb un percentatge més baix de joves amb nivell universitari i més alt de joves amb nivell d'ESO o inferior. Aquest fet ens mostra una relació complexa entre dedicació als estudis i nivells de formació; així, un àmbit igualment rural i amb dificultats d'accés a la formació com és l'Alt Pirineu i Aran té un percentatge de joves que es dediquen a estudiar en exclusiva molt semblant al de les Terres de l'Ebre, però per contra té un percentatge de joves de nivell universitari dels més elevats de Catalunya. L'anàlisi de l'activitat econòmica sectorial, que analitzarem a l'apartat sobre treball i, especialment, les diferències de gènere en la dedicació als estudis, que s'aborden una mica més avall, ens donarà algunes pistes addicionals.

Estudis en curs per grups d'edat. Catalunya, 2001 (en valors absoluts i en percentatge).

4.5		15-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	Total població
Secundaris per a adults	Valors %	15.115 7,9	2.037 1,1	567 0,5	263 0,4	1.067 0,8	78 1,8	19.127 2,8
Secundaris	Valors %	88.798 46,5	14.198 7,6	2.744 2,6	1.067 1,7	2.475 1,9	81 1,8	109.363 16,1
FP I	Valors %	22.457 11,8	6.596 3,6	1.906 1,8	1.059 1,7	2.515 1,9	82 1,9	34.615 5,1
FP II	Valors %	8.974 4,7	16.762 9,0	3.580 3,4	1.197 1,9	1.239 0,9	22 0,5	31.774 4,7
Superiors	Valors %	37.352 19,5	108.483 58,4	47.268 45,5	19.162 30,9	23.158 17,5	224 5,1	235.647 34,7
Altres	Valors %	18.425 9,6	37.603 20,3	47.793 46,0	39.289 63,3	102.250 77,1	3.902 88,9	249.262 36,7
Total	Valors %	191.121 100,0	185.679 100,0	103.858 100,0	62.037 100,0	132.704 100,0	4.389 100,0	679.788 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

L'anàlisi de les dades de la taula 4.5, que mostra la distribució percentual dels joves en funció dels estudis que tenen en curs durant l'any 2001 no fa més que confirmar les informacions que acabem de comentar. Lògicament, els percentatges més elevats estan molt marcats per la franja d'edat a la que ens referim; així, mentre que en la franja 15-19 anys el percentatge més elevat correspon als estudis secundaris (46,5%), a la franja 20-24 anys correspon als estudis superiors (58,4%) i a la de 25-29 anys, en primer lloc, als estudis no reglats (46,0%) i, en segon lloc, als superiors (45,5%). El que resulta interessant d'aquestes dades és la seva comparació amb els percentatges corresponents als àmbits territorials. En aquest cas, ja que es tracta d'estudis que s'estan cursant, les franges d'edat més significatives són les de 15-19 anys i 20-24 anys, ja que en la de 25-29 anys ja hi ha un bon nombre de joves que han deixat d'estudiar. Aquesta comparació amb els valors corresponents als àmbits mostra, altre cop, **l'especial rellevància que tenen els estudis universitaris en les Comarques de Ponent i a l'Alt Pirineu i Aran**: en la franja 15-19 anys aquests àmbits tenen els percentatges de joves que cursen aquest tipus d'estudis més elevats de tots els àmbits, respectivament, un 21,6% i un 21,3%. També en la franja 20-24 anys, aquests dos àmbits tornen a ser els que tenen uns percentatges de joves cursant estudis universitaris més elevats: un 62,5% i un 63,3%, respectivament. Les Terres de l'Ebre, l'altre àmbit territorial que destaca sobre el conjunt català, en aquest cas pels seus baixos nivells educatius, mostra els percentatges més elevats de tot Catalunya en joves que cursen FP I: un 14,6% en el quinquenni 15-19 anys i un 4,7% en el quinquenni 20-24 anys. Aquesta informació ens porta a pensar que possiblement s'estigui produint un cert **canvi de tendència entre els joves de les Terres de l'Ebre, de manera que en el futur més immediat disminuirà el percentatge de joves que tindran com a nivell més elevat l'ESO i pujarà els que tinguin el nivell equivalent a FP I (en l'actualitat FP de grau mitjà)**.

Els estudis i les diferències socioeconòmiques

Com ja ha estat apuntat anteriorment, la categoria socioeconòmica és un dels factors que més directament afecta la trajectòria formativa dels joves i finalment, per tant, al nivell educatiu assolit. Les dades estadístiques que disposem que relacionen nivell d'estudis i categoria socioeconòmica fan referència a la categoria socioeconòmica dels joves inserits laboralment i no a la categoria socioeconòmica familiar, és per això que es tracten amb més detall a l'apartat sobre treball (taula 4.12). No obstant això, aquestes dades també serveixen per proporcionar una bona aproximació del tipus d'estructura productiva de cada àmbit; en aquest sentit, es comprova com les comarques amb una proporció més elevada de joves de categoria baixa en l'edat de 25-29 anys (Camp de Tarragona, amb un 68,3%, Terres de l'Ebre amb un 68,0% i les Comarques Gironines amb un 66,8%) coincideixen en bona mesura, com s'havia assenyalat, amb les que tenen uns nivells d'estudis més baixos.

No obstant això, més enllà de les disparitats en els nivells mitjans d'estudis dels joves dels diferents àmbits territorials, cal posar de manifest les desigualtats internes que existeixen entre els joves de cada àmbit territorial. No es poden tractar els àmbits territorials com a unitats homogènies, ja que en la majoria de casos hi ha diferències comarcals importants, de la mateixa manera tampoc no es poden obviar les diferències en els nivells socioeconòmics dels joves i les seves famílies, ja que marquen comportaments i estratègies absolutament dispars. Així, dins els àmbits territorials, les comarques més urbanes són també les que concentren més joves de categoria socioeconòmica baixa, la qual cosa inclou també, en bona part, els joves i les joves d'origen immigrant. Els discursos d'aquests joves de categoria socioeconòmica baixa varien molt respecte als dels joves de categoria mitjana o alta.

Per una banda, la utilitat atorgada als estudis està totalment marcada pel perfil socioeconòmic dels joves i les joves. Així, els joves universitaris preveuen *"sortir estant formats"* i preparats per enfrontar-se al món laboral. Per aquest motiu, **molts se senten decebuts un cop finalitzats els estudis, en considerar que els continguts assimilats són massa teòrics i no estan orientats a la feina que posteriorment realitzaran**. Tot i així, també cal assenyalar que entre aquests joves també s'expressa l'opinió segons la qual les sortides laborals se situen com un element secundari. Per alguns d'aquests joves, a banda de considerar les possibilitats de feina un cop finalitzats els estudis, **l'elecció es veu condicionada per les preferències personals, valoren el rol dels estudis més enllà de la feina, "per aprendre alguna cosa, per tenir quelcom de teu"**. Així, perceben que els estudis confereixen identitat, "formen la persona", en certa manera. **El jovent amb estudis mitjans, en canvi, no dóna tant pes als estudis en la formació o maduració personal, i vinculen els estudis de manera més pràctica amb el mercat laboral**. Aquesta orientació més pràctica fa que entre aquest perfil sigui més habitual una visió de la formació com a inversió que, de totes maneres, no és estrictament necessària: es tracta d'una aportació o utilitat afegida que sempre es valora positivament, o dóna majors possibilitats. Igualment, es considera que el gust o motivació pels estudis entre els joves de la seva edat és una situació que no és habitual: *"A ningú li agrada estudiar"*. El fet de valorar els estudis segons la seva projecció futura en el món laboral dóna a entendre que per a ells i elles la trajectòria educativa és vista com a mitjà per *"aconseguir una millor feina"* o *"tenir més sortides"* laborals. Aquesta avaluació dels costos i beneficis del que comporta realitzar uns estudis més enllà dels obligatoris fa que alguns optin per estudiar un mòdul de formació professional.

També cal mencionar que hi ha una estreta relació entre la categoria socioeconòmica i l'abandonament dels estudis. Com mostra la taula A.33 dels annexos, la majoria de joves que tenen només els estudis obligatoris tenen categoria socioeconòmica baixa (un 87,5% dels joves i les joves d'entre 25 i 29 anys amb estudis primaris i un 80,8% dels joves i les joves del mateix grup d'edat amb estudis d'EGB o ESO). Els principals motius que presenten aquests joves per abandonar els estudis són:

- El fet de provenir d'una família humil (en alguns casos també nombrosa) i no poder assumir els costos econòmics que comporten els estudis post-obligatoris.
- El fet de suspendre les assignatures i no veure's amb capacitat per a uns estudis més complexos i abstractes.
- El fet de pensar més a curt termini i a passar-s'ho bé, la qual cosa implica no anar a classe de manera sistemàtica.
- El fet de no voler dependre dels diners dels pares, anteposant als estudis la possibilitat de tenir uns ingressos propis.
- El fet de no tenir clar què es vol estudiar o no trobar utilitat pràctica als estudis posteriors als obligatoris.
- El fet de tenir una força de voluntat molt minsa i poca capacitat de concentració per estudiar.
- La sensació que no s'és prou llest per estudiar, que allò que s'estudia requereix massa esforç o que un no serveix per estudiar.
- El fet de veure que el que agrada no té sortides laborals o, en algunes comarques, no té demanda al territori.

A partir de les intervencions en els grups de discussió es pot afirmar que molts i moltes **no veuen que el fet d'abandonar els estudis els hagi de perjudicar o els hagi perjudicat les possibilitats de trobar una bona ocupació. Per aquests joves, la formació s'obté a partir de l'experiència laboral.** A diferència dels joves de categoria socioeconòmica mitjana, no veuen avantatges a curt termini pel fet d'estar millor formats en la feina que desenvolupen. El fet d'estudiar per a ells i elles vol dir aspirar a una altra feina i per molts això de canviar de feina és complicat perquè ja tenen experiència en un sector i canviar de feina comportaria començar de zero. Per altra banda, afirmen que un cop abandonats els estudis és molt difícil tornar a reprendre'ls perquè ja es fa un canvi en el estil de vida i es creen unes despeses a les quals és difícil de renunciar deixant el treball per tornar a estudiar. Quant a l'**opció de combinar treball i estudi, la prenen els joves i les joves que normalment estan cursant estudis universitaris i superiors i no tant els de perfil més jove que abandonen els estudis abans d'acabar batxillerat o FP.**

Els estudis i les diferències de gènere

Un altre dels factors que clarament influeix en les trajectòries formatives dels joves i les joves està relacionat amb les diferències de gènere. En aquest sentit resulta interessant consultar les taules A.1 i A.7 dels annexos estadístics. A la taula A.7, que creua relació amb activitat, sexe i grups d'edat es comprova que **en la franja 15-19 anys les diferències més importants entre homes i dones es donen en les categories estudiant i ocupat/ada: un 70,4% de les noies en aquesta franja d'edat està estudiant, front a només un 61,9% dels nois.** La relació amb l'ocupació segueix una pauta inversa, un 18,4% de les noies estan ocupades mentre que dels nois n'està un 26,6%. En els grups d'edats més elevades les diferències entre homes i dones en aquestes dues categories van disminuint, però principalment perquè comença a créixer el percentatge de dones que es dediquen al treball domèstic; així en la franja 20-24 anys hi ha un 3,7% de dones que s'hi dediquen front a un 0,2% d'homes i a la franja de 25-29 anys aquests percentatges ja són un 7,4% per a les dones front a un 0,3% per als homes. Més interessant resulta encara l'anàlisi de la taula A.1, en què es creuen nivell d'estudis, sexe i grups d'edat. Aquí es poden observar les importants diferències entre els nivells d'estudis d'homes i dones. En el quinquenni 25-29 anys, que com hem comentat és la franja més significativa, les diferències més importants es donen en el nivell de primària (15,4% entre els homes, front a 10,3% entre les dones) i en el d'ESO o EGB (28,7% entre els homes, front a 22,5% entre les dones), però **allà on són més marcades és en el nivell universitari, en què les dones se situen a més de deu punts dels homes (21,0% els homes i 31,7% les dones).**

Resulta encara més interessant comparar les diferències en els percentatges d'homes i dones amb nivell universitari per als diferents àmbits territorials. Aquí es tornen a posar de manifest les diferències territorials ja apuntades anteriorment, però amb certes pautes molt significatives. Així, si diem que l'Àmbit de Ponent, l'Àmbit Metropolità i l'Alt Pirineu i Aran eren les comarques amb més percentatge d'universitaris en el grup 25-29 anys (27,6%, 27,3% i 27,0%, respectivament), quan es comparen els percentatges d'homes i dones es constaten dues realitats diferenciades. Per una banda, **a l'Àmbit de Ponent i a l'Alt Pirineu i Aran el percentatge d'homes amb titulació superior és inferior a la mitjana catalana** (19,9% a Ponent i 18,8% a l'Alt Pirineu i Aran front a 21,1% per al conjunt de Catalunya), **mentre que el percentatge de dones amb aquesta mateixa titulació arriba a gairebé el doble** (35,7% a Ponent i 35,6% a l'Alt Pirineu i Aran, front a 31,6% del conjunt de Catalunya). En canvi, **els percentatges per homes i dones a l'Àmbit Metropolità tenen un comportament totalment diferent, entre els homes hi ha un 22,5% de titulats universitaris i entre les dones un 32,4%, percentatges els dos que se situen lleugerament per sobre la mitjana catalana**. Tenim, per tant, que les aparents semblances que obteníem en observar els percentatges conjunts per a homes i dones queden desfetes en comparar separatament els dos sexes. Obtenim també, finalment, la raó última que fa que els percentatges d'universitaris entre els joves siguin tan alts a Ponent i l'Alt Pirineu i Aran, dos territoris amb una oferta formativa universitària escassa o nul·la i amb un protagonisme important dels sectors serveis i primari: el col·lectiu que realment fa pujar el percentatge d'universitaris en aquests àmbits són les dones. **Més d'un terç de totes les dones d'entre 25 i 29 anys de Ponent i l'Alt Pirineu i Aran tenen una titulació universitària**. En aquests dos àmbits els homes amb titulació universitària estan més de 15 punts per sota les dones, quan normalment en la resta d'àmbits aquesta diferència se situa al voltant dels 10 punts.

L'explicació d'aquest comportament diferenciat de les joves de Ponent i l'Alt Pirineu i Aran vers els estudis no és del tot clara. En els grups de discussió realitzats les noies afirmen que ateses les característiques actuals del mercat de treball, que segueix discriminant amb major mesura les dones (com veurem al capítol dedicat a treball), un nivell alt de formació permet atenuar o esquivar aquesta discriminació. Segons elles el sistema educatiu és un entorn més igualitari que permet precisament augmentar les seves aptituds i assegurar-se, així, més garanties d'èxit en el moment d'inserció. Aquests arguments permeten explicar només parcialment el fenomen, ja que possiblement la situació del mercat laboral és semblant en qualsevol altre àmbit, quan per altra banda els nivells de les noies són diferents. No és descartable que una explicació més versemblant pugui ser **la combinació d'una certa cultura petit burgesa en què les noies no s'insereixen laboralment fins a edats relativament tardanes en un context de rendes altes respecte a la mitjana catalana** (vegeu la taula 3.4.3 a l'apartat 3 de l'informe) **que porta a la realització d'estudis amb un determinat estatus simbòlic**. Aquesta combinació de factors permetria a les noies amb suficients recursos econòmics perllongar els seus itineraris formatius fins a situar-se al capdavant de tot Catalunya pel que fa a nivell educatiu.

Els joves i el sistema educatiu. Demandes i exigències

Així doncs, la realitat juvenil en relació amb l'educació que estem acabant de definir presenta una situació en què, tot i que de manera molt desigual en funció del territori, **hi ha una tendència elevada a incrementar els nivells formatius**. Aquesta tendència, com acabem de veure, no només té **disparitats territorials, sinó també vinculades a la categoria socioeconòmica i al gènere**. De fet, **l'arribada d'immigrants joves a Catalunya juga en un sentit contrari, ja que, en primer lloc, la seva prioritat és treballar i, en segon lloc, es troben amb dificultats tant econòmiques com socials a l'hora de poder millorar els seus nivells formatius**. Molts perceben que l'accés a l'educació superior està molt limitat per a ells, i que sovint els queda només l'opció de cursar estudis no reglats, vinculats a oficis o professions. Alhora, assenyalen la dificultat afegida de no conèixer perfectament la llengua, no només en el cas del català, sinó que sovint també tenen dificultat de parlar i entendre el castellà.

Amb tot, els discursos dels joves participants en els grups de discussió permeten identificar algunes de les raons que estan portant a l'increment dels nivells educatius entre els joves i les joves catalans. Tot i que en general perceben els estudis de formació professional com una opció amb més garanties futures d'èxit d'inserció, per la seva major adequació a bona part de les ofertes laborals existents, els i les estudiants d'FP també expressen un discurs crític envers aquests estudis, sobretot en referència a la qualitat (professors, continguts...). A més, **a moltes comarques (les més allunyades de les grans capitals i de l'Àmbit Metropolità) l'oferta de cicles al territori es considera excessivament tradicional i amb poc valor afegit.** La suma d'aquestes afirmacions crea un cert imaginari social que explica, en bona part, el fet que, tot i considerar la formació professional com una opció positiva de cara al procés d'entrada al món del treball, molts dels joves estudiants decideixen optar pels estudis superiors. Per altra banda, **els joves també han deixat clar que els estudis es perceben, més que com un espai per adquirir coneixements especialitzats i acabar-los aplicant professionalment, com un requisit d'accés al mercat laboral, necessari, però no suficient.**

No obstant això, els joves i les joves participants en els grups de discussió que tenen estudis superiors expressen tot un conjunt de demandes. Per una banda, **valoren positivament la formació rebuda, tot i considerar que avui en dia sovint no és suficient cursar una diplomatura o llicenciatura, sinó que es requereix formació complementària o contínua.** És en aquest sentit que els joves dels territoris amb menys oferta formativa demanen l'existència de més cursos de formació contínua, amb més qualitat en el temari i en el professorat, així com també amb horaris més flexibles i a menors preus. Alhora demanen també una major difusió dels cursos que es realitzen, per tal que tothom se n'assabentés. Per altra banda, **independentment dels coneixements o continguts concrets adquirits durant els estudis, els joves universitaris valoren positivament les eines adquirides,** especialment les xarxes que es creen i els contactes que faciliten tenir recursos per obtenir informació. També destaquen *"la confiança"* que dona el pas per la universitat, a més del creixement personal que consideren que s'hi afegeix per l'experiència de viure, en alguns casos, fora de casa dels pares i en una altra ciutat. Així i tot, **també apareixen crítiques amb relació a l'excessiva especialització de determinades titulacions i a la falta de continguts més pràctics per facilitar la incorporació al món laboral.**

Per la seva banda, els joves i les joves que només tenen els estudis obligatoris o han deixat d'estudiar abans d'arribar al nivell superior orienten les seves demandes en una direcció diferent. En aquest perfil de joves **es culpa el propi sistema educatiu de les dificultats que han tingut per a continuar els seus estudis. Afirmen que un dels problemes que es troben és el canvi que es produeix entre l'ESO i el batxillerat.** Segons afirmen, no se'ls prepara per fer el batxillerat, es passa d'un nivell molt assequible a un altre de molt més elevat. Això genera dificultats en els alumnes que no assimilen aquest canvi brusc i que al cap d'uns mesos decideixen abandonar els estudis. D'altres, acaben el batxillerat però no segueixen estudis a causa de la desorientació. **Creuen que no se'ls ajuda suficientment a decidir allò que podrien estudiar en un futur i se senten molt perduts davant l'ampli ventall de possibilitats educatives que se'ls plantegen.** Aquests mateixos joves apunten que per tal d'incentivar la continuació dels estudis primerament caldria que el pas de l'ESO al batxillerat no els fos tan traumàtic com comenten, i posteriorment caldria un major assessorament per tal de decidir-se en els futurs estudis superiors. Per altra banda, també destaquen com a necessàries la implementació de polítiques i una major implicació de l'Administració. Aquest seria el cas d'un **major nombre de beques i ajudes que disminueixin la gran despesa que en molts territoris comporta per a les famílies el fet que els fills marxin fora a estudiar.**

4.1.2 Treball

El moment de la inserció laboral

Com s'ha vist a la taula 4.1, és entre els 15 i els 29 anys on se situa la transició dels estudis al treball per als joves catalans. De fet, es pot dir que **en el quinquenni 25-29 anys una bona part dels joves ja han acabat la seva trajectòria formativa i tenen com a activitat principal la realització d'una ocupació remunerada**. No obstant això, el moment i les vies d'inserció que utilitzen els joves i les joves catalans està lluny de ser homogeni i presenta variacions importants en funció del territori. En general, **els joves afirmen utilitzar diferents canals per cercar feina; mencionen que el més habitual és combinar els anuncis a la premsa, les borses de treball, l'enviament de currículums o les empreses de treball temporal**. Però el tipus de via utilitzada preferentment canvia en funció de factors com el tipus d'ocupació cercada o el fet de residir en un entorn de caràcter més aviat urbà o més aviat rural.

Els joves i les joves de l'Àmbit Metropolità i de les comarques amb nuclis urbans importants centren en major mesura les seves accions per cercar feina en els canals formals. Així, confien més en l'enviament de currículums i en els serveis públics com a vies preferents. De totes maneres, els serveis públics de col·locació, com les oficines de treball de la Generalitat (OTG), els serveis municipals i les borses de treball es fan servir, sobretot, de cara a cercar feines de mitjana o baixa qualificació. Tot i així, **es critica el funcionament de les borses de treball o altres vies públiques**, en part, per la manca de difusió d'aquests serveis, ja que es percep que l'Administració no distribueix suficientment la informació o presenta una actitud excessivament passiva i lenta. També s'afirma que aquests serveis no estan suficientment promocionats, i per aquest motiu són desconeguts per part de la població. Altres vies d'accés citades en els contextos més urbans són els anuncis a la premsa i a Internet, tot i que es considera que aquest últim és més útil per a determinats sectors, alhora que es percep que presenta major oferta de feines temporals o a jornada parcial.

Una altra via d'accés citada en diferents àmbits territorials és la de les empreses de treball temporal (ETT), principalment entre els joves i les joves amb menor nivell d'instrucció. Aquesta és també una via molt utilitzada pels joves immigrants estrangers, junt amb els serveis públics de col·locació; tot i així, dins aquest col·lectiu es destaquen en primer lloc els contactes personals com la via més útil per trobar feina.

En les comarques més rurals i amb major proporció de municipis petits (totes les de l'Alt Pirineu i Aran i Terres de l'Ebre i algunes de les Comarques Centrals, Camp de Tarragona, Àmbit de Ponent i Comarques Gironines) la via que es menciona com a més efectiva és la dels contactes informals. Especialment els joves i les joves autòctons afirmen que les coneixences i les amistats són les vies bàsiques: en aquests territoris el nombre reduït de població fa que tothom es conegui i que el boca a boca i les coneixences siguin la manera més fàcil de trobar feina. En aquest punt hi ha una coincidència amb els joves i les joves amb estudis superiors d'àmbits menys rurals, que també mencionen els contactes informals com a via important per a la inserció laboral.

Cal assenyalar, de totes maneres, i com veurem a continuació, que aquesta inserció en el mercat laboral no comporta necessàriament una finalització de la trajectòria formativa, ja que sovint es realitza quan encara s'estan realitzant els estudis. Altre cop, les diferències territorials en aquest punt són marcades i els factors que hi intervenen són diversos.

La combinació del treball amb els estudis

La taula 4.6 ens ofereix informació sobre el nombre de joves catalans que combinen treball i estudis. Respecte a la taula 4.1 es mantenen els joves que tenen com a activitat principal la realització dels estudis, i per altra banda es desglossen els joves que declaren tenir una ocupació remunerada entre aquells que treballen i estudien i aquells que només treballen. D'aquesta manera observem que un 6,5% dels joves catalans entre 16 i 19 anys declaren treballar i estudiar alhora, front a un 20,7% que treballen en exclusiva; entre els 20 i 24 anys un 12,9% dels joves treballen i estudien, front a un 46,7% que treballen en exclusiva; i a la franja 25-29 anys els que treballen i estudien són un 12,8%, i els que treballen en exclusiva han pujat fins el 65,1%. Aquestes dades ens mostren que, a partir dels 20 anys, un percentatge força important de joves combina estudis i treball. Concretament, entre els joves de 20-24 anys que tenen com a activitat principal una ocupació remunerada un 21,7% segueixen algun tipus de formació, i entre els joves de 25-29 anys aquest percentatge és un 16,5%.

Compaginació d'estudis i treball per grups d'edat. Catalunya, 2001 (en valors absoluts i en percentatge).

4.6		16-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	Total població
Estudia	Valors %	168.792 59,7	117.362 24,6	27.006 4,9	7.532 1,4	15.357 0,6	3.633 0,3	339.682 6,3
Treballa	Valors %	58.525 20,7	222.581 46,7	361.450 65,1	361.336 68,6	1.463.087 59,7	34.829 3,2	2.501.808 46,6
Treballa i estudia	Valors %	18.350 6,5	61.600 12,9	71.319 12,8	51.147 9,7	110.228 4,5	674 0,1	313.318 5,8
Aturat	Valors %	19.836 7,0	40.724 8,5	44.980 8,1	40.967 7,8	143.846 5,9	1.794 0,2	292.147 5,4
Aturat i estudia	Valors %	3.979 1,4	6.717 1,4	5.533 1,0	3.358 0,6	7.119 0,3	82 0,0	26.788 0,5
Inactiu	Valors %	13.096 4,6	27.736 5,8	45.163 8,1	62.248 11,8	710.863 29,0	1.038.100 96,2	1.897.206 35,3
Total	Valors %	282.578 100,0	476.720 100,0	555.451 100,0	526.588 100,0	2.450.500 100,0	1.079.112 100,0	5.370.949 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

Segons declaren els propis joves, els principals tipus de treball que realitzen mentre encara estan estudiant es poden dividir en dos:

- **Pràctiques/aprenent:** És el tipus de feina que predomina entre els joves que realitzen estudis superiors. La percepció dels joves sobre aquest tipus de treball és que realment no són feines orientades perquè l'estudiant aprengui, sinó que és una manera d'encobrir treballs que molts cops no necessiten la qualificació dels estudis que es demanen. I és comú pagar sempre molt per sota del que es pagaria a algú que no estigués estudiant. Aquestes pràctiques a més s'han de combinar amb els estudis a la força, ja que és impossible realitzar-les en el període de vacances perquè molts cops les empreses que poden oferir-les tanquen.

■ **Feina brossa:** Són ocupacions normalment mal pagades i de baixa qualificació que els estudiants accepten per poder cobrir les despeses mentre estudien. Aquest tipus de feines, que moltes vegades només es realitzen durant l'estiu, són vistes com a transitòries amb l'esperança de trobar una feina amb millors condicions o més relacionada amb els estudis.

En qualsevol d'aquests dos tipus de feina els joves destaquen les dificultats afegides de compaginar dues activitats que requereixen bastantes hores de dedicació. **La manca de temps lliure, les presses, l'estrès, els viatges i fins i tot la manca de descans són algunes de les dificultats que més se citen.** Tal com deia un participant en un dels grups de discussió molts cops *"parece esto que vamos a pelearnos por el libro Guinness a ver quien aguanta más, cuantas horas seguidas, sin dormir, sin comer ni nada..."*.

La comparació per als diferents àmbits territorials de les xifres estadístiques sobre els joves que treballen i estudien ofereix una imatge que confirma comentaris anteriors. Per una banda es comprova que **tant entre els 20 i 24 anys com entre els 25 i 29 anys els àmbits de Terres de l'Ebre i Alt Pirineu i Aran són els que tenen un percentatge més baix de joves que treballen i estudien al mateix temps** (7,1% i 7,5% respectivament als 20-24 anys i 8,0% i 10,0% respectivament als 25-29 anys), aquest fet reforça la idea que són territoris on el model de transició entre estudis i treball es fa de manera que primer s'estudia i després, una vegada acabats els estudis, es comença a treballar. **A l'extrem oposat se situa l'Àmbit Metropolità, on un 14,1% dels joves d'entre 20 i 24 anys i un 13,6% dels joves entre 25 i 29 anys treballa i estudia alhora.** L'Àmbit Metropolità és també l'àmbit territorial català on menys joves treballen en exclusiva, un 45,2% en la franja 20-24 anys i un 64,1% en la franja 25-29 anys. L'explicació d'aquests fets s'ha de buscar en l'enorme oferta formativa de l'Àmbit Metropolità, que sens dubte facilita que molts dels joves que treballen trobin una oferta de formació adaptada a les seves necessitats d'horari o dedicació. Així mateix, el predomini del sector serveis en aquest àmbit, amb molta flexibilitat en els horaris, permet als joves trobar una activitat compatible amb les hores dedicades a la formació.

Cal assenyalar que **entre els estudiants de secundària no és habitual la combinació d'estudis i treball.** De fet, com ja ha estat apuntat, només un 6,5% dels joves catalans menors de 20 anys es troben en aquesta situació. Segons s'explica en els grups de discussió, aquesta condició afecta més els joves de categoria socioeconòmica familiar baixa, que es veuen obligats a treballar quan les despeses de la vida adolescent comencen a ser inassolibles pels seus pares. Normalment, comencen a treballar amb horaris que els permeten anar a classe, però la manca de temps originada pel fet d'anar a classe i treballar alhora els dificulta el rendiment acadèmic i molts acaben abandonant els estudis. Aquest tipus de comportament s'ha de vincular també al territori, ja que, com s'ha comentat, no tots els àmbits ofereixen les mateixes possibilitats de comptabilitzar feina i estudis, i l'Àmbit Metropolità és el més favorable.

Per altra banda, **els joves i les joves que allarguen més els seus processos de formació sí que compatibilitzen estudis i treball.** Estem parlant fonamentalment de joves universitaris que en els grups de discussió afirmen que compaginen els estudis amb la feina per motius variats. No es tracta només d'una opció obligada per poder cobrir les despeses més comunes i les derivades dels estudis, sinó que en altres casos s'escull voluntàriament per reduir la dependència econòmica dels pares. Entre els universitaris varien també els tipus de feines realitzades; en els joves i les joves que se situen en les franges d'edat més velles predominen les feines a jornada parcial, mentre que en les franges d'edat més joves es tendeix a buscar ocupacions més puntuals en les èpoques de vacances, principalment a l'estiu.

Els sectors d'ocupació dels joves

Si s'observen a la taula 4.7 els sectors en què treballen els joves i les joves, resulta interessant comprovar que als 25-29 anys la distribució percentual entre sectors és molt semblant a la del conjunt de la població de totes les edats. En certa manera, aquest fet ens mostra que a partir d'aquesta franja d'edat ja no es produeixen grans canvis en la dedicació sectorial de les persones actives. De fet, com vèiem en la taula 3.4.1 de l'apartat 3, la franja dels 25-29 anys és la que presenta la taxa màxima d'activitat de totes les edats. No deixa de ser paradoxal que un dels trets que suposadament caracteritza l'edat adulta (la presència en el mercat laboral per realitzar una activitat remunerada) tingui la seva màxima expressió abans dels 30 anys. Si observem la franja dels 16-19 anys les coses són diferents. En aquest grup d'edat destaca especialment l'elevat percentatge de joves que treballen en la construcció (17,1%, front a 12,4% als 20-24 anys i 10,3% als 25-29 anys) i el baix percentatge de joves que estan ocupats en el sector serveis (53,6%, front a 59,4% als 20-24 anys i 62,6% als 25-29 anys). Aquestes dedicacions s'han de relacionar amb dos aspectes que tractarem més endavant: el nivell d'ocupació i el nivell d'instrucció dels treballadors. El sector de la construcció es caracteritza precisament per tenir un volum important d'ocupació desqualificada; no és sorprenent per tant que els llocs de treball dins aquest sector els ocupin els joves i les joves que van abandonant el sistema educatiu. Per altra banda, els joves i les joves que entren més tard en el mercat laboral, molts d'ells amb un nivell d'instrucció més elevat, s'insereixen amb major proporció en ocupacions amb una certa qualificació, moltes d'elles pertanyents al sector serveis (banca, ensenyament, sanitat...).

Sector d'activitat per grups d'edat. Catalunya, 2001 (en valors absoluts i en percentatge).

4.7		Edat						Total població
		16-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	
Primari	Valors %	1.532 2,0	5.086 1,8	7.337 1,7	7.971 1,9	45.817 2,9	1.544 4,3	69.287 2,5
Indústria	Valors %	20.974 27,3	74.886 26,4	109.815 25,4	102.339 24,8	393.410 25,0	7.497 21,1	708.921 25,2
Construcció	Valors %	13.134 17,1	35.272 12,4	44.611 10,3	41.081 10,0	153.087 9,7	4.297 12,1	291.482 10,4
Serveis	Valors %	41.235 53,6	168.937 59,4	271.006 62,6	261.092 63,3	981.001 62,4	22.165 62,4	1.745.436 62,0
Total	Valors %	76.875 100,0	284.181 100,0	432.769 100,0	412.483 100,0	1.573.315 100,0	35.503 100,0	2.815.126 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

La comparació de les dades del 2001 (taula 4.7) amb les del 1996 (taula 4.8), permet obtenir una bona imatge de l'evolució sectorial de l'economia catalana en els darrers anys, així com del perfil d'edats dels joves i de les joves que hi treballen. D'aquesta manera, es comprova que ha pujat el pes de la construcció (passa d'ocupar un 6,4% dels joves d'entre 25 i 29 anys a ocupar-ne el 10,3%) i ha disminuït el de la indústria (passa d'un 31,3% entre els joves de 25 a 29 anys a un 25,4%) mentre que el sector serveis ha pujat lleugerament (passa del 60,3% al 62,6%) i el sector primari ha baixat encara més lleugerament (passa del 2,1% a l'1,7%). El més interessant, però, és comprovar com **les diferències percentuals entre els grups d'edats dedicats a la construcció i als serveis segueixen una pauta contrària a l'observada per a l'any 2001**. Al 1996 els joves de 16 a 19 anys que treballen en la construcció són un 4,9%, front a un 6,3% que ho fan entre els 25 i 29 anys i, per contra, els joves que es dediquen als serveis passen del 62,7% de la franja 16-19 anys al 60,3% de la franja 25-29 anys. El *boom* immobiliari segurament ha influït en aquest canvi en el tipus de sector en què s'insereixen molts dels joves d'entre 16 i 19 anys, però també cal tenir en compte que aquest mateix sector és el que està absorbint una bona part dels joves immigrants que arriben a Catalunya. Com es pot observar a la taula A.36 de l'Annex estadístic, el percentatge de joves nascuts fora de l'Estat espanyol que treballen en la construcció està sempre per sobre del de joves nascuts a Catalunya o nascuts a la resta de l'Estat espanyol (només en la franja 16-19 anys està per sota el percentatge de joves nascuts a la resta de l'Estat). Per tant, **no només podem suposar que el sector de la construcció ha atret en els darrers anys els joves d'entre 16 i 19 anys que ja no estudien en una proporció superior a la del conjunt de joves (cosa que en el 1996 no succeïa), sinó que també podem pensar que una bona part d'aquests joves tenen un origen estranger**.

Sector d'activitat per grups d'edat. Catalunya, 1996 (en valors absoluts i en percentatge).

4.8								Total població
		16-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	
Primari	Valors %	3.874 1,9	5.785 2,0	6.905 2,1	8.356 2,5	48.759 3,8	1.739 8,5	79.357 2,9
Indústria	Valors %	61.249 30,5	92.329 32,3	104.558 31,3	99.774 29,6	417.360 32,2	4.320 21,0	860.244 31,0
Construcció	Valors %	9.749 4,9	18.431 6,4	21.143 6,3	20.840 6,2	91.993 7,1	842 4,1	171.770 6,2
Serveis	Valors %	125.789 62,7	169.437 59,2	201.725 60,3	207.849 61,7	737.487 56,9	13.628 66,4	1.666.984 60,0
Total	Valors %	200.661 100,0	285.982 100,0	334.331 100,0	336.819 100,0	1.295.599 100,0	20.529 100,0	2.778.355 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró d'habitants de 1996. Institut d'Estadística de Catalunya.

* La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

Si s'analitzen les diferències més significatives entre els àmbits territorials, els resultats són poc sorprenents. L'Àmbit Metropolità i l'Alt Pirineu i Aran destaquen pel pes del sector serveis (64,6% i 66,9% respectivament entre els joves de 25 a 29 anys durant l'any 2001, front a un 62,6% per al mateix col·lectiu en el conjunt de Catalunya), i se situen en l'extrem oposat les Terres de l'Ebre (51,6%) i les Comarques Centrals (49,8%). En el sector de la construcció torna a destacar l'Alt Pirineu i Aran, amb un 17,3% dels joves d'entre 25 i 29 anys treballant-hi, quan al conjunt de Catalunya aquest percentatge és del 10,3%. En aquest sector és l'Àmbit Metropolità el que té el percentatge més baix de joves d'entre 25 i 29 anys dedicant-s'hi, amb un 9,0% del total. En el sector industrial, l'Alt Pirineu i Aran torna a ser un cas particular, amb només un 10,9% de joves d'entre 25 i 29 anys ocupats, front a un 25,4% de la mitjana catalana i un valor màxim del 36,1% a les Comarques Centrals. Finalment, en el sector primari, els valors extrems se situen a les Terres de l'Ebre, amb un màxim de l'11,6% de joves d'entre 25 i 29 anys que hi treballen i a l'Àmbit Metropolità, amb un mínim del 0,7%, quan la mitjana catalana se situa en l'1,7%.

Per tant, globalment, es pot afirmar que l'àmbit amb una distribució sectorial més allunyada de la mitjana catalana és el de l'Alt Pirineu i Aran, amb un pes molt elevat dels sectors serveis i de la construcció i amb un pes molt baix de la indústria. El cas de l'Àmbit Metropolità és igualment particular, ja que presenta un escàs pes de l'agricultura i la construcció i un percentatge important d'ocupació dedicada als serveis. Finalment, també val la pena destacar els àmbits de les Terres de l'Ebre i les Comarques Centrals, els dos amb un pes escàs dels serveis, compensat en el primer cas per l'elevat pes del sector primari i en el segon cas per l'elevat pes del sector industrial. Aquestes estructures sectorials tenen, és clar, una influència sobre les estratègies i trajectòries formatives i laborals dels joves i de les joves dels territoris respectius, qüestió que abordarem més endavant.

Les característiques de l'ocupació dels joves

Una altra qüestió important per conèixer la situació laboral dels joves i les joves catalans té a veure amb les característiques de les seves ocupacions, referint-nos principalment a la seva situació professional (si són empresaris/àries o assalariats/ades i quin tipus de contracte tenen), al nombre d'hores de treball productiu que realitzen i al nivell de qualificació dels llocs de treball que ocupen. Analitzant les dades de la taula 4.9, podem comprovar que la situació professional dels joves i de les joves està molt correlacionada amb el grup d'edat. Si un 58,7% dels joves d'entre 16 i 19 anys té un contracte eventual, aquest percentatge és del 44,0% entre els joves de 20 a 24 anys i d'un 27,5% entre els joves de 25 a 29 anys. El percentatge de joves assalariats fixos té una evolució totalment inversa, es passa d'un 35,5% de joves d'entre 16 i 19 anys, a un 49,1% de joves entre 20 i 24 anys, fins a un 62,3% de joves d'entre 25 i 29 anys. El percentatge d'empresaris/àries (amb o sense assalariats/ades) segueix una evolució també creixent amb l'edat, tot i que amb uns ritmes molt menors que el dels assalariats fixos. Als 25-29 anys un 3,1% dels joves són empresaris amb assalariats i un 6,6% estan autoocupats (són empresaris sense assalariats). **Les dades, a banda de mostrar que la precarietat laboral es concentra en els grups d'edat més joves, mostren també que es tracta d'una situació que acompanya els joves durant molts anys de la seva vida laboral;** com es comprova a la taula. No és fins als 30-34 anys que el percentatge d'assalariats eventuals baixa per sota el 20%.

Situació professional per grups d'edat. Catalunya, 2001 (en valors absoluts i en percentatge).

4.9		16-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	Total població
Empresari amb personal	Valors %	973 1,3	4.626 1,6	13.612 3,1	21.602 5,2	144.624 9,2	4.661 13,1	190.098 6,8
Empresari sense personal	Valors %	2.796 3,6	13.271 4,7	28.400 6,6	33.411 8,1	189.722 12,1	6.179 17,4	273.779 9,7
Assalariats fixos	Valors %	27.124 35,3	139.417 49,1	269.720 62,3	274.358 66,5	1.038.691 66,0	18.422 51,9	1.767.732 62,8
Assalariats eventuais	Valors %	45.144 58,7	124.942 44,0	118.856 27,5	80.920 19,6	190.138 12,1	5.845 16,5	565.845 20,1
Ajuda familiar	Valors %	689 0,9	1.353 0,5	1.146 0,3	799 0,2	3.708 0,2	244 0,7	7.939 0,3
Membre de cooperatives	Valors %	149 0,2	572 0,2	1.035 0,2	1.393 0,3	6.432 0,4	152 0,4	9.733 0,3
Total	Valors %	76.875 100,0	284.181 100,0	432.769 100,0	412.483 100,0	1.573.315 100,0	35.503 100,0	2.815.126 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

Si s'aborden les diferències entre àmbits territorials, gairebé tornem a trobar els mateixos territoris en un extrem i altre. Així, l'Alt Pirineu i Aran es caracteritza pel seu baix percentatge d'assalariats eventuais (24,7% en els joves d'entre 25 i 29 anys front a una mitjana catalana del 27,5%) i pel seu elevat nombre d'empresaris (les dues categories sumen un 17,6% als 25-29 anys, front al 9,7% de la mitjana catalana). També les Comarques Centrals tenen un percentatge d'assalariats eventuais baix (24,3% als 25-29 anys), la qual cosa implica en aquest cas un major percentatge d'assalariats fixos (el més alt de tots els àmbits territorials, amb un 63,6% als 25-29 anys). Per altra banda, l'Àmbit Metropolità té la particularitat de presentar el percentatge més baix d'empresaris (8,9% als 25-29 anys) però en canvi té un nivell força alt d'assalariats fixos (el segon més alt de Catalunya, amb un 63,3% als 25-29 anys). A l'extrem negatiu de la precarietat se situa l'àmbit de les Terres de l'Ebre, que tenen el nivell més baix d'assalariats fixos (un 49,2% als 25-29 anys, front al 62,3% del conjunt de Catalunya) i el nivell més alt d'assalariats eventuais (un 36,1% als 25-29 anys, front al 27,5% del conjunt de Catalunya). Cal indicar que, en general, les tendències es van reforçant amb els grups d'edat més elevats, és a dir, en el grup dels 16-19 anys les xifres dels àmbits territorials són més semblants entre si, tot i que apuntant les dinàmiques que apareixen amb més força en les edats més elevades. Les excepcions més destacades són les Terres de l'Ebre en el percentatge de joves amb contracte fix (que als 16-19 anys ja se situen 7,1 punts per sota la mitjana catalana) i l'Alt Pirineu i Aran en els joves amb contracte eventual (que als 16-19 anys ja se situen 11,3 punts per sota la mitjana catalana).

Si s'analitza el temps setmanal que els joves i les joves catalans dediquen a treballar (taula 4.10), podem completar el panorama de les seves condicions de treball. **La categoria que més canvis té en funció del grup d'edat és la de menys de 30 hores, que passa d'un 17,3% en la franja 16-19 anys a només el 8,2% en la franja 25-29 anys.** Molt possiblement una part d'aquests joves estan encara estudiant, fet pel qual tenen ocupacions amb menys de 30 hores setmanals. Aquesta vinculació amb el fet d'estudiar també ens ho indica que el valor de la categoria per aquesta mateixa franja d'edat sigui, a l'Àmbit Metropolità, el més alt de tota Catalunya (un 19,2%), precisament allà on, amb molta diferència, més es combinen treball i estudis. La resta de categories incrementen els seus percentatges a mesura que puja l'edat dels joves, i la més freqüent és la de 40 hores setmanals, amb un 65,3% als 16-19 anys, un 67,9% als 20-24 anys i un 69,6% als 25-29 anys. Aquest fet ens mostra que **avui en dia encara domina llargament la dedicació completa de 40 hores setmanals**, tot i que no és descartable una minusvaloració en les dades de les jornades que se situen lleugerament per sobre o per sota les 40 hores.

Temps de treball productiu setmanal per grups d'edat. Catalunya, 2001 (en valors absoluts i en percentatge).

4.10		16-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	Total població
Menys de 30 h	Valors %	13.289 17,3	38.500 13,5	35.384 8,2	34.183 8,3	126.421 8,0	3.780 10,6	251.557 8,9
De 30 a 39 h	Valors %	5.375 7,0	21.105 7,4	38.907 9,0	47.768 11,6	202.928 12,9	3.945 11,1	320.028 11,4
40 hores	Valors %	50.184 65,3	193.085 67,9	301.177 69,6	269.407 65,3	970.208 61,7	21.140 59,5	1.805.201 64,1
Més de 40 h	Valors %	8.027 10,4	31.491 11,1	57.301 13,2	61.125 14,8	273.758 17,4	6.638 18,7	438.340 15,6
Total	Valors %	76.875 100,0	284.181 100,0	432.769 100,0	412.483 100,0	1.573.315 100,0	35.503 100,0	2.815.126 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

Resulta interessant destacar que **hi ha una relació estreta entre el nombre d'hores que es realitzen i la situació professional i el sector d'activitat predominant al territori**. Aquesta relació es comprova quan realitzem les comparacions amb les dades dels àmbits territorials. Així, **els àmbits en què més proporció d'empresaris/àries hi ha són també els que tenen una major proporció de joves amb més de 40 hores de treball setmanal**. En aquesta categoria se situa al capdavant l'Alt Pirineu i Aran, que té un 15,9% de joves d'entre 25 i 29 anys que treballen més de 40 hores i, a continuació, l'Àmbit de Ponent amb un 15,2% (el valor per a la mitjana catalana és del 13,2%), comarques que són amb aquest mateix ordre, les que tenen una major proporció d'empresaris/àries entre els joves. Al contrari, l'Àmbit Metropolità, que té una forta especialització en els serveis, i és el que menor percentatge d'empresaris té, presenta el percentatge més baix de joves de 25 a 29 anys que treballen 40 hores setmanals (69%) i el percentatge més alt de joves de la mateixa edat que treballen de 30 a 39 hores (9,3%) i també menys de 30 hores (8,4%). Aquestes dades també cal vincular-les al tipus de mercat laboral de l'Àmbit Metropolità, on ja hem assenyalat que són més habituals els horaris atípics i la combinació d'estudis i treball per part dels joves. Finalment, **resulta interessant destacar els valors de les Comarques Centrals, ja que aquest àmbit és el que major percentatge de joves de 25 a 29 anys té amb un treball de 40 hores setmanals (75,4%, front a un 69,6% per a la mitjana catalana) i el que menor percentatge té de tot Catalunya en les altres tres categories (6,9% treballant menys de 30 hores, 7,1% treballant de 30 a 39 hores i 10,6% treballant més de 40 hores)**. Aquesta situació es pot relacionar amb la preponderància a l'àmbit del sector industrial així com amb l'elevat percentatge d'assalariats fixos. Aquestes característiques configuren un àmbit en què el mercat laboral conserva en gran mesura les característiques "clàssiques" de les economies industrials: predomini del sector secundari, contractes fixos i jornades setmanals de 40 hores.

És rellevant que independentment de l'àmbit de residència dels joves, quan es plantegen les condicions ideals o més valorades en una ocupació, el grau de coincidència és molt elevat. Aquest fet mostra que les diferències territorials no són tan importants –tot i existir, com acabem de veure– com per influir en una visió diferenciada del món laboral entre els joves. D'aquesta manera, **l'estabilitat i la remuneració són possiblement els dos elements més valorats pels joves en una feina**. A més, es destaquen altres aspectes, com el fet de sentir-se reconegut, el tracte rebut, la motivació respecte a la feina, el "*bon ambient*" i les possibilitats de promoció.

Entre els joves menys qualificats també s'assenyala el tipus de tasques (les condicions físiques i l'esforç demandat) i es dona més pes a les condicions econòmiques. Per altra banda, **els joves universitaris, donen més importància a les expectatives a mig termini** i posen menys èmfasi en les condicions econòmiques inicials si es perceben possibilitats de promocionar i millorar la posició dins l'empresa. Entre alguns joves amb major nivell d'instrucció també es reclama un mínim grau d'autonomia, responsabilitat i confiança que permeti desenvolupar la seva funció: "*que et deixin treballar, que et donin confiança*".

Un altre element destacat en les reflexions dels joves respecte a les seves condicions laborals té a veure amb el volum d'hores i amb el tipus d'horari. **Especialment entre els grups d'edats més elevades es dona importància a la compatibilitat amb la vida personal**. Això no significa només tenir una dedicació i una jornada laboral que permetin disposar de temps per al lleure, la parella o fins i tot la família, sinó també poder gaudir d'un determinat ritme de vida. En aquest sentit, els grups de discussió que s'han realitzat amb joves autònoms o empresaris, posen de manifest la percepció que estan treballant massa hores setmanals, fins i tot dissabte i diumenge. D'acord amb les dades estadístiques, això seria més freqüent a àmbits com l'Alt Pirineu i Aran o Ponent, que són curiosament alguns dels àmbits on s'afirma que es pot portar un ritme de vida més "tranquil" i de més qualitat.

Un últim element a destacar són les referències fetes pels joves a les seves trajectòries laborals. Els joves amb un escàs nivell de qualificació aspiren a millorar la seva situació, ja que una gran part considera que la seva posició actual no cobreix totalment les seves expectatives. També entre els joves universitaris apareix una voluntat similar que s'expressa en la idea de progressar en la carrera professional, sigui mitjançant una millora en el lloc actual o bé mitjançant un canvi d'ocupació. En aquest punt les opinions són ambivalents, ja que per una banda es posa de manifest la dificultat que representa canviar de feina (en termes de condicions i costos d'aprenentatge) i per una altra hi ha una consciència que, avui en dia, la trajectòria laboral no es desenvolupa en una única empresa o lloc de treball. Deixant de banda el cas concret dels joves que treballen en una empresa familiar, un negoci propi o en l'Administració com a funcionaris, els quals expressen la voluntat de poder mantenir-s'hi "per a tota la vida", un bon nombre de joves no pensa que trobarà un treball en el qual s'estaran tota la vida, sinó que aniran canviant d'ocupació per tal de millorar la seva situació laboral.

En relació amb les trajectòries laborals dels joves i les joves, resulta interessant comprovar com evoluciona el nivell de qualificació de les feines en funció del grup d'edat. La informació ens la proporciona la taula 4.11, que agrupa en tres nivells els tipus d'ocupacions en el mercat laboral català per a l'any 2001**. Igual que passava amb la temporalitat, l'evolució dels nivells segueix una progressió paral·lela a l'increment de l'edat dels joves. El nivell alt passa d'estar ocupat per un 2,4% dels joves de 16 a 19 anys a estar-ho per un 18,5% dels joves de 25 a 29 anys. També el nivell mitjà veu créixer el seu pes entre els joves amb el pas dels anys (es passa del 43,2% als 16-19 anys al 46,3% als 25-29 anys), tot i que té el màxim valor en el grup de 20-24 anys. De forma contrària, el nivell baix d'ocupació decreix amb l'edat dels joves, ja que passa de tenir un 54,5% en la franja 16-19 anys a tenir un 35,1% en la franja 25-29 anys. És destacable que l'evolució del nivells alt i baix d'ocupació segueix la mateixa pauta en el grup de 30-34 anys, i s'arriba al 21,9% en el nivell alt i davallant fins al 33,7% en el baix. Aquesta vinculació entre millora del nivell d'ocupació i increment de l'edat dels joves s'explica parcialment per l'estabilització i per la millora laboral que experimenten una part dels joves una vegada inserits; però també per la incorporació al mercat de treball de joves d'edats més elevades que fins llavors es mantenien inactius/inactives (bàsicament estudiant a la universitat) i passen directament a ocupar els nivells mitjans o alts.

Nivell d'ocupació per grups d'edat. Catalunya, 2001 (en valors absoluts i en percentatge).

4.11		16-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	Total població
Alt	Valors %	1.825 2,4	24.490 8,6	80.126 18,5	90.070 21,9	371.949 23,7	7.942 22,4	576.402 20,5
Mitjà	Valors %	33.100 43,2	133.365 47,0	200.319 46,3	183.288 44,5	642.292 40,9	11.963 33,7	1.204.327 42,8
Baix	Valors %	41.770 54,5	125.779 44,3	151.880 35,1	138.787 33,7	557.824 35,5	15.587 43,9	1.031.627 36,7
Total	Valors %	76.695 100,0	283.634 100,0	432.325 100,0	412.145 100,0	1.572.065 100,0	35.492 100,0	2.812.356 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

**Per a l'explicació de les categories de la variable nivell d'ocupació, vegeu l'Annex metodològic.

Si es fan servir els valors dels àmbits territorials per comparar-los amb els del conjunt de Catalunya es comprova que hi ha una certa correlació amb els valors de la situació professional que anteriorment hem analitzat. L'Alt Pirineu i Aran és l'àmbit amb una proporció més elevada de joves de 25 a 29 anys amb nivell alt d'ocupació (un 19,4%) al mateix temps que és el que té la menor proporció de joves de nivell baix (un 33,5%). Al contrari, l'àmbit de les Terres de l'Ebre és el que té una proporció més baixa del nivell d'ocupació alt (14,9%) i una proporció més alta del nivell d'ocupació baix (39,2%) entre els joves de 25 a 29 anys. Entre els altres àmbits territorials, el de Ponent és el que més s'acosta a la distribució de l'Alt Pirineu i Aran i, per l'altre costat, l'àmbit del Camp de Tarragona és el que més s'acosta a les Terres de l'Ebre.

És interessant destacar del conjunt de taules analitzades en aquest apartat que, **tot i que l'edat dels 25-29 anys és la de màxima activitat de la població, no és la franja en què s'aconsegueix l'estabilitat pel que fa a la temporalitat o el nivell de qualificació. En aquest sentit és evident la desigualtat respecte a grups d'edats més elevades.** També és destacable la coincidència d'indicadors més favorables per als joves en certs àmbits territorials, especialment el de l'Alt Pirineu i Aran i en menor mesura el Metropolità i el de Ponent; a l'altre extrem se situaria clarament l'àmbit de les Terres de l'Ebre. No obstant això, l'elevat grau de coincidència en les afirmacions precedents entre els joves dels diferents àmbits territorials demostra que, al cap i a la fi, tot el territori català té unes condicions i un context laboral comuns. Més enllà de l'expressió *"de feina, n'hi ha"*, que es manifesta en les comarques amb més oportunitats laborals per als joves, tots els joves i les joves mencionen l'estabilitat en la feina i les bones condicions econòmiques com els elements desitjats en qualsevol ocupació. Aquest fet mostra **una elevada sensibilitat dels joves davant la precarietat i el risc d'atur, que estan presents en tots els àmbits territorials. Molts joves manifesten el seu malestar pel fet d'haver patit feines temporals i mal pagades, tot i que aquestes situacions no afecten tots els joves amb la mateixa intensitat.** A continuació aprofundirem en aquests aspectes, que tenen conseqüències evidents en les trajectòries laborals dels joves i les joves i que, altre cop, tenen una distribució territorial diferenciada.

La inestabilitat i precarietat dels joves en el mercat laboral

Molts dels joves i les joves que han participat en els grups de discussió expliquen que han patit males experiències relacionades amb la feina, com treballar en negre, sous mínims, contractes de mesos o setmanes, feines sense cap tipus de qualificació, etc. Alguns dels més joves (de 16 a 19 anys), a més, consideren que els empresaris s'aprofiten pel simple fet de contractar joves, de manera que paguen sous molt baixos, sense horaris definits i sovint sense contracte.

Aquestes intervencions dibuixen un panorama en què una part important dels joves conviu amb o ha viscut amb unes condicions d'inestabilitat i precarietat laboral elevades. Curiosament, però, **l'atur s'esmenta poc com un dels problemes que pateixen els joves inserits laboralment o en vies d'inserció. Una de les causes és, molt probablement, la disminució de l'atur juvenil en els darrers anys.** Les dades de les taules 4.1 i 4.2 són útils com a exemple d'aquesta evolució. Deixant de banda els joves de 15 a 19 anys, que tenen una proporció molt petita d'actius, que fa poc representatius els percentatges d'aturats/aturades, es comprova que entre els 20 i 24 anys el percentatge d'aturats/aturades (hagin treballat o no) era al 1996 del 19,2% i al 2001 del 9,9%, i entre els joves de 25 a 29 anys era al 1996 del 18,8% i al 2001 del 9,1%. **La disminució evident de l'atur no implica que no segueixi essent un problema per als joves, ja que també es pot comprovar en les taules citades que en el grup 30-34 anys els percentatges d'aturats són més baixos que els que s'observen entre els joves.**

De tota manera, alguns joves fan referència a les dificultats que troben a les seves comarques d'origen per trobar certs tipus de feina. Es tracta fonamentalment de **joves amb estudis universitaris que resideixen a comarques sense nuclis urbans importants i que no perceben que el seu territori d'origen ofereixi oportunitats laborals per a moltes de les titulacions que han cursat**. Aquesta situació provoca, per una banda, frustració, però alhora es manifesta **un cert discurs conformista entre aquells que estan ocupats o ocupades, tot i que la seva feina no estigui relacionada amb els estudis cursats**. S'entén que les coses podrien ser pitjor i apareix un discurs que reconeix que almenys es treballa i que moltes vegades no desagrada l'ocupació: *"Moltes vegades la feina que estàs fent t'agrada... el que passa és que clar... et pensaves que acabaries treballant d'allò que havies estudiat"*. Cal dir, però, que algunes d'aquestes comarques coincideixen amb les que tenen menys problemes d'atur juvenil, com poden ser les de l'àmbit territorial d'Alt Pirineu i Aran o moltes pertanyents a les Comarques Gironines o les Comarques Centrals. En altres casos, **la solució ha consistit a traslladar la residència a zones més urbanes o a quedar-se a viure a les ciutats on s'han cursat els estudis universitaris. En algun altre cas, si les distàncies ho permeten, es treballa en aquests nuclis amb més demanda de treballadors amb formació superior alhora que es manté la residència a les comarques d'origen**.

Tot i aquestes queixes, el descontent entre els joves que estan treballant està, absolutament lligat a la precarietat i la inestabilitat, fins al punt que aquells que gaudeixen de certa estabilitat laboral i ocupen un lloc de treball relacionat amb els estudis se senten afortunats. **Entre els joves amb estudis universitaris aquesta situació és viscuda com a provisòria, de manera que afirmen acceptar feines temporals i poc qualificades a l'espera de trobar una feina més estable i relacionada amb el que han estudiat**. Moltes vegades, però, el pas dels anys patint unes males condicions laborals provoca un desencantament important. Tenint en compte que són els joves i les joves que més porten a terme el model de treballar i estudiar al mateix temps, diuen que és un esforç que no es veu recompensat quan s'acaba la carrera. **Segons l'opinió de molts dels participants en els grups de discussió, tenir estudis no garanteix ni una bona feina ni un bon sou, almenys a curt termini, sinó tot al contrari**.

Aquests discursos mostren, la insatisfacció de molts joves universitaris amb la situació laboral que estan vivint, situació que es reflecteix amb força claredat en les dades estadístiques. No deixa de ser sorprenent que quan es creua la situació professional amb el nivell d'estudis (taula A.3 dels annexos estadístics) **els joves amb titulació superior siguin dins la franja de 20-24 anys els que tenen en una major proporció contractes eventuais (54,1%, quan la mitjana per a tots els joves d'aquesta franja d'edat és del 44,0%) i dins la franja de 25-29 anys estiguin només per sota els joves amb estudis primaris (joves que no tenen completats els estudis d'EGB o ESO), amb un 29,9% de contractes eventuais, front a una mitjana de tots els joves del 27,5%. No és fins a la franja 30-34 anys, que el percentatge d'eventualitat dels joves amb estudis superiors està per sota la mitjana (18,0% front a 19,6% per al conjunt de tots els joves), però, amb més eventualitat que els joves que tenen batxillerat, FP I o FP II**.

Tot plegat porta a un gruix de joves a reflexionar al voltant de l'autoocupació com a alternativa de futur. Especialment en els àmbits territorials en què es considera que l'oferta de feines qualificades o ajustades al perfil universitari és més limitada, **els joves universitaris es plantegen l'opció de treballar per compte propi, si més no com a opció a mitjà o llarg termini**, un cop adquirida l'experiència i estalviat un mínim. No obstant això, les dades de la taula 4.9 mostren que aquesta opció és relativament minoritària (9,7% d'empresaris o autònoms entre els joves de 25-29 anys en el conjunt de Catalunya) i que el salt quantitatiu més important a nivell de percentatges és a partir dels 35 anys. Aquesta dada posa de manifest que **l'autoocupació o la creació d'una empresa és una de les opcions d'inserció que tenen els joves però que té uns límits concrets que no se superen amb facilitat**. De fet cal distingir entre els joves empresaris o autònoms que treballen en oficis tradicionals, molts d'ells amb titulació d'FP I o FP II i força presents en les comarques menys urbanes, i els joves amb titulació universitària, que tenen demandes específiques relacionades amb la poca informació sobre ajudes o les quotes massa elevades de molts col·legis professionals amb relació als serveis que ofereixen.

Amb tot, el col·lectiu de joves amb estudis universitaris no és el que més pateix la precarietat. La taula A.31 de l'annex estadístic mostra bé que **el col·lectiu de joves més afectat per aquesta situació és el dels immigrants**. Si bé en la franja de 16-19 anys tenen un percentatge de contractes eventuais semblant als dels joves nascuts a Catalunya o a la resta de l'Estat (58,8%, quan la mitjana per a tots tres grups és del 58,7%), quan les edats dels joves van creixent el seu percentatge d'eventualitat es va allunyant cada vegada més de la mitjana de tots els grups: a la franja 20-24 anys tenen 52,2% d'eventualitat front a una mitjana del 44,0% i a la franja 25-29 anys tenen un 46,3% front a una mitjana del 27,5%. Aquestes dades ens indiquen que **els joves immigrants pràcticament no milloren la seva situació laboral amb els pas dels anys, mentre que la resta de joves tenen millors condicions i experimenten una certa mobilitat ascendent així com van passant els anys en el mercat laboral**. Aquesta afirmació s'ha de matisar dient per una banda que les dades que acabem de descriure no discriminen entre joves immigrants acabats d'arribar i aquells que porten ja anys en el mercat de treball, de manera que comptabilitzen també la contractació eventual de joves que potser han estat contractats per primera vegada. Per altra banda també s'ha de considerar que una part dels joves nascuts a Catalunya o a la resta de l'Estat que entren en el mercat laboral després dels estudis obligatoris (en la franja 16-19 anys) també pateixen aquesta escassa progressió laboral. Aquesta situació ve confirmada pels discursos dels joves, que parlen d'una certa acomodació en feines brossa, d'on treuen uns diners per anar tirant quan són més joves, però d'on després tenen dificultats per sortir per la seva escassa qualificació. En tot cas, **aquesta situació de manca de qualificació s'agreuja en el cas dels joves immigrants, que pateixen una discriminació social afegida**. Els joves sense papers, sobretot, per la seva manca de recursos, es veuen obligats moltes vegades a agafar la primera feina que troben, sigui com sigui, i acaben fent les feines rebutjades per la resta de la població, aguditzant la seva precarietat.

En termes de contractació eventual les diferències de gènere també són rellevants, tot i que no tant com les apuntades fins ara. A la taula A.30 dels annexos estadístics es comprova que **les joves pateixen més que els joves la inestabilitat**. Els grups d'edat en què aquest fet es fa més evident són el de 20-24 anys, en què un 47,0% de dones tenen un contracte eventual front a un 41,4% d'homes, i el de 25-29 anys, en què un 29,6% de les dones tenen un contracte eventual front a un 25,7% dels homes. Cal dir també, però, que en el grup 25-29 anys, el percentatge de contractes fixos que tenen les joves és una mica superior que els que tenen els homes. El que provoca aquesta igualtat és el major percentatge d'homes empresaris (11,9%, front a un 7,2% de dones).

Resumint, podem afirmar que, a Catalunya, **els joves més vulnerables a la inestabilitat i precarietat laboral que provoquen els contractes eventuais són, si tenim en compte el lloc de naixement, els immigrants**. En canvi, si tenim en compte el nivell d'estudis, **els més vulnerables són tant els que només tenen estudis primaris com els universitaris, tot i que aquests segons experimenten una millor situació com més edat tenen**. Quan tenim en compte el gènere, es comprova que **les dones tenen una eventualitat superior als homes**. Però en sentit global, es comprova que tot i les diferències marcades per les variables que venim repassant, un fet indiscutible és que amb l'edat aquesta precarietat va disminuint (fins i tot entre els immigrants, tot i que molt feblement), la qual cosa vol dir també que és un **problema clarament associat a la joventut com a grup social**. També cal afegir que la inestabilitat té variacions importants entre àmbits territorials i que, tot i la correlació existent entre els territoris amb més eventualitat i amb nivells de qualificació més baixos, el nivell alt o mitjà de qualificació no implica de cap manera que el tipus de contracte del jove sigui fix. De la mateixa manera, tampoc no es poden relacionar directament uns percentatges més elevats d'eventualitat amb uns percentatges també més alts d'atur.

La categoria socioeconòmica dels joves catalans

Una forma de contemplar de forma agregada i sintètica la posició que ocupen els joves en el mercat laboral català és analitzant la taula 4.12, que agrupa en tres nivells diferents la categoria socioeconòmica dels joves. La categoria socioeconòmica recull tot un conjunt de trets relacionats amb l'ocupació, l'activitat i la situació professional**. Per altra banda, també està relacionada amb el nivell de formació acadèmica, la qual cosa dóna a aquesta variable no només una clara dimensió econòmica sinó també certa validesa com a mesura de l'estatus social. Hem de dir també que la categoria socioeconòmica està calculada només per a joves ocupats/ocupades, un aspecte important de tenir en compte abans de començar l'anàlisi.

Categoria socioeconòmica per grups d'edat. Catalunya, 2001 (en valors absoluts i en percentatge).

4.12		16-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	Total població
Alta	Valors %	1.400 1,8	7.442 2,6	22.636 5,2	34.234 8,3	191.632 12,2	4.667 13,2	262.011 9,3
Mitjana	Valors %	6.626 8,7	54.401 19,3	129.440 30,0	129.071 31,4	487.065 31,1	10.337 29,3	816.940 29,1
Baixa	Valors %	67.980 89,4	220.438 78,1	279.103 64,7	248.041 60,3	889.660 56,7	20.244 57,4	1.725.466 61,5
Total	Valors %	76.006 100,0	282.281 100,0	431.179 100,0	411.346 100,0	1.568.357 100,0	35.248 100,0	2.804.417 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

La primera conclusió que s'extreu de les dades que recull la taula 4.12 és que **la immensa majoria de joves catalans tenen una categoria socioeconòmica baixa**. Aquesta categoria és també la majoritària en el conjunt de la població catalana (61,5%), però els grups d'edat joves estan sempre per sota aquesta mitjana. Concretament, la categoria baixa la tenen un 89,4% dels joves d'entre 16 i 19 anys, un 78,1% dels joves que tenen entre 20 i 24 anys, i un 64,7% dels joves entre 25 i 29 anys. Com es comprova, el percentatge de joves de categoria baixa disminueix a mesura que s'incrementa el grup d'edat. Els altres dos nivells evolucionen en sentit invers, tot i que la categoria mitjana la té un percentatge molt més important de joves. La categoria alta passa d'un percentatge d'un 1,8% als 16-19 anys a un del 5,2% als 25-29 anys, mentre que la categoria mitjana passa d'un 8,7% als 16-19 anys a un del 30,0% als 25-29 anys. Aquestes evolucions són semblants a les que s'han observat en el nivell d'ocupació dels joves, però aquí és interessant destacar que mentre en aquesta segona variable només un 35% dels joves tenia un nivell baix als 25-29 anys, ara en el grup dels 25-29 anys encara hi ha un 64,7% dels joves catalans. **Això mostra que a pesar d'ocupar llocs de treball relativament qualificats –que és el que recull el nivell d'ocupació– els joves segueixen ocupant posicions jeràrquicament baixes, la qual cosa implica també baixos nivells de remuneració.**

**Per a l'explicació de l'agrupament de categories realitzat per cada nivell de la variable *categoria socioeconòmica*, vegeu l'Annex metodològic.

Si fem les comparacions entre els diferents àmbits del pla territorial comprovem que tornen a ser protagonistes de les situacions més extremes la major part dels territoris que ja ocupaven aquestes posicions en variables anteriors. Així, l'Alt Pirineu i Aran i Ponent tenen els percentatges més alts de joves de 25-29 anys amb categoria alta (8,0% i 6,1% respectivament). Són també els dos àmbits amb percentatges més baixos en les categories baixes (60,4% i 61,3%, respectivament). L'Àmbit de Ponent, a més, té el percentatge més elevat de joves de 25-29 anys amb categoria mitjana (32,5%). A l'altre costat se situen el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre, amb els percentatges més alts de la categoria socioeconòmica baixa en la mateixa franja d'edat (68,3% i 68,0%, respectivament). També és força elevat el percentatge de la categoria baixa a les Comarques Gironines (66,8%), que a més és l'àmbit on és més baix el percentatge de la categoria mitjana (23,28%). Aquests valors són fruit, en certa manera, de la cristallització de bona part de les variables ja revisades anteriorment. Sembla evident que **els joves de l'Alt Pirineu i Aran o els de Ponent viuen en uns territoris en què, a priori, tindran més possibilitats de promoció o estabilització professional, moltes vegades, com hem vist, per la via de l'autoocupació o la creació d'empreses. Per altra banda, semblaria que les possibilitats que ofereixen les Terres de l'Ebre serien, globalment, pitjors que les d'altres territoris de Catalunya.** Aquestes diferències comarcals, però, no ens han de fer perdre de vista la informació realment rellevant que ens ofereixen les dades que venim analitzant: **la majoria de joves catalans, siguin de la comarca que siguin, tenen una categoria socioeconòmica baixa.**

Si es reprenen aquí les diferències entre àmbits del pla territorial establertes en funció dels nivells d'estudis dels joves i les joves, es pot comprovar que els àmbits amb major percentatge de joves amb titulació universitària són també els que tenen un percentatge més elevat de joves amb categoria alta. Seria equivocat, però, establir una relació directa de causa-efecte entre un percentatge més elevat de joves amb nivell d'estudis superior i un major percentatge de joves amb categoria socioeconòmica alta. En tot cas, la relació seria la contrària: **als territoris amb una estructura econòmica que allotja ocupacions que possibiliten arribar a una categoria socioeconòmica alta hi ha una major predisposició per part dels joves a allargar l'itinerari formatiu fins al nivell universitari** (i recordem que en aquestes comarques eren majoritàriament les dones les que allargaven aquest itinerari formatiu). De fet, la taula A.33 de l'annex estadístic mostra que **hi ha el mateix percentatge de joves de 25-29 anys amb categoria alta entre els que tenen formació superior (6,6%) que entre els que tenen el nivell de batxillerat (6,7%).**

El que també mostra la taula A.33 és que **la majoria de joves amb titulació universitària tenen als 25-29 anys una categoria mitjana** (un 61,5% front a un 30,0% del conjunt de tots els joves), la qual cosa **tampoc no permet defensar l'absència de relació entre el nivell d'estudis i la categoria socioeconòmica.** En tot cas, però, semblaria que **aquests nivells més alts de formació no porten necessàriament a obtenir la categoria socioeconòmica més elevada.** Això és així malgrat que molts joves associen un nivell d'estudis elevat amb la possibilitat d'obtenir una bona posició en el mercat laboral. De fet, **la visió dels estudis com a mitjà per assolir una determinada feina és majoritària.** Per altra banda, però, algunes opinions consideren que es canalitza massa els joves cap als estudis universitaris, quan seria més adequat especialitzar-se professionalment. Aquesta demanda es pot relacionar amb les situacions de sobreformació que viu molts joves en relació amb el lloc de treball que ocupen. En aquest sentit els joves qualifiquen d'"engany massiu" el fet que s'ofereixin carreres universitàries amb escasses sortides laborals. Una altra de les valoracions crítiques de la vinculació entre estudis superiors i mercat laboral té a veure amb l'excessiva formació teòrica de molts estudis universitaris i l'escassa vinculació amb el "món real" de les tasques que es realitzaran. Com afirmava un dels participants en els grups: *"A mi per exemple una educadora social, quan vaig començar a treballar, em va dir «Oblida't de tot el que has après a la universitat, ara començaràs a aprendre». M'ho va dir així, tal qual."*

Finalment, resulta interessant analitzar els creuaments de la variable categoria socioeconòmica amb les de sexe i lloc de naixement (taules A.32 i A.34 de l'annex estadístic, respectivament). La primera mostra que els homes de 25-29 anys tenen categories altes (10,0% front a 6,1%) i categories mitjanes (32,5% front a 29,9%) per damunt de les dones. Aquestes dades són coherents amb les queixes expressades en els grups de discussió, segons les quals **les dones tenen més dificultats per ocupar feines de major responsabilitat**. Aquest fet s'associa a condicionants culturals o educatius, juntament amb les diferències en actituds. Però també s'atribueix a **l'existència d'un mercat laboral sexista**, que discrimina les dones, entre altres coses, en pagar retribucions diferents per una mateixa feina. També els joves expressen l'opinió que **el mercat laboral català discrimina els immigrants**, principalment pagant una remuneració inferior a la dels autòctons, i oferint menys possibilitats d'accedir a feines de responsabilitat. Les diferències en els percentatges de les categories socioeconòmiques (un 76,1% de joves nascuts fora de l'Estat espanyol d'entre 25 i 29 anys té categoria socioeconòmica baixa, front a un 63,5% dels que han nascut a Catalunya i un 66,0% dels que han nascut a la resta de l'Estat) serien un resultat, en part, d'aquesta discriminació; tot i que, altre cop, l'enorme percentatge de joves amb categoria baixa fa les diferències menys evidents del que ho eren quan s'analitzava la temporalitat dels contractes.

4.1.3 Habitatge

Encara que s'ha de pensar en l'emancipació en termes més amplis i que és un concepte que ha d'anar també especialment lligat a la feina i als estudis, aspectes dels quals ja hem parlat, no podem parlar d'un/a jove emancipat/ada si no viu en un espai independent, en una habitatge diferent del familiar. L'accés a l'habitatge, doncs, constitueix un dels elements fonamentals de l'emancipació. A continuació s'analitzen les característiques fonamentals de l'emancipació familiar, entesa precisament com el fet de constituir una llar en què el/la jove o la seva parella n'és la persona principal. Aquestes dades es complementen amb la informació provinent del conjunt de discursos juvenils recollits en els grups de discussió, que ens ajudaran a completar l'anàlisi de la situació dels joves en relació amb l'habitatge.

Els ritmes d'emancipació familiar

El primer fet que es constata en analitzar la taula 4.13 és que **el procés d'emancipació familiar es perllonga entre la població catalana més enllà dels 29 anys**, per tant, més enllà del període estrictament juvenil. Entre els 30 i els 34 anys encara hi ha un 27% de la població catalana que no està emancipada familiarment (quan el percentatge de població d'entre 35 i 64 anys no emancipada és del 9,8%). D'altra banda, també es comprova l'escassíssim percentatge de joves menors de 25 anys que estan emancipats (un 2,3% entre els 15 i 19 anys i un 14,3% entre els 20 i 24 anys) i que fins i tot en l'última franja d'edat de l'etapa juvenil, als 25-29 anys, les persones que no estan emancipades segueixen essent una majoria (55,8%). Això ens porta a afirmar que **el fet de no estar emancipat/ada familiarment és, a dia d'avui, un dels trets que caracteritza globalment la joventut catalana**.

Emancipació familiar per grups d'edat. Catalunya, 2001 (en valors absoluts i en percentatge).

4.13		15-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	Total població
Emancipat	Valors %	7.868 2,3	68.175 14,3	245.550 44,2	384.553 73,0	2.209.350 90,2	900.009 83,4	3.815.505 60,5
No emancipat	Valors %	336.617 97,7	408.545 85,7	309.901 55,8	142.035 27,0	241.150 9,8	179.103 16,6	2.488.861 39,5
Total	Valors %	344.485 100,0	476.720 100,0	555.451 100,0	526.588 100,0	2.450.500 100,0	1.079.112 100,0	6.304.366 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

Una vegada feta aquesta primera constatació, podem entrar en l'anàlisi diferenciada dels diversos àmbits del pla territorial. Cap d'ells s'aparta de la norma general indicada, però sí que es possible detectar certes diferències en els ritmes d'emancipació. Alguns àmbits tenen un ritme inicial ràpid, és a dir, els grups d'edat més joves (15-19 i 20-24) destaquen pel seu percentatge d'emancipats per sobre la mitjana catalana. Aquest és el cas de les Comarques Gironines i l'Alt Pirineu i Aran que, tant en la primera franja com en la segona, són els àmbits amb un percentatge més elevat d'emancipats (4,5% i 18,4%, respectivament, a les Comarques Gironines i 3,0% i 17,5% a l'Alt Pirineu i Aran). En la situació oposada es troba l'Àmbit Metropolità, que destaca pels seus baixos percentatges d'emancipats en les franges de 15-19 anys i de 20-24 anys (2,0% en el primer grup i 13,6% en el segon). Per altra banda, resulta interessant posar de manifest que altres àmbits es caracteritzen per tenir comportaments allunyats de la mitjana catalana no en les franges d'edat més joves, sinó en les més elevades. En aquesta situació trobem el Camp de Tarragona que, tant als 25-29 anys com als 30-34 anys, té el percentatge d'emancipats més elevat de Catalunya (46,4% i 74,5%, respectivament). Destaquen pel fet contrari –tenir uns percentatges d'emancipació comparativament baixos en les franges d'edat més avançades– l'àmbit de Ponent i el de l'Alt Pirineu i Aran; el primer amb uns percentatges del 37,9% i 67,6% en els grups 25-29 anys i 30-34 anys, respectivament, i el segon amb uns percentatges de 41,3% i 64,3% en les mateixes franges, respectivament. La ralentització del ritme d'emancipació de l'Alt Pirineu i Aran no deixa de ser sorprenent, ja que passa de ser el segon àmbit amb més percentatge d'emancipats en les edats més joves a situar-se en la franja de 30-34 anys amb el percentatge d'emancipats més baix de tot Catalunya.

Per explicar aquests ritmes diferenciats d'emancipació cal tenir en compte dos factors principals. Per una banda intervé el volum en el territori de les ocupacions d'escassa o nul·la qualificació (en sectors com la construcció o els serveis turístics), la qual cosa implica també un percentatge de joves que accedeixen relativament joves a una ocupació remunerada –aquest fenomen ja s'ha apuntat quan parlàvem dels sectors d'ocupació dels joves– i una possibilitat més alta (no sempre segura) d'obtenir els mínims ingressos per emancipar-se familiarment. Tanmateix, l'altre factor que intervé és la durada de la trajectòria formativa dels joves, de manera que en els territoris on hi hagi un percentatge més elevat de joves amb un nivell alt d'estudis es produirà molt probablement una emancipació familiar més tardana.

La combinació d'aquests dos factors explica, molt probablement, els casos particulars dels àmbits més allunyats dels percentatges mitjans del conjunt de Catalunya. D'aquesta manera, **els casos d'emancipació relativament elevada en les edats més joves a les Comarques Gironines i a l'Alt Pirineu i Aran es poden relacionar amb la presència en aquests dos àmbits de jovent que ha deixat d'estudiar en edats primerenques**. Es tracta també precisament –com es veurà més endavant en parlar de la cohesió social i l'equilibri territorial– dels àmbits que tenen més pes de la població no nascuda a Catalunya (immigració provinent de la resta de l'Estat o de l'estranger). **Tot plegat s'ha de relacionar amb les zones d'atracció turística que existeixen en els dos àmbits territorials, i que han influït especialment en el creixement important del sector de la construcció**. Pot resultar sorprenent que l'Alt Pirineu i Aran sigui alhora un àmbit en què un percentatge de joves s'emancipa especialment tard; però en realitat aquest fet mostra que dins aquest territori conviuen dos perfils educatius molt diferenciats: per una banda joves amb estudis superiors (que estan percentualment per sobre la mitjana catalana, com veïem quan parlàvem dels nivells educatius dels joves) i per una altra banda joves amb estudis baixos (que són relativament pocs, tot i que fan pujar el percentatge de per si baix d'emancipats entre els 15 i els 24 anys).

El baix percentatge d'emancipats en els grups d'edat més elevada a l'Àmbit de Ponent també s'ha de relacionar, igual que a l'Alt Pirineu i Aran, amb els elevats nivells d'estudis del jovent d'aquest àmbit. De fet, es pot afirmar que, en general, **hi ha una relació en tots els àmbits territorials entre l'allargament de la trajectòria formativa i l'emancipació tardana**. Com es pot observar a la taula A.13 de l'annex estadístic, a la franja de 20-24 anys estan emancipats familiarment un 22,9% dels joves amb estudis primaris i un 18,2% amb estudis d'EGB o ESO, quan entre els joves que tenen estudis superiors aquest percentatge és només del 9,1%. A la franja de 25-29 anys els percentatges se situen ja a una diferència de 25 punts entre els percentatges d'emancipats dels que tenen estudis primaris, d'EGB o ESO o FP I (48,8%, 50,7% i 50,7%, respectivament) i els dels joves amb estudis universitaris (35,1%). No és fins als 30-34 anys que aquestes diferències es redueixen.

Per acabar aquest apartat podem fer referència als altres dos àmbits que destaquen sobre la mitjana catalana: el Camp de Tarragona, per tenir en les edats més elevades un percentatge d'emancipats/ades superior al del conjunt de joves catalans, i l'Àmbit Metropolità, per tenir en les edats més joves un percentatge d'emancipats/ades per sota la mitjana catalana. El primer cas es pot explicar per factors semblants als que expliquen l'emancipació elevada de joves a les Comarques Gironines i a l'Alt Pirineu i Aran: **el Camp de Tarragona té comarques amb una forta especialització turística que estan vinculades a ocupacions d'escassa qualificació**; amb tot, el menor percentatge d'immigrants respecte als altres dos àmbits pot fer que l'emancipació familiar sigui lleugerament més tardana. **En el cas de l'Àmbit Metropolità possiblement es barregen factors diversos, per una banda és l'àmbit amb un percentatge d'atur més elevat entre el jovent i per una altra es veu especialment afectat per l'elevat preu de l'habitatge. La manca d'ingressos que provoca l'atur combinada amb uns preus més elevats que els d'altres àmbits pot influir en l'endarreriment mencionat**.

Aquests últims comentaris no haurien de portar a la idea que són pocs els àmbits en què l'emancipació familiar dels joves s'ha vist trastocada per l'alça dels preus de l'habitatge. Al contrari, és una queixa generalitzada en tots els àmbits territorials, que sens dubte ha endarrerit globalment l'edat d'emancipació. Cal remarcar que, tot i les petites variacions detectades, **el percentatge de joves menors de 25 anys que estan emancipats familiarment és ínfim** (un 9,3% dels joves d'entre 15 i 25 anys). Igualment, les condicions que tenen els joves per emancipar-se són dolentes en tot el territori català, tot i que poden ser especialment difícils en certs àmbits. D'aquestes dificultats en parlem en el següent apartat.

Les dificultats d'accés a l'habitatge

Els joves participants en els grups de discussió consideren que actualment **el fet de marxar de casa implica enormes dificultats**. La idea generalitzada és que *"resulta pràcticament impossible anar-se'n de casa"*.

Aquestes dificultats s'atribueixen a dues causes fonamentals. La primera és l'increment de preus generalitzat que ha sofert l'habitatge. Tot i que es tracta d'una situació comuna a tot arreu, **els joves perceben una major intensitat en l'escalada de preus de les zones costeres de les Comarques Gironines i el Camp de Tarragona (i fins i tot de les Terres de l'Ebre) i en els municipis urbans.** Ateses aquestes dificultats, **molts joves consideren el seu procés d'independització familiar com un procés per etapes**, especialment a les zones urbanes. Aquests joves es plantegen amb naturalitat l'opció de canviar de residència en una o en diverses ocasions per tal de poder, finalment, instal·lar-se en un habitatge semblant al desitjat. Aquest fet s'ha de relacionar amb la insatisfacció que provoquen les característiques dels habitatges que en l'actualitat estan econòmicament a l'abast dels joves i amb les expectatives de millora de la seva situació laboral i econòmica. Aquest procés també implica la possibilitat de marxar de casa per anar primer a un pis de lloguer, i comprar-ne un posteriorment. **Aquesta major predisposició a la compra està lligada a la percepció que el lloguer és "una pèrdua de diners"**. Finalment també, molts joves contempen la possibilitat de buscar un habitatge en zones allunyades dels nuclis urbans, on els preus són, diuen, més assequibles, tot i que també gaudeixen de menys serveis.

La segona causa que segons els joves impossibilita la seva emancipació familiar és l'enorme inestabilitat i precarietat del mercat de treball. Com s'ha comentat, un 44% dels joves catalans d'entre 20 i 24 anys té un contracte eventual i aquest percentatge continua essent gairebé un 30% entre els joves de 25 a 29 anys. La taula A.12 de l'annex estadístic mostra bé que, de forma coherent amb el que es diu en els grups de discussió, **els joves amb contractes eventuais s'emancipen en proporcions menors que els joves empresaris o autònoms o amb contractes fixos.** Com es pot observar a la taula, els joves de 20 a 24 anys amb contractes eventuais estan emancipats en un 14,7%, front a uns percentatges que estan al voltant del 20% en els altres perfils mencionats; de la mateixa manera, els joves de 25 a 29 anys amb contracte eventual estan emancipats en un 39,1% front a percentatges que oscil·len entre el 45,5% i el 53,3% en els altres tres perfils. Els joves mencionen que si es vol comprar un habitatge resulta impossible fer-ho sense un contracte fix a no ser que es compti amb l'aval dels pares (situació no sempre possible) per a la hipoteca.

La cerca d'alternatives a la situació exposada ha comportat, **a les comarques més allunyades de l'Àmbit Metropolità, que els pobles propers a les capitals esdevinguin, com avançàvem, pols d'atracció pel jovent.** Les raons que els participants en els grups de discussió ofereixen són els preus més assequibles i la possibilitat de poder adquirir una casa i no un pis, la tranquil·litat, i la menor pressió impositiva municipal. Aquesta tendència està provocant una **pressió sobre els municipis de menor grandària** que fa que aquesta opció comenci a veure's també complicada per part dels joves. Per una banda, es comenta que **l'oferta en aquests municipis és inferior a la de les ciutats**; per altra banda, a moltes comarques, les que tenen més atractiu turístic o paisatgístic, **l'habitatge que es construeix es destina a segones residències**, fet que també pressiona a l'alça els preus de l'habitatge ja existent. De fet, el cost de la rehabilitació de les cases velles d'aquests nuclis petits fa que aquestes es destinin fonamentalment a segones residències; en els nuclis amb menys pressió turística el cost de la reforma fa que es produeixi el despoblament dels municipis. El volum d'habitatge secundari és especialment important a les Comarques Gironines, al Camp de Tarragona i a l'Alt Pirineu i Aran, com s'ha pogut comprovar a la taula 3.6.2 de l'apartat anterior, amb un increment especialment important a l'àmbit de l'Alt Pirineu i Aran.

El cas de Barcelona i les ciutats més properes mereix menció a part. **Barcelona atrau un gran nombre de població pels serveis i les característiques particulars de la ciutat, però també per aquest motiu el preu de l'habitatge és més elevat i complica que la població jove s'hi estableixi de forma estable.** És per això que les localitats de les rodalies es veuen afectades pel desplaçament de població, que alhora provoca un encariment del preu de l'habitatge també en aquestes poblacions. Aquest fenomen comporta, per tant, una posterior **alça de preus a tota l'àrea metropolitana i especialment a les zones més receptores, com el Vallès Occidental i el Baix Llobregat.** No cal dir que els joves d'aquestes comarques associen la idea d'habitatge a la d'un pis, quan a altres comarques menys urbanes l'expectativa és la d'acabar residint en una casa.

Dins aquest panorama d'entrebancs que venim dibuixant, **el col·lectiu de joves immigrants extracomunitaris no fa més que patir de forma multiplicada les mateixes dificultats.** La seva especial precarietat en el mercat laboral fa que molt pocs pensin en la possibilitat real de comprar un habitatge, de manera que el lloguer és el règim de tinença absolutament majoritari. En el cas dels acabats d'arribar, el tipus de residència pot ser tant una habitació llogada com un habitatge compartit, sovint amb algun familiar o conegut. Cal assenyalar que en els casos en què existeix la voluntat d'establir-se de manera definitiva a Catalunya, alguns d'aquests joves parlen de les seves preferències per la compra d'un habitatge, en cas que puguin pagar-lo. És una forma d'**evitar les reticències i la discriminació dels propietaris a l'hora de llogar a immigrants,** situacions que els intervinents en els grups han viscut.

Les alternatives a l'abast dels joves

Davant les dificultats que la majoria de joves tenen per accedir a un habitatge propi, **alguns joves es plantegen com a forma alternativa d'emancipació la de compartir pis.** Cal dir que en molts casos aquesta opció es pren en funció de la major o menor predisposició a marxar de la llar d'origen, que alhora els joves relacionen amb el clima i les relacions familiars. Aquesta pràctica la realitzen els joves que ja tenen el costum de compartir habitatge pel fet d'haver anat a estudiar fora de les seves zones d'origen i els joves que per raons laborals s'han de desplaçar durant temporades llargues lluny de la seva residència habitual (on sovint viuen amb els pares). També és una estratègia habitual entre els joves immigrants extracomunitaris, com ja s'ha comentat. Aquesta és una opció que en tots els casos mencionats permet emancipar-se més fàcilment, ja que possibilita compartir despeses i no haver de destinar tants recursos a l'habitatge.

No obstant això, és una alternativa que no resulta atractiva per a una part del jovent. La principal raó que s'ofereix és la **manca de cultura de compartir pis.** Es prefereix continuar a casa dels pares encara que això impliqui tenir menys intimitat. De fet, **en molt poques ocasions els joves es plantegen deixar de viure amb els pares si no és per anar a viure amb la parella o casar-se** –l'emancipació en solitari es considera també poc factible per costosa. Aquesta situació sembla indicar una **prevalença del model tradicional d'emancipació familiar,** no necessàriament per la via del matrimoni –la comparació de les taules A.24 i A.27 dels annexos mostra un lleuger descens dels matrimonis, alhora que un cert endarreriment– però sí fonamentada en la vida en parella. Les **diferències en els percentatges d'emancipació entre sexes** que es poden observar a la taula A.9 dels annexos (8 punts de diferència a favor de les dones en la franja de 20-24 anys i 14,4 punts de diferència en la franja de 25-29) indiquen una **diferència en les edats d'emancipació de dones i homes que igualment semblen apuntar cap a aquest model tradicional d'emancipació,** tot i que també podrien indicar una major capacitat o voluntat de les joves per emancipar-se sense parella.

El recurs a les polítiques d'ajut a l'habitatge, tant de lloguer com de compra, o les promocions de pisos de protecció oficial són alternatives també mencionades pels joves. Tot i tenir una distribució molt desigual en funció del territori, els joves, en general, coneixen l'existència d'aquestes actuacions. Consideren, però, que **són polítiques insuficients i en critiquen diferents aspectes:** les restriccions en els requisits, la tramitació per poder tenir-hi accés, la poca adequació a la realitat dels joves i, en alguns casos, la poca transparència del procés d'assignació d'habitatges. També **es consideren insuficients altres polítiques com les borses d'habitatge dels consells comarcals o els ajuntaments.** Tot plegat fa que els joves demanin més actuacions per part de les administracions públiques. Així, llancen propostes com les d'allargar els contractes de lloguer social dels 5 anys actuals als 10 anys, controlar i obligar d'alguna manera a posar en el mercat de lloguer els habitatges desocupats, fomentar el lloguer dels habitatges per tal de pressionar a la baixa els preus o donar més facilitats per a la venda posterior dels habitatges de protecció oficial.

4.1.4 Salut

Dins aquest apartat es tracten fonamentalment qüestions vinculades a la salubritat en els comportaments del jovent. Aquestes conductes són analitzades a partir de la informació qualitativa recollida en els grups de discussió i es poden agrupar en tres grans blocs: consum de drogues, consum d'alcohol i conducció, i conductes sexuals de risc. Altres qüestions vinculades a la salut, com els trastorns alimentaris, pràcticament no han tingut ressò en els grups de discussió.

El consum d'alcohol i substàncies il·legals

Un dels elements més destacats en els grups de discussió és **l'abast del consum de cànnabis entre els joves. En tots els àmbits territorials es parla de forma generalitzada d'una certa normalització de consum, fins al punt que s'equipara amb el del tabac.** En aquest sentit, es coincideix a assenyalar que actualment, i a diferència del que succeïa fa anys, el consum de cànnabis no té relació amb l'oci nocturn de cap de setmana. Els grups de joves de més edat també assenyalen que hi hauria un avançament de l'edat en què els joves s'inicien en aquesta pràctica, així com un patró de consum que qualifiquen d'explícit i desinhibit per part dels joves de menys edat respecte al d'abans. No obstant això, tot i la generalització d'aquesta droga, entre els més joves es tendeix a ocultar als pares que se'n fa ús, factor que mostra una certa censura del consum en segons quins contextos.

L'elevat consum de cànnabis s'explica fonamentalment, segons el que s'ha pogut extreure dels grups de discussió, per dues raons:

- **La naturalitat del producte.** El fet que sigui una planta que es pot consumir sense pràcticament realitzar cap tractament minimitza la consciència del risc que pot representar per a la salut i n'augmenta l'acceptació entre el joves.
- **La facilitat per aconseguir la droga,** fins i tot mitjançant el cultiu personal. En les comarques rurals es disposa de terreny per poder-la plantar, i en les urbanes es pot cultivar a casa sense que pugui ser descoberta amb facilitat.

També existeix un cert consens entre els joves que el consum de cànnabis és més alt (quotidià en alguns casos) en les comarques rurals. Per una banda s'apunta com a causa la major llibertat de què disposen els joves en aquestes zones. Per una altra, s'argumenta que la menor oferta d'oci i activitats orientades als joves provoca un sentiment d'avorriment que desemboca en un consum més elevat de cànnabis –i també d'alcohol. La reduïda (quan no inexistent) oferta cultural i de lleure portaria els joves a reunir-se en espais oberts per tal de passar l'estona xerrant i consumint drogues i alcohol. Cal destacar també que, segons diuen els propis joves, **aquest elevat consum de drogues és més de les franges de joves de 15 a 19 anys que de les de més edat.**

El vincle amb el model d'oci que s'acaba d'apuntar també té relació amb la resta de drogues considerades més dures (pastilles, cocaïna, etc.). El consum d'aquestes drogues, segons afirmen els joves, està menys generalitzat i més vinculat a les situacions d'oci nocturn i de cap de setmana. Els joves de més edat (entre 20-29 anys) amb baixos nivells d'ocupació en serien els consumidors principals, tot i que ens comentaven que comença a baixar l'edat en què se n'inicia el consum. En alguns casos aquests consumidors en justifiquen el consum com a mètode eficaç per desconnectar de la realitat quotidiana i passar-s'ho bé en el context d'oci i festa. Tot i que no és tan fàcil accedir a aquestes drogues com a la marihuana o l'haixix, en els espais d'oci nocturn sempre hi ha la possibilitat d'aconseguir-ne. També es comenta que en alguns municipis costaners del Camp de Tarragona, les Comarques Gironines i les Terres de l'Ebre és molt fàcil accedir a la cocaïna, fins i tot per als adolescents que encara van a l'institut.

La ingesta d'alcohol també es relaciona, en general, amb l'oci nocturn, tot i que ja s'ha comentat que en certes comarques més rurals el consum sobrepasa aquest context. En tot cas, no s'entén, en la majoria de les ocasions, el fet de sortir de festa sense consumir alcohol: *"sinò, què has de fer, anar a la discoteca i demanar una aigua o una coca-cola.... primer se te'n riuran a la cara i després no t'ho passaràs bé"*. En aquest aspecte, els grups de joves de més edat tenen la percepció que se n'ha estès el consum, comparant amb la situació de fa uns anys. També tenen la impressió que el consum és ja habitual entre els joves de 15 o 16 anys.

Amb tot, cal assenyalar que molts joves atribueixen un major o menor consum de drogues i alcohol al **cercle social més proper al/a la jove**. Així, de les intervencions dels joves es desprèn que és el propi cercle d'amics el que exerceix més pressió en un sentit o en un altre. És a dir, en moltes ocasions és el mateix grup d'amics, o l'ambient que freqüenta el/la jove, el que d'alguna manera marca la pauta de consum pel que fa a les drogues i l'alcohol. Aquest factor tindria més pes que el sexe del jove; és a dir, **tant nois com noies farien un consum semblant de drogues i alcohol**. L'excepció sembla que són els joves d'origen magrebí i subsaharià, entre els quals el consum és gairebé exclusiu dels nois. En canvi, **l'edat sí que es relaciona amb consums diferenciats, sobretot perquè a més edat es disposa de més ingressos i és possible experimentar amb més tipus de drogues**. La disponibilitat de recursos es fa servir també com a argument per explicar que el consum de drogues i alcohol entre els joves immigrants extracomunitaris és fins i tot inferior al dels joves autòctons, a pesar dels prejudicis en sentit contrari.

Consum d'alcohol i conducció

Excepte en els municipis amb més oferta d'oci per als joves i amb millors serveis de transport públic nocturn, **la conducció sota els efectes de l'alcohol és una pràctica freqüent**. En els grups de discussió s'explica que en ocasions els desplaçaments als llocs d'oci es fan sense que el conductor del vehicle hagi disminuït el consum d'alcohol en comparació amb el dels seus acompanyants. Aquest és el comportament especialment durant les nits dels caps de setmana, en què molts joves es desplacen en vehicle privat davant la impossibilitat de fer-ho per qualsevol altre mitjà. No obstant això, també s'explica en els grups de discussió que, **de forma lenta i progressiva, està augmentant la prudència davant aquestes situacions.**

Tot i així, s'apunta que hi ha molta gent que encara barreja alcohol i conducció, si bé aquests comportaments estan cada vegada més mal vistos, ja que sovint van acompanyats d'accidents de trànsit que han arribat a ser molt greus. Els propis joves expliquen que el **principal element dissuasiu per tal de no beure alcohol són els controls que fan els mossos d'esquadra a les carreteres** i no tant la consciència responsable de la precaució que cal tenir quan s'agafa el cotxe. En ocasions, el que es fa a vegades és simplement esperar una mica per posar-se al volant, amb l'esperança que els efectes de l'alcohol desapareguin (la qual cosa incrementa els factors de risc associats al cansament i la son). També s'explica, però, que en certs grups s'està estenent el costum que la persona que ha de conduir no begui alcohol.

Els joves, sobretot els que tenen de 15 a 19 anys, es queixen de la **manca d'ajuda per part de les administracions, que no posen transports públics nocturns per anar a les discoteques i bars i tornar sense haver de conduir**. Aquest problema s'agreuja a nombroses comarques (moltes de les de Ponent, Terres de l'Ebre, Alt Pirineu i Aran o Comarques Gironines) en què agafar el cotxe és una necessitat si es vol sortir amb els amics i les distàncies que es recorren són molt llargues. Les males carreteres en algunes d'aquestes comarques empitjoren la situació, ja que **una de les estratègies que fan servir els conductors per eludir els controls d'alcoholèmia és utilitzar camins i dreceres que resulten encara més perilloses que les carreteres principals, i el risc de patir un accident augmenta**.

Conductes sexuals de risc

La informació obtinguda en els grups de discussió mostra un **bon coneixement per part dels joves dels riscos per a la salut associats a les relacions sexuals**. En aquest sentit, es fa referència a l'ús del preservatiu, que consideren freqüent. També sembla força estès l'ús d'altres mètodes dirigits a la prevenció d'embarassos, com la "píndola de l'endemà" o les pastilles anticonceptives. La utilització d'aquests darrers mètodes indicaria **més preocupació davant la possibilitat d'embarassos no desitjats que davant la transmissió de malalties sexuals**. Aquest fet es pot relacionar amb la percepció, entre els joves de més edat, que les noies acostumen a prendre més precaucions que els nois. En canvi, els joves de menys edat semblen percebre que no hi ha diferències en el grau de precaucions que es prenen en funció de si s'és noi o noia.

Tot i aquestes mesures orientades a la contracepció, **els embarassos en noies de 15 o 16 anys són citats com una realitat relativament freqüent en l'entorn dels joves**. Així mateix, els casos d'interrupció de l'embaràs semblen augmentar i haurien deixat de tenir l'excepcionalitat de fa uns anys. Una mostra d'aquesta relativa normalització és que en algun grup de discussió se'n parla obertament: les persones que han viscut de més a prop aquest procés posen de manifest la importància del suport dels pares en aquestes situacions. **En les comarques més rurals i amb municipis més petits els joves assenyalen que la manca d'anonimat dificulta l'accés als mètodes anticonceptius** o, per exemple, acudir a un CAP o a un hospital de la zona a demanar la "píndola de l'endemà". Però fins i tot en comarques més urbanes i poblades, els joves de menys edat esmenten elements com **la vergonya com a factor que inhibeix l'obtenció de preservatius en llocs com les farmàcies o les màquines expenedores col·locades als instituts**. La poca discreció del lloc que ocupen aquestes màquines i la curiositat que desperta entre els alumnes saber qui n'és usuari, fan que aquests aparells es vegin sobretot com un element de diversió, més que com un recurs útil.

Tot plegat s'inscriu en un context en què **les relacions sexuals s'inicien en edats més joves que abans**. Segons el joves de menys edat que han participat en els grups de discussió és habitual tenir les primeres relacions sexuals una vegada s'ha finalitzat l'ESO, als 16 o 17 anys. Aquestes relacions no es vinculen necessàriament amb parelles sentimentals estables o d'una certa durada i es considera que, tot i existir parelles convencionals, les relacions de curta durada o esporàdiques són les més freqüents en aquestes edats. Un dels factors que s'indica com a causant de l'avançament en l'inici de les relacions sexuals entre els joves és la implantació de l'ESO. En l'actualitat conviuen als instituts joves d'edats que van dels 12 als 18 anys i s'apunta que això provoca que els més petits adoptin, per imitació dels grans, hàbits avançats per a la seva edat. També s'atribueix a aquest contacte continu amb joves de més edat la reducció –ja assenyalada– de l'edat en què es comença el consum de drogues.

Valoració de les campanyes d'informació

En tots els grups de discussió realitzats en les diferents comarques els joves han demostrat **conèixer bé les campanyes informatives sobre conductes de risc que porten a terme les diferents administracions**. No obstant això, pel que fa a la seva valoració, els discursos són contraposats.

Pel que fa a les campanyes al voltant del consum de drogues, els joves afirmen estar molt més informats que generacions anteriors, però tot i així posen en qüestió la seva eficàcia. Per una banda, se cita la **dificultat de lluitar contra l'acceptació generalitzada que té el consum de certes drogues**. Per altra banda, s'afirma que hi ha hagut **campanyes que han exagerat molt els efectes negatius de l'alcohol i les drogues**, la qual cosa ha reforçat en molts joves que han tastat per primera vegada algun tipus de substància estupefaent la idea de: *"bé, no n'hi ha per a tant"*. Aquest efecte hauria contribuït a l'augment del consum de cànnabis i de cocaïna, encara que també hagi augmentat molt la informació respecte als seus efectes. Precisament, altres opinions afirmen que, tot i difondre's correctament els efectes del consum de drogues, els joves no acaben d'assimilar aquesta informació, ja que aquests efectes no sempre són viscuts a curt termini.

De tota manera, cal dir que els propis joves són conscients que el consum de drogues o alcohol depèn de molts factors entrecruats i per tant que les campanyes per si soles no poden incidir en aquesta realitat complexa. Segons les intervencions dels joves el fet d'estar informats ja és positiu, tot i que **fins molt recentment les campanyes tinguessin un to massa paternalista i amb molta insistència en la prohibició**. Hi ha cert consens en què **s'ha modificat aquest to de manera que actualment serien més properes als joves**, fet que es considera com una millora. En aquest sentit, segons els joves amb un nivell de formació més elevat, caldria treballar la reflexió en el consum de drogues, així com les habilitats socials. A més, es proposa el lliurament d'informació *in situ* a les mateixes discoteques i llocs d'oci, opció que es contraposa als anuncis televisats sobre el consum de drogues i als seus (percebuts) limitats efectes.

En relació amb les campanyes sobre els riscos de la conducció havent begut alcohol els joves indiquen que són poc eficaces i allunyades de la realitat dels joves. Ja s'ha destacat més amunt un cert increment de la consciència de risc en aquests comportaments, però s'atribueix poc a les campanyes realitzades. Alguns dels joves aposten per fer més properes aquestes campanyes, per exemple, fent servir joves amb una estètica més propera als destinataris dels missatges. Però el fet de prendre contacte amb la realitat de manera directa és, potser, la fórmula més eficaç, segons els joves. Les experiències reals i properes, com els accidents d'amics o joves del mateix poble, serien la forma més efectiva de convèncer sobre el risc de barrejar alcohol i conducció. En aquest sentit, es proposen mesures a realitzar en els centres escolars i instituts com mostrar vídeos on les mateixes víctimes d'accidents expliquin les seves experiències, portar les víctimes d'accidents als centres a fer xerrades o portar els joves a centres de recuperació d'accidentats o sales d'urgències d'hospitals.

Finalment, pel que fa a les campanyes al voltant de la sexualitat dels joves i les conductes sexuals de risc, tornen a produir-se opinions diverses. D'una banda, es mostra certa **insatisfacció amb el contingut de les xerrades que es porten a terme als instituts** ja que, segons s'afirma, moltes vegades es posa més atenció al repartiment de preservatius que a la informació que se'ls pugui donar. Amb tot, els joves d'entre 15 i 19 anys agraeixen molt aquestes xerrades informatives i tota la informació que puguin obtenir ja que apunten que sovint aquest és un tema tabú amb les seves famílies. A part de les campanyes i els missatges, alguns joves reclamen també accions més directes als instituts, de manera que es trenquin definitivament els tabús per actuar sobre els problemes concrets.

4.1.5 Cultura i estils de vida

Activitats i espais d'oci

Les principals activitats a les que els joves dediquen el temps lliure **se centren en les nits dels caps de setmana. Sortir a discoteques o a altres locals d'oci nocturn, com pubs o bars**, constitueix una de les activitats principals i més generalitzades entre els joves de Catalunya. Cal dir que amb l'edat i les circumstàncies que sovint l'acompanyen (menys temps lliure, constitució de la família pròpia...) es tendeix a sortir menys de nit. **Entre les activitats diürnes destaca la pràctica d'esports**. En aquest sentit, els més grans perceben una diversificació de les activitats de lleure entre els de menys edat, així com una disminució de l'oci a l'aire lliure.

Cal destacar que les **activitats d'oci dels joves estan estretament lligades a l'oferta disponible** al seu territori. **L'oferta d'oci**, tant diürn com nocturn, **és molt desigual segons la zona de Catalunya** de la que estiguem parlant. Així, **l'Àmbit Metropolità, com passa en altres qüestions, té una oferta d'oci molt superior als altres àmbits territorials**, sobretot la comarca del Barcelonès, amb Barcelona com a màxim exponent. Barcelona és, doncs, un reclam, tant per als catalans com per als turistes, i els joves de les comarques properes –i, a vegades, no tan properes– hi fan cap habitualment per motius d'oci.

A la resta d'àmbits territorials, l'oferta es concentra bàsicament a les ciutats, molt sovint, capitals de comarca. També, grans ciutats com Tarragona o Girona atrauen –amb menys mesura que Barcelona– joves dels seus àmbits territorials per motius d'oci cultural o també d'oci nocturn. De la mateixa manera, les poblacions costaneres turístiques dels àmbits Metropolità, del Camp de Tarragona i de les Comarques Gironines tenen una oferta important d'oci, sobretot a l'estiu, i atrauen una quantitat important de joves dels propis àmbits territorials, a banda dels turistes.

Molts joves d'aquestes poblacions no estan d'acord amb la política dels seus ajuntaments en aquest aspecte. No aproven que la pràctica totalitat dels pressupostos municipals destinats a activitats culturals es destinin a les activitats dels dos mesos d'estiu i reclamen que la despesa es reparteixi al llarg de l'any, per a la gent que viu al poble tot l'any, i no només de cara al turisme estival. A més, alguns reclamen que l'oferta no sigui tan comercial.

Així doncs, al conjunt de Catalunya, **els joves de poblacions mitjanes o petites perceben que l'oferta d'oci dels seus municipis és limitada i opten per desplaçar-se.** De fet, en totes les comarques de l'Àmbit Metropolità hi ha una elevada mobilitat per motius d'oci nocturn, tant dins les mateixes comarques com a comarques veïnes. Més concretament, el Garraf i el Maresme, comarques costaneres i receptores de turisme, són pols d'atracció de joves per motius d'oci nocturn, ja que tenen més oferta que les comarques veïnes. Al Camp de Tarragona, molts joves de les comarques d'interior es desplacen a una zona d'oci anomenada "Les Gavarres", i els de les comarques de costa tendeixen a anar a Reus, Salou i sobretot Tarragona. Pel que fa a les Comarques Gironines, a banda de Girona, algunes poblacions on l'oferta d'oci és superior, sobretot a l'estiu, són Sant Feliu de Guíxols, Calonge, Palamós i Palafrugell.

A l'àmbit territorial de Ponent les zones que reben més joves són les de Lleida i voltants, i Tàrrrega i Mollerussa, que concentren gran part de les discoteques i pubs del territori. Pel que fa a l'àmbit de Comarques Centrals, la capital de cada comarca és el principal nucli receptor dels joves d'aquella comarca, tot i que Manresa és també un referent de l'àmbit territorial. Alguns joves es desplacen també fora de les Comarques Centrals, en concret al Vallès Occidental, per la seva oferta d'oci nocturn.

Els joves de les Terres de l'Ebre i de l'Alt Pirineu i Aran consideren molt insuficient l'oferta d'oci als seus territoris. Els joves de Terres de l'Ebre afirmen recórrer distàncies importants per anar a discoteques del Camp de Tarragona, i molt sovint també a zones del País Valencià com Castelló, o de la franja de Ponent, com Fraga. Pel que fa als joves de l'Alt Pirineu i Aran, denoten que les localitats més turístiques tenen una oferta d'oci lleugerament superior a la resta de poblacions.

Aquesta realitat, lligada a una **manca generalitzada –exceptuant l'Àmbit Metropolità– de transport públic adequat a les activitats i horaris dels joves, fomenta que es desplacin en cotxe.** Aquesta situació, en el context de l'oci nocturn, s'afegeix al consum de drogues i alcohol, amb el risc que aquesta combinació (conducció-consum de drogues i alcohol) comporta. A banda del risc, la necessitat de disposar d'un cotxe comporta també que els primers estalvis dels joves vagin destinats a l'obtenció del permís de conduir i a la compra del cotxe.

A l'estiu els desplaçaments es deuen, sobretot, al seguiment que fan els joves de les festes majors de les poblacions de la seva zona, que substitueix en molts territoris i per a molts joves, l'assistència a discoteques. Així, les festes majors es consideren molt concorregudes a les comarques de l'Àmbit de Ponent, les Gironines i Centrals, les Terres de l'Ebre, el Camp de Tarragona i algunes comarques de l'Àmbit Metropolità.

A banda d'aquestes activitats, es fa referència també a un tipus **d'oci més participatiu, com una pràctica molt seguida per alguns joves.** És un fenomen minoritari i de caire més cultural que el model d'oci imperant i consumista.

Per altra banda, hi ha una percepció generalitzada d'una **manca d'equipaments públics que els joves puguin utilitzar com a espais de trobada i on puguin desenvolupar activitats de lleure,** i els que hi ha estan molt sovint en mal estat. En aquest sentit, alguns joves proposen que s'obrin casals de joves o poliesportius a la nit durant els caps de setmana. L'oci imperant és el que porta al consum, i els joves es queixen dels alts preus de les activitats d'oci. Així doncs, hi ha **dos espais principals de trobada dels joves: els bars i el carrer.** En general, els més joves, pel fet de tenir menys poder adquisitiu, es troben amb els seus amics més aviat en places i carrers dels seus pobles o barris (en el cas de les ciutats) i practiquen el *botellón* abans d'entrar als locals, mentre que els més grans ho fan en bars. Els bars són un espai molt important de referència, no només de trobada amb el grup d'amics, sinó amb altres persones del poble o del barri, i de joves de diferents edats.

Hi ha també una realitat comuna a moltes comarques (fora de l'Àmbit Metropolità): el lloguer per part de molts joves de **locals on passen molts moments d'oci amb els amics**, on organitzen festes i sopars, i que els permeten una autonomia i una intimitat que no tenen a casa dels pares. Els joves que més els utilitzen tenen entre 15 i 25 anys. De totes maneres, fins als 19 anys aquests locals molt sovint estan cedits pels pares o per algun parent d'algun dels joves de la colla, ja que ells no tenen prou poder adquisitiu per fer-ho. Pròpiament, els que els lloguen de manera més habitual són els majors de 19 anys. Aquesta pràctica és molt habitual a comarques de l'Àmbit de Ponent, al Camp de Tarragona, a l'Alt Pirineu i Aran, a les Comarques Centrals i a les Gironines.

Els **joves de les urbanitzacions**, especialment els de menys edat que encara no disposen de mitjà de transport, gairebé no tenen altres opcions d'oci que trobar-se al carrer. En alguns casos s'afegeixen als cotxes dels seus veïns més grans per poder gaudir d'altres espais i activitats d'oci.

Pel que fa als **joves immigrants, els agrada també trobar-se als bars i anar de pubs o discoteques, però no sempre hi són benvinguts** (parlen de les discoteques). Sembla, però, que si van acompanyats d'un autòcton és més fàcil que puguin entrar als locals. Per altra banda, els joves llatinoamericans freqüenten els *pubs latinos*, molt vinculats a la seva cultura.

En general els joves i les joves **no semblen considerar que les activitats d'oci variïn de manera rellevant segons el sexe**, tot i que alguns assenyalen que determinades activitats, com les esportives, són més habituals entre els nois, mentre que les de caire més cultural estan vinculades sobretot a les noies.

Grups d'amics

Respecte a la **constitució dels grups d'amics**, hi ha fenòmens diferenciats en funció de la mida del municipi. **A les ciutats i poblacions més grans, els grups d'amics es formen en funció de factors com l'edat**, les afinitats personals o la coincidència en activitats formatives, en el lloc de treball o en activitats d'oci –en el cas dels més grans– i el fet de compartir institut –entre els més joves. Característiques com el nivell educatiu, la ideologia i fins i tot l'aparença física serien també determinants en molts casos. En aquest context hi ha molt sovint una **multiplicitat de grups d'amics**: molts joves tenen més d'un grup d'amics de referència, i és freqüent canviar de grup d'amics amb el temps.

En canvi, en els municipis més petits, on tothom es coneix, les relacions es produeixen a partir de la mateixa convivència, formant grups entre joves de diverses edats i estables al llarg del temps. Cal puntualitzar però que, sigui quina sigui la mida de la localitat, normalment els grups d'amics no combinen joves de nacionalitats diferents. Aquestes colles es relacionen amb les de pobles propers en determinades ocasions en què comparteixen activitats d'oci.

Les relacions entre els joves dels pobles petits, lligades a un major sentiment de pertinença al territori i a la manca d'oferta d'oci d'aquestes poblacions, porta a alguns joves (en general, de més edat) a **organitzar i gestionar activitats d'oci per als joves del poble**, perquè no hagin de marxar a buscar les activitats d'oci a un altre lloc. També hi influeix **la tradició d'autogestió d'alguns pobles**. Per als joves que hi participen, aquesta alternativa és un element important i, normalment, ben valorat.

4.2 Participació

Els joves i les joves de tots els àmbits territorials coincideixen a afirmar que **la col·laboració de joves en les diverses activitats de caire participatiu és, en general, escassa**, especialment en nuclis urbans. Dintre dels baixos nivells de participació, **en els municipis més petits** es considera que **la manca d'oferta d'oci i l'arrelament al territori** faciliten la unió de persones d'edats diverses per participar en activitats que beneficien la col·lectivitat. Aquest fenomen és més accentuat en entorns més rurals i d'interior. En aquest sentit, es considera que l'organització d'activitats per a la comunitat té un important **rol dinamitzador dels pobles**. En canvi, el factor que fa convergir persones en activitats comunes **en ciutats més grans** (i especialment Barcelona), és la **temàtica de les accions**, que respon a l'**interès personal** dels que hi participen, que tindrien un perfil més homogeni (edat...).

Es destaca també que l'edat sembla un factor influent en la participació. Es considera, en general, que **els joves de menys edat (menors de 20 anys) s'impliquen menys** en les accions col·lectives i les associacions. Per altra banda, és més habitual que els joves que participen tinguin un nivell d'estudis alt.

Hi ha diversos factors que expliquen l'escassetat d'aquest fenomen. **Les associacions existents no responen als gustos actuals dels joves**, són massa tradicionals i les activitats que organitzen (sobretot quan són activitats populars i folklòriques) no interessen als joves. Alguns joves es queixen també del **caràcter "elitista" i endogàmic d'algunes associacions**. També es destaquen motius que tenen a veure amb unes tendències generals dels joves d'edats més baixes actualment. Alguns comenten que són més **passius, que opten per la comoditat de mantenir-se al marge dels actes col·lectius i que manquen de compromís i de consciència de col·lectivitat** (aquest últim factor estaria molt mitigat en els pobles petits, d'interior i d'entorn més rural, com hem comentat anteriorment). És important situar aquestes valoracions en el context social actual, on l'individualisme imperant és un valor.

Els estils de vida actuals dels joves també influeixen en els baixos nivells de participació. Així, es comenta que a molts joves **no els queda gaire temps lliure per dedicar-s'hi**. També cal destacar la importància del rol de les noves tecnologies, que implica que els joves busquin establir relacions més a través d'aquest mitjà i menys amb la gent de la seva localitat. Aquesta realitat contrasta amb el rol relacional que complia l'associacionisme en generacions anteriors, que s'afegia al major pes que tenia la vida al carrer, que ha disminuït molt des de fa uns anys. Per altra banda, la **tendència que tenen la majoria dels joves de poblacions més petites a desplaçar-se a poblacions més grans per motius d'oci** (tal i com hem vist en el punt anterior) implica també que s'estableixin menys relacions entre els joves de diferents edats i entre aquests i la resta de la població en un context lúdic.

Per altra banda, un factor molt important que no afavoreix la participació dels joves és la **manca d'espais públics de trobada i de relació** entre els joves del mateix municipi. Els joves mencionen la manca de centres cívics, de casals de joves, d'esplais, etc... Aquest és un fenomen molt recurrent al conjunt del territori català, especialment en entorns més rurals i de menor volum de població. Així, com hem comentat en el punt anterior, els bars, els carrers i les places es converteixen en els espais de trobada i reunió dels grups de joves.

També es comenta que **els espais existents, com els Punts d'Informació Juvenil, s'utilitzen poc, ja que els joves no els senten propers**. Troben que la comunicació que fan servir és massa institucional i llunyana.

Es menciona també la **dificultat de mantenir en funcionament una entitat participativa durant diversos anys**, ja que fa falta un nucli actiu de gent i col·laboradors. Aquesta afirmació està relacionada amb la constatació que fan alguns joves del **mal traspàs (quan n'hi ha) de les responsabilitats de les entitats que fan els joves de més edat a favor dels més joves**. Sovint els joves més grans es desentenen progressivament de les organitzacions, sense garantir una continuïtat a la seva tasca. Per altra banda, els més joves que s'hi acosten es queixen sovint de la poca consideració que tenen les seves aportacions i propostes per part dels més grans que estan al capdavant d'aquestes entitats. D'aquesta realitat en parlen tant els més joves com els més grans. Alguns dels de més edat fan autocrítica d'aquesta situació, conscients de la seva manca de capacitat per fer aquest traspàs i per involucrar els més joves en les entitats existents.

Entre els **factors que fomenten la participació** i que tenen a veure amb l'entorn més immediat del jove, se citen la **influència de la família i dels amics**. Així, el fet que la família del jove tingui tradició associativa i que els amics siguin propers al món associatiu són elements afavoridors de la participació d'un/a jove en activitats col·lectives. Per altra banda, els joves i les joves que participen mencionen els **avantatges que troben al fet de participar**: diversió, satisfacció, aprenentatge personal (treball en equip, capacitat de relació amb altres joves, etc...), un major arrelament al municipi o barri. És de destacar que **l'arrelament al territori apareix com a element afavoridor** de la participació i com a conseqüència del fet participatiu.

Pel que fa als **immigrants, sembla que no tendeixen a participar en entitats autòctones**, tot i que es valora que seria un bon element facilitador de la integració. Quan arriben dels seus països d'origen, **es posen en contacte amb associacions de les seves nacionalitats**, que els faciliten un coneixement de l'entorn i els garanteixen el manteniment de vincles amb els països d'origen. Quan es parla de participació amb els immigrants, reclamen que se'ls deixi votar, almenys a les eleccions municipals, ja que treballen i paguen impostos com els autòctons.

Interlocució amb l'Administració i propostes de participació

La **interlocució dels joves amb l'Administració varia molt en funció de la mida del municipi**. La proximitat és molt major en els pobles, on la gent es coneix més i el contacte és molt més personalitzat, tot i que els joves reconeixen que la relació varia també en funció de l'equip de govern.

Sigui com sigui, **molts joves se senten abandonats per les autoritats polítiques**, molt desmotivats amb tot el que tingui a veure amb la política i la lluita social. Pensen que la classe política no s'esforça massa a fer coses que beneficiïn els joves i que **les opcions de participació que se'ls brinda són mínimes**. Una proposta que llancen alguns joves és la creació de fòrums de participació o consells de joves on puguin decidir, per exemple, "*en quines actuacions es gastaran els diners destinats a política juvenil*". Una altra manera de potenciar la participació seria **reforçant el teixit associatiu**. Es proposa **connectar les entitats de la zona a través d'una coordinadora** perquè el món associatiu adquireixi més força. Aquesta actuació tindria especial rellevància en aquelles zones geogràficament més disperses i amb nuclis més aïllats.

En alguns casos, per part dels joves amb un perfil més participatiu, **l'actitud de les administracions** (sobretot dels ajuntaments) **referida a la promoció i el suport de les activitats participatives no sembla valorar-se gaire positivament**. Aquesta afirmació es basa en els **múltiples requeriments per organitzar activitats o per formalitzar les entitats**, la seva lentitud i sobretot la inadequació entre aquests i la poca magnitud d'algunes demandes. En aquest sentit, es percep un rebuig a la burocràcia i, en alguns casos, al fet d'haver de presentar documentació personal. Per contra, sembla que per als joves és prioritari mantenir el ritme d'activitats per sobre de la situació formal del grup. A banda d'aquest aspecte, que és àmpliament compartit, es critica el baix o nul nombre de subvencions rebudes, i s'afegeix com a motiu la manca de voluntat política per promocionar aquestes iniciatives.

A més de **demanar l'alleugeriment dels tràmits i un augment de facilitats** tant econòmiques com d'horaris, **es proposa la creació d'espais públics**, sobretot als pobles, que és on n'hi ha més manca i on l'esperit participatiu està més desenvolupat. Per altra banda, es reclama una **millor difusió d'aquestes activitats** per tal de fomentar-hi l'accés de la població de totes les edats. Alguns també proposen **introduir flexibilitat, obrir-se a noves formes de participació**, alternatives al que s'entén tradicionalment per participació, formes més puntuals, o de durada determinada, "*amb data de caducitat*". Per altra banda, alguns dels més joves perceben que **les iniciatives proposades pels ajuntaments no s'ajusten a les seves demandes**.

Per part d'alguns **joves immigrants s'esmenta com una situació injusta el desequilibri entre l'actitud d'integració que es demana des de les administracions al col·lectiu immigrant, i la impunitat en el que consideren la discriminació** que hi ha per part de propietaris de certs locals d'oci que no permeten l'entrada als seus establiments a persones originàries d'altres països. Alguns joves immigrants demanen l'actuació de les administracions en aquesta situació que consideren un greuge. Per altra banda, es posa de manifest la sorpresa que provoca entre els autòctons que una persona immigrant s'interessi per determinats actes, com un míting polític.

Així, alguns joves amb experiències més positives amb les institucions públiques valoren molt positivament aquelles ocasions en què tenen la confiança de l'Administració local i en què els atorguen un cert poder de decisió en aquelles qüestions del poble (no només festes i activitats lúdiques) que els afecten. Alguns valoren que els regidors de joventut intentin acostar-se als joves i escoltar-los, tot i que es lamenten que tenen poc pes polític, ja que **massa sovint les propostes dels joves no s'accepten**.

4.3 Cohesió social i equilibri territorial

Convivència

La majoria de la població de Catalunya manté la seva residència al mateix municipi durant un llarg període de temps, ja que un 58,1% dels catalans porten més de 20 anys vivint al mateix nucli. **Entre els joves de 20 a 29 anys aquest percentatge és més elevat**, tot i que se situa per sota dels de la població de més de 34 anys.

Tot i que aquesta és la situació general de la població catalana, alguns àmbits territorials presenten major mobilitat de la població. **Les Comarques Gironines i l'Alt Pirineu i Aran presenten una forta mobilitat entre els joves**, ja que són les que presenten majors percentatges de població jove recentment instal·lada al municipi i en les que és menor el pes de la que hi porta més temps, en part per l'elevat impacte de l'arribada de la immigració (com es veurà més endavant). A l'extrem oposat se situen els àmbits de Terres de l'Ebre i l'Àmbit de Ponent, on hi ha major proporció de població que fa més de 20 anys que viu al mateix municipi, tant entre els joves com en el global de la població.

Temps de residència al municipi per grups d'edat. Catalunya, 2001 (en valors absoluts i en percentatge).

4.14								Total població
		15-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	
0-2 anys	Valors %	22.725 6,6	46.774 9,8	87.530 15,8	75.997 14,4	143.006 5,8	26.489 2,5	641.026 10,2
3-5 anys	Valors %	16.532 4,8	21.552 4,5	42.139 7,6	59.961 11,4	126.848 5,2	23.702 2,2	477.006 7,6
6-10 anys	Valors %	20.394 5,9	20.050 4,2	27.098 4,9	53.738 10,2	164.199 6,7	28.119 2,6	566.941 9,0
11-20 anys	Valors %	284.834 82,7	91.280 19,1	30.656 5,5	33.331 6,3	279.992 11,4	44.286 4,1	957.769 15,2
Més de 20 anys	Valors %	0 0,0	297.064 62,3	368.028 66,3	303.561 57,6	1.736.455 70,9	956.516 88,6	3.661.624 58,1
Total	Valors %	344.485 100,0	476.720 100,0	555.451 100,0	526.588 100,0	2.450.500 100,0	1.079.112 100,0	6.304.366 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

La majoria de la població a Catalunya es concentra en grans municipis, com mostra el fet que un 69,8% dels catalans visquin en ciutats de més de 20.000 habitants. Entre els joves de major edat –dels 20 als 34 anys–, aquest percentatge és fins i tot superior, i el màxim, 71,8%, és el de la població de 25 a 29 anys.

La distribució general de la població segons la mida de municipi no només presenta els percentatges més elevats en les ciutats de major mida, sinó que també es dona el mínim percentatge de població resident en els pobles més reduïts. Només un 1,4% dels catalans viu en municipis de menys de 500 habitants, i té més pes la població major de 35 anys, ja que el percentatge de joves que resideixen en aquests municipis se situa en un 1,1%.

Cal tenir en compte que en aquesta distribució de la població l'Àmbit Metropolità té un pes significatiu, en tant que té una major concentració de població. En aquest cas, és un 83,9% de la població de l'àmbit territorial la que resideix en municipis de més de 20.000 habitants, i en canvi és pràcticament insignificant el pes que hi tenen els pobles petits (0,1%). A la resta d'àmbits territorials és inferior el percentatge de població en les grans ciutats, alhora que, com s'ha vist al punt 4, és menor el nombre de municipis d'aquesta grandària. Alhora, també hi ha diferències en el percentatge de població resident en els pobles de menor mida segons l'àmbit territorial. Un element en què coincideixen la majoria d'àmbits territorials, tot i les diferències en els valors, és que entre els joves són majors els percentatges de població concentrada en grans municipis, i menors els dels pobles més reduïts, presentant els màxims en la franja 20-24 anys en alguns àmbits territorials i en la de 25 a 29 en d'altres. Els casos més extrems són a les Terres de l'Ebre, pel reduït pes que hi tenen els municipis més grans (18%), i l'Alt Pirineu i Aran per no comptar amb cap ciutat d'aquesta mida (més de 20.000 habitants) i presentar un elevat percentatge de població en pobles petits (17,9% per al global de la població, i al voltant del 14% de joves).

Grandària del municipi per grups d'edat. Catalunya, 2001 (en valors absoluts i en percentatge).

4.15								Total població
		15-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	
Fins a 500 hab.	Valors %	3.856 1,1	5.258 1,1	5.979 1,1	6.085 1,2	34.747 1,4	23.540 2,1	89.485 1,4
501-2.000 hab.	Valors %	14.927 4,3	19.584 4,1	21.808 3,9	21.579 4,1	112.408 4,6	66.049 6,0	293.679 4,6
2.001-5.000 hab.	Valors %	21.451 6,2	28.130 5,9	31.124 5,6	31.023 5,9	152.932 6,2	72.109 6,5	393.535 6,2
5.001-20.000 hab.	Valors %	65.474 19,0	86.773 18,2	98.282 17,6	96.308 18,2	441.602 18,0	176.029 16,0	1.137.545 17,9
Més de 20.000 hab.	Valors %	239.594 69,4	338.281 70,8	400.078 71,8	373.307 70,7	1.716.404 69,8	765.556 69,4	4.428.866 69,8
Total	Valors %	345.302 100,0	478.026 100,0	557.271 100,0	528.302 100,0	2.458.093 100,0	1.103.283 100,0	6.343.110 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

La majoria dels joves residents a Catalunya han nascut en aquest territori, amb un 79,3% de la població de 15 a 29 anys l'any 2004. El percentatge de població nascuda a Catalunya presenta els màxims a les Comarques Centrals (84,7%) i, en menor mesura, a l'Àmbit de Ponent. En canvi, l'Alt Pirineu i Aran presenta el menor percentatge de residents nascuts a Catalunya (73,2%), seguit de les Comarques Gironines.

La resta de la població jove catalana es distribueix, l'any 2004, en un 4,5% nascuts a la resta de l'Estat espanyol i un 16,2% nascuts fora. El percentatge de població nascuda a la resta de l'Estat espanyol és força similar en la majoria d'àmbits territorials, tot i que l'Alt Pirineu i Aran i el Camp de Tarragona presenten percentatges superiors, mentre que les Comarques Centrals tenen el mínim. En el cas de la població estrangera, el percentatge se situa entre el 12,4% de les Comarques Centrals i el 18,5% de les Comarques Gironines.

Comparant aquestes distribucions de la població juvenil segons lloc de naixement amb les del global de la població presentades al punt quatre d'aquest informe es posen de manifest alguns elements. **Entre els joves és força superior el percentatge de nascuts a Catalunya** (un 79,3%, mentre que per al total de la població és un 65,4% el mateix any). La diferència es deu en part al pes que té la població nascuda a la resta de l'Estat espanyol entre la població de major edat, mentre que en canvi entre els joves és superior el percentatge procedent de fora de l'Estat espanyol.

Lloc de naixement de la població jove de 15 a 29 anys. Catalunya, 2004 (en valors absoluts i en percentatge).

4.16	Valors %	Lloc de naixement			Total
		Catalunya	Resta de l'Estat espanyol	Fora de l'Estat espanyol	
Catalunya		1.129.683 79,3	64.625 4,5	230.154 16,2	1.424.462 100

Font: Padró continu de població. Institut d'Estadística de Catalunya.

Si es compara la distribució de la població segons lloc de naixement que es presentava l'any 2004 amb les dels anys 2001 i 1996 es posa de manifest una clara evolució. En aquest període, **entre els joves ha disminuït el pes de la població nascuda a Catalunya, ja que ha incrementat la població de fora de l'Estat espanyol**. La proporció de la població jove nascuda a la resta de l'Estat espanyol, en canvi, ha disminuït.

El percentatge de nascuts a Catalunya és sempre més elevat entre la població de menor edat, els menors de 10 anys, i entre els 15 i 19 anys en el cas dels joves. Alhora, **els percentatges de les altres procedències incrementen amb l'edat**. En el cas dels nascuts a la resta de l'Estat espanyol, el màxim es dona entre la població per sobre els 35 anys (35-64 l'any 1996 i més de 65 al 2001), i en els procedents d'altres estats, entre els de 30-34 anys.

L'any 1996 les Comarques Centrals i l'Àmbit de Ponent també presentaven els majors percentatges de població nascuda a Catalunya, i l'Alt Pirineu i Aran i el Camp de Tarragona els més baixos. El percentatge de població nascuda fora de l'Estat espanyol també presentava el màxim a les Comarques Gironines, encara que amb uns valors molt inferiors als de 2004. Aquesta posició relativa entre els àmbits territorials, per tant, es manté similar amb els anys, tant entre els joves com per al global de la població. Tot i que **les Comarques Gironines presentin el major percentatge de població jove nascuda a l'estranger**, cal destacar l'especial evolució de les **Terres de l'Ebre**. **En aquest àmbit territorial ha estat especialment notable l'increment d'aquest col·lectiu**, ja que l'any 1996 era un dels que presentava menors percentatges de població d'aquest origen, mentre que al 2004, amb un 17,6% de la població, se situa només per sota les Comarques Gironines.

Lloc de naixement per grups d'edat. Catalunya, 2001 (en valors absoluts i en percentatge).

4.17		15-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	Total població
Catalunya	Valors %	311.144 90,1	419.830 87,8	464.292 83,3	403.908 76,5	1.321.833 53,8	575.256 52,1	4.305.884 67,9
Resta de l'Estat espanyol	Valors %	13.468 3,9	20.337 4,3	37.210 6,7	66.169 12,5	987.782 40,2	505.131 45,8	1.648.650 26,0
Fora de l'Estat espanyol	Valors %	20.690 6,0	37.859 7,9	55.769 10,0	58.225 11,0	148.478 6,0	22.896 2,1	388.576 6,1
Total	Valors %	345.302 100,0	478.026 100,0	557.271 100,0	528.302 100,0	2.458.093 100,0	1.103.283 100,0	6.343.110 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

Lloc de naixement per grups d'edat. Catalunya, 1996 (en valors absoluts i en percentatge).

4.18		15-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	Total població
Catalunya	Valors %	419.763 94,5	471.670 92,1	406.971 83,8	351.746 73,4	1.155.914 50,4	557.087 53,9	4.165.360 68,4
Resta de l'Estat espanyol	Valors %	15.987 3,6	28.481 5,6	58.545 12,1	101.111 21,1	1.067.762 46,5	458.094 44,3	1.752.873 28,8
Fora de l'Estat espanyol	Valors %	8.210 1,8	11.968 2,3	20.001 4,1	26.171 5,5	70.799 3,1	19.063 1,8	171.806 2,8
Total	Valors %	443.960 100,0	512.119 100,0	485.517 100,0	479.028 100,0	2.294.475 100,0	1.034.244 100,0	6.090.039 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró d'habitants de 1996. Institut d'Estadística de Catalunya.

* La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

La immigració a Catalunya

Les xifres anteriors posen de manifest el notable increment de la població immigrada al global de Catalunya. Tot i que en alguns àmbits territorials el creixement ha estat més accentuat que en altres, la majoria de joves assenyalen que aquesta recent arribada de població estrangera és un fenomen estès, i enumera algunes de les repercussions o implicacions d'aquest canvi.

En parlar de la població arribada al propi municipi, comarca, o en ocasions en tot l'àmbit territorial on resideixen, els joves realitzen una clara diferenciació en funció dels col·lectius. Segons ells, l'origen dels immigrants influeix en aspectes molt diversos, entre els que destaquen, entre d'altres, els següents:

- Motivacions per les quals han vingut a Catalunya
- Lloc de residència on s'estableixen
- Similituds/diferències culturals, religioses o fins i tot en estils de vida

En referir-se a la població immigrada, en la majoria de territoris **els joves catalans associen en primer lloc la imatge del col·lectiu més nombrós, procedent del Marroc**. El destaquen com un dels orígens que presenta **majors diferències culturals amb la població autòctona, i per aquest motiu es considera que la integració d'aquests col·lectius a la xarxa social del territori és més complicada**. Alhora, en moltes comarques es diferencia en funció del volum que representa aquesta població nouvinguda, ja que perceben que quan la immigració arriba en grans grups és més difícil poder establir relacions entre autòctons i immigrants, mentre que en canvi en les zones en què la immigració és més puntual, i especialment d'un mateix col·lectiu, s'adapta amb major facilitat a la vida dels municipis (en general en pobles més reduïts).

A més del col·lectiu marroquí, **els joves de diferents àmbits territorials també fan mencions especials a col·lectius força representatius a les seves rodalies**. Per exemple, en el cas de l'Àmbit Metropolità es té molt present la immigració procedent de l'Amèrica Llatina, pel volum que representa, però també per la major proximitat amb la població autòctona degut a les similituds culturals. A Terres de l'Ebre, els joves se centren en la immigració procedent de l'Europa de l'Est que, tot i també presentar el problema de la llengua en el moment d'arribada, són percebuts per part dels autòctons com més predisposats a integrar-se i participar en la vida de les comarques.

Alhora, cal destacar que tot i que alguns joves es refereixen a la **població procedent de països de la Unió Europea** i fan referència a les relacions que s'estableixen entre autòctons i aquests col·lectius, **no es tracta de la població directament identificada amb el terme immigració**, ja que per als joves són més visibles els procedents de països menys desenvolupats. No obstant això, aquesta menor visibilitat de la immigració de països rics, principalment europeus, també és argumentada per part dels joves de les comarques amb major volum d'aquests col·lectius pel fet que **mostren un comportament d'aïllament amb relació als municipis on resideixen**, creant grups tancats que sovint no mostren cap voluntat ni necessitat de participar en la vida dels municipis. Aquesta realitat és destacada, per exemple, en àmbits territorials amb una elevada oferta de turisme i segones residències, on grups d'europeus passen estades sense sentir ni tan sols la necessitat d'aprendre una llengua per relacionar-se amb la població.

Gairebé un 5% de la població de Catalunya tenia nacionalitat estrangera l'any 2001. Entre aquesta població, com els joves perceben, **el més nombrós és el col·lectiu marroquí**, amb un 1,3% del total de població catalana. **La resta de nacionalitats presenten percentatges força inferiors**, encara que cal destacar que **els països més freqüents són d'Amèrica Llatina** (Equador, Colòmbia, Perú, i Argentina, que agrupen un 1,2%), **seguits per alguns països europeus** (França, Alemanya, Itàlia, que junts representen el 0,5%).

Tot i que hi ha algunes diferències en les procedències de la immigració segons l'àmbit territorial, el principal element comú és l'elevat pes del col·lectiu marroquí. En tots els àmbits territorials excepte a l'Alt Pirineu i Aran representa la nacionalitat estrangera més nombrosa, sempre per sobre l'1% de la població i assolint el màxim en el 2,5% de les Comarques Gironines i el 2,4% de les Comarques Centrals. La immigració llatina, tot i que té un pes significatiu en els diferents àmbits territorials, només situa diferents països entre les cinc nacionalitats estrangeres més habituals en el cas de l'Àmbit Metropolità. En la resta d'àmbits, la població colombiana i, en alguns casos, l'equatoriana, també se situen entre les més freqüents, però cada àmbit territorial presenta característiques específiques pel que fa a la procedència de la immigració de la comarca. Per exemple, en el cas de l'àmbit territorial amb major volum de població estrangera, les Comarques Gironines, cal destacar el pes que té la població gambiana, la segona més nombrosa després de la marroquina, seguida per diferents nacionalitats de la Unió Europea. Al Camp de Tarragona i, en menor mesura, a l'Alt Pirineu i Aran també tenen un pes significatiu els habitants procedents de la Unió Europea. Un col·lectiu que té una presència menys destacada al global de Catalunya, però que té un pes significatiu a les Terres de l'Ebre i a l'Àmbit de Ponent, és el procedent de l'Europa de l'Est, principalment la població romanesa.

Analitzant les diferències entre edats, es fa evident que **la població d'origen estranger té un pes molt més significatiu entre la població jove**, independentment del continent de procedència. Aquest fenomen es dona principalment entre els 25 i els 34 anys en la població procedent de l'Àfrica, on representa el 2,9% de la població, i dels 25 als 29 anys en la de l'Amèrica del Sud, amb un 3%.

Cal parlar d'una lleugera diferència en l'edat de la població immigrada en el cas dels procedents de la Unió Europea, ja que a diferència de la resta no presenta tant de pes entre els joves. En aquest col·lectiu, el percentatge de població amb aquest origen en la població major de 34 anys (de 35 a 64) també se situa per sobre el del global de la població i, en algun cas, fins i tot per sobre la població jove, com succeeix en el cas de les Comarques Gironines i el Camp de Tarragona.

Població segons país d'origen. Catalunya, 2001.

4.19	Freqüència	Percentatge
Estat espanyol	6.032.803,0	95,1
Marroc	82.711	1,3
Equador	32.178	0,5
Colòmbia	21.779	0,3
Perú	12.449	0,2
França	10.854	0,2
Argentina	10.632	0,2
Alemanya	9.553	0,2
Itàlia	9.254	0,1
Dominicana, República	7.927	0,1
Gàmbia	7.039	0,1
Xina	6.874	0,1
Regne Unit	6.681	0,1
Pakistan	5.706	0,1
Romania	5.584	0,1
Altres	81.086	1,4
Total	6.343.110	100

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Continent d'origen per grups d'edat. Catalunya, 2001 (en valors absoluts i en percentatge).

4.20		15-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	Total població
Estat espanyol	Valors %	327.627 94,9	444.032 92,9	508.641 91,3	480.866 91,0	2.356.308 95,9	1.093.224 99,1	6.032.803 95,1
Resta UE	Valors %	1.473 0,4	2.718 0,6	5.171 0,9	6.533 1,2	22.019 0,9	5.251 0,5	48.349 0,8
Resta d'Europa	Valors %	937 0,3	2.732 0,6	3.827 0,7	3.299 0,6	6.795 0,3	782 0,1	21.178 0,3
Àfrica	Valors %	8.009 2,3	12.340 2,6	16.059 2,9	15.575 2,9	28.875 1,2	1.071 0,1	104.761 1,7
Centre i Nord Amèrica	Valors %	1.330 0,4	1.775 0,4	3.081 0,6	3.110 0,6	6.265 0,3	578 0,1	19.034 0,3
Amèrica del Sud	Valors %	4.851 1,4	11.959 2,5	16.454 3,0	14.952 2,8	29.688 1,2	1.979 0,2	93.653 1,5
Àsia i Oceania	Valors %	1.073 0,3	2.469 0,5	4.038 0,7	3.963 0,8	8.137 0,3	396 0,0	23.312 0,4
Total	Valors %	345.300 100,0	478.025 100,0	557.271 100,0	528.298 100,0	2.458.087 100,0	1.103.281 100,0	6.343.090 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

Les dades mostren que **entre la població immigrada hi ha, en general, més homes que dones**, especialment en les edats en què és major el percentatge d'estrangers, dels 25 als 34 anys. No obstant això, s'aprecien algunes **diferències segons la procedència**, ja que en el cas de la població procedent de l'Àfrica és molt superior el percentatge d'homes (duplica la població femenina), mentre que entre la immigració llatina (Amèrica del Sud i Central) hi ha la situació inversa, tot i que amb menors diferències entre els dos sexes.

Els llocs de residència dels immigrants

Com les dades demostren, i els propis joves manifesten en comentar el notable increment de la població immigrada els darrers anys, **l'arribada d'aquesta població és recent, i la majoria de nous porten poc temps al municipi on s'han establert**.

En analitzar en l'apartat anterior el temps de residència dels joves al mateix municipi, les dades mostraven que la majoria, com per al global de la població, hi porten més de 20 anys. Aquesta realitat es diferencia, lògicament, de la de la població immigrada, d'arribada més recent al municipi. Cal destacar, però, que hi ha diferències segons les edats, però sobretot segons el continent d'origen.

En totes les nacionalitats, excepte en el cas dels joves de 15 a 19 anys procedents de la Unió Europea, **el grup més nombrós de població immigrada porta com a màxim dos anys al mateix nucli de població.** Aquesta recent arribada és més evident entre la immigració procedent de l'Amèrica del Sud i de la resta d'Europa (fora de la UE), on més del 60% dels joves en les diferents franges d'edat porten menys de 3 anys al municipi on viuen. En la resta de procedències, tot i que els que hi porten menys temps encara és el grup més nombrós, no presenta tantes diferències amb els que n'hi porten més, és a dir, que l'arribada d'aquesta població no és tan recent i ha estat més esglaonada en el temps. Per exemple, en el cas de la població africana, un 49,1% dels joves de 25 a 29 anys porten de 0 a 2 anys al mateix municipi, i un 23% entre 3 i 5.

Un element a destacar sobre el temps de residència al municipi de la població immigrada és que, tot i representar un percentatge força inferior als recent arribats, existeix un nombre gens significatiu de població de nacionalitat estrangera que porta molt de temps al mateix nucli, per a totes les procedències. En el cas dels joves de 25 a 29 anys, per exemple, en tots els continents d'origen hi ha com a mínim un 10% de joves que porten més de 20 anys al mateix municipi. Cal destacar, però, que els **percentatges més elevats de població de llarga residència es donen entre els procedents de l'Amèrica del Sud** que, tot i presentar majors taxes de recent instal·lats, també en tenen de llarga estada (per sobre el col·lectiu africà).

La població catalana, com s'ha vist anteriorment, es concentra a les grans ciutats. Si es comparen els percentatges de població autòctona i de la resta de l'Estat espanyol que resideixen en municipis de més de 20.000 habitants amb els de la població immigrada, es reflecteix que **el lloc de residència d'aquests col·lectius varia notablement segons el continent d'origen.** Entre els joves, el percentatge de població que viu en els grans municipis **entre els procedents d'Amèrica, Àsia, Oceania i la Unió Europea és superior al global de la població.** En canvi, els joves que provenen de l'Àfrica i de la resta d'Europa presenten menor tendència a viure a les grans ciutats.

Aquesta realitat coincideix amb la percepció de la majoria de joves, que assenyalen que **els nouvinguts presenten majors concentracions en les poblacions més grans**, on en algunes àrees, fins i tot es concentren en determinats barris. Aquesta situació és **especialment destacada pels joves de les comarques més urbanes** (o amb nuclis de població més grans), per exemple en el cas de l'Àmbit Metropolità. No obstant això, en paral·lel també mencionen que **algunes persones immigrants van als pobles petits en alguns casos, sovint vinculant-ho a l'oferta laboral de la zona.**

Els joves i les joves també consideren que la condició socioeconòmica de l'immigrant –sovint vinculada al lloc d'origen– també condiciona el lloc de residència. Així, per exemple, s'ha mencionat la particularitat de la població procedent de països de la UE que els joves de diferents àmbits territorials associen a zones de residència concretes com urbanitzacions turístiques o residencials, en zones de costa o interior, o fins i tot en municipis concrets en què s'estableixen comunitats força nombroses d'un mateix país. Per altra banda, però, la immigració procedent d'altres continents i de l'Europa de l'Est es concentra a les ciutats, segons els joves, per la major oferta de què disposen (laboral, habitatge, però sobretot els vincles amb persones del seu mateix origen). Els casos concrets d'àrees menys urbanes amb major població immigrada s'associen a l'existència d'una important oferta de llocs de treball específica de la zona, com per exemple les zones agrícoles de Terres de l'Ebre o de l'Àmbit de Ponent, i la construcció en diferents àmbits territorials.

Relació amb la població autòctona

En general, els joves i les joves autòctons afirmen que el contacte dels immigrants amb la resta de la població és escàs, també entre els joves. En la majoria de casos la població nouvinguda s'ajunta constituint grups d'una mateixa comunitat amb poca relació amb la població del propi municipi on viuen. No obstant això, els mateixos joves afirmen que **existeixen alguns entorns o espais concrets que afavoreixen les relacions entre ambdós grups.**

Un espai destacat pels joves de tots els àmbits territorials és el centre educatiu. En el cas de la població més jove (nens i en alguns casos els joves de menor edat), **el fet d'anar a l'escola junts autòctons i immigrants afavoreix les relacions entre aquests, i el major coneixement de la realitat d'ambdós grups.** En els centres de menor mida, i amb menor població immigrada, fins i tot es parla de l'existència de grups d'amics mixtos, tot i que aquestes tendències es redueixen a mida que incrementa l'edat. La importància de l'escola es lliga no només a l'espai que comparteixen autòctons i immigrants, sinó també a l'edat en què s'estableix aquesta relació. Segons els joves i les joves, **és més fàcil establir relacions entre els nens, que compten amb menors prejudicis i major capacitat d'adaptació.** Alhora, veuen que el contacte a edats més joves també afavoreix un canvi generacional de cara a les relacions futures entre aquests dos col·lectius. Així, els autòctons més joves tenen més naturalitzada la presència d'immigrants al territori, perquè han compartit l'espai de socialització (escola).

Alhora, se citen altres àmbits de la vida social en què s'estableixen relacions entre autòctons i immigrants, **especialment als municipis de menor mida** on la proximitat entre la població es veu com a facilitador del contacte. Per exemple, es parla de la **pràctica de l'esport, les festes majors, els bars en els pobles petits,** etcètera. Una altra realitat que joves autòctons i immigrants valoren positivament és el lloc de treball. Per a molts, el fet de treballar plegats permet iniciar un coneixement de l'altre col·lectiu (deixa de ser "anònim"), i establir una relació que d'altra manera segurament no es donaria. No obstant això, sovint aquestes relacions entre els joves a l'escola, a la feina o en situacions similars, es veuen només com a casos puntuals.

Tot i aquests factors esmentats com afavoridors de les relacions, en general **els joves catalans parlen de l'existència de prejudicis i desconfiança davant els col·lectius diferents, tot i que sovint ho lliguen al desconeixement.** Per alguns autòctons la creació de grups entre els immigrants, que són percebuts com a tancats, i la **concentració d'aquests col·lectius en determinats espais es valora negativament,** pel fet de dificultar el contacte i en alguns casos portar fins i tot al conflicte. Aquesta situació de rebuig per part de la població autòctona també es vincula amb la creació de determinats estereotips en molts casos, i a la creació d'una imatge determinada a partir de tòpics. En els diferents àmbits territorials, el col·lectiu que rep una pitjor valoració és el marroquí, no només per les diferències culturals, sinó també pel volum de població d'aquesta procedència.

Alguns joves, tant entre immigrants com entre autòctons, consideren que **les situacions més tenses o els conflictes es generen quan es presenta competència directa entre ambdós col·lectius.** Per aquest motiu, **alguns autòctons es queixen que en determinades actuacions les administracions realitzen discriminació positiva amb la concessió d'ajudes públiques** (educació, habitatge, etcètera), i veuen un tracte més favorable vers als immigrants que davant altres grups autòctons amb necessitats similars. També són més freqüents els discursos poc tolerants o reacs a l'arribada de la immigració estrangera entre els joves que ocupen llocs de treball no qualificats. Per la seva banda, els immigrants consideren que aquestes actituds, el rebuig que perceben, i l'existència de determinats estereotips representen una trava afegida a les complicacions lligades a l'arribada al nou país, com el desconeixement de la llengua i cultura i les desigualtats d'oportunitats en treball i habitatge i, en ocasions, el fet de no comptar amb una situació regularitzada.

Els joves immigrants parlen de la importància de les xarxes informals entre persones nouvingudes, sobretot de la mateixa comunitat, principalment en el moment de l'arribada, per cobrir necessitats de relació o, fins i tot, d'habitatge. A més, aquestes xarxes i també les associacions facilitarien el manteniment de les tradicions i els llaços amb el país d'origen.

Ús del català

Tenint en compte que la llengua catalana és un dels elements culturals i identitaris més forts de Catalunya, **la convivència entre el català i el castellà és un tema recurrent** entre els joves. **Els àmbits territorials en què els joves consideren que es parla tant català com castellà són l'Àmbit Metropolità i el Camp de Tarragona. A la resta del territori els joves perceben que es parla majoritàriament català.** De totes maneres, a tots els àmbits territorials als pobles més reduïts és més habitual parlar majoritàriament català, i a les ciutats i llocs turístics hi ha més **convivència del català i el castellà**.

Respecte a la convivència entre ambdues llengües, alguns joves castellanoparlants pensen que parlar castellà o entendre el català hauria de ser suficient per viure i treballar a Catalunya i consideren un acte d'intransigència que se'ls demani parlar català en segons quines ocasions o per a segons quines feines (de cara al públic, per exemple). En canvi, els catalanoparlants troben que a Catalunya s'hauria de poder parlar català en qualsevol situació.

Així, la taula 4.21 mostra que els àmbits territorials de **Comarques Centrals, Àmbit de Ponent, Terres de l'Ebre i Comarques Gironines presenten percentatges de joves que dominen el català** (saben parlar-lo, llegir-lo i escriure'l) **superiors** (entre 79,9% i 91,9%) a la mitjana catalana (entre 75,2% i 86,5% segons l'edat). El Camp de Tarragona presenta valors només lleugerament superiors a la mitjana catalana. En canvi, a **l'Àmbit Metropolità hi ha un percentatge més baix de joves que dominen la llengua** (entre un 72,9% i un 85%) que al conjunt de Catalunya.

Pel que fa a l'Alt Pirineu i Aran, dels joves de 15 a 19 anys, un 91,2% dominen el català, mentre que el percentatge de joves de 25 a 29 anys que el domina és dels més baixos de Catalunya, un 73,7%. Això és degut al fet que en aquest àmbit territorial hi ha moltes persones nascudes a la resta de l'Estat espanyol i un percentatge significatiu de fora de l'Estat espanyol, i l'arribada més important d'aquests joves té més incidència en la franja de 25 a 29 anys. Cal destacar que, entre els joves, **els valors més alts de domini del català corresponen als joves de 15 a 19 anys, mentre que els més baixos són relatius als de 25 a 29**.

Pel que fa als percentatges de desconeixement del català (joves que no l'entenen), **els valors més alts entre els joves es donen a les Comarques Gironines**, entre 2,5% i 5,4% –mentre que els valors del conjunt de Catalunya es troben entre un 2,2% i un 4,9%. Aquestes xifres es corresponen amb els nivells més alts de Catalunya de nouvinguts de fora de l'Estat espanyol (18,5% a les Comarques Gironines; 16,2% al conjunt de Catalunya).

L'Àmbit Metropolità i el Camp de Tarragona presenten valors de desconeixement de la llengua similars a la mitjana catalana, mentre que **les Comarques Centrals, l'Àmbit de Ponent, les Terres de l'Ebre i l'Alt Pirineu i Aran tenen totes valors més baixos que el conjunt de Catalunya**, entre 1,4% i 4,8%. En aquest cas, els valors més alts de desconeixement corresponen sempre a joves de 25 a 29 anys, i els valors més baixos, a joves de 15 a 19. Els percentatges més alts d'immigrants de fora de l'Estat entre la població juvenil es troben també a la franja de 25 a 29 anys.

Coneixement del català per grups d'edat. Catalunya, 2001 (en valors absoluts i en percentatge).

4.21		15-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	Total població
No l'entén	Valors %	7.592 2,2	17.960 3,8	27.309 4,9	26.617 5,0	115.805 4,7	111.140 10,1	343.079 5,5
L'entén	Valors %	16.723 4,8	28.773 6,0	43.011 7,7	52.501 9,9	465.051 18,9	277.333 25,1	1.032.904 16,6
L'entén i el sap llegir	Valors %	3.661 1,1	6.813 1,4	12.151 2,2	18.764 3,6	124.586 5,1	33.784 3,1	211.745 3,4
El sap parlar	Valors %	3.069 0,9	4.612 1,0	6.975 1,3	8.021 1,5	70.240 2,9	61.100 5,5	227.024 3,7
El sap parlar i llegir	Valors %	15.740 4,6	27.770 5,8	48.959 8,8	77.484 14,7	736.807 30,0	334.507 30,3	1.311.420 21,1
El sap parlar, llegir i escriure	Valors %	298.517 86,5	392.098 82,0	418.866 75,2	344.915 65,3	945.604 38,5	285.419 25,9	3.089.181 49,7
Total	Valors %	345.302 100,0	478.026 100,0	557.271 100,0	528.302 100,0	2.458.093 100,0	1.103.283 100,0	6.215.353 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

Entre 1996 i 2001, el percentatge de joves que tenen domini del català ha augmentat entre els de 15 a 19 anys (de 69,5% s'ha passat a 75,2%) i ha disminuït lleugerament entre els de 25 a 29 anys (de 88% a 86,5%).

Per altra banda, també ha augmentat el percentatge de joves que no entenen el català. Mentre que a 1996 estava entre 1% i 2,3%, a 2001 es trobava entre 2,2% i 4,9%. Aquest augment i la disminució del domini entre els joves de major edat respon a l'arribada d'un gran nombre de persones estrangeres al nostre país en els últims anys, especialment a la franja de 25 a 29 anys.

Coneixement del català per grups d'edat. Catalunya, 1996 (en valors absoluts i en percentatge).

4.22		15-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	Total població
No l'entén	Valors %	4.313 1,0	7.297 1,4	11.062 2,3	13.836 2,9	117.223 5,1	123.933 12,0	301.097 4,9
L'entén	Valors %	14.021 3,2	24.775 4,8	43.644 9,0	63.461 13,2	519.576 22,6	212.794 20,6	973.166 16,0
L'entén i el sap llegir	Valors %	4.291 1,0	7.052 1,4	14.092 2,9	22.650 4,7	118.296 5,2	28.353 2,7	203.559 3,3
El sap parlar	Valors %	7.060 1,6	9.849 1,9	12.035 2,5	15.196 3,2	124.049 5,4	101.333 9,8	379.820 6,2
El sap parlar i llegir	Valors %	23.499 5,3	40.406 7,9	66.476 13,7	110.762 23,1	737.778 32,2	327.865 31,7	1.383.366 22,7
El sap parlar, llegir i escriure	Valors %	390.776 88,0	422.740 82,5	338.208 69,7	253.123 52,8	677.553 29,5	239.967 23,2	2.743.326 45,0
Total	Valors %	443.960 100,0	512.119 100,0	485.517 100,0	479.028 100,0	2.294.475 100,0	1.034.245 100,0	6.090.040 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró d'habitants de 1996. Institut d'Estadística de Catalunya.

* La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

Així, **sembla que els immigrants, quan arriben, aprenen majoritàriament en primer lloc a parlar castellà**. En aquest sentit, els llatinoamericans, juntament amb els procedents de la resta de l'Estat espanyol, tenen avantatge perquè no els cal aprendre el castellà. **En funció del territori aprenen després a parlar català o es queden només amb el castellà**. Així, a les Comarques Centrals, de l'Àmbit de Ponent, Alt Pirineu i Aran i Terres de l'Ebre els immigrants aprenen després català, igual que a les comarques d'interior de les Comarques Gironines i del Camp de Tarragona. En canvi, a les comarques de costa, més turístiques, d'aquests dos àmbits territorials, i al conjunt de l'Àmbit Metropolità les persones novingudes no solen aprendre a parlar català.

Aquesta realitat està lligada en bona part a la necessitat que perceben els immigrants de parlar català.

Així, no es considera que sigui necessari parlar català per trobar una feina, tot i que hi influeix positivament. De totes maneres, a les comarques on es parla pràcticament només català, els immigrants l'aprenen per poder-se socialitzar mínimament i desenvolupar les funcions més operatives en un primer moment. En canvi, als territoris on es parla molt castellà, que els immigrants aprenguin català depèn molt més del seu interès personal d'aprendre'l. Per altra banda, en general els nens i els joves de 15 a 19 anys immigrants tenen un nivell de català més alt que els joves immigrants de més edat, gràcies al procés d'escolarització.

Sembla que hi ha comunitats que tenen menys predisposició a aprendre català, com serien les persones procedents de la resta de l'Estat espanyol i de llatinoamèrica, tot i que tenen menys dificultat d'entendre'l quan arriben, per la proximitat de la seva llengua materna amb el català. Els procedents de la resta de la Unió Europea, com aquests dos grups, també mostren menor interès per entendre i parlar la llengua catalana.

La taula A.16 de l'annex mostra que **el coneixement del català presenta algunes variacions en funció de la procedència de l'immigrant**. Així, **la comunitat que té percentatges més alts d'incomprensió del català entre els joves és l'africana**, i els nivells d'incomprensió augmenten amb l'edat (de 34,3% entre els de 15 a 19 anys, a 58,9% entre els de 25 a 29). En canvi, **els procedents de la resta de la Unió Europea**, que són els que tenen més efectius amb un temps de residència a Catalunya més llarg, **són els que tenen percentatges més alts de domini del català**. En aquest cas els joves de 15 a 19 anys tenen també més coneixement complet del català (57,4%) que els de 25 a 29 anys (22%). Darrere els procedents de la resta de la Unió Europea en domini del català, es troben els europeus de l'Est.

En aquest sentit, alguns joves catalanoparlants consideren que **la utilització de la llengua catalana seria major si fos més necessària per a la vida quotidiana**. En aquest sentit, alguns citen l'hàbit de les persones que normalment utilitzen el català, de canviar de llengua i expressar-se en castellà en el cas que l'interlocutor/a així ho faci. També es fa esment de la poca protecció legal de la llengua en determinades situacions, com feines de cara al públic, o l'ensenyament universitari que, freqüentment, sobretot en el cas d'haver-hi estudiants estrangers, es faria en castellà, ja que la decisió última dependria exclusivament del professor. També es considera que **entre la majoria d'immigrants no es coneix l'existència del català abans de venir**, es pensen que s'utilitza únicament el castellà. Aquest fet influiria també a la poca predisposició d'alguns per aprendre la llengua.

En canvi, tant autòctons com immigrants coincideixen a afirmar que **el fet que un immigrant aprengui català es valora molt positivament per part dels autòctons catalanoparlants**. Així, el català és la llengua que dona reconeixement social i la que facilita més la integració. Això fa que molts immigrants tinguin ganes d'aprendre català, *"perquè és la llengua que parla la gent d'aquí"*. De fet, perceben que un dels majors obstacles per integrar-se és no parlar la llengua pròpia de Catalunya.

En aquest sentit, es menciona que **les persones immigrants són les que més utilitzen serveis públics com els cursos d'idiomes i les parelles lingüístiques**, per tal d'aconseguir aquest objectiu. De tota manera, encara que alguns joves coincideixin a assenyalar que hi ha facilitats per aprendre la llengua catalana, l'escola (infantil) es percep com el lloc preferent d'utilització i aprenentatge per als immigrants.

Mobilitat

Els desplaçaments realitzats pels joves

Els joves consideren que **la mobilitat és un element amb clares implicacions en la vida diària, ja siguin els necessaris per realitzar les activitats principals (estudis, treball) com els que realitzen en altres moments (oci, oferta de serveis, etcètera)**. En aquest apartat es posen de manifest clares diferències entre els joves segons diferents factors, especialment l'edat i el lloc on viuen.

En referència a l'edat, cal destacar especialment les **diferències entre els joves menors i majors de 18 anys**, ja que com les dades demostren, molts dels desplaçaments es realitzen amb vehicle privat i, segons els propis joves, es tracta majoritàriament del cotxe propi.

El lloc on viuen els joves determina en gran part la mobilitat, i tot i que hi ha diferències entre els àmbits territorials en global, **l'element més determinant és el municipi o zona concreta de residència dels joves** (per exemple en el cas de les urbanitzacions), que es vincula a la **proximitat a altres nuclis i a l'oferta de serveis i transports propera**. Tot i que el lloc de residència repercuteix en major mesura per l'entorn concret on viu el jove (el municipi i voltants) que no pas l'àmbit territorial, sí que hi ha elements globals que hi influeixen en certa manera.

Entre aquests, apareix **la realitat del territori quant a oferta general i infraestructures**, en part vinculada a l'existència de grans municipis (si n'hi ha, quants, i les distàncies entre ells) i el pes dels municipis més petits. Així, per exemple, entre les persones joves de l'Alt Pirineu i Aran es manifesta una major necessitat de mobilitat en general, per l'elevat nombre de joves que resideixen en municipis de menor mida. Segons els propis habitants, gairebé cal desplaçar-se per tot ja que l'oferta de serveis és molt reduïda.

Els joves de les Terres de l'Ebre també experimenten una situació diferenciada a la d'altres territoris, però enlloc de referir-se als desplaçaments més bàsics (que alguns joves que viuen en municipis mitjans ja cobreixen amb l'oferta propera) parlen dels casos més excepcionals, com estudis universitaris o altres serveis específics que només s'ofereixen en grans ciutats, per exemple a les capitals provincials, i que requereixen marxar fora de l'àmbit territorial. En aquests dos àmbits territorials, alhora, s'hi afegeix la localització geogràfica, situats als extrems de Catalunya i la gran distància fins a la capital, Barcelona.

Atesa la importància en la vida diària, els joves fan major referència a la mobilitat lligada als estudis i feina. Així, els joves diferencien la situació dels municipis més petits dels de major mida, ja que en els primers és més habitual anar fora del municipi per poder continuar la trajectòria educativa o per cercar una feina.

Més de la meitat de la població catalana treballa o estudia al mateix municipi on viu (un 51,4%). No obstant això, aquesta tendència és més accentuada en la població de major edat, mentre que **entre els joves de 20 a 29 anys té un pes força representatiu el col·lectiu que es dirigeix diàriament a altres municipis**. En canvi, entre els més joves (de 15 a 19 anys) és on hi ha major percentatge de població que realitza la seva activitat principal –la majoria, estudiar– al seu municipi (60,8%), només superat per la població major de 64 anys.

Als set àmbits territorials, la població presenta tendències similars, i aquesta major freqüència a treballar o estudiar al mateix municipi, sobretot entre la població de major edat. Cal destacar que **en alguns àmbits territorials la mobilitat juvenil és superior**, sobretot a les Comarques Centrals i a l'Alt Pirineu i Aran, on entre els més joves (fins als 25 anys), n'hi ha més que estudien o treballen fora de la seva localitat que al municipi propi. En el cas de les Comarques Centrals aquesta situació és encara més evident, i per exemple hi ha més de 20 punts de diferència entre els joves de 20 a 24 anys que marxen diàriament del municipi i els que s'hi queden.

A Catalunya, **la franja que presenta major nombre de joves que marxen fora és la de 20 a 24 anys, i en alguns casos aquests fins i tot fan més desplaçaments fora del municipi**, com és el cas dels dos àmbits territorials esmentats, més les Comarques Gironines i les Terres de l'Ebre. Per contra, a l'Àmbit de Ponent és més habitual que en la resta quedar-se al municipi on es viu, tot i que aquesta tendència és més evident en la població de major edat.

Lloc de desplaçament (per treball i estudis) per grups d'edat. Catalunya, 2001 (en valors absoluts i en percentatge).

4.23		15-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	Total població
Domicili propi	Valors %	4.343 1,7	6.883 1,7	10.476 2,3	10.833 2,6	66.259 4,2	4.221 10,8	103.015 3,2
Varis municipis	Valors %	3.860 1,5	14.093 3,5	24.370 5,2	26.861 6,3	108.773 6,8	3.051 7,8	181.008 5,7
Municipi de residència	Valors %	151.822 60,8	194.400 47,6	221.291 47,6	202.026 47,7	837.736 52,5	27.827 71,0	1.635.102 51,4
Un altre municipi	Valors %	88.870 35,6	189.884 46,5	205.643 44,2	181.792 42,9	580.000 36,3	4.055 10,3	1.250.244 39,3
Un altre país	Valors %	751 0,3	3.000 0,7	3.528 0,8	1.861 0,4	3.023 0,2	64 0,2	12.227 0,4
Total	Valors %	249.646 100,0	408.260 100,0	465.308 100,0	423.373 100,0	1.595.791 100,0	39.218 100,0	3.181.596 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

Tot i que la situació presentada mostra la distribució de la població catalana en funció del lloc al qual es desplacen els habitants per treballar i estudiar, cal tenir en compte que hi ha diferències significatives segons el municipi on viuen. De fet, **només és majoritari quedar-se al propi municipi en els nuclis de major mida, que superen els 20.000 habitants** (i en els més joves també en els que en tenen més de 5.000). Per la resta de la població és més freqüent desplaçar-se fora a nivell diari, especialment en els municipis de menor mida i entre els més joves. Per exemple, entre la població de 15 a 19 anys, tot i que un 60,8% treballa o estudia al mateix municipi, només en són un 12,9% en els pobles de menys de 500 habitants.

La necessitat de desplaçament i les distàncies a recórrer incrementen quan és major el nivell d'estudis. Per un costat, l'oferta universitària, com molts joves destaquen, està majoritàriament concentrada en pocs nuclis (les grans capitals i altres ciutats concretes), i per aquest motiu molts joves que viuen en municipis allunyats amb poques comunicacions i es plantegen cursar aquests estudis assumeixen no només un llarg desplaçament, sinó la necessitat de canviar de residència durant l'època d'estudiant. Alhora, els joves i les joves que han finalitzat aquests estudis afirmen que en el seu cas també és **major la mobilitat per motius laborals**, ja que sovint fora de les àrees urbanes (grans municipis) es compta amb una limitada oferta de llocs de treball especialitzats ajustats al seu perfil, inferior al nombre de joves universitaris. Així, sovint treballen lluny del propi municipi (o fins i tot comarca, i en alguns casos àmbit territorial) o bé opten per traslladar-se de residència.

Així i tot, un important grup manifesta una **clara voluntat per quedar-se al territori d'origen**, normalment el poble o comarca on viuen. En els casos en què és factible, la majoria de joves prefereixen recórrer distàncies –encara que siguin importants– que canviar de municipi, per tot el que comporta (despeses, distanciament amb la família i amics, etcètera). Per exemple, un àmbit territorial on es fa força referència a aquest fet són les Comarques Centrals, ja que en algunes zones els desplaçaments diaris a grans municipis, sovint a Barcelona (en les comarques més properes), són freqüents per part dels joves.

En aquest punt, però, cal parlar d'una **realitat específica i diferenciada quant al desplaçament, que és l'experimentada pels joves i les joves de l'Àmbit Metropolità**. Les característiques d'aquest territori, lligades al volum de població, oferta existent, infraestructures i recursos, distribució de la població, etcètera, fan que la realitat dels joves d'aquest àmbit territorial es diferenciï força dels altres (especialment dels que no viuen en grans municipis de la resta d'àmbits territorials). L'Àmbit Metropolità compta amb major oferta educativa i laboral, el que implica que en el cas dels estudis és menor el nombre de joves que es troben amb grans necessitats de desplaçament per anar al centre educatiu. Alhora, els joves amb major formació no presenten aquesta problemàtica de manca d'ofertes especialitzades a les proximitats. No obstant això, la realitat del desplaçament ve determinada per altres motius dins l'àmbit territorial, i sovint els elements destacats pels joves i les joves ja no es basen en les distàncies a recórrer (com succeeix en altres territoris), sinó amb altres elements, com la centralització dels transports cap a Barcelona.

A partir de les dades del cens de 2001, s'observa que **la majoria de catalans, un 54,9%, realitza un viatge diari per motius educatius o laborals**, mentre que un 42,2% en realitza dos o més. Entre els joves i les joves és lleugerament inferior el nombre de persones que es desplacen un cop al dia.

No obstant això, aquesta **distribució està clarament influenciada per la situació que es presenta a l'Àmbit Metropolità, ja que en la resta d'àmbits territorials –excepte a les Comarques Centrals– és major el percentatge de població que realitza dos o més desplaçaments diaris que el dels que en realitzen només un**. Alhora, alguns àmbits territorials destaquen per l'elevat pes que té entre els joves el col·lectiu que no realitza cap desplaçament diari, especialment a l'Alt Pirineu i Aran i a les Terres de l'Ebre, i entre els joves de 20 a 24 anys. En ambdós casos més d'una quarta part dels joves d'aquesta edat es troben en aquesta situació, i a l'Alt Pirineu i Aran arriba fins al 34,8%.

Nombre de viatges diaris (per treball i estudis) per grups d'edat. Catalunya, 2001 (en valors absoluts i en percentatge).

4.24								Total
		15-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	població
Cap	Valors %	10.548 4,4	24.389 6,3	16.651 3,9	8.855 2,3	22.975 1,6	614 1,9	84.032 2,9
Un	Valors %	130.649 54,1	205.479 53,1	232.074 53,9	220.843 57,3	785.952 55,3	16.303 51,0	1.591.300 54,9
Dos o més	Valors %	100.246 41,5	157.416 40,6	181.737 42,2	155.981 40,4	611.832 43,1	15.029 47,0	1.222.241 42,2
Total	Valors %	241.443 100,0	387.284 100,0	430.462 100,0	385.679 100,0	1.420.759 100,0	31.946 100,0	2.897.573 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

Desplaçament lligat a l'oci

Al punt anterior s'analitzaven les dades referides als desplaçaments diaris dels joves per motius educatius i laborals. No obstant això, en el seu temps lliure els joves també afirmen que es mouen habitualment.

Aquesta vinculació entre oci i desplaçament apareix de manera força generalitzada al conjunt del territori català i per als diferents col·lectius de joves, i es relaciona amb la situació geogràfica del lloc on viu el jove i l'oferta propera. Així, per exemple, es diferencia la realitat dels joves segons si viuen en municipis petits, mitjans o grans, en alguns casos; en comarques de costa o interior, en altres; en zones més receptores de turisme que altres, etcètera.

Als territoris amb menor oferta d'oci, com les àrees més rurals o més allunyades de grans municipis, els joves mostren major tendència a desplaçar-se cap a àrees amb major ventall d'activitats, sobretot en el cas de l'oci nocturn, més que quedar-se al municipi de residència. Fins i tot en municipis mitjans en què els joves consideren suficients o valoren positivament l'oferta de lleure durant el dia, molts assenyalen que per a l'oci nocturn sí que opten per marxar a altres zones que els implica desplaçar-se. Cal afegir, però, que aquesta realitat també varia en funció de l'edat i el jove. Per tant, **els desplaçaments per motius d'oci són més generalitzats els caps de setmana i en especial per les nits**, tot i que s'hi afegeixen aspectes com l'estat de les carreteres (conducció nocturna) i el consum d'alcohol i substàncies que ofereixen un vessant més problemàtic d'aquests desplaçaments.

Aquesta visió del desplaçament per oci està vinculada al fet que **s'associa al vehicle privat, i només en algunes àrees concretes de Catalunya, on existeix oferta de transport nocturn** (a l'Àmbit Metropolità i en parts de la costa del Camp de Tarragona se citen explícitament) **es té en compte aquesta altra possibilitat.** Els joves que viuen en aquestes zones **valoren positivament aquest recurs**, tot i que afirmen que el seu ús **no és generalitzat per motius de comoditat, poca freqüència de pas, i necessitat d'adaptar millor els serveis.**

Els més joves, que encara no compten amb vehicle propi, també acostumen a desplaçar-se per motius d'oci quan viuen en municipis més reduïts. De fet, molts d'ells ja tenen el costum de traslladar-se diàriament per anar al centre educatiu, i per tant es veu amb normalitat marxar a poblacions veïnes per a activitats diàries com la pràctica de l'esport, cinema, etcètera. De fet, sovint se solapen diferents activitats per tal de reduir els desplaçaments (per exemple, realitzar les activitats extraescolars després de les classes i tornar després al propi municipi). Per desplaçar-se per motius d'oci, els més joves **sovint recorren a la família**, principalment els pares, perquè els portin o vagin a buscar allà on es dirigeixen. **En el cas de les nits, els joves intenten primer poder desplaçar-se amb amics** de major edat o colles que ja disposin de vehicle, i en cas que no sigui possible tornen a recórrer als pares.

L'Àmbit Metropolità també compta amb una realitat diferenciada de la resta, degut a l'oferta d'oci a Barcelona, l'oferta de serveis (transport), i el volum de població. La capital concentra part de les activitats de lleure dels joves de l'àmbit territorial (especialment en les poblacions més properes), tot i que també apareixen altres ciutats que es converteixen en referents per als joves. Per tant, la mobilitat per motius d'oci també és habitual, fins i tot entre municipis, i també es realitzen amb gran mesura amb transport privat, tot i que és l'àrea en què té major pes el transport públic.

Mitjans de desplaçament

Segons dades del 2001, la majoria de la població catalana es desplaça mitjançant vehicle privat (un 56,5%). Aquest percentatge és superior entre els 25 i els 64 anys, especialment en la població de 30 a 34 anys, on un 63,5% utilitza habitualment aquest mitjà. Entre els més joves (de 15 a 19 anys), en canvi, el vehicle privat és menys freqüent que els desplaçaments amb transport públic (35,3%) o caminant i amb altres mitjans (34,6%). Un element que diferencia els desplaçaments de la població jove de la de major edat és el major ús del transport públic que, tot i disminuir amb l'edat (a mida que incrementa el transport privat), presenta valors força superiors als de la població major de 29 anys. De fet, en el 23% del total de la població catalana que utilitza aquest mitjà de desplaçament té un pes significatiu el col·lectiu jove, ja que entre la població de major edat mai no hi ha més d'un 20% que l'empri de manera habitual.

En tots els àmbits territorials el vehicle privat és el mitjà més freqüent per als desplaçaments habituals per treball i estudis, i és utilitzat per un percentatge fins i tot superior a la mitjana catalana, excepte en el cas de l'Àmbit Metropolità. Entre els joves, l'ús més generalitzat es dona entre la població de 25 a 29 anys de les Comarques Centrals, on un 78,3% utilitza aquest mitjà de transport en els desplaçaments diaris. Alhora, en els sis àmbits territorials no metropolitans és menor l'ús del transport públic que a la mitjana catalana, i en tots es redueix amb l'edat, són els joves de 15 a 19 anys els que l'utilitzen amb major freqüència, però sempre per sota del 30% de la població d'aquesta edat. Cal destacar el cas extrem de les Comarques Gironines, pel reduït ús del transport públic (18%) i l'elevada utilització del privat (més del 50%) per part dels joves menors de 20 anys.

Mitjà de desplaçament per grups d'edat. Catalunya, 2001 (en valors absoluts i en percentatge).

4.25		15-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	Total població
		Valors %	Valors %	Valors %	Valors %	Valors %	Valors %	Valors %
Vehicle privat	Valors %	69.461 30,1	184.726 50,9	250.092 60,4	239.274 63,5	831.467 59,5	13.671 43,6	1.588.691 56,5
Transport públic	Valors %	81.491 35,3	119.112 32,8	97.702 23,6	75.050 19,9	269.227 19,3	5.519 17,6	648.101 23,0
Caminant i altres	Valors %	79.943 34,6	59.057 16,3	66.017 16,0	62.500 16,6	297.090 21,3	12.142 38,8	576.749 20,5
Total	Valors %	230.895 100,0	362.895 100,0	413.811 100,0	376.824 100,0	1.397.784 100,0	31.332 100,0	2.813.541 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* La columna "Total població" inclou la població de 0 a 65 o més anys d'edat.

L'ús dels diferents mitjans de desplaçament no només varia segons l'edat dels joves i l'àmbit territorial, sinó que també cal anotar algunes diferències segons el municipi de residència. **El vehicle privat és el mitjà més habitual per als joves de les diferents edats en tots els municipis**, excepte els menors de 20 anys de les ciutats de més de 20.000 habitants, on el vehicle privat és menys freqüent que el transport públic i els altres mitjans (i es vincula amb la situació global de la població d'aquesta edat). En aquesta franja d'edat, cal destacar les diferències en l'ús del transport públic, que presenta el màxim de tota la població pel pes que té en els municipis més petits i en els grans, mentre que els joves dels municipis mitjans són els que usen menys aquest mitjà. **El vehicle privat és més habitual en els municipis més petits, i a mesura que incrementa el nombre d'habitants és major la freqüència dels altres mitjans. En el cas dels transports públics en la població major de 20 anys, cal destacar la diferència en els percentatges dels municipis majors de 20.000 i la resta, on és molt poc freqüent usar aquest mitjà.**

Tot i que el vehicle privat ja era el mitjà més habitual l'any 1996, el percentatge de població que l'utilitzava diàriament era inferior, com també l'ús del transport públic. Per tant, de 1996 al 2001 han disminuït els altres mitjans. Aquesta evolució es dona per al global de la població i també per als joves, excepte en la franja de 20 a 24 anys, única en què ha disminuït, lleugerament, el percentatge d'usuaris de transport públic.

Els propis joves fan referència a la freqüència d'ús del vehicle privat en parlar de la realitat del sistema de transport públic en algunes àrees o per a determinats desplaçaments. **Molts joves valoren negativament les xarxes actuals per la baixa freqüència dels serveis i la limitació de l'oferta existent.** A més, els joves dels municipis més reduïts, als diferents àmbits territorials, **critiquen la centralitat dels sistemes de transport**, molt orientats als desplaçaments a les capitals de comarques o grans municipis, però amb menors possibilitats entre altres municipis. Per aquest motiu, els joves parlen de la **disponibilitat de vehicle propi com una necessitat als territoris fora de la majoria dels nuclis urbans.** De fet, **el moment de comptar amb vehicle propi comporta un canvi significatiu en la vida i autonomia segons els propis joves.** Abans d'aquest moment, els més joves compten amb la disposició de pares, familiars i companys per realitzar molts dels desplaçaments. Aquesta realitat els limita la mobilitat, però molts joves consideren i valoren positivament els mecanismes o les solucions adoptades des de les xarxes socials dels pobles per compensar aquest dèficit i per aquest motiu alguns viuen aquesta realitat amb normalitat.

Els joves confirmen, per tant, el major ús del vehicle privat, tot i que en ocasions concretes perceben que s'arriba fins i tot a situacions extremes. L'hàbit del cotxe es generalitza per als diferents àmbits de la vida dels joves, i en algunes zones es veu com a element indispensable, més que com a facilitat. Tot i que en part es relaciona a la manca de transport públic, i es realitzen les crítiques anteriorment mencionades, els joves i les joves assumeixen que en determinades àrees és més difícil tenir una xarxa de serveis que s'adapti completament al territori (accessibilitat, horaris, etcètera.). En canvi, sí que **consideren que un altre mecanisme per millorar la mobilitat als territoris és renovar les infraestructures actuals**, ja que en algunes àrees més rurals, com per exemple a gran part de l'Alt Pirineu i Aran, en zones més disperses del nord de les Comarques Centrals, o en àrees d'interior del Camp de Tarragona, entre d'altres, **es destaca el mal estat de les carreteres actuals.** Aquest factor dificulta la mobilitat dels joves, pel major temps de desplaçament però sobretot per les condicions en què es realitzen i el perill que representen alguns (se cita especialment el cas dels desplaçaments nocturns). Alhora, també **es critica la centralitat en el cas de les xarxes viàries** ja que, com succeeix en el cas dels transports públics, veuen que és necessari millorar les comunicacions entre poblacions, i no tant les dirigides a les capitals de comarca.

Més de tres quartes parts de la població catalana destina menys de mitja hora als desplaçament diaris (un 76,4%), el més habitual és emprar entre 10 i 20 minuts. El grup més nombrós –excepte els majors de 64 anys– és el que hi dedica entre 10 i 20 minuts, amb percentatges similars en totes les franges d’edat. En canvi, hi ha majors diferències en els desplaçaments més curts (menys de 10 minuts), molt menys habituals entre els joves de 20 a 29 anys que en la resta. **El grup que destina més temps a desplaçar-se és el de 20 a 24 anys**, ja que gairebé un 30% triga més de 30 minuts diaris, i en aquesta franja d’edat hi ha el màxim percentatge de gent que hi destina més d’una hora (un 6,1%).

Com succeeix en altres aspectes vinculats al desplaçament, la distribució catalana està clarament influenciada per la realitat metropolitana. Així, **en la resta d’ambits territorials, la població hi destina menys temps que al global de Catalunya, i en alguns àmbits territorials el grup més nombrós és el que hi destina menys de 10 minuts diaris**. L’àmbit on es destina menys temps al desplaçament, segons les dades del cens de 2001, és l’Alt Pirineu i Aran, on més de la meitat de la població hi dedica menys de 10 minuts.

Temps de desplaçament per grups d’edat. Catalunya, 2001 (en valors absoluts i en percentatge).

4.26		15-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	Total població
		Valors %	Valors %	Valors %	Valors %	Valors %	Valors %	Valors %
Menys 10 min.	Valors %	60.829 26,3	69.967 19,3	89.769 21,7	87.748 23,3	372.352 26,6	10.512 33,6	691.177 24,6
10-20 min.	Valors %	76.335 33,1	106.520 29,4	126.568 30,6	116.212 30,8	429.476 30,7	9.980 31,9	865.091 30,7
21-30 min.	Valors %	44.732 19,4	79.814 22,0	91.647 22,1	81.943 21,7	288.189 20,6	5.902 18,8	592.227 21,0
31-45 min.	Valors %	23.634 10,2	51.567 14,2	56.953 13,8	51.077 13,6	173.392 12,4	2.864 9,1	359.487 12,8
46-60 min.	Valors %	14.552 6,3	32.779 9,0	31.714 7,7	26.818 7,1	88.542 6,3	1.398 4,5	195.803 7,0
Més d’una hora	Valors %	10.813 4,7	22.248 6,1	17.160 4,1	13.026 3,5	45.833 3,3	676 2,2	109.756 3,9
Total	Valors %	230.895 100,0	362.895 100,0	413.811 100,0	376.824 100,0	1.397.784 100,0	31.332 100,0	2.813.541 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d’Estadística de Catalunya.

* La columna “Total població” inclou la població de 0 a 65 o més anys d’edat.

Els joves que destinen menys temps a desplaçar-se són els que habiten en els municipis mitjans, entre 500 i 5.000 habitants. Entre els més joves, són els que viuen en els municipis més petits (menys de 500 habitants) els que hi destinen més temps (menys del 75% es desplaça en menys de mitja hora, mentre que en la resta de municipis són més del 78%). En la resta d’edats, els joves de les ciutats hi destinen més temps que els dels pobles.

Mobilitat lligada a canvis de residència

L'any 2003 a Catalunya 115.962 joves de 15 a 29 anys van canviar de residència. La taula amb les migracions dels joves de 15 a 29 anys mostra que **la majoria de canvis són a nivell intern, és a dir, de joves que canvien de residència però segueixen vivint al mateix àmbit territorial**. A més, en analitzar la realitat de cadascun també s'observa que **dins de cada àmbit territorial també hi ha una major tendència a quedar-se a la pròpia comarca** on es resideix, tot i que la concentració no és tan evident, i queda palès que algunes comarques són més receptores de joves que altres (principalment les que inclouen els municipis més grans de l'àmbit territorial).

Cal esmentar el cas particular de l'**Alt Pirineu i Aran, ja que és l'únic àmbit territorial on hi ha més canvis de residència fora del seu territori**, ja sigui per l'arribada de nous joves procedents d'altres territoris (només un 19,8% dels que s'instal·len hi vivien abans), com pels autòctons que en marxen (tant sols un 26,4% s'hi queden). **L'àmbit territorial que presenta major mobilitat per canvis de residència interna és l'Àmbit Metropolità**, que alhora és el més poblat i per tant presenta major nombre de migracions. Del total de canvis de residència dels joves catalans, un 60,5% són de joves d'aquest àmbit territorial i, d'aquests, un 70,2% es queden a l'Àmbit Metropolità (que representen un 42,5% de tots els canvis de residència de Catalunya). Tot i aquest elevat volum de les migracions internes, el pes que tenen els joves procedents de l'Àmbit Metropolità també és significatiu amb relació al global de nous joves als altres àmbits territorials, entre un 17% (en el cas de l'Àmbit de Ponent) i el 37,3% de les Comarques Centrals.

Pel que fa a la recepció de nous residents, l'Àmbit Metropolità es manté com l'àmbit territorial que rep més joves, amb un 57,4% del total de Catalunya. Aquest àmbit destaca també per rebre percentatges significatius de joves dels sis àmbits territorials. Aquí també es posa de manifest la poca mobilitat amb l'Àmbit de Ponent, que presenta el mínim, un 15,2% dels joves que canvien de residència es traslladen a l'Àmbit Metropolità, mentre que el màxim apareix a l'Alt Pirineu i Aran amb un 23,5%.

A més de les migracions amb l'Àmbit Metropolità, **alguns àmbits territorials presenten major mobilitat amb els àmbits o territoris propers geogràficament**. Per exemple, les comarques que presenten major nombre de migracions amb la resta de l'Estat espanyol són l'Alt Pirineu i Aran, l'Àmbit de Ponent i les Terres de l'Ebre, comarques fronteres amb aquest territori.

Les migracions entre els joves catalans han variat de 1995 al 2003, principalment perquè **ha incrementat notablement el nombre de canvis de residència**. Si al 1995 eren 65.196 els joves de 15 a 29 anys que van canviar de municipi, al 2003 la xifra gairebé duplica aquest valor (115.962). No obstant això, la mobilitat entre comarques i les tendències de la població es mantenen de manera similar en aquest període, tot i que l'any 1995 tenien molt més pes les migracions internes i hi havia menor tendència a marxar de l'àmbit territorial, especialment fora de l'Àmbit Metropolità.

Migracions internes dels joves de 15 a 29 anys. Àmbits Territorials, 2003 (en valors absoluts i en percentatge).
 Percentage de persones migrants per canvi de residència segons l'edat i saldo net intercomarcal

4.27	Percentatges segons l'àmbit territorial de procedència								
	Àmbit territorial de procedència								
Àmbit territorial de destí	Àmbit Metropolità	Comarques Gironines	Camp de Tarragona	Terres de l'Ebre	Àmbit de Ponent	Comarques Centrals	Alt Pirineu i Aran	Resta de l'Estat espanyol	Total
Àmbit Metropolità	70,2	18,1	18,9	15,2	14,5	22,9	23,5	65,0	57,4
Comarques Gironines	4,2	63,3	1,2	1,3	2,6	4,1	3,8	9,6	9,1
Camp de Tarragona	3,8	0,8	56,6	13,3	5,6	2,0	3,1	10,1	7,8
Terres de l'Ebre	0,5	0,2	1,7	40,9	0,5	0,2	0,5	2,6	1,4
Àmbit de Ponent	0,9	0,6	1,5	1,7	45,4	1,9	8,0	5,6	3,2
Comarques Centrals	3,7	2,1	1,2	1,5	3,8	55,9	4,6	4,6	6,0
Alt Pirineu i Aran	0,6	0,4	0,5	0,5	3,3	1,0	26,4	2,5	1,2
Resta de l'Estat espanyol	16,2	14,5	18,4	25,6	24,3	12,0	30,1	0,0	13,9
Total	100 (70.166)	100 (8.353)	100 (6.792)	100 (1.717)	100 (3.626)	100 (5.413)	100 (1.068)	100 (18.827)	100 (115.962)

Àmbit territorial de destí	Percentatges segons l'àmbit territorial de destí								
	Àmbit territorial de procedència								
Àmbit territorial de destí	Àmbit Metropolità	Comarques Gironines	Camp de Tarragona	Terres de l'Ebre	Àmbit de Ponent	Comarques Centrals	Alt Pirineu i Aran	Resta de l'Estat espanyol	Total
Àmbit Metropolità	74,0	2,3	1,9	0,4	0,8	1,9	0,4	18,4	100,0 (66.598)
Comarques Gironines	28,0	50,3	0,8	0,2	0,9	2,1	0,4	17,3	100,0 (10.501)
Camp de Tarragona	29,3	0,7	42,6	2,5	2,3	1,2	0,4	21,0	100,0 (9.030)
Terres de l'Ebre	18,9	1,1	7,0	41,8	1,1	0,7	0,3	29,3	100,0 (1.681)
Àmbit de Ponent	17,0	1,5	2,8	0,8	44,5	2,8	2,3	28,3	100,0 (3.701)
Comarques Centrals	37,3	2,5	1,2	0,4	2,0	43,7	0,7	12,4	100,0 (6.931)
Alt Pirineu i Aran	29,3	2,6	2,2	0,6	8,3	3,7	19,8	33,4	100,0 (1.421)
Resta de l'Estat espanyol	70,5	7,5	7,7	2,7	5,5	4,0	2,0	0,0	100,0 (16.099)
Total	60,5	7,2	5,9	1,5	3,1	4,7	0,9	16,2	100,0 (115.962)

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Migracions internes dels joves de 15 a 29 anys. Àmbits Territorials, 1995 (en valors absoluts i en percentatge).
 Percentage de persones migrants per canvi de residència segons l'edat i saldo net intercomarcal

4.28	Percentatges segons l'àmbit territorial de procedència								
	Àmbit territorial de procedència								
Àmbit territorial de destí	Àmbit Metropolità	Comarques Gironines	Camp de Tarragona	Terres de l'Ebre	Àmbit de Ponent	Comarques Centrals	Alt Pirineu i Aran	Resta de l'Estat espanyol	Total
Àmbit Metropolità	75,2	13,5	15,6	12,0	12,7	18,7	16,9	63,8	59,3
Comarques Gironines	3,1	67,6	0,5	0,7	1,6	2,1	5,9	10,7	9,0
Camp de Tarragona	3,3	0,6	61,0	9,8	4,2	2,0	6,0	10,6	7,4
Terres de l'Ebre	0,4	0,2	2,2	49,1	0,8	0,3	0,8	3,3	1,6
Àmbit de Ponent	0,7	0,6	2,1	1,4	55,6	1,1	7,4	4,5	3,1
Comarques Centrals	2,4	1,3	0,9	0,7	2,6	65,3	1,5	4,3	5,5
Alt Pirineu i Aran	0,5	0,4	0,7	0,3	4,0	0,9	30,4	2,8	1,2
Resta de l'Estat espanyol	14,3	15,8	17,0	26,0	18,6	9,7	31,1	0,0	12,8
Total	100 (40.450)	100 (5.157)	100 (3.651)	100 (950)	100 (1.992)	100 (3.154)	100 (598)	100 (9.244)	100 (65.196)

Àmbit territorial de destí	Percentatges segons l'àmbit territorial de destí								
	Àmbit territorial de procedència								
Àmbit territorial de destí	Àmbit Metropolità	Comarques Gironines	Camp de Tarragona	Terres de l'Ebre	Àmbit de Ponent	Comarques Centrals	Alt Pirineu i Aran	Resta de l'Estat espanyol	Total
Àmbit Metropolità	78,7	1,8	1,5	0,3	0,7	1,5	0,3	15,3	100,0 (38.650)
Comarques Gironines	21,4	59,2	0,3	0,1	0,5	1,1	0,6	16,7	100,0 (5.896)
Camp de Tarragona	27,5	0,7	46,0	1,9	1,7	1,3	0,7	20,2	100,0 (4.841)
Terres de l'Ebre	16,4	0,7	7,7	43,5	1,5	0,8	0,5	28,9	100,0 (1.071)
Àmbit de Ponent	14,5	1,5	3,7	0,6	55,0	1,7	2,2	20,8	100,0 (2.014)
Comarques Centrals	26,7	1,9	0,9	0,2	1,5	57,6	0,3	11,0	100,0 (3.574)
Alt Pirineu i Aran	25,2	2,4	3,4	0,4	10,0	3,4	22,7	32,7	100,0 (802)
Resta de l'Estat espanyol	69,5	9,8	7,4	3,0	4,4	3,7	2,2	0,0	100,0 (8.348)
Total	62,0	7,9	5,6	1,5	3,1	4,8	0,9	14,2	100,0 (65.196)

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Sentiment de pertinença

Els joves de tots els àmbits territorials en general estan satisfets del lloc on viuen. És on tenen la família i els amics i, per tant, els lligams emocionals. De totes maneres, en funció del lloc estan més arrelats al territori o menys. Així, **els joves de pobles més petits, d'interior i d'àmbit més rural i geogràficament més dispers, tenen un sentiment de pertinença més fort**, en primer lloc al poble i, en segon terme, a la comarca.

Aquest és el cas de l'Àmbit de Ponent i les Comarques Centrals, i de les zones d'interior de les Comarques Gironines, del Camp de Tarragona i de l'Àmbit Metropolità. A les Terres de l'Ebre i l'Alt Pirineu i Aran es dona una especificitat: es percep un grau d'arrelament més lligat a la comarca i, en segon lloc, a l'àmbit territorial. Són els dos àmbits territorials on es fa explícit un alt grau d'identificació amb l'àmbit territorial. Així, en general els joves catalans se senten identificats amb la comarca, amb excepció del Barcelonès –segurament pel pes que té Barcelona–, on els seus habitants se senten arrelats a la població o al barri, però no mencionen en cap moment la comarca. Es dona la particularitat a l'Alt Pirineu i Aran –per les seves característiques geogràfiques, que afavoreixen l'aïllament– que els joves de les diferents comarques no es coneixen, i hi sorgeix certa “rivalitat”.

Un altre factor que sembla influir en el grau d'arrelament al territori és l'edat. Així, **els joves de més edat són els que mostren uns nivells més alts d'identificació amb el territori.** Alguns són conscients del que poden aportar al territori, sobretot els que han viscut uns anys a Barcelona per estudiar. Alguns, de perfil més participatiu, intenten transmetre als més joves aquest sentiment, organitzant activitats al poble perquè els més joves no hagin de marxar a buscar activitats d'oci fora del poble. Una altra circumstància que afavoreix l'arrelament és el fet de **portar els fills a l'escola o a altres activitats**, que fa que els pares s'impliquin amb les activitats d'aquella població, i que augmentin els lligams amb el territori.

Un dels **motius de l'arrelament** als pobles és que la majoria dels habitants del poble es coneixen. Els joves valoren molt positivament les **xarxes socials**, la solidaritat entre veïns, la sensació de seguretat... Per altra banda, els joves dels pobles mencionen la **qualitat de vida**, moltes vegades en contraposició a la vida a Barcelona o a les ciutats. Així, valoren el ritme de vida tranquil, la calma, l'espai, el contacte amb la natura. També és més intens el sentiment de pertinença a les **poblacions on hi ha menys famílies no originàries**, especialment de fora de Catalunya.

En els municipis petits de l'interior i més rurals s'apunta però, com a inconvenients de viure-hi, en primer lloc l'oferta limitada de serveis (especialment de feina i d'oci), així com la manca d'anonimat, un cert aïllament i sensació de desemparament. En el cas de les **poblacions que han tingut un creixement més important en els últims temps**, els joves perceben que el *caliu* propi del poble tendeix a desaparèixer, i que moltes vegades l'oferta de serveis no ha augmentat amb relació al nombre d'habitants.

En aquest sentit es considera que a Barcelona i altres ciutats importants és més fàcil trobar feina, i amb un sou més elevat, i que l'oferta de serveis és més àmplia. Així, **molts dels joves que han estudiat una carrera universitària es veuen obligats a marxar de la seva comarca si volen treballar del que han estudiat**, ja que molt pocs hi trobaran una feina adequada al seu nivell d'estudis. La majoria marxen doncs cap a Barcelona o la ciutat més important de referència al seu territori. Aquest fenomen de despoblament és especialment accentuat a determinades zones dels àmbits territorials de l'Alt Pirineu i Aran i de Terres de l'Ebre, que són també els més distants de Barcelona i els menys poblats i, per tant, els que pateixen més escassetat de serveis. De totes maneres, hi ha joves en aquestes circumstàncies que estan disposats a buscar feina fora de la seva comarca sense deixar de viure-hi i que, per tant, assumeixen un desplaçament important –en cotxe– per anar cada dia a treballar.

Per altra banda, els joves de l'Àmbit de Ponent que han de marxar del municipi per estudiar l'ESO viuen aquesta situació com un reforç de la identitat amb el propi poble, més que afeblir-la, ja que el contacte amb els joves dels altres pobles és molt escàs. Un altre fenomen que es detecta, aquest a les Comarques Gironines, fa referència a les famílies provinents de l'Àmbit Metropolità que s'instal·len a pobles o urbanitzacions de zones com la Selva. Molts dels fills d'aquestes famílies se senten molt desarrelats de la zona on viuen, ja que se senten desubicats en la nova població, més rural i amb menys oferta, situació fruit d'un canvi de residència no buscat.

Relació amb les administracions

Molts joves perceben certa desprotecció per part de les diverses administracions en alguns aspectes, com l'accés a l'habitatge i al mercat laboral, les ajudes per cursar estudis superiors, la insuficiència de transports en algunes comarques o el poc suport a iniciatives participatives. En concret, s'esmenta la dificultat per accedir a un habitatge, especialment en àrees més urbanes, i de manera més accentuada a Barcelona i els seus voltants. Alguns posen de manifest la poca proximitat amb les borses municipals, els nombrosos requeriments per aspirar a un pis de protecció oficial, la poca adequació d'aquests tràmits a la realitat dels habitatges i, segons alguns joves, el procés d'assignació i sol·licitud i la tramitació necessària.

També es fa referència al **mercat laboral i als serveis com les borses de treball**. En aquest sentit, la valoració no sempre és positiva: alguns fan referència a una possible falta de coneixement del servei entre la població general i altres, que en són usuaris, en critiquen alguns aspectes de funcionament. De totes maneres, s'observa que aquestes puntualitzacions estan relacionades amb el tipus de feina que cerca el jove o la jove.

Per altra banda, fan esment de la **insuficiència d'ajuts i beques per cursar estudis universitaris** i per afavorir la realització d'activitats relacionades, com per exemple els programes Erasmus, en comparació d'altres països. Així mateix, alguns dels joves residents a les comarques o àrees més allunyades de Barcelona o les zones interiors d'algunes comarques esmenten **la falta o necessitat de millora dels transports**, per exemple pel que fa als serveis oferts, la freqüència de pas, i al centralisme cap a les capitals de comarca a nivell proper i cap a Barcelona per a majors distàncies. Igualment, alguns joves fan referència al **suport envers les iniciatives participatives que, en algunes ocasions, és percebut com a escàs**.

Els joves i les joves de fora l'Àmbit Metropolità i especialment els de les comarques més allunyades es lamenten del fet que les polítiques i les lleis es facin des de Barcelona, on consideren que hi ha un **cert desconeixement i/o ignorància sobre el seu territori i la seva particularitat**, i que **les administracions sovint desenvolupen polítiques inadequades per al seu territori**.

Es queixen també de la **poca consideració que es té des de l'Administració en general envers les zones amb densitat de població més baixa** i reclamen el reconeixement de la seva realitat: *"La densitat de població és molt baixa... però els habitants hi són"*. Així i tot, cal destacar que en les comarques geogràficament més properes a Barcelona, les crítiques envers la centralització i la falta de coneixement del territori no són tan accentuades com les de joves d'altres comarques més distants, que se senten més allunyats de les decisions de Barcelona. Aquest fet seria degut en part a la distància geogràfica però també a la major diferència territorial quant a grau de dispersió i ruralitat.

En el cas dels **plans locals de joventut**, en alguns municipis els mateixos joves col·laboren en la gestió de la **documentació** necessària per aconseguir recursos que els permetin dur a terme les activitats.

La **incomprensió de la realitat del territori** es troba probablement a la base de la **idea d'autogestió de recursos**, més arrelada entre els joves més implicats i participatius en les diverses activitats populars. De fet, aquest perfil de joves, sobretot si són residents de poblacions petites, ja ha desenvolupat els seus propis mecanismes, com organitzar partits de futbol, per intentar evitar que els més joves es desplacin per manca d'activitats d'oci i afavorir així el contacte i l'arrelament al municipi i a la pròpia comarca.

5

Síntesi i conclusions

5.1 Emancipació

Educació

Entre els 15 i els 29 anys els joves i les joves catalans realitzen la transició entre els estudis i el treball. Es passa d'una situació en què majoritàriament estan estudiant (15-19 anys) a una en què majoritàriament estan treballant (25-29 anys).

Des del 1996 al 2001 s'ha produït una disminució molt important en el percentatge de joves que té una dedicació exclusiva als estudis. Aquesta disminució es deu a l'increment important de joves que treballen i estudien alhora, especialment a partir dels 20 anys.

A les comarques més rurals i amb menor oferta formativa (especialment pel que fa a estudis superiors) els joves i les joves segueixen un model d'inserció laboral diferent del majoritari a Catalunya. En aquestes comarques s'estudia amb dedicació exclusiva en les franges d'edat més baixes i després, una vegada acabats els estudis, es produeix la inserció laboral. A la resta de comarques la inserció en el mercat laboral és més progressiva i una part important dels joves i les joves comença a treballar quan encara està estudiant.

Segons les dades del cens de 2001 els joves catalans amb nivell universitari representen ja una quarta part del conjunt. Una altra quarta part correspon a joves amb nivell d'EGB o ESO. L'increment en els darrers anys del nivell universitari ha estat a costa d'una disminució dels nivells de batxillerat i FP I.

De la comparació dels nivells dels joves per àmbits territorials s'extreu que l'Alt Pirineu i Aran, l'Àmbit de Ponent i l'Àmbit Metropolità són els territoris on els joves tenen uns nivells educatius més alts. D'altra banda, les Comarques Gironines i les Terres de l'Ebre són els àmbits en què els joves tenen, comparativament, uns nivells educatius més baixos.

Amb tot, si es fa la distinció dels joves per gènere, es comprova que els alts nivells formatius dels àmbits de l'Alt Pirineu i Aran i Ponent estan provocats per uns percentatges molt elevats de dones amb formació superior (que passen del 35%), que estan molt per sobre dels dels homes. En canvi a l'Àmbit Metropolità les diferències en els percentatges d'universitaris entre homes i dones no són tan grans, tot i que els de les dones estan 10 punts per sobre dels dels homes.

El perfil socioeconòmic dels joves marca les expectatives que tenen respecte al sistema educatiu. Molts dels joves i les joves de categoria socioeconòmica mitjana o alta aspiren a formar-se a la universitat com a manera de preparar-se per enfrontar-se al món laboral, però també com a forma de formació o maduració personal. Els joves i les joves de categoria socioeconòmica baixa vinculen de manera més pràctica els estudis amb el mercat laboral, però no creuen que siguin imprescindibles per situar-se professionalment.

El perfil socioeconòmic està també relacionat amb l'abandonament dels estudis. L'anàlisi qualitativa revela informacions interessants relacionades amb la desmotivació dels joves catalans de cara als estudis. Aquests motius estan relacionats amb els costos econòmics dels estudis superiors, el fet de tenir dificultats per estudiar i suspendre massa, no trobar una oferta formativa adient als gustos o no voler dependre dels ingressos dels pares i anteposar la possibilitat de guanyar uns diners propis a la d'estudiar.

En general, els joves i les joves que han passat per la universitat valoren positivament la formació rebuda, tot i considerar que avui en dia sovint no és suficient cursar una diplomatura o llicenciatura, sinó que es requereix formació complementària o contínua. No obstant això, també apareixen crítiques amb relació a l'excessiva especialització de determinades titulacions i la falta de continguts més pràctics per facilitar la incorporació al món laboral.

Els joves i les joves que només tenen els estudis obligatoris o han deixat d'estudiar abans d'arribar al nivell superior orienten les seves crítiques al propi sistema educatiu. Afirmen que provoca un canvi massa bruscat entre l'ESO i el batxillerat. També pensen que no se'ls ajuda suficientment a decidir allò que podrien estudiar en un futur. Aquest perfil de joves també demana un major nombre de beques i ajudes que disminueixin la gran despesa que en molts territoris representa per a les famílies el fet que els fills marxïn per anar a fora a estudiar.

Treball

De cara a la inserció laboral, els joves i les joves afirmen utilitzar diferents canals. Mencionen que el més habitual és combinar els anuncis en premsa, les borses de treball, l'enviament de currículums o les empreses de treball temporal. El tipus de via utilitzada, però, canvia en funció de factors com el tipus d'ocupació cercada o el fet de residir en un entorn de caràcter més aviat urbà o més aviat rural.

Els joves i les joves de l'Àmbit Metropolità i de les comarques amb nuclis urbans importants centren en major mesura les seves accions per cercar feina en els canals formals. En canvi, a les comarques més rurals i amb major proporció de municipis petits (totes les de l'Alt Pirineu i Aran i Terres de l'Ebre i algunes de les Comarques Centrals, Camp de Tarragona, Àmbit de Ponent i Comarques Gironines) la via que es menciona com a més efectiva és la dels contactes informals.

La pràctica de combinar estudis i treball ha crescut força entre els joves catalans en els darrers anys. De totes maneres aquesta possibilitat depèn de factors com les oportunitats laborals al territori (existència d'ofertes laborals prou flexibles per combinar amb els estudis) i del fet que es tingui la residència en la mateixa localitat on s'està estudiant (fet no massa comú a moltes de les comarques catalanes). Les característiques especials en aquests aspectes de l'Àmbit Metropolità el situen al capdavant de la resta d'àmbits pel que fa a la proporció de joves que treballen i estudien alhora.

La franja de 25-29 anys és la que presenta la taxa màxima d'activitat en la població catalana, per sobre qualsevol altre grup d'edat adulta. En termes dinàmics, s'observa un creixement en el percentatge de joves ocupats entre l'any 1996 i el 2001 que és, parcialment, perquè una part dels joves catalans compaginen en l'actualitat els seus estudis amb algun tipus d'ocupació. També la reducció de l'atur entre el jovent ha provocat aquest creixement dels ocupats.

En termes de distribució sectorial, els joves ocupats segueixen en els grups d'edats més elevades la mateixa distribució (aproximadament) que el global d'ocupats catalans: en primer lloc se situa el sector serveis (62,6%), en segon lloc la indústria (25,4%), en tercer lloc la construcció (10,3%) i en darrer lloc el sector primari (1,7%). És interessant observar que els joves pertanyents als grups de menys edat s'insereixen en un percentatge superior a la mitjana de tots els joves en el sector de la construcció.

El percentatge de joves amb contractes eventuais és molt superior al mateix percentatge entre els ocupats adults. Les dades mostren també que aquesta precarietat es concentra en els grups d'edat més joves i que tot i així es tracta d'una situació que acompanya els joves i les joves durant molts anys de la seva vida laboral.

En general, el percentatge d'empresaris entre els joves i les joves és força baix. L'Alt Pirineu i Aran destaca per tenir un percentatge que gairebé duplica la mitjana catalana.

La majoria de joves catalans tenen una jornada de 40 hores setmanals. Les Comarques Centrals és l'àmbit amb un percentatge més elevat de joves amb aquest tipus de dedicació. L'àmbit de l'Alt Pirineu i Aran és el que destaca per tenir el percentatge més alt de joves que treballen més de 40 hores setmanals i l'Àmbit Metropolità el que destaca per tenir un percentatge més elevat de joves que treballen menys de 40 hores o menys de 30.

A l'hora de plantejar les condicions ideals o més valorades en una ocupació, els joves i les joves destaquen l'estabilitat i la remuneració. Els joves menys qualificats donen també importància a les condicions físiques i l'esforç demandat, mentre que els joves universitaris posen l'accent en les expectatives a mitjà termini.

Un bon nombre de joves pensa que difícilment trobarà un treball en el qual s'estarà tota la vida, més aviat considera que anirà canviant d'ocupació amb l'objectiu de millorar la seva situació laboral. Les dades confirmen parcialment aquesta opinió. Els nivells d'ocupació dels joves i les joves creixen a mesura que ho fa l'edat. Una part dels joves puja de nivell amb el pas del temps, però una altra s'incorpora directament en els nivells mitjans o alts després d'acabar els estudis; es tracta de joves que fins llavors es mantenen inactius (bàsicament estudiant a la universitat) i ara passen a ocupar posicions altes o mitjanes.

Molts joves manifesten el seu malestar pel fet d'haver patit feines temporals i mal pagades, tot i que aquestes situacions no afecten tots els joves amb la mateixa intensitat. A pesar que l'edat dels 25-29 anys és la de màxima activitat de la població, no és la franja en què s'aconsegueix l'estabilitat pel que fa a la temporalitat o el nivell de qualificació. En aquest sentit és evident la desigualtat respecte a grups d'edats més elevades.

A Catalunya, els joves més vulnerables a la inestabilitat i precarietat laboral que provoquen els contractes eventuais són, si tenim en compte el lloc de naixement, els immigrants. En canvi si tenim en compte el nivell d'estudis, els més vulnerables són tant els que només tenen estudis primaris com els universitaris, tot i que aquests segons experimenten una millor situació com més edat tenen. Quan tenim en compte el gènere, es comprova que les dones tenen una eventualitat superior als homes. En sentit global aquesta precarietat disminueix així com va creixent l'edat, la qual cosa vol dir que és un problema clarament associat a la joventut com a grup social.

La majoria de joves catalans tenen una categoria socioeconòmica baixa, per sota la mitjana de la població ocupada. A pesar que un percentatge important ocupa llocs de treball relativament qualificats, els joves i les joves segueixen ocupant posicions jeràrquicament baixes i amb nivells associats de remuneració també baixos.

Les dades estadístiques mostren que, entre els joves, les dones tenen unes categories socioeconòmiques altes en menor proporció que els homes. De la mateixa manera, els joves nascuts a l'estranger tenen també categories més baixes que els autòctons. Els joves atribueixen aquestes diferències a l'existència d'un mercat laboral sexista i que discrimina els immigrants. Amb tot, també citen altres factors com els condicionants culturals o diferències en l'actitud.

Habitatge

El fet de no estar emancipat familiarment és, a dia d'avui, un dels trets que caracteritza globalment la joventut catalana. Independentment de les diferències comarcals en els ritmes d'emancipació familiar, el percentatge de joves menors de 25 anys que estan emancipats familiarment és només del 9,3%.

Els joves consideren que actualment el fet de marxar de casa implica enormes dificultats. Aquestes dificultats s'atribueixen a dues causes fonamentals. La primera és l'increment de preus generalitzat que ha sofert l'habitatge i la segona és l'enorme inestabilitat i precarietat que sofreixen en el mercat de treball.

Ateses aquestes dificultats, molts joves consideren el seu procés d'independització familiar com un procés per etapes, especialment a les zones urbanes. Aquests joves es plantegen amb naturalitat l'opció de canviar de residència en una o en diverses ocasions per tal de poder, finalment, instal·lar-se en un habitatge semblant al desitjat.

Dins aquest procés els joves i les joves també contempen marxar de casa de manera que en un primer moment el seu habitatge sigui de lloguer, però la gran majoria prefereix acabar tenint un habitatge de propietat. Hi ha la percepció que el lloguer és "*una pèrdua de diners*" degut al seu elevat preu.

Molts joves es veuen obligats a cercar habitatge en zones allunyades dels nuclis urbans, on els preus són més assequibles, tot i que també gaudeixen de menys serveis. Aquesta és una tendència que ha fet créixer els pobles petits que es troben relativament propers a les grans ciutats de fora de l'Àmbit Metropolità. En aquests casos els joves cerquen poder acabar vivint a una casa, front a l'opció de viure en un pis en el cas de quedar-se en els nuclis urbans.

L'Àmbit Metropolità viu una situació particular en aquest aspecte, ja que el cas de Barcelona i les ciutats més properes és força especial. Barcelona atrau un gran nombre de població pels serveis i característiques particulars de la ciutat, però també per aquest motiu el preu de l'habitatge és més elevat i complica que la població jove s'hi estableixi de forma estable. Alhora, la pressió s'estén a comarques veïnes com el Vallès Occidental i el Baix Llobregat. Els joves d'aquestes comarques només contempen com a possibilitat la de viure en un pis.

El col·lectiu de joves immigrants extracomunitaris pateix de forma multiplicada les mateixes dificultats que la resta de joves. La seva especial precarietat en el mercat laboral fa que molt pocs contemplin com a possibilitat real la compra d'un habitatge, de manera que el lloguer és el règim de tinença absolutament majoritari.

Els joves i les joves es queixen de les polítiques públiques d'habitatge i en critiquen diferents aspectes: les restriccions en els requisits, la tramitació per poder tenir-hi accés, la poca adequació a la realitat dels joves i, en alguns casos, la poca transparència del procés d'assignació d'habitatges. Al seu torn, llancen propostes com les d'allargar els contractes de lloguer social dels 5 anys actuals als 10 anys, controlar i obligar d'alguna manera a posar en el mercat de lloguer els habitatges desocupats, fomentar el lloguer dels habitatges per tal de pressionar a la baixa els preus o donar més facilitats per a la venda posterior dels habitatges de protecció oficial.

Salut

En tots els àmbits territorials s'està produint de forma generalitzada un increment del consum de cànnabis, fins al punt que els joves el posen al mateix nivell que el de tabac. L'èxit del consum d'aquesta droga s'explica fonamentalment, segons el que afirmen els joves, per dues raons: la naturalitat del producte i la facilitat per aconseguir-lo, fins i tot mitjançant el seu cultiu personal.

També existeix un cert consens entre els joves que el consum de cànnabis és més alt (convertint-se en quotidià en alguns casos) en les comarques rurals. Per una banda s'apunta com a causa la major llibertat de què disposen els joves en aquestes zones. Per una altra, s'argumenta que la menor oferta d'oci i activitats orientades als joves provoca un sentiment d'avorriment que desemboca en un consum més elevat de cànnabis –i també d'alcohol.

El consum de drogues considerades més dures (pastilles, cocaïna, etc.) està menys generalitzat, segons afirmen els joves, i més vinculat a les situacions d'oci nocturn i de cap de setmana. Els joves de més edat (entre 20-29 anys) amb baixos nivells d'ocupació en serien els consumidors principals, tot i que semblaria que aquest consum s'està estenent a altres col·lectius.

La ingesta d'alcohol també es relaciona, en general, amb l'oci nocturn, tot i que a certes comarques més rurals el seu consum sobrepasa aquest context. En tot cas, la majoria de joves no entenen el fet de sortir de festa sense consumir alcohol.

Una altra conducta de risc vinculada a situacions d'oci i de festa és la conducció sota els efectes de l'alcohol que, segons els joves, és una pràctica freqüent. Aquest comportament es dona especialment durant les nits dels caps de setmana, en què molts joves es desplacen en vehicle privat davant la impossibilitat de fer-ho per qualsevol altre mitjà. No obstant això, també s'explica en els grups de discussió que, de forma lenta i progressivament, està augmentant la prudència davant aquestes situacions.

Els joves i les joves, sobretot els que tenen de 15 a 19 anys, es queixen de la manca d'ajuda per part de les administracions, que no posen transports públics nocturns per anar a les discoteques i bars i tornar sense haver de conduir. Aquest problema s'agreuja a nombroses comarques (moltes de l'Àmbit de Ponent, Terres de l'Ebre, Alt Pirineu i Aran o Comarques Gironines) en què agafar el cotxe és una necessitat si es vol sortir amb els amics i les distàncies que es recorren són molt llargues.

Els joves afirmen conèixer els riscos per la salut associats a les relacions sexuals. En aquest sentit, es fa referència a l'ús del preservatiu com a mesura preventiva. Amb tot, l'ús d'altres mètodes dirigits a la prevenció d'embarassos, com la "píndola de l'endemà" o les pastilles anticonceptives, fa pensar més en una major preocupació davant la possibilitat d'embarassos no desitjats que davant la transmissió de malalties sexuals.

En les comarques més rurals i amb municipis més petits els joves assenyalen que la manca d'anonimat dificulta l'accés als mètodes anticonceptius, tot i que sembla que en comarques més urbanes i poblades també existeixen factors que inhibeixen l'obtenció de preservatius en llocs com les farmàcies o les màquines expenedores col·locades als instituts.

Pel que fa a les campanyes d'informació sobre les diferents conductes de risc, els joves i les joves afirmen conèixer-les. Admeten que estan molt més informats que generacions d'abans en qüestions com les drogoaddiccions o la sexualitat, però tot i així posen en qüestió l'eficàcia de les campanyes. En alguns casos es critica el to paternalista de les campanyes i l'exageració d'alguna de les afirmacions que s'hi fan. Per altra banda, i fent referència concretament a les campanyes sobre conducció i consum d'alcohol, s'afirma que la millor campanya és sempre la de posar en contacte els joves amb les persones que han patit les conseqüències de les conductes de risc.

Cultura i estils de vida

L'oci és un element molt important en la vida d'un/a jove. Les activitats d'oci dels joves es concentren molt en les nits de caps de setmana. Anar a discoteques i bars és una activitat molt estesa entre els joves i les joves, tot i que la freqüència disminueix amb l'edat. A l'estiu, en molts territoris se segueixen les festes majors de la zona. Entre les activitats diürnes, destaca la pràctica d'esports.

L'oferta d'oci del territori condiona les dinàmiques que segueixen els joves i les joves. Així, l'Àmbit Metropolità, i especialment Barcelona, té una oferta d'oci molt superior a la resta de territoris. La capital catalana és un reclam per als joves.

A la resta d'àmbits territorials l'oferta està concentrada bàsicament a les ciutats i poblacions turístiques. Això obliga els joves i les joves a desplaçar-se, majoritàriament en vehicle propi, per les mancances del transport públic en totes aquestes zones, amb el risc que comporta la combinació de conducció i consum d'alcohol i drogues.

Es percep per part dels joves una manca d'espais de trobada públics, el que fa que els bars siguin el lloc de trobada més habitual. Entre els més joves i amb menys recursos, és habitual també reunir-se als carrers i les places. Un altre fenomen, sobretot fora de l'Àmbit Metropolità, és el lloguer de locals per part dels joves, on passen molts moments d'oci amb els amics.

Pel que fa a la constitució dels grups d'amics, hi ha una gran diferència entre els que es formen en ciutats i poblacions més grans, que depenen de factors de similitud entre els joves, d'inquietuds o activitats que comparteixen, i els que es formen en pobles més petits, que es formen més per la convivència diària i són menys homogenis, agrupen joves de diferents edats i característiques.

5.2 Participació

Els joves i les joves de tots els àmbits territorials perceben que la col·laboració dels joves a les diverses iniciatives participatives és escassa, sobretot en nuclis urbans.

De totes maneres, als pobles petits, i sobretot als més rurals i d'interior, hi ha més participació dels joves, i està lligada a una manca d'oferta d'oci i a l'arrelament al territori, que és superior al que hi ha en nuclis urbans. A les ciutats el que uneix els joves té més a veure amb les inquietuds personals.

Per altra banda, sembla que els joves i les joves menors de 20 anys s'impliquen menys en les activitats de la comunitat. Hi ha diversos motius que hi donen explicació: les associacions i les seves activitats no responen als gustos actuals dels joves; certes característiques sociològiques que s'assignen als joves d'avui en dia.

Alguns estils de vida dels joves i les joves no faciliten la participació: la manca de temps lliure; la motivació per les relacions virtuals en detriment de les altres amb la població; el fet de desplaçar-se a una altra població per gaudir de l'oci.

Per altra banda, es percep una manca d'espais públics de trobada per als joves, i els que hi ha no convencen perquè els senten llunyans. Així, es reclama la creació d'espais públics adequats.

Un altre element que no facilita la participació és la dificultat de mantenir en funcionament una entitat durant anys, així com la dificultat per als més joves de fer-se traspasar les responsabilitats de la gestió d'una entitat per part dels joves de més edat que la gestionen. En canvi, com a factors facilitadors de la participació hi ha la tradició familiar i la influència dels amics.

Pel que fa als joves i les joves immigrants, participen més aviat en associacions de les seves nacionalitats.

Dues propostes que els joves fan per facilitar la participació són l'alleugeriment dels tràmits per crear una associació i la introducció de la flexibilitat en forma de noves maneres d'entendre una associació.

Respecte a les relacions amb l'Administració, els joves i les joves no les consideren gaire positives en general, se senten abandonats i poc escoltats. Per això proposen mecanismes de participació en la presa de decisions. Els joves participatius creuen també que seria important potenciar les coordinadores d'entitats per reforçar el teixit associatiu. Aquests mateixos joves es queixen dels múltiples i complexos requeriments administratius per formalitzar una associació. En aquest sentit, es demana una major flexibilitat a l'hora de considerar les associacions.

Per la seva banda, els joves immigrants denuncien una situació de desequilibri entre l'actitud d'integració que se'ls demana des de l'Administració i la situació de discriminació que pateixen en molts aspectes.

5.3 Cohesió social i equilibri territorial

Convivència i immigració

La immigració arribada a Catalunya els darrers anys té un pes significatiu entre la població jove, especialment la procedent de fora l'Estat espanyol. En canvi, durant els darrers anys s'ha reduït notablement el percentatge de joves nascuts a l'Estat espanyol.

Entre la població nouvinguda el col·lectiu majoritari és el procedent del Marroc, seguit per la immigració llatina, que té un volum significatiu dins l'Àmbit Metropolità, mentre que en altres territoris és major el nombre de joves procedents de l'Europa de l'Est.

L'any 2004 un 16,2% dels joves de 15 a 29 anys eren nascuts fora l'Estat espanyol. L'àmbit territorial que compta amb major presència d'aquesta població són les Comarques Gironines, mentre que a les Comarques Centrals és major el nombre de joves nascuts a Catalunya.

L'increment recent de la població immigrant es veu reflectit en el fet que la majoria porta menys de 3 anys al municipi on viuen actualment. A més, en general aquests col·lectius presenten una major concentració en els municipis més grans, especialment entre la immigració procedent d'Amèrica, Àsia i Oceania i la Unió Europea. En canvi, els col·lectius africans i de l'Europa de l'Est presenten majors percentatges de residents en municipis més petits que els autòctons, perquè, com els joves afirmen, a les àrees més rurals hi ha major oferta laboral en determinats sectors en què és més elevada l'ocupació immigrada (sector agrari i construcció).

El lloc de residència dels immigrants, i el volum del col·lectiu de nouvinguts, especialment de la mateixa procedència, són dos dels principals elements destacats pels joves a l'hora de diferenciar el grau de relacions que s'estableixen amb la població autòctona. Per a molts, dins dels municipis més petits és més senzill establir relacions personals amb diferents col·lectius. En canvi, en municipis de major mida es percep que hi ha major tendència a crear grups tancats de la mateixa comunitat, a concentrar-se en determinades zones dels municipis i s'estableixen espais comuns de reunió.

Tant joves immigrants com autòctons afirmen que el contacte entre els dos col·lectius és molt reduït. Tot i que alguns joves autòctons parlen de la doble responsabilitat de la població autòctona i la immigrada de cara a facilitar la integració dels nouvinguts, en general es percep poca predisposició per part dels recent arribats a adaptar-se a la vida local. Alguns joves valoren negativament el fet de mantenir signes d'identitat propis de les cultures o religions d'origen i no assimilar els de la població autòctona. Altres consideren que el rebuig o el poc contacte entre ambdós col·lectius es deu, en part, al desconeixement de la realitat aliena. Per aquest motiu, se citen diferents espais que faciliten l'establiment de relacions que redueixen aquesta barrera. Un dels espais més destacats és l'escola o altres centres educatius, com a entorn de trobada per a la població de menor edat que també presenta major facilitat per adaptar la nova realitat del territori. No obstant això, també se citen les activitats esportives, les festes majors, els llocs de treball o els bars locals, principalment en les poblacions més reduïdes, ja que permeten conèixer la realitat de persones concretes i no basar les percepcions en estereotips prefixats.

Els joves immigrants consideren que la seva arribada a un nou país és una etapa difícil, i perceben algunes actituds de desconfiança per part de la població autòctona. Aquests comportaments es lliguen al desconeixement i la por a les diferències, alhora que a la imatge que es té de la població immigrada a partir d'estereotips i els mitjans de comunicació. En part, aquesta visió de la immigració i l'arribada recent d'aquests col·lectius fa que sovint es relacioni la població estrangera amb l'increment de la seguretat en algunes àrees o municipis. Alhora, part de la població crítica algunes mesures que s'adopten envers aquest col·lectiu, considerant que se'ls discrimina positivament menystenint altres col·lectius en situació de risc.

Ús del català

Tenint en compte que la llengua catalana és un dels elements culturals i identitaris més forts de Catalunya, la convivència entre el català i el castellà és un tema recurrent entre els joves. Així, els joves perceben que a l'Àmbit Metropolità i a les comarques litorals i turístiques de les Comarques Gironines i del Camp de Tarragona, així com a les ciutats, és més habitual la convivència entre el castellà i el català. A la resta del territori, el català és la llengua predominant.

Els àmbits territorials de Comarques Centrals, Àmbit de Ponent, Terres de l'Ebre i Comarques Gironines presenten els percentatges més alts de joves que dominen el català, mentre que a l'Àmbit Metropolità hi ha el percentatge més baix de joves que dominen la llengua.

Els valors més alts de desconeixement entre els joves es donen a les Comarques Gironines, mentre que les Comarques Centrals, les de Ponent, les Terres de l'Ebre i l'Alt Pirineu i Aran tenen els valors més baixos de Catalunya. Aquests valors es relacionen amb als percentatges d'immigrants de cada àmbit territorial.

Entre 1996 i 2001 ha augmentat el percentatge de joves que dominen el català, mentre que també ha augmentat el percentatge de joves que no l'entenen, fenomen lligat també a l'arribada recent d'un gran nombre d'immigrants.

Els immigrants aprenen en primer lloc a parlar castellà, tot i que, en territoris majoritàriament catalanoparlants, aprenen després a parlar català. El català és considerat, tant per autòctons com per immigrants, la llengua de reconeixement social, i la que afavoreix més la integració dels immigrants. A més, hi ha comunitats que tenen més predisposició que altres a parlar català.

Per altra banda, la comunitat immigrant que té percentatges més alts de desconeixement del català és l'africana, mentre que els percentatges més alts de domini de la llengua els tenen els europeus, amb especial èmfasi en els provinents de la resta de la UE.

Mobilitat

Els joves afirmen que en la seva vida diària i en el temps lliure i caps de setmana, els desplaçaments tenen un pes important, ja que aquesta mobilitat sovint condiciona el ritme de vida.

Per un costat, es refereixen als viatges diaris que es realitzen per estudis i treball, generalment un al dia i al mateix municipi. Aquesta situació global dels joves catalans, però, ve clarament marcada pels desplaçaments d'aquells que viuen en grans municipis i, el pes que té, per tant, l'Àmbit Metropolità. Fora d'aquest territori, és major el nombre de desplaçaments diaris, però sobretot varia el fet que els joves marxïn cap a altres nuclis per a realitzar les seves activitats diàries. Per exemple, cal destacar la situació dels municipis més reduïts, on els més joves no disposen de centre educatiu i han de viatjar fins al centre més proper, recurrent sovint distàncies importants. En l'àmbit laboral també són habituals els desplaçaments en les àrees més rurals (sense nuclis urbans propers), i en especial en el cas dels joves amb major formació, que pateixen la manca d'oferta de llocs de treball especialitzats a les rodalies, i sovint recorren llargues distàncies (o fins i tot canvien la seva residència).

Per l'altre costat els joves vinculen amb normalitat el desplaçament amb les activitats d'oci, especialment en referència a l'oci nocturn. Tot i aquesta generalització, es diferencien els comportaments amb relació al territori de residència, lligat a la localització geogràfica i a l'oferta d'oci propera.

A partir de les afirmacions dels joves i les dades es detecten dos elements que influeixen de manera notable en la mobilitat dels joves. Per una banda, el lloc de residència, tenint en compte la localització del municipi, les rodalies i les seves xarxes de comunicació i infraestructures. Aquest factor és més determinant que les diferències en un àmbit territorial o altre, però sí que es posa de manifest que en alguns territoris són més freqüents les realitats més urbanes que en altres en què té major pes el territori rural (o la població que s'hi distribueix). L'altre factor que té repercussions en la mobilitat dels joves és l'edat. Atès que la majoria de desplaçaments es realitzen mitjançant vehicle privat, la possibilitat de disposar d'aquest mitjà (a partir dels 18 anys) marca molt l'autonomia dels joves.

Per tant, un element a destacar dels desplaçaments a Catalunya és l'elevada utilització del transport privat, principalment el cotxe, tant per als viatges diaris com per als desplaçaments de cap de setmana, entre els joves i en la resta de població. El transport públic té un pes poc representatiu en general, tot i que els joves l'utilitzen més que la resta de la població, especialment els més joves. No obstant això, s'assumeixen les limitacions d'aquest mitjà, que es concentra principalment en els grans municipis i sobretot a l'Àmbit Metropolità, mentre que en altres territoris se'n critica l'oferta.

A més dels desplaçaments que realitzen els joves a diari o puntualment per a diferents activitats, un element representatiu de la mobilitat dels joves són les migracions d'aquesta població. La majoria de joves manifesten la seva voluntat de mantenir la llar allà on viuen, i per aquest motiu la majoria de joves catalans que canvien de municipi de residència segueixen instal·lats al mateix àmbit territorial d'on procedeixen (excepte a l'Alt Pirineu i Aran). L'Àmbit Metropolità és l'únic que rep una afluència rellevant de població d'altres territoris. El gran volum de població d'aquest àmbit territorial fa que, tot i que la majoria de joves es queden en aquest territori, els que en marxen tenen una representació significativa en tota la resta. Els darrers anys han incrementat notablement els canvis de residència fins i tot entre àmbits territorials diferents.

Sentiment de pertinença

Els joves de tots els àmbits territorials en general estan satisfets del lloc on viuen. El grau d'arrelament al territori és, però, més fort si el jove viu en una població petita, rural i d'interior o si té una edat elevada.

Alguns dels motius que s'apunten de l'arrelament al territori fan referència a la proximitat de les relacions amb les persones del poble, així com a la qualitat de vida. Per altra banda, també es mencionen alguns inconvenients de viure a poblacions petites, relacionades amb l'escassetat de serveis i la manca d'anonimat.

Així i tot, els joves de les poblacions més allunyades de Barcelona que han de marxar de la seva comarca per estudiar o, més tard, per treballar, es troben amb el dilema d'optar per aquesta opció o deixar de viure a la seva comarca.

A municipis petits de l'Àmbit de Ponent el fet d'haver de cursar l'ESO en un altre municipi reforça la identitat amb el propi poble, més que afeblir-la. Per altra banda, molts dels fills de famílies provinents de l'Àmbit Metropolità que s'instal·len en pobles o urbanitzacions de les Comarques Gironines se senten molt desorientats de la zona on viuen, ja que se senten desubicats en la nova població, més rural i amb menys oferta.

Es dona un fenomen de canvis de residència per part dels joves de les ciutats més importants (especialment Barcelona) a les poblacions dels voltants, degut a l'augment dels preus dels habitatges. Això converteix les poblacions receptores en poblacions dormitori.

Pel que fa a les relacions amb les administracions, els joves mencionen un cert sentiment d'abandonament, relacionat a les qüestions d'habitatge i de mercat laboral principalment, però també d'educació. També reclamen una millora dels transports i del suport a les iniciatives participatives dels joves.

Per part de les comarques més rurals i allunyades de Barcelona, es lamenta que les polítiques que afecten els seus territoris es defineixin des de Barcelona, amb gran desconeixement de les seves particularitats. Hi ha també una certa reivindicació de la seva realitat per part de les zones amb menys densitat de població, que se senten oblidades per part de les administracions.

6

Bibliografia

- Caixa de Catalunya. (2003). *Anuari Econòmic Comarcal 2003*, Barcelona, Caixa de Catalunya.
- Casal, J.; Garcia, M.; Merino, R.; Quesada, M. (2003). *Enquesta als joves de Catalunya 2002. Avançament de resultats*, Barcelona, Secretaria General de Joventut.
- Casal, J.; Garcia, M.; Merino, R.; Quesada, M. (2004). *Enquesta als joves de Catalunya 2002*, Barcelona, Secretaria General de Joventut.
- Casal, J.; Masjuan, J. M. i Planas, J. (1991). *La inserción social y profesional de los jóvenes*, Madrid, CIDE.
- Feixa, C. (1993). *La joventut com a metàfora*, Barcelona, Secretaria General de Joventut.
- Miret, P. (2004). *Emancipació domiciliària, laboral i familiar dels joves a Catalunya*. Barcelona, Secretaria General de Joventut.
- López, J.; Módenes, J. (2001). *Els joves catalans en el 2011: els canvis que vénen*, Barcelona, Secretaria General de Joventut.
- Módenes, J.A.; López J. (2000). *Análisis territorial de los jóvenes catalanes 1991-2001*, Barcelona, CED, UAB.
- Módenes, J.A.; Recaño, J. (2003). *El territori i la mobilitat migratòria dels joves a Catalunya*, Barcelona, Secretaria General de Joventut, Observatori Català de la Joventut, Col·lecció Aportacions núm. 22.
- Ramon, A.; Sintés, E. (2002). *Condicions de vida dels joves de la província de Barcelona*, Barcelona, Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona.
- Revilla Castro, J. C. (1998). *La identidad personal de los jóvenes. Pluralidad y autenticidad*, Madrid, Entinema.
- Secretaria General de Joventut. (2003). *Projecte territori 2001-2003*, Barcelona, Secretaria General de Joventut.
- Serracant, P. (2001). *Viure al dia. Condicions d'existència, comportaments i actituds dels joves catalans*. Informe sobre la joventut catalana al 2001. Barcelona, Secretaria General de Joventut.

7

Annexos

Annex 1. Notes metodològiques

En aquest apartat presentem les principals característiques metodològiques del conjunt de l'estudi de la realitat juvenil de les comarques catalanes, en relació amb les fonts d'informació utilitzades i el procés d'anàlisi que hem seguit.

1 Dades quantitatives

Tota la informació estadística emprada en aquest estudi correspon a fonts secundàries. La major part de la informació utilitzada en el punt 4 correspon a les dades censals de Catalunya de l'any 2001, si bé s'han elaborat taules a partir d'altres fonts d'informació, especialment el padró d'habitants de l'any 1996, però també el padró de l'any 2004 i l'estadística de moviments migratoris dels anys 1995 i 2003. Si afegim a aquestes fonts les que s'han utilitzat en el punt 3 de l'informe, el llistat complet de fonts queda configurat tal com es presenta en el quadre 1.

Quadre 1	Fonts d'informació quantitativa utilitzades
	Idescat. <i>Cens de població i habitatges</i> , 1981, 1991 i 2001.
	Idescat. <i>Padró d'habitants</i> , 1986, 1996, 2003 i 2004.
	Idescat. <i>Anuari estadístic de Catalunya 2004</i> .
	Idescat. <i>Estadística de moviments migratoris</i> , 1995 i 2003.
	Caixa de Catalunya. <i>Estimació del PIB comarcal 1998-2003</i> .
	Departament d'Educació. <i>Estadística de l'Ensenyament 2003-2004</i> .
	Direcció General de Recursos Sanitaris. <i>Estadístiques de cobertura sanitària</i> , 2000 i 2003.

L'explotació i l'anàlisi de les dades censals les han fet l'equip investigació de l'estudi a partir de les matrius de dades originals del padró d'habitants del 1996 i del cens de població del 2001, per a tot Catalunya, proporcionades per l'Institut d'Estadística de Catalunya.

La matriu de dades del padró d'habitants del 1996 conté un total de 6.090.040 individus i 38 variables originals, referides tant a les característiques de les persones com a les de les seves llars. Al quadre 2 es relacionen les principals variables considerades en l'anàlisi.

Quadre 2	Relació de les principals variables del padró d'habitants del 1996 que hem utilitzat.
	Comarca
	Àmbit territorial
	Edat
	Sexe
	Activitat principal
	Sector d'activitat
	Estat civil
	Nivell d'estudis
	Coneixement del català
	Mitjà de desplaçament
	Lloc de naixement

En el cas de les dades del cens de població i habitatges del 2001, s'ha treballat amb dues matrius, una de persones i una altra d'habitatges. La de persones conté un total de 6.343.110 individus i 137 variables originals, i la d'habitatges fa referència a 3.315.936 unitats i té 69 variables originals de caracterització. De tota aquesta informació, al quadre 3 destaquem les principals variables considerades en l'anàlisi.

Quadre 3	Relació de les principals variables del cens de població i habitatges del 2001 que hem utilitzat.
	Comarca
	Àmbit territorial
	Edat
	Sexe
	Activitat principal
	Sector d'activitat
	Situació professional
	Nivell d'ocupació
	Categoria socioeconòmica
	Temps de treball productiu setmanal
	Compaginació d'estudis i feina
	Nivell d'estudis
	Estudis en curs
	Temps de residència al municipi
	Temps de residència a l'Estat espanyol
	Lloc de naixement
	País de nacionalitat
	Continent d'origen
	Grandària del municipi
	Coneixement del català
	Mitjà de desplaçament
	Lloc de desplaçament
	Temps de desplaçament
	Nombre de viatges diaris
	Estat civil
	Emancipació familiar
	Tipus de llar
	Règim de tinença

Com hem assenyalat en la introducció de l'informe, l'estudi es planteja bàsicament l'objectiu de descriure les principals característiques que travessen els eixos temàtics que s'han definit en relació a la realitat social dels i de les joves. Amb la informació disponible hem presentat les diverses taules de relació entre variables, normalment entre dues o tres que expressen l'heterogeneïtat social del fenomen que analitzem en el territori català, per a l'àmbit comarcal i per a l'agregació de comarques en àmbits territorials.

L'exploració d'aquestes dades s'ha fet amb el programa estadístic SPSS*. El procés d'anàlisi de les dades ha implicat la generació de noves variables que es justifiquen d'acord amb els objectius de l'estudi, les característiques de la informació original i les necessitats derivades de l'anàlisi. Tot seguit destacarem les característiques definitòries de les principals variables que hem tractat en l'estudi i que requereixen una precisió conceptual i tècnica pel que fa a la seva construcció.

Una primera característica que estructura tota la informació presentada és el territori. Hem considerat d'una manera sistemàtica la informació referida a cada comarca, amb la corresponent agregació d'aquestes en àmbits territorials i per al conjunt de tot Catalunya. La variable **àmbit territorial** es divideix en les categories següents i inclou aquestes comarques:

- Alt Pirineu i Aran: Cerdanya, Alt Urgell, Alta Ribagorça, Pallars Jussà, Pallars Sobirà i Val d'Aran.
- Àmbit Metropolità: Alt Penedès, Baix Llobregat, Barcelonès, Garraf, Maresme, Vallès Occidental i Vallès Oriental.
- Camp de Tarragona: Alt Camp, Baix Camp, Baix Penedès, Conca de Barberà, Priorat i Tarragonès.
- Comarques Centrals: Anoia, Bages, Berguedà, Osona i Solsonès.
- Comarques Gironines: Alt Empordà, Baix Empordà, Garrotxa, Gironès, Pla de l'Estany, Ripollès i Selva.
- Àmbit de Ponent: Garrigues, Noguera, Pla d'Urgell, Segarra, Segrià i Urgell.
- Terres de l'Ebre: Baix Ebre, Montsià, Ribera d'Ebre i Terra Alta.

A escala territorial, tanmateix, s'ha tractat la variable **hàbitat o grandària dels municipis** d'acord amb la divisió següent:

- Fins a 500 habitants
- De 501 a 2.000 habitants
- De 2.001 a 5.000 habitants
- De 5.001 a 20.000 habitants
- Més de 20.000 habitants

El **nivell d'estudis** correspon al nivell d'instrucció que una persona assoleix quan ha acabat i aprovat els cursos del nivell que correspon i està en condicions d'obtenir el títol o diploma corresponent. Els valors considerats són una agrupació de la informació original amb els criteris següents:

- Primària: persones que no saben llegir o escriure (analfabets), que saben llegir o escriure però van anar menys de 5 anys a l'escola (sense estudis), o que van anar a l'escola 5 anys o més sense completar el nivell d'EGB, ESO o batxillerat elemental.
- EGB i ESO: persones que han acabat els nivells de batxillerat elemental, EGB o ESO.
- Batxillerat: persones que han acabat els nivells de batxillerat superior, BUP, batxillerat LOGSE o PREU.
- FPI: persones amb FP de grau mitjà, FPI, oficialia industrial o equivalent.
- FPII: persones amb FP de grau superior, FPII, mestratge industrial o equivalent.
- Superior: persones amb estudis acabats de diplomatura, arquitectura o enginyeries tècniques; amb tres cursos aprovats de llicenciatura, enginyeries o arquitectura; i amb una llicenciatura, enginyeria, doctorat o equivalent.

*Statistical Package and Service Solutions, versió 13. Les taules s'han editat amb el mateix programa o amb Microsoft Excel.

La variable **nivell d'ocupació**, que correspon a la classificació de l'ocupació professional —codis en un dígit de la CNO93—, s'ha agregat en tres categories d'acord amb el criteri següent —els membres de les forces armades s'han considerat no classificables—:

Nivell d'ocupació	
Nivell d'ocupació alt	Direcció de les empreses i de les administracions públiques
	Tècnics i professionals científics i intel·lectuals
Nivell d'ocupació mitjà	Tècnics i professionals de suport
	Empleats de tipus administratiu
	Treballadors qualificats en l'agricultura i en la pesca Artesans i treballadors qualificats
Nivell d'ocupació baix	Treballadors dels serveis de restauració, personals, de protecció i venedors dels comerços
	Operadors d'instal·lacions i maquinària, i muntadors
	Treballadors no qualificats

La categoria **socioeconòmica** s'obté combinant la informació de les variables d'ocupació, activitat i situació professional, de la mateixa manera que es fa a l'enquesta de població activa des de l'any 1994.

La variable original construïda per l'Institut Nacional d'Estadística (INE) s'agrupa en un total de 19 valors. En l'estudi els valors s'han agregat en tres categories principals —alta, mitjana i baixa— amb el criteri que s'observa al quadre següent —també en aquest cas s'ha creat un grup de no classificables—:

Categoria		
Categoria alta	1	Empresaris agraris amb assalariats
	4	Directors i caps d'explotacions agràries
	7	Empresaris no agraris amb assalariats
	10	Directors i gerents d'establiments no agraris, alts funcionaris de l'administració pública, comunitats autònomes i corporacions locals
Categoria mitjana	2	Empresaris agraris sense assalariats
	3	Membres de cooperatives agràries
	6	Professionals, tècnics i assimilats que exerceixen la seva activitat per compte propi, amb assalariats o sense
	8	Empresaris no agraris sense assalariats
	9	Membres de cooperatives no agràries
	11	Professionals, tècnics i assimilats que exerceixen la seva activitat per compte d'altri
	12	Professionals en ocupacions exclusives de l'administració pública
15	Contramestres i capatassos d'establiments no agraris	
Categoria baixa	5	Resta de treballadors d'explotacions agràries
	13	Resta del personal administratiu i comercial
	14	Resta del personal dels serveis
	16	Operaris qualificats i especialitzats d'establiments no agraris
	17	Operaris sense especialització d'establiments no agraris
No classificable	18	Professionals de les forces armades
	19	No classificables per condició socioeconòmica

La variable **emancipació familiar** s'ha construït de manera operativa a partir del criteri següent: són joves emancipats/ades tota persona més gran de 18 anys que resideix en un habitatge del qual és la persona principal —“persona de referència normalitzada” segons el cens— o bé és el cònjuge o la parella de la persona principal.

La resta de variables o bé s'obtenen directament de les dades del cens de població o bé són el resultat d'adequacions formals el contingut de les quals no requereix més explicació. En tot cas, remetem el lector a consultar les definicions utilitzades per l'INE*.

*A l'adreça de l'INE (www.ine.es) es poden consultar les característiques més destacades de la informació del cens. En particular, es pot consultar el glossari general (<http://atrios.ine.es/censo/es/glosario.html>) o de categories (http://atrios.ine.es/censo/es/glosario_terminos.html).

2 Dades qualitatives

Tota la informació qualitativa utilitzada en la recerca ha estat produïda expressament per a l'estudi. La producció d'aquesta informació s'ha fet en dues fases diferents de la recerca: en primer lloc durant la fase exploratòria de l'estudi, i posteriorment durant el treball de camp amb els joves de les diferents comarques catalanes. Durant la fase exploratòria, que tenia com a objectiu obtenir informació d'experts en la realitat juvenil i professionals en el camp de les polítiques de joventut, s'han recollit i analitzat dades qualitatives que han tingut dos orígens diferents. Així, dins la lògica de caràcter multiestrategic que ha caracteritzat la recerca, s'han utilitzat per una banda entrevistes personals i per una altra banda grups de discussió. Cal dir que les entrevistes han tingut un caràcter auxiliar i complementari dels grups de discussió, i en aquest sentit la seva explotació ha estat menys intensa que la dels grups de discussió. No obstant això, han servit per aprofundir en algunes qüestions que no s'havien tractat amb la profunditat o la intensitat necessàries durant els grups de discussió.

El nombre de grups de discussió que hem fet amb experts i professionals ha estat de set, un per cada àmbit territorial. Al quadre 4 apareix la informació detallada per a cada un dels grups. Els eixos generals tractats en la discussió van ser els següents —tractats en aquest mateix ordre—: habitatge, inserció laboral (treball i educació), lleure (salut i cultura), territorialitat, cohesió social i convivència, i interlocució, associacionisme i foment de la participació.

Quadre 4 Relació dels grups de discussió amb experts i professionals			
Àmbit territorial	Data	Localitat	Nombre de participants
Alt Pirineu i Aran	8 de març del 2005	Sort	8
Àmbit Metropolità	16 de febrer del 2005	Barcelona	9
Camp de Tarragona	17 de febrer del 2005	Tarragona	10
Comarques Centrals	18 de febrer del 2005	Manresa	8
Comarques Gironines	25 de febrer del 2005	Girona	10
Àmbit de Ponent	16 de febrer del 2005	Lleida	9
Terres de l'Ebre	24 de febrer del 2005	Tortosa	10

Després d'explotar la informació provinent dels grups de discussió i de les entrevistes de la fase exploratòria es van determinar els perfils dels grups de discussió que s'havien de fer amb els joves. Aquest segon tipus de grups són els que han proporcionat el gruix de la informació qualitativa que posteriorment s'ha explotat i sistematitzat en els informes. Per a cada àmbit territorial s'han definit, a partir de la fase exploratòria —que recordem que també tenia un vessant quantitatiu, consistent en la creació d'agrupaments comarcals a partir de la tècnica d'anàlisi factorial—, un conjunt de perfils que volien recollir la variabilitat de característiques i estils de vida dels joves de l'àmbit territorial. Aquests perfils s'han correspost un a un amb el nombre de grups de discussió que hem fet en cada àmbit territorial, i per tant el nombre de perfils definits ha coincidit amb el nombre de grups de discussió dins un mateix àmbit territorial. El resultat final d'aquesta fase de disseny dels perfils dels grups de discussió amb els joves ha estat l'organització de cinc grups de discussió per a cada àmbit territorial, excepte per a l'Àmbit Metropolità, on se n'han fet sis, i per a les Terres de l'Ebre, on se n'han fet quatre. Els factors considerats a l'hora d'establir els perfils han estat fonamentalment l'edat, el nivell d'estudis, el context territorial —rural o urbà, turístic o no...— i l'origen —nascuts a la comarca, immigrants provinents de la resta de Catalunya, de la resta de l'Estat o de fora de l'Estat espanyol—.

Els dos primers factors són de sobres coneguts com a variables estructuradores de la realitat social dels joves, i de fet estan estretament vinculats a altres característiques socials com ara la inserció laboral, l'emancipació familiar o —només el nivell d'estudis— la classe social. El tercer factor —context territorial— s'ha tingut en compte perquè precisament és una variable no sempre considerada determinant en els comportaments, les actituds i les representacions dels joves. Aquesta és una posició no compartida per l'equip d'investigació; com es comprova en els informes elaborats, el context territorial dels joves marca en gran mesura la seva vida quotidiana, i en aquest sentit la localitat de residència dels joves —en molts casos diferent del lloc on s'ha fet el grup de discussió— ha estat un element més que ajudava a definir el perfil social dels joves convocats. Finalment, l'origen dels joves s'ha considerat una via per abordar una realitat que cada dia és més palpable: la presència a Catalunya de joves de primera i segona generació que tenen un origen estranger. Amb tot, en algunes comarques hi continua tenint un pes important la immigració de la resta de l'Estat, i en altres hi són cada vegada més presents els joves provinents d'altres comarques catalanes —fruit, sobretot, dels canvis de residència dels seus pares—. Tots aquests elements s'han combinat* buscant sempre el màxim d'heterogeneïtat entre els perfils resultants per tal de recollir la variabilitat interna del territori i, alhora, el màxim d'homogeneïtat entre els joves convocats per tal d'assegurar la representativitat teòrica del perfil corresponent. Al quadre 5 es recullen els perfils que finalment s'han considerat per organitzar els grups de discussió amb joves. L'objectiu, pel que fa al nombre de participants, ha estat sempre aconseguir un mínim de sis persones per a cada grup de discussió, tot i que, com es pot comprovar, en algun cas no ha estat possible.

Quadre 5 Relació dels perfils i grups de discussió amb joves				
Àmbit territorial	Data	Perfil dels joves assistents	Localitat	Nombre de participants
Alt Pirineu i Aran	22 d'abril del 2005	Joves (nois i noies) immigrants extracomunitaris. 20 anys i més	la Seu d'Urgell	5
Alt Pirineu i Aran	5 de maig del 2005	Joves (nois i noies) residents en municipis petits. Menys de 20 anys	Vielha	9
Alt Pirineu i Aran	30 d'abril del 2005	Joves (nois i noies) que no han abandonat els estudis (nivell d'estudis majoritàriament universitari). 25-29 anys	Tremp	4
Alt Pirineu i Aran	19 de maig del 2005	Joves (nois i noies) que han abandonat els estudis (nivell d'estudis baixos). 20-24 anys	la Seu d'Urgell	7
Alt Pirineu i Aran	22 d'abril del 2005	Joves (nois i noies) treballadors/es immigrants estatals o catalans. 20 anys i més	Pont de Suert	9
Àmbit Metropolità	2 de maig del 2005	Joves (nois i noies) estudiants universitaris residents als centres dels municipis (no en urbanitzacions). 20-24 anys	Vilanova i la Geltrú	9
Àmbit Metropolità	3 de maig del 2005	Joves (nois i noies) treballadors amb estudis secundaris com a màxim. 25-29 anys	Sant Feliu de Llobregat	10

*Com comprovarem amb la lectura dels perfils finals considerats, en algun cas s'ha afegit algun factor que durant la fase exploratòria s'havia posat de manifest que era rellevant per a l'àmbit territorial corresponent.

Àmbit territorial	Data	Perfil dels joves assistents	Localitat	Nombre de participants
Àmbit Metropolità	5 de maig del 2005	Joves (nois i noies) treballadors de nivell professional alt amb estudis universitaris. 27-34 anys.	Terrassa	9
Àmbit Metropolità	9 de maig del 2005	Joves (nois i noies) residents als centres dels pobles. 15-18 anys.	Sant Pere de Riudebitlles	7
Àmbit Metropolità	10 de maig del 2005	Joves (nois i noies) residents en nuclis de nova creació (urbanitzacions). 15-18 anys	Granollers	6
Àmbit Metropolità	13 de maig del 2005	Joves (nois i noies) immigrants extracomunitaris. 20 anys i més	Santa Coloma de Gramenet	3
Camp de Tarragona	18 d'abril del 2005	Joves (nois i noies) residents en nuclis de nova creació (urbanitzacions). 15-18 anys	el Vendrell	10
Camp de Tarragona	19 d'abril del 2005	Joves (nois i noies) treballadors amb estudis universitaris. 25-29 anys	Montblanc	10
Camp de Tarragona	20 d'abril del 2005	Joves (nois i noies) treballadors amb estudis secundaris com a màxim. 25-29 anys	Falset	11
Camp de Tarragona	25 d'abril del 2005	Joves (nois i noies) de municipis de fora de Tarragona. 20-24 anys	Tarragona	11
Camp de Tarragona	26 d'abril del 2005	Joves (nois i noies) treballadors amb estudis secundaris com a màxim, residents a Reus. 20-24 anys	Reus	7
Comarques Centrals	16 d'abril del 2005	Joves (nois i noies) estudiants universitaris o treballadors amb aquesta titulació. 22 anys i més	Solsona	9
Comarques Centrals	22 d'abril del 2005	Joves (nois i noies) immigrants extracomunitaris. 20 anys i més	Vic	8
Comarques Centrals	26 d'abril del 2005	Joves (nois i noies) residents en municipis petits. 15-18 anys	Berga	10
Comarques Centrals	27 d'abril del 2005	Joves (nois i noies) residents en municipis mitjans. 15-18 anys	Manresa	8
Comarques Centrals	28 d'abril del 2005	Joves (nois i noies) treballadors amb estudis secundaris com a màxim. 25-29 anys	Igualada	10
Comarques Gironines	22 d'abril del 2005	Joves (nois i noies) immigrants extracomunitaris. 20 anys i més	Figueres	6
Comarques Gironines	6 de maig del 2005	Joves (nois i noies) residents en municipis petits. Menys de 20 anys	Olot	8
Comarques Gironines	5 de maig del 2005	Joves (nois i noies) que no han abandonat els estudis (nivell d'estudis majoritàriament universitari). 25-29 anys	Girona	8

Àmbit territorial	Data	Perfil dels joves assistents	Localitat	Nombre de participants
Comarques Gironines	3 de maig del 2005	Joves (nois i noies) que han abandonat els estudis (nivell d'estudis baixos). 20-24 anys	la Bisbal d'Empordà	6
Comarques Gironines	29 d'abril del 2005	Joves (nois i noies) residents en nuclis de nova creació (urbanitzacions). Menys de 20 anys	Maçanet de la Selva	5
Àmbit de Ponent	28 d'abril del 2005	Joves (nois i noies) immigrants extracomunitaris. 20 anys i més	Lleida	6
Àmbit de Ponent	21 d'abril del 2005	Joves (nois i noies) residents en municipis petits. Menys de 20 anys	les Borges Blanques	7
Àmbit de Ponent	25 d'abril del 2005	Joves (nois i noies) que han abandonat els estudis (nivell d'estudis baixos). 20-24 anys	Cervera	9
Àmbit de Ponent	27 d'abril del 2005	Joves (nois i noies) "emprenedors" (autònoms o petits empresaris). 25-29 anys	Balaguer	7
Àmbit de Ponent	20 d'abril del 2005	Joves (nois i noies) que no han abandonat els estudis (nivell d'estudis majoritàriament universitari). 25-29 anys	Mollerussa	7
Terres de l'Ebre	30 d'abril del 2005	Joves (nois i noies) treballadors amb estudis secundaris com a màxim. 20-24 anys	Gandesa	11
Terres de l'Ebre	30 d'abril del 2005	Joves (nois i noies) estudiants universitaris o treballadors amb aquesta titulació. 22 anys i més	Móra d'Ebre	9
Terres de l'Ebre	3 de maig del 2005	Joves (nois i noies) treballadors amb estudis secundaris com a màxim. 25-29 anys	Tortosa	11
Terres de l'Ebre	11 de maig del 2005	Joves (nois i noies) residents als centres dels pobles. 15-18 anys.	Amposta	10

El guió de discussió ha tingut un caràcter molt obert, amb l'objectiu que fos flexible i fàcilment adaptable a la varietat de perfils dels joves que han participat en els grups de discussió. En aquest sentit, la profunditat i l'ordre amb què s'han tractat els temes —estudis, feina, habitatge, participació, espais, oci i cultura, salut, territorialitat i cohesió social— ha variat segons el perfil de cada grup de discussió. Tots els grups han estat enregistrats i s'han transcrit seguint les normes habituals en la recerca qualitativa.

Una vegada fetes les transcripcions, el tipus d'anàlisi que s'ha portat a terme ha estat de caràcter temàtic qualitatiu —anàlisi qualitativa de continguts—, seguint els temes tractats en els grups de discussió i els eixos temàtics al voltant dels quals s'ha organitzat la recerca. En aquesta fase d'explotació de les dades s'ha utilitzat puntualment el suport tècnic del programa d'anàlisi qualitativa Atlas.ti. Una vegada acabada l'anàlisi s'ha passat a redactar els informes, en els quals s'han combinat i articulat els resultats de les explotacions quantitativa i qualitativa que s'han fet al llarg de tota la recerca.

Annex 2. Índex de taules estadístiques

Taules del punt 3

Taula 3.2.1 Evolució de la població. Àmbits Territorials i Catalunya, 1981-2004.

Taula 3.2.2 Evolució de la taxa de creixement natural. Àmbits Territorials i Catalunya, 1986-2003.

Taula 3.2.3 Distribució de la població per grups d'edat. Homes. Percentatges. Àmbits Territorials i Catalunya, 2004.

Taula 3.2.4 Distribució de la població per grups d'edat. Dones. Percentatges. Àmbits Territorials i Catalunya, 2004.

Taula 3.2.5 Distribució de la població per lloc de naixement. Valors absoluts i percentatges. Àmbits Territorials i Catalunya, 2004.

Taula 3.3.1 Superfície i evolució de la densitat de població. Valors en km² i en habitants per km². Àmbits Territorials i Catalunya, 1986-2004.

Taula 3.3.2 Distribució de la població segons la dimensió del municipi. Valors absoluts i percentatges. Àmbits Territorials i Catalunya, 2004.

Taula 3.3.3 Distribució del nombre de municipis segons la seva grandària. Valors absoluts i percentatges. Àmbits Territorials i Catalunya, 2004.

Taula 3.4.1 Taxa d'activitat per grups d'edat. Àmbits Territorials i Catalunya, 2001.

Taula 3.4.2 Distribució de la població de 16 i més anys amb relació a l'activitat per sexe. Valors absoluts i percentatges. Àmbits Territorials i Catalunya, 2001.

Taula 3.4.3 Evolució de la renda bruta familiar disponible per habitant. Amb relació a la base 100 de Catalunya. Àmbits Territorials i Catalunya, 1986-2001.

Taula 3.5.1 Nombre de centres i ràtios en centres d'Educació infantil i primària, i centres d'Educació secundària. Valors absoluts. Àmbits Territorials i Catalunya, curs 2003-04.

Taula 3.5.2 Taxa d'escolarització (*) de la població de 16 a 29 anys, per edat i sexe. Àmbits Territorials i Catalunya, 2001.

Taula 3.5.3 Nivell d'instrucció de la població (10 anys o més) segons estudis cursats. Percentatges. Àmbits Territorials i Catalunya, 2001.

Taula 3.6.1 Distribució d'habitatges principals per règim de tinença. Percentatge. Àmbits Territorials i Catalunya, 2001.3

Taula 3.6.2 Evolució del cens d'habitatge familiar segons tipus (principals/secundaris/vacants/altres). Percentatges i valors absoluts. Àmbits Territorials i Catalunya, 1981 i 2001.

Taula 3.7.1 Cobertura sanitària de centres hospitalaris (CAP i hospitals), extrahospitalaris i equipament hospitalari. Ràtios sobre població. Àmbits Territorials i Catalunya, 2000 i 2003.

Taula 3.7.2 Evolució de la taxa bruta de mortalitat (moviment natural) segons sexe. Percentatges. Àmbits Territorials i Catalunya, 1996, 2001 i 2003.

Taula 3.8.1 Recursos i instal·lacions culturals: cinemes, teatres, museus i biblioteques. Ràtios sobre població. Àmbits Territorials i Catalunya, 2002 o 2003.

Taules del punt 4

Taula 4.1 Activitat principal per grups d'edat. Any 2001

Taula 4.2 Activitat principal per grups d'edat. Any 1996

Taula 4.3 Nivell d'estudis per grups d'edat. Any 2001

Taula 4.4 Nivell d'estudis per grups d'edat. Any 1996

Taula 4.5 Estudis en curs per grups d'edat. Any 2001

Taula 4.6 Compaginació d'estudis i treball per grups d'edat. Any 2001

Taula 4.7 Sector d'activitat per grups d'edat. Any 2001

Taula 4.8 Sector d'activitat per grups d'edat. Any 1996

Taula 4.9 Situació professional per grups d'edat. Any 2001

Taula 4.10 Temps de treball productiu setmanal per grups d'edat. Any 2001

Taula 4.11 Nivell d'ocupació per grups d'edat. Any 2001

Taula 4.12 Categoria socioeconòmica per grups d'edat. Any 2001

Taula 4.13 Emancipació familiar per grups d'edat. Any 2001

Taula 4.14 Temps de residència al municipi per grups d'edat. Any 2001

Taula 4.15 Grandària del municipi per grups d'edat. Any 2001

Taula 4.16 Lloc de naixement de la població jove. Any 2004

Taula 4.17 Lloc de naixement per grups d'edat. Any 2001

Taula 4.18 Lloc de naixement per grups d'edat. Any 1996

Taula 4.19 Població segons el país de nacionalitat. Any 2001

Taula 4.20 Continent d'origen per grups d'edat. Any 2001

Taula 4.21 Coneixement del català per grups d'edat. Any 2001

Taula 4.22 Coneixement del català per grups d'edat. Any 1996

Taula 4.23 Lloc de desplaçament (per treball i estudis) per grups d'edat. Any 2001

Taula 4.24 Nombre de viatges diaris per grups d'edat. Any 2001

Taula 4.25 Mitjà de desplaçament per grups d'edat. Any 2001

Taula 4.26 Temps de desplaçament per grups d'edat. Any 2001

Taula 4.27 Migracions entre àmbits territorials dels joves de 15 a 29 anys. Any 2003

Taula 4.28 Migracions entre àmbits territorials dels joves de 15 a 29 anys. Any 1995

Annex 3. Taules estadístiques complementàries

Taules de l'annex 3

Taula A.1 Nivell d'estudis segons sexe i per grups d'edat. Any 2001

Taula A.2 Estudis en curs segons sexe per grups d'edat. Any 2001

Taula A.3 Situació professional segons nivell d'estudis per grups d'edat. Any 2001

Taula A.4 Nivell d'ocupació segons nivell d'estudis per grups d'edat. Any 2001

Taula A.5 Activitat principal segons nivell d'estudis per grups d'edat. Any 2001

Taula A.6 Nivell d'ocupació segons lloc de naixement per grups d'edat. Any 2001

Taula A.7 Activitat principal segons sexe per grups d'edat. Any 2001

Taula A.8 Sector d'activitat segons sexe per grups d'edat. Any 2001

Taula A.9 Emancipació segons sexe per grups d'edat. Any 2001

Taula A.10 Tipus de llar segons emancipació per grups d'edat. Any 2001

Taula A.11 Règim de tinença segons emancipació per grups d'edat. Any 2001

Taula A.12 Situació professional segons emancipació per grups d'edat. Any 2001

Taula A.13 Nivell d'estudis segons emancipació per grups d'edat. Any 2001

Taula A.14 Continent d'origen segons sexe per grups d'edat. Any 2001

Taula A.15 Continent d'origen segons grandària del municipi per grups d'edat. Any 2001

Taula A.16 Coneixement del català segons continent d'origen per grups d'edat. Any 2001

Taula A.17 Lloc de desplaçament (per feina i estudis) segons grandària del municipi per grups d'edat. Any 2001

Taula A.18 Mitjà de desplaçament segons grandària del municipi per grups d'edat. Any 2001

Taula A.19 Temps de desplaçament segons grandària del municipi per grups d'edat. Any 2001

Taula A.20 Temps de residència al municipi segons continent d'origen per grups d'edat. Any 2001

Taula A.21 Nivell d'ocupació segons sexe per grups d'edat. Any 2001

Taula A.22 Coneixement del català segons lloc de naixement per grups d'edat. Any 2001

Taula A.23 Sexe per grups d'edat. Any 1996

Taula A.24 Estat civil per grups d'edat. Any 1996

Taula A.25 Mitjà de desplaçament per grups d'edat. Any 1996

Taula A.26 Sexe per grups d'edat. Any 2001

Taula A.27 Estat civil per grups d'edat. Any 2001

Taula A.28 Temps de residència a Espanya per grups d'edat. Any 2001

Taula A.29 Activitat principal segons lloc de naixement per grups d'edat. Any 2001

Taula A.30 Situació professional segons sexe per grups d'edat. Any 2001

Taula A.31 Situació professional segons lloc de naixement per grups d'edat. Any 2001

Taula A.32 Categoria socioeconòmica segons sexe per grups d'edat. Any 2001

Taula A.33 Categoria socioeconòmica segons nivell d'estudis per grups d'edat. Any 2001

Taula A.34 Categoria socioeconòmica segons lloc de naixement per grups d'edat. Any 2001

Taula A.35 Sector d'activitat segons nivell d'estudis per grups d'edat. Any 2001

Taula A.36 Sector d'activitat segons lloc de naixement per grups d'edat. Any 2001

Nivell d'estudis segons sexe i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.1			Home	Dona	Total
15-19 anys	Primària o inferior	Valors %	61.120 34,7	50.198 29,8	111.318 32,3
	ESO i EGB*	Valors %	77.816 44,2	71.103 42,3	148.919 43,2
	Batxillerat	Valors %	24.341 13,8	33.815 20,1	58.156 16,9
	FP I	Valors %	9.711 5,5	8.838 5,3	18.549 5,4
	FP II	Valors %	3.209 1,8	4.334 2,6	7.543 2,2
	Total	Valors %	176.197 100,0	168.288 100,0	344.485 100,0
20-24 anys	Primària o inferior	Valors %	37.449 15,3	23.446 10,1	60.895 12,8
	ESO i EGB*	Valors %	75.327 30,9	53.864 23,2	129.191 27,1
	Batxillerat	Valors %	50.615 20,7	56.211 24,2	106.826 22,4
	FP I	Valors %	26.285 10,8	22.209 9,5	48.494 10,2
	FP II	Valors %	28.192 11,5	30.876 13,3	59.068 12,4
	Superior	Valors %	26.285 10,8	45.961 19,8	72.246 15,2
	Total	Valors %	244.153 100,0	232.567 100,0	476.720 100,0
25-29 anys	Primària o inferior	Valors %	43.936 15,4	27.962 10,3	71.898 12,9
	ESO i EGB*	Valors %	81.724 28,7	60.862 22,5	142.586 25,7
	Batxillerat	Valors %	39.959 14,0	40.065 14,8	80.024 14,4
	FP I	Valors %	26.377 9,3	22.414 8,3	48.791 8,8
	FP II	Valors %	33.177 11,6	33.441 12,4	66.618 12,0
	Superior	Valors %	59.980 21,0	85.554 31,7	145.534 26,2
	Total	Valors %	285.153 100,0	270.298 100,0	555.451 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* En les franges d'edat més elevades també inclou Batxillerat Elemental

Estudis en curs segons sexe i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.2			Home	Dona	Total
15-19 anys	Secundaris per a adults	Valors %	8.212 9,1	6.903 6,8	15.115 7,9
	Secundaris	Valors %	40.330 44,7	48.468 48,0	88.798 46,5
	FP I	Valors %	13.350 14,8	9.107 9,0	22.457 11,8
	FP II	Valors %	4.333 4,8	4.641 4,6	8.974 4,7
	Superiors	Valors %	14.957 16,6	22.395 22,2	37.352 19,5
	Altres	Valors %	9.004 10,0	9.421 9,3	18.425 9,6
	Total	Valors %	90.186 100,0	100.935 100,0	191.121 100,0
20-24 anys	Secundaris per a adults	Valors %	1.138 1,3	899 0,9	2.037 1,1
	Secundaris	Valors %	6.700 7,9	7.498 7,4	14.198 7,6
	FP I	Valors %	3.780 4,4	2.816 2,8	6.596 3,6
	FP II	Valors %	9.140 10,8	7.622 7,6	16.762 9,0
	Superiors	Valors %	47.935 56,4	60.548 60,1	108.483 58,4
	Altres	Valors %	16.275 19,2	21.328 21,2	37.603 20,3
	Total	Valors %	84.968 100,0	100.711 100,0	185.679 100,0
25-29 anys	Secundaris per a adults	Valors %	283 0,6	284 0,5	567 0,5
	Secundaris	Valors %	1.343 2,8	1.401 2,5	2.744 2,6
	FP I	Valors %	1.018 2,1	888 1,6	1.906 1,8
	FP II	Valors %	1.971 4,1	1.609 2,9	3.580 3,4
	Superiors	Valors %	23.137 48,1	24.131 43,3	47.268 45,5
	Altres	Valors %	20.356 42,3	27.437 49,2	47.793 46,0
	Total	Valors %	48.108 100,0	55.750 100,0	103.858 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Situació professional segons nivell d'estudis i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.3			Primària o inferior	ESO i EGB*	Batxillerat	FP I	FP II	Superior	Total
	16-19 anys	Empresari amb personal	Valors %	244 1,4	520 1,3	99 1,2	75 0,9	35 1,4	– –
	Empresari sense personal	Valors %	737 4,1	1.418 3,5	286 3,5	263 3,3	92 3,7	– –	2.796 3,6
	Assalariats fixos	Valors %	5.958 33,2	14.768 36,6	2.756 33,5	2.786 35,3	856 34,9	– –	27.124 35,3
	Assalariats eventuals	Valors %	10.835 60,3	23.203 57,5	4.946 60,2	4.708 59,6	1.452 59,2	– –	45.144 58,7
	Ajuda familiar	Valors %	153 0,9	353 0,9	113 1,4	53 0,7	17 0,7	– –	689 0,9
	Membre de cooperatives	Valors %	43 0,2	74 0,2	17 0,2	13 0,2	2 0,1	– –	149 0,2
	Total	Valors %	17.970 100,0	40.336 100,0	8.217 100,0	7.898 100,0	2.454 100,0	– –	76.875 100,0
20-24 anys	Empresari amb personal	Valors %	744 1,9	1.668 1,8	733 1,7	610 1,8	465 1,2	406 1,1	4.626 1,6
	Empresari sense personal	Valors %	2.005 5,2	4.786 5,3	1.819 4,2	1.677 5,0	1.428 3,7	1.556 4,1	13.271 4,7
	Assalariats fixos	Valors %	18.048 46,8	46.933 51,6	20.929 47,8	17.682 52,3	20.512 52,6	15.313 40,2	139.417 49,1
	Assalariats eventuals	Valors %	17.452 45,2	36.921 40,6	19.974 45,6	13.663 40,4	16.362 42,0	20.570 54,1	124.942 44,0
	Ajuda familiar	Valors %	242 0,6	388 0,4	279 0,6	137 0,4	151 0,4	156 0,4	1.353 0,5
	Membre de cooperatives	Valors %	113 0,3	198 0,2	92 0,2	64 0,2	57 0,1	48 0,1	572 0,2
	Total	Valors %	38.604 100,0	90.894 100,0	43.826 100,0	33.833 100,0	38.975 100,0	38.049 100,0	284.181 100,0
25-29 anys	Empresari amb personal	Valors %	1.550 3,2	4.067 3,7	2.237 3,7	1.539 3,9	1.533 2,7	2.686 2,3	13.612 3,1
	Empresari sense personal	Valors %	3.217 6,7	8.035 7,3	3.696 6,1	2.819 7,1	3.012 5,3	7.621 6,5	28.400 6,6
	Assalariats fixos	Valors %	25.557 52,9	67.577 61,6	39.301 64,9	25.863 65,1	39.506 70,0	71.916 60,9	269.720 62,3
	Assalariats eventuals	Valors %	17.655 36,5	29.348 26,8	15.060 24,9	9.280 23,4	12.202 21,6	35.311 29,9	118.856 27,5
	Ajuda familiar	Valors %	195 0,4	330 0,3	179 0,3	99 0,2	83 0,1	260 0,2	1.146 0,3
	Membre de cooperatives	Valors %	171 0,4	319 0,3	125 0,2	106 0,3	101 0,2	213 0,2	1.035 0,2
	Total	Valors %	48.345 100,0	109.676 100,0	60.598 100,0	39.706 100,0	56.437 100,0	118.007 100,0	432.769 100,0
30-34 anys	Empresari amb personal	Valors %	2.018 4,2	6.040 5,7	3.950 6,2	2.406 5,9	2.385 5,1	4.803 4,5	21.602 5,2
	Empresari sense personal	Valors %	3.688 7,7	9.709 9,1	4.734 7,4	3.449 8,4	3.008 6,4	8.823 8,3	33.411 8,1
	Assalariats fixos	Valors %	26.817 55,8	67.244 63,1	44.215 69,4	28.058 68,6	34.816 74,4	73.208 68,8	274.358 66,5
	Assalariats eventuals	Valors %	15.203 31,6	22.936 21,5	10.463 16,4	6.756 16,5	6.381 13,6	19.181 18,0	80.920 19,6
	Ajuda familiar	Valors %	164 0,3	276 0,3	124 0,2	72 0,2	53 0,1	110 0,1	799 0,2
	Membre de cooperatives	Valors %	207 0,4	392 0,4	195 0,3	149 0,4	143 0,3	307 0,3	1.393 0,3
	Total	Valors %	48.097 100,0	106.597 100,0	63.681 100,0	40.890 100,0	46.786 100,0	106.432 100,0	412.483 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* En les franges d'edat més elevades també inclou Batxillerat Elemental

Nivell d'ocupació segons nivell d'estudis i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.4									
			Primària o inferior	ESO i EGB*	Batxillerat	FP I	FP II	Superior	Total
16-19 anys	Alt	Valors %	218 1,2	724 1,8	472 5,8	174 2,2	237 9,7	- -	1.825 2,4
	Mitjà	Valors %	7.032 39,2	17.097 42,5	3.623 44,2	4.058 51,5	1.290 52,6	- -	33.100 43,2
	Baix	Valors %	10.688 59,6	22.399 55,7	4.103 50,0	3.655 46,3	925 37,7	- -	41.770 54,5
	Total	Valors %	17.938 100,0	40.220 100,0	8.198 100,0	7.887 100,0	2.452 100,0	- -	76.695 100,0
20-24 anys	Alt	Valors %	611 1,6	2.010 2,2	2.696 6,2	1.235 3,7	2.742 7,0	15.196 40,0	24.490 8,6
	Mitjà	Valors %	14.510 37,7	38.513 42,5	21.697 49,6	17.010 50,4	24.923 64,0	16.712 44,0	133.365 47,0
	Baix	Valors %	23.411 60,8	50.175 55,3	19.307 44,2	15.533 46,0	11.250 28,9	6.103 16,1	125.779 44,3
	Total	Valors %	38.532 100,0	90.698 100,0	43.700 100,0	33.778 100,0	38.915 100,0	38.011 100,0	283.634 100,0
25-29 anys	Alt	Valors %	1.229 2,5	3.995 3,6	5.855 9,7	2.324 5,9	5.115 9,1	61.608 52,3	80.126 18,5
	Mitjà	Valors %	18.137 37,5	47.800 43,6	32.785 54,2	20.096 50,7	36.767 65,2	44.734 37,9	200.319 46,3
	Baix	Valors %	28.962 59,9	57.785 52,7	21.855 36,1	17.243 43,5	14.488 25,7	11.547 9,8	151.880 35,1
	Total	Valors %	48.328 100,0	109.580 100,0	60.495 100,0	39.663 100,0	56.370 100,0	117.889 100,0	432.325 100,0
30-34 anys	Alt	Valors %	1.594 3,3	5.488 5,2	8.753 13,8	3.288 8,0	6.195 13,3	64.752 60,9	90.070 21,9
	Mitjà	Valors %	17.683 36,8	46.126 43,3	35.891 56,4	20.899 51,1	29.904 64,0	32.785 30,8	183.288 44,5
	Baix	Valors %	28.810 59,9	54.930 51,6	18.951 29,8	16.673 40,8	10.635 22,8	8.788 8,3	138.787 33,7
	Total	Valors %	48.087 100,0	106.544 100,0	63.595 100,0	40.860 100,0	46.734 100,0	106.325 100,0	412.145 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* En les franges d'edat més elevades també inclou Batxillerat Elemental

Activitat principal segons nivell d'estudis i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.5			Primària	ESO i					
			o inferior	EGB*	Batxillerat	FP I	FP II	Superior	Total
15-19 anys	Estudiant	Valors %	76.937 69,1	90.604 60,8	47.146 81,1	8.336 44,9	4.518 59,9	- -	227.541 66,1
	Ocupat	Valors %	18.808 16,9	40.336 27,1	8.217 14,1	7.898 42,6	2.454 32,5	- -	77.713 22,6
	Aturat primera feina	Valors %	4.220 3,8	5.920 4,0	818 1,4	753 4,1	156 2,1	- -	11.867 3,4
	Aturat ha treballat	Valors %	3.870 3,5	6.176 4,1	758 1,3	935 5,0	209 2,8	- -	11.948 3,5
	Treball domèstic	Valors %	1.848 1,7	1.103 0,7	152 0,3	79 0,4	35 0,5	- -	3.217 0,9
	Inactiu	Valors %	5.635 5,1	4.780 3,2	1.065 1,8	548 3,0	171 2,3	- -	12.199 3,5
	Total	Valors %	111.318 100,0	148.919 100,0	58.156 100,0	18.549 100,0	7.543 100,0	- -	344.485 100,0
20-24 anys	Estudiant	Valors %	3.665 6,0	12.861 10,0	52.778 49,4	7.568 15,6	13.746 23,3	26.744 37,0	117.362 24,6
	Ocupat	Valors %	38.604 63,4	90.894 70,4	43.826 41,0	33.833 69,8	38.975 66,0	38.049 52,7	284.181 59,6
	Aturat primera feina	Valors %	2.267 3,7	3.410 2,6	1.775 1,7	979 2,0	1.132 1,9	2.576 3,6	12.139 2,5
	Aturat ha treballat	Valors %	7.284 12,0	12.996 10,1	4.773 4,5	3.885 8,0	3.386 5,7	2.978 4,1	35.302 7,4
	Treball domèstic	Valors %	3.861 6,3	3.155 2,4	960 0,9	593 1,2	339 0,6	252 0,3	9.160 1,9
	Inactiu	Valors %	5.214 8,6	5.875 4,5	2.714 2,5	1.636 3,4	1.490 2,5	1.647 2,3	18.576 3,9
	Total	Valors %	60.895 100,0	129.191 100,0	106.826 100,0	48.494 100,0	59.068 100,0	72.246 100,0	476.720 100,0
25-29 anys	Estudiant	Valors %	1.251 1,7	2.489 1,7	6.962 8,7	1.198 2,5	2.439 3,7	12.667 8,7	27.006 4,9
	Ocupat	Valors %	48.345 67,2	109.676 76,9	60.598 75,7	39.706 81,4	56.437 84,7	118.007 81,1	432.769 77,9
	Aturat primera feina	Valors %	1.681 2,3	1.733 1,2	1.137 1,4	474 1,0	525 0,8	2.509 1,7	8.059 1,5
	Aturat ha treballat	Valors %	7.700 10,7	13.568 9,5	5.705 7,1	3.902 8,0	4.205 6,3	7.374 5,1	42.454 7,6
	Treball domèstic	Valors %	6.404 8,9	7.961 5,6	2.272 2,8	1.703 3,5	1.128 1,7	1.403 1,0	20.871 3,8
	Inactiu	Valors %	6.517 9,1	7.159 5,0	3.350 4,2	1.808 3,7	1.884 2,8	3.574 2,5	24.292 4,4
	Total	Valors %	71.898 100,0	142.586 100,0	80.024 100,0	48.791 100,0	66.618 100,0	145.534 100,0	555.451 100,0
30-34 anys	Estudiant	Valors %	708 1,0	1.003 0,7	1.463 1,8	430 0,8	606 1,1	3.322 2,7	7.532 1,4
	Ocupat	Valors %	48.097 64,6	106.597 73,8	63.681 80,4	40.890 79,8	46.786 85,4	106.432 87,0	412.483 78,3
	Aturat primera feina	Valors %	1.361 1,8	1.363 0,9	701 0,9	285 0,6	253 0,5	833 0,7	4.796 0,9
	Aturat ha treballat	Valors %	7.507 10,1	13.108 9,1	5.616 7,1	4.182 8,2	3.353 6,1	5.763 4,7	39.529 7,5
	Treball domèstic	Valors %	9.943 13,4	15.198 10,5	4.470 5,6	3.577 7,0	2.242 4,1	2.898 2,4	38.328 7,3
	Inactiu	Valors %	6.813 9,2	7.230 5,0	3.312 4,2	1.875 3,7	1.567 2,9	3.123 2,6	23.920 4,5
	Total	Valors %	74.429 100,0	144.499 100,0	79.243 100,0	51.239 100,0	54.807 100,0	122.371 100,0	526.588 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* En les franges d'edat més elevades també inclou Batxillerat Elemental

Nivell d'ocupació segons lloc de naixement i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.6			Catalunya	Resta de l'Estat espanyol	Fora de l'Estat espanyol	Total
		Valors %				
16-19 anys	Alt		1.629 2,4	77 2,2	119 2,2	1.825 2,4
	Mitjà		29.830 43,9	1.375 39,2	1.895 35,7	33.100 43,2
	Baix		36.431 53,7	2.052 58,6	3.287 62,0	41.770 54,5
	Total		67.890 100,0	3.504 100,0	5.301 100,0	76.695 100,0
20-24 anys	Alt		22.393 8,9	964 8,2	1.133 5,4	24.490 8,6
	Mitjà		120.732 48,1	5.070 43,0	7.563 36,1	133.365 47,0
	Baix		107.801 43,0	5.745 48,8	12.233 58,4	125.779 44,3
	Total		250.926 100,0	11.779 100,0	20.929 100,0	283.634 100,0
25-29 anys	Alt		70.686 19,2	5.067 18,0	4.373 12,2	80.126 18,5
	Mitjà		175.234 47,5	12.251 43,6	12.834 35,9	200.319 46,3
	Baix		122.616 33,3	10.760 38,3	18.504 51,8	151.880 35,1
	Total		368.536 100,0	28.078 100,0	35.711 100,0	432.325 100,0
30-34 anys	Alt		75.055 23,2	8.988 18,1	6.027 15,4	90.070 21,9
	Mitjà		148.284 45,8	21.408 43,2	13.596 34,8	183.288 44,5
	Baix		100.202 31,0	19.151 38,7	19.434 49,8	138.787 33,7
	Total		323.541 100,0	49.547 100,0	39.057 100,0	412.145 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Activitat principal segons sexe i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.7			Home	Dona	Total
15-19 anys	Estudiant	Valors %	109.089 61,9	118.452 70,4	227.541 66,1
	Ocupat	Valors %	46.813 26,6	30.900 18,4	77.713 22,6
	Aturat primera feina	Valors %	6.556 3,7	5.311 3,2	11.867 3,4
	Aturat ha treballat	Valors %	6.731 3,8	5.217 3,1	11.948 3,5
	Treball domèstic	Valors %	334 0,2	2.883 1,7	3.217 0,9
	Inactiu	Valors %	6.674 3,8	5.525 3,3	12.199 3,5
	Total	Valors %	176.197 100,0	168.288 100,0	344.485 100,0
20-24 anys	Estudiant	Valors %	54.850 22,5	62.512 26,9	117.362 24,6
	Ocupat	Valors %	154.782 63,4	129.399 55,6	284.181 59,6
	Aturat primera feina	Valors %	5.945 2,4	6.194 2,7	12.139 2,5
	Aturat ha treballat	Valors %	18.073 7,4	17.229 7,4	35.302 7,4
	Treball domèstic	Valors %	551 0,2	8.609 3,7	9.160 1,9
	Inactiu	Valors %	9.952 4,1	8.624 3,7	18.576 3,9
	Total	Valors %	244.153 100,0	232.567 100,0	476.720 100,0
25-29 anys	Estudiant	Valors %	13.125 4,6	13.881 5,1	27.006 4,9
	Ocupat	Valors %	235.127 82,5	197.642 73,1	432.769 77,9
	Aturat primera feina	Valors %	4.089 1,4	3.970 1,5	8.059 1,5
	Aturat ha treballat	Valors %	19.072 6,7	23.382 8,7	42.454 7,6
	Treball domèstic	Valors %	863 0,3	20.008 7,4	20.871 3,8
	Inactiu	Valors %	12.877 4,5	11.415 4,2	24.292 4,4
	Total	Valors %	285.153 100,0	270.298 100,0	555.451 100,0
30-34 anys	Estudiant	Valors %	3.110 1,2	4.422 1,7	7.532 1,4
	Ocupat	Valors %	235.529 87,3	176.954 68,9	412.483 78,3
	Aturat primera feina	Valors %	2.187 0,8	2.609 1,0	4.796 0,9
	Aturat ha treballat	Valors %	15.376 5,7	24.153 9,4	39.529 7,5
	Treball domèstic	Valors %	1.002 0,4	37.326 14,5	38.328 7,3
	Inactiu	Valors %	12.641 4,7	11.279 4,4	23.920 4,5
	Total	Valors %	269.845 100,0	256.743 100,0	526.588 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Sector d'activitat segons sexe i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.8			Home	Dona	Total
16-19 anys	Primari	Valors %	1.161 2,5	371 1,2	1.532 2,0
	Indústria	Valors %	15.078 32,5	5.896 19,3	20.974 27,3
	Construcció	Valors %	12.352 26,7	782 2,6	13.134 17,1
	Serveis	Valors %	17.741 38,3	23.494 76,9	41.235 53,6
	Total	Valors %	46.332 100,0	30.543 100,0	76.875 100,0
20-24 anys	Primari	Valors %	4.042 2,6	1.044 0,8	5.086 1,8
	Indústria	Valors %	49.219 31,8	25.667 19,8	74.886 26,4
	Construcció	Valors %	32.092 20,7	3.180 2,5	35.272 12,4
	Serveis	Valors %	69.429 44,9	99.508 76,9	168.937 59,4
	Total	Valors %	154.782 100,0	129.399 100,0	284.181 100,0
25-29 anys	Primari	Valors %	5.886 2,5	1.451 0,7	7.337 1,7
	Indústria	Valors %	69.983 29,8	39.832 20,2	109.815 25,4
	Construcció	Valors %	39.352 16,7	5.259 2,7	44.611 10,3
	Serveis	Valors %	119.906 51,0	151.100 76,5	271.006 62,6
	Total	Valors %	235.127 100,0	197.642 100,0	432.769 100,0
30-34 anys	Primari	Valors %	6.637 2,8	1.334 0,8	7.971 1,9
	Indústria	Valors %	67.533 28,7	34.806 19,7	102.339 24,8
	Construcció	Valors %	36.835 15,6	4.246 2,4	41.081 10,0
	Serveis	Valors %	124.524 52,9	136.568 77,2	261.092 63,3
	Total	Valors %	235.529 100,0	176.954 100,0	412.483 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Emancipació segons sexe i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.9			Home	Dona	Total
15-19 anys	Emancipat	Valors %	3.105 1,8	4.763 2,8	7.868 2,3
	No emancipat	Valors %	173.092 98,2	163.525 97,2	336.617 97,7
	Total	Valors %	176.197 100,0	168.288 100,0	344.485 100,0
20-24 anys	Emancipat	Valors %	25.943 10,6	42.232 18,2	68.175 14,3
	No emancipat	Valors %	218.210 89,4	190.335 81,8	408.545 85,7
	Total	Valors %	244.153 100,0	232.567 100,0	476.720 100,0
25-29 anys	Emancipat	Valors %	105.949 37,2	139.601 51,6	245.550 44,2
	No emancipat	Valors %	179.204 62,8	130.697 48,4	309.901 55,8
	Total	Valors %	285.153 100,0	270.298 100,0	555.451 100,0
30-34 anys	Emancipat	Valors %	181.667 67,3	202.886 79,0	384.553 73,0
	No emancipat	Valors %	88.178 32,7	53.857 21,0	142.035 27,0
	Total	Valors %	269.845 100,0	256.743 100,0	526.588 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Tipus de llar segons emancipació i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.10			Tipus de llar					Total
			Unipersonal	Parella sense fills	Parella amb fills	Mono-parental	Altres llars	
15-19 anys	Emancipat	Valors %	2.472 100,0	1.459 46,0	724 0,3	206 0,5	2.607 7,7	7.468 2,2
	No emancipat	Valors %	0 0,0	1.711 54,0	259.597 99,7	42.537 99,5	31.170 92,3	335.015 97,8
	Total	Valors %	2.472 100,0	3.170 100,0	260.321 100,0	42.743 100,0	33.777 100,0	342.483 100,0
20-24 anys	Emancipat	Valors %	13.692 100,0	26.320 90,6	10.849 3,5	1.394 2,5	13.296 21,7	65.551 13,9
	No emancipat	Valors %	0 0,0	2.717 9,4	301.071 96,5	55.156 97,5	47.961 78,3	406.905 86,1
	Total	Valors %	13.692 100,0	29.037 100,0	311.920 100,0	56.550 100,0	61.257 100,0	472.456 100,0
25-29 anys	Emancipat	Valors %	34.457 100,0	114.280 96,1	60.168 22,5	4.382 8,5	25.954 34,3	239.241 43,7
	No emancipat	Valors %	0 0,0	4.695 3,9	207.241 77,5	47.109 91,5	49.633 65,7	308.678 56,3
	Total	Valors %	34.457 100,0	118.975 100,0	267.409 100,0	51.491 100,0	75.587 100,0	547.919 100,0
30-34 anys	Emancipat	Valors %	40.948 100,0	100.976 95,5	194.876 72,4	11.712 30,3	30.222 46,3	378.734 72,8
	No emancipat	Valors %	0 0,0	4.777 4,5	74.423 27,6	26.997 69,7	35.118 53,7	141.315 27,2
	Total	Valors %	40.948 100,0	105.753 100,0	269.299 100,0	38.709 100,0	65.340 100,0	520.049 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Règim de tinença segons emancipació i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.11			Propietat per compra, totalment pagada	Propietat per compra, amb	Propietat per	Lloguer	Cedida	Altra forma	Total
				pagaments pendents (hipoteques...)	herència o donació		gratuïta o a baix preu per altra llar, empresa, etc.		
15-19 anys	Emancipat	Valors %	1.835 1,2	2.026 1,9	234 1,5	2.767 5,7	195 3,9	411 4,7	7.468 2,2
	No emancipat	Valors %	154.494 98,8	106.188 98,1	15.249 98,5	45.925 94,3	4.858 96,1	8.301 95,3	335.015 97,8
	Total	Valors %	156.329 100,0	108.214 100,0	15.483 100,0	48.692 100,0	5.053 100,0	8.712 100,0	342.483 100,0
20-24 anys	Emancipat	Valors %	9.398 4,2	28.799 22,2	1.760 7,8	21.420 28,0	1.626 24,9	2.548 22,5	65.551 13,9
	No emancipat	Valors %	216.587 95,8	100.913 77,8	20.667 92,2	55.079 72,0	4.904 75,1	8.755 77,5	406.905 86,1
	Total	Valors %	225.985 100,0	129.712 100,0	22.427 100,0	76.499 100,0	6.530 100,0	11.303 100,0	472.456 100,0
25-29 anys	Emancipat	Valors %	26.779 13,2	141.790 71,3	6.208 25,7	50.030 50,8	5.833 64,4	8.601 58,0	239.241 43,7
	No emancipat	Valors %	175.791 86,8	57.116 28,7	17.953 74,3	48.359 49,2	3.224 35,6	6.235 42,0	308.678 56,3
	Total	Valors %	202.570 100,0	198.906 100,0	24.161 100,0	98.389 100,0	9.057 100,0	14.836 100,0	547.919 100,0
30-34 anys	Emancipat	Valors %	57.941 43,1	224.952 91,4	11.567 53,6	62.046 68,0	8.698 85,3	13.530 82,2	378.734 72,8
	No emancipat	Valors %	76.456 56,9	21.275 8,6	10.003 46,4	29.148 32,0	1.502 14,7	2.931 17,8	141.315 27,2
	Total	Valors %	134.397 100,0	246.227 100,0	21.570 100,0	91.194 100,0	10.200 100,0	16.461 100,0	520.049 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Situació professional segons emancipació i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.12				Empresari	Empresari	Assa-	Assa-	Ajuda	Membre	Total
				amb personal	sense personal	lariats fixos	lariats eventuals	familiar	de coope-ratives	
16-19 anys	Emancipat	Valors %	62 6,4	180 6,4	1.603 5,9	1.967 4,4	21 3,0	9 6,0	3.842 5,0	
	No emancipat	Valors %	911 93,6	2.616 93,6	25.521 94,1	43.177 95,6	668 97,0	140 94,0	73.033 95,0	
	Total	Valors %	973 100,0	2.796 100,0	27.124 100,0	45.144 100,0	689 100,0	149 100,0	76.875 100,0	
20-24 anys	Emancipat	Valors %	1.044 22,6	2.446 18,4	24.702 17,7	18.402 14,7	217 16,0	104 18,2	46.915 16,5	
	No emancipat	Valors %	3.582 77,4	10.825 81,6	114.715 82,3	106.540 85,3	1.136 84,0	468 81,8	237.266 83,5	
	Total	Valors %	4.626 100,0	13.271 100,0	139.417 100,0	124.942 100,0	1.353 100,0	572 100,0	284.181 100,0	
25-29 anys	Emancipat	Valors %	7.256 53,3	12.909 45,5	125.912 46,7	46.505 39,1	392 34,2	521 50,3	193.495 44,7	
	No emancipat	Valors %	6.356 46,7	15.491 54,5	143.808 53,3	72.351 60,9	754 65,8	514 49,7	239.274 55,3	
	Total	Valors %	13.612 100,0	28.400 100,0	269.720 100,0	118.856 100,0	1.146 100,0	1.035 100,0	432.769 100,0	
30-34 anys	Emancipat	Valors %	16.992 78,7	24.286 72,7	205.951 75,1	53.617 66,3	511 64,0	1.034 74,2	302.391 73,3	
	No emancipat	Valors %	4.610 21,3	9.125 27,3	68.407 24,9	27.303 33,7	288 36,0	359 25,8	110.092 26,7	
	Total	Valors %	21.602 100,0	33.411 100,0	274.358 100,0	80.920 100,0	799 100,0	1.393 100,0	412.483 100,0	

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Nivell d'estudis segons emancipació i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.13				Primària o inferior	EGB* ESO i	Batxillerat	FP I	FP II	Superior	Total
		Valors	%							
15-19 anys	Emancipat	Valors		2.132	3.522	1.220	667	327	–	7.868
		%		1,9	2,4	2,1	3,6	4,3	–	2,3
	No emancipat	Valors		109.186	145.397	56.936	17.882	7.216	–	336.617
	%		98,1	97,6	97,9	96,4	95,7	–	–	97,7
	Total	Valors		111.318	148.919	58.156	18.549	7.543	–	344.485
	%			100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	–	100,0
20-24 anys	Emancipat	Valors		13.966	23.489	10.296	7.133	6.720	6.571	68.175
		%		22,9	18,2	9,6	14,7	11,4	9,1	14,3
	No emancipat	Valors		46.929	105.702	96.530	41.361	52.348	65.675	408.545
	%		77,1	81,8	90,4	85,3	88,6	90,9	–	85,7
	Total	Valors		60.895	129.191	106.826	48.494	59.068	72.246	476.720
	%			100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
25-29 anys	Emancipat	Valors		34.777	72.354	33.531	24.739	29.116	51.033	245.550
		%		48,4	50,7	41,9	50,7	43,7	35,1	44,2
	No emancipat	Valors		37.121	70.232	46.493	24.052	37.502	94.501	309.901
	%		51,6	49,3	58,1	49,3	56,3	64,9	–	55,8
	Total	Valors		71.898	142.586	80.024	48.791	66.618	145.534	555.451
	%			100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
30-34 anys	Emancipat	Valors		51.051	108.943	57.424	40.508	41.619	85.008	384.553
		%		68,6	75,4	72,5	79,1	75,9	69,5	73,0
	No emancipat	Valors		23.378	35.556	21.819	10.731	13.188	37.363	142.035
	%		31,4	24,6	27,5	20,9	24,1	30,5	–	27,0
	Total	Valors		74.429	144.499	79.243	51.239	54.807	122.371	526.588
	%			100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* En les franges d'edat més elevades també inclou Batxillerat Elemental

Continent d'origen segons sexe i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.14			Home	Dona	Total
15-19 anys	Espanyola	Valors %	167.578 94,8	160.049 94,9	327.627 94,9
	Resta UE	Valors %	740 0,4	733 0,4	1.473 0,4
	Resta d'Europa	Valors %	463 0,3	474 0,3	937 0,3
	Àfrica	Valors %	4.416 2,5	3.593 2,1	8.009 2,3
	Centre i Nord Amèrica	Valors %	558 0,3	772 0,5	1.330 0,4
	Amèrica del Sud	Valors %	2.301 1,3	2.550 1,5	4.851 1,4
	Àsia i Oceania	Valors %	629 0,4	444 0,3	1.073 0,3
	Total	Valors %	176.685 100,0	168.615 100,0	345.300 100,0
20-24 anys	Espanyola	Valors %	227.249 92,7	216.783 93,0	444.032 92,9
	Resta UE	Valors %	1.263 0,5	1.455 0,6	2.718 0,6
	Resta d'Europa	Valors %	1.289 0,5	1.443 0,6	2.732 0,6
	Àfrica	Valors %	7.684 3,1	4.656 2,0	12.340 2,6
	Centre i Nord Amèrica	Valors %	558 0,2	1.217 0,5	1.775 0,4
	Amèrica del Sud	Valors %	5.290 2,2	6.669 2,9	11.959 2,5
	Àsia i Oceania	Valors %	1.680 0,7	789 0,3	2.469 0,5
	Total	Valors %	245.013 100,0	233.012 100,0	478.025 100,0
25-29 anys	Espanyola	Valors %	259.773 90,7	248.868 91,9	508.641 91,3
	Resta UE	Valors %	2.638 0,9	2.533 0,9	5.171 0,9
	Resta d'Europa	Valors %	1.979 0,7	1.848 0,7	3.827 0,7
	Àfrica	Valors %	10.897 3,8	5.162 1,9	16.059 2,9
	Centre i Nord Amèrica	Valors %	990 0,3	2.091 0,8	3.081 0,6
	Amèrica del Sud	Valors %	7.341 2,6	9.113 3,4	16.454 3,0
	Àsia i Oceania	Valors %	2.790 1,0	1.248 0,5	4.038 0,7
	Total	Valors %	286.408 100,0	270.863 100,0	557.271 100,0
30-34 anys	Espanyola	Valors %	243.903 90,0	236.963 92,1	480.866 91,0
	Resta UE	Valors %	3.633 1,3	2.900 1,1	6.533 1,2
	Resta d'Europa	Valors %	1.826 0,7	1.473 0,6	3.299 0,6
	Àfrica	Valors %	11.094 4,1	4.481 1,7	15.575 2,9
	Centre i Nord Amèrica	Valors %	1.076 0,4	2.034 0,8	3.110 0,6
	Amèrica del Sud	Valors %	6.881 2,5	8.071 3,1	14.952 2,8
	Àsia i Oceania	Valors %	2.620 1,0	1.343 0,5	3.963 0,8
	Total	Valors %	271.033 100,0	257.265 100,0	528.298 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Continent d'origen segons grandària del municipi i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001
(en valors absoluts i en percentatges)

A.15			Espanyola	Resta UE	Resta d'Europa	Àfrica	Centre i Nord Amèrica	Amèrica del Sud	Àsia i Oceania	Total
	15-19 anys	Fins a 500 hab.	Valors %	3.712 1,1	43 2,9	19 2,0	52 0,6	7 0,5	22 0,5	1 0,1
	501-2.000 hab.	Valors %	14.314 4,4	99 6,7	58 6,2	373 4,7	24 1,8	55 1,1	4 0,4	14.927 4,3
	2.001-5.000 hab.	Valors %	20.608 6,3	81 5,5	60 6,4	526 6,6	31 2,3	127 2,6	18 1,7	21.451 6,2
	5.001-20.000 hab.	Valors %	61.929 18,9	361 24,5	263 28,1	2.105 26,3	142 10,7	583 12,0	90 8,4	65.473 19,0
	Més de 20.000 hab.	Valors %	227.064 69,3	889 60,4	537 57,3	4.953 61,8	1.126 84,7	4.064 83,8	960 89,5	239.593 69,4
	Total	Valors %	327.627 100,0	1.473 100,0	937 100,0	8.009 100,0	1.330 100,0	4.851 100,0	1.073 100,0	345.300 100,0
20-24 anys	Fins a 500 hab.	Valors %	5.080 1,1	25 0,9	40 1,5	77 0,6	6 0,3	26 0,2	4 0,2	5.258 1,1
	501-2.000 hab.	Valors %	18.625 4,2	97 3,6	185 6,8	482 3,9	37 2,1	143 1,2	15 0,6	19.584 4,1
	2.001-5.000 hab.	Valors %	26.571 6,0	118 4,3	298 10,9	728 5,9	38 2,1	340 2,8	37 1,5	28.130 5,9
	5.001-20.000 hab.	Valors %	80.956 18,2	478 17,6	606 22,2	3.157 25,6	176 9,9	1.269 10,6	131 5,3	86.773 18,2
	Més de 20.000 hab.	Valors %	312.800 70,4	2.000 73,6	1.603 58,7	7.896 64,0	1.518 85,5	10.181 85,1	2.282 92,4	338.280 70,8
	Total	Valors %	444.032 100,0	2.718 100,0	2.732 100,0	12.340 100,0	1.775 100,0	11.959 100,0	2.469 100,0	478.025 100,0
25-29 anys	Fins a 500 hab.	Valors %	5.717 1,1	29 0,6	53 1,4	118 0,7	7 0,2	51 0,3	4 0,1	5.979 1,1
	501-2.000 hab.	Valors %	20.547 4,0	142 2,7	215 5,6	640 4,0	55 1,8	183 1,1	26 0,6	21.808 3,9
	2.001-5.000 hab.	Valors %	29.122 5,7	200 3,9	366 9,6	894 5,6	73 2,4	402 2,4	67 1,7	31.124 5,6
	5.001-20.000 hab.	Valors %	90.621 17,8	824 15,9	896 23,4	3.825 23,8	299 9,7	1.598 9,7	219 5,4	98.282 17,6
	Més de 20.000 hab.	Valors %	362.634 71,3	3.976 76,9	2.297 60,0	10.582 65,9	2.647 85,9	14.220 86,4	3.722 92,2	400.078 71,8
	Total	Valors %	508.641 100,0	5.171 100,0	3.827 100,0	16.059 100,0	3.081 100,0	16.454 100,0	4.038 100,0	557.271 100,0
30-34 anys	Fins a 500 hab.	Valors %	5.752 1,2	97 1,5	49 1,5	123 0,8	10 0,3	47 0,3	7 0,2	6.085 1,2
	501-2.000 hab.	Valors %	20.199 4,2	227 3,5	190 5,8	683 4,4	37 1,2	215 1,4	28 0,7	21.579 4,1
	2.001-5.000 hab.	Valors %	29.024 6,0	312 4,8	309 9,4	898 5,8	74 2,4	364 2,4	42 1,1	31.023 5,9
	5.001-20.000 hab.	Valors %	88.482 18,4	1.244 19,0	765 23,2	3.643 23,4	377 12,1	1.560 10,4	237 6,0	96.308 18,2
	Més de 20.000 hab.	Valors %	337.409 70,2	4.653 71,2	1.986 60,2	10.228 65,7	2.612 84,0	12.766 85,4	3.649 92,1	373.303 70,7
	Total	Valors %	480.866 100,0	6.533 100,0	3.299 100,0	15.575 100,0	3.110 100,0	14.952 100,0	3.963 100,0	528.298 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Coneixement del català segons continent d'origen i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001
(en valors absoluts i en percentatges)

A.16			Espanyola	Resta UE	Resta d'Europa	Àfrica	Centre i Nord Amèrica	Amèrica del Sud	Àsia i Oceania	Total
	15-19 anys	No l'entén	Valors %	2.283 0,7	198 13,4	267 28,5	2.745 34,3	314 23,6	1.378 28,4	407 37,9
	L'entén	Valors %	12.676 3,9	201 13,6	186 19,9	1.901 23,7	329 24,7	1.186 24,4	243 22,6	16.722 4,8
	L'entén i el sap llegir	Valors %	3.107 0,9	45 3,1	16 1,7	154 1,9	62 4,7	244 5,0	33 3,1	3.661 1,1
	El sap parlar	Valors %	2.579 0,8	32 2,2	26 2,8	219 2,7	49 3,7	147 3,0	17 1,6	3.069 0,9
	El sap parlar i llegir	Valors %	14.357 4,4	152 10,3	57 6,1	484 6,0	134 10,1	491 10,1	64 6,0	15.739 4,6
	El sap parlar, llegir i escriure	Valors %	292.625 89,3	845 57,4	385 41,1	2.506 31,3	442 33,2	1.405 29,0	309 28,8	298.517 86,5
	Total	Valors %	327.627 100,0	1.473 100,0	937 100,0	8.009 100,0	1.330 100,0	4.851 100,0	1.073 100,0	345.300 100,0
20-24 anys	No l'entén	Valors %	4.339 1,0	430 15,8	1.031 37,7	6.185 50,1	503 28,3	4.041 33,8	1.431 58,0	17.960 3,8
	L'entén	Valors %	20.245 4,6	521 19,2	606 22,2	2.766 22,4	520 29,3	3.688 30,8	427 17,3	28.773 6,0
	L'entén i el sap llegir	Valors %	5.726 1,3	158 5,8	53 1,9	189 1,5	74 4,2	571 4,8	42 1,7	6.813 1,4
	El sap parlar	Valors %	3.724 0,8	52 1,9	44 1,6	274 2,2	47 2,6	430 3,6	41 1,7	4.612 1,0
	El sap parlar i llegir	Valors %	25.370 5,7	338 12,4	197 7,2	556 4,5	187 10,5	996 8,3	126 5,1	27.770 5,8
	El sap parlar, llegir i escriure	Valors %	384.628 86,6	1.219 44,8	801 29,3	2.370 19,2	444 25,0	2.233 18,7	402 16,3	392.097 82,0
	Total	Valors %	444.032 100,0	2.718 100,0	2.732 100,0	12.340 100,0	1.775 100,0	11.959 100,0	2.469 100,0	478.025 100,0
25-29 anys	No l'entén	Valors %	5.776 1,1	1.067 20,6	1.565 40,9	9.466 58,9	892 29,0	5.840 35,5	2.703 66,9	27.309 4,9
	L'entén	Valors %	28.189 5,5	1.223 23,7	1.157 30,2	4.436 27,6	1.140 37,0	6.014 36,6	852 21,1	43.011 7,7
	L'entén i el sap llegir	Valors %	9.878 1,9	507 9,8	120 3,1	274 1,7	246 8,0	1.039 6,3	87 2,2	12.151 2,2
	El sap parlar	Valors %	5.473 1,1	143 2,8	127 3,3	310 1,9	110 3,6	739 4,5	73 1,8	6.975 1,3
	El sap parlar i llegir	Valors %	44.356 8,7	1.093 21,1	358 9,4	745 4,6	435 14,1	1.816 11,0	156 3,9	48.959 8,8
	El sap parlar, llegir i escriure	Valors %	414.969 81,6	1.138 22,0	500 13,1	828 5,2	258 8,4	1.006 6,1	167 4,1	418.866 75,2
	Total	Valors %	508.641 100,0	5.171 100,0	3.827 100,0	16.059 100,0	3.081 100,0	16.454 100,0	4.038 100,0	557.271 100,0
30-34 anys	No l'entén	Valors %	6.489 1,3	1.379 21,1	1.356 41,1	8.580 55,1	858 27,6	5.344 35,7	2.610 65,9	26.616 5,0
	L'entén	Valors %	37.242 7,7	1.645 25,2	976 29,6	4.838 31,1	1.178 37,9	5.719 38,2	903 22,8	52.501 9,9
	L'entén i el sap llegir	Valors %	16.240 3,4	618 9,5	145 4,4	376 2,4	278 8,9	1.010 6,8	96 2,4	18.763 3,6
	El sap parlar	Valors %	6.583 1,4	168 2,6	160 4,8	343 2,2	99 3,2	596 4,0	71 1,8	8.020 1,5
	El sap parlar i llegir	Valors %	72.160 15,0	1.601 24,5	365 11,1	894 5,7	509 16,4	1.766 11,8	188 4,7	77.483 14,7
	El sap parlar, llegir i escriure	Valors %	342.152 71,2	1.122 17,2	297 9,0	544 3,5	188 6,0	517 3,5	95 2,4	344.915 65,3
	Total	Valors %	480.866 100,0	6.533 100,0	3.299 100,0	15.575 100,0	3.110 100,0	14.952 100,0	3.963 100,0	528.298 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

**Lloc de desplaçament (per treball i estudis) segons grandària de municipi i per grups d'edat.
Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)**

A.17				Fins a	501-	2.001-	5.001-	Més de	Total
				500 hab.	2.000 hab.	5.000 hab.	20.000 hab.	20.000 hab.	
15-19 anys	Domicili propi	Valors %	43 1,5	115 1,0	225 1,4	838 1,8	3.122 1,8	4.343 1,7	
	Varis municipis	Valors %	45 1,6	184 1,7	312 2,0	902 1,9	2.417 1,4	3.860 1,5	
	Municipi de residència	Valors %	366 12,9	1.789 16,2	4.854 30,9	22.811 48,3	122.002 70,6	151.822 60,8	
	Un altre municipi	Valors %	2.362 83,5	8.904 80,7	10.264 65,4	22.508 47,7	44.832 25,9	88.870 35,6	
	Un altre país	Valors %	13 0,5	45 0,4	43 0,3	150 0,3	500 0,3	751 0,3	
	Total	Valors %	2.829 100,0	11.037 100,0	15.698 100,0	47.209 100,0	172.873 100,0	249.646 100,0	
20-24 anys	Domicili propi	Valors %	225 4,8	468 2,7	588 2,4	1.317 1,8	4.285 1,5	6.883 1,7	
	Varis municipis	Valors %	193 4,1	676 3,9	1.007 4,1	2.978 4,0	9.239 3,2	14.093 3,5	
	Municipi de residència	Valors %	837 18,0	4.154 24,2	7.260 29,5	25.835 34,8	156.314 54,4	194.400 47,6	
	Un altre municipi	Valors %	3.366 72,3	11.715 68,2	15.576 63,3	43.601 58,7	115.626 40,2	189.884 46,5	
	Un altre país	Valors %	36 0,8	153 0,9	185 0,8	600 0,8	2.026 0,7	3.000 0,7	
	Total	Valors %	4.657 100,0	17.166 100,0	24.616 100,0	74.331 100,0	287.490 100,0	408.260 100,0	
25-29 anys	Domicili propi	Valors %	346 6,8	733 3,9	898 3,4	2.056 2,5	6.443 1,9	10.476 2,3	
	Varis municipis	Valors %	358 7,0	1.198 6,4	1.657 6,2	4.820 5,9	16.337 4,9	24.370 5,2	
	Municipi de residència	Valors %	1.130 22,1	5.289 28,4	8.995 33,9	30.924 37,9	174.953 52,5	221.291 47,6	
	Un altre municipi	Valors %	3.234 63,1	11.203 60,2	14.826 55,8	43.058 52,8	133.322 40,0	205.643 44,2	
	Un altre país	Valors %	55 1,1	182 1,0	182 0,7	696 0,9	2.413 0,7	3.528 0,8	
	Total	Valors %	5.123 100,0	18.605 100,0	26.558 100,0	81.554 100,0	333.468 100,0	465.308 100,0	
30-34 anys	Domicili propi	Valors %	439 8,8	884 5,0	994 3,9	2.092 2,7	6.424 2,2	10.833 2,6	
	Varis municipis	Valors %	393 7,9	1.420 8,0	1.912 7,5	5.468 7,1	17.668 5,9	26.861 6,3	
	Municipi de residència	Valors %	1.194 23,9	5.325 30,2	9.006 35,6	29.856 38,9	156.645 52,5	202.026 47,7	
	Un altre municipi	Valors %	2.940 58,8	9.884 56,0	13.319 52,6	38.905 50,7	116.744 39,1	181.792 42,9	
	Un altre país	Valors %	35 0,7	144 0,8	98 0,4	438 0,6	1.146 0,4	1.861 0,4	
	Total	Valors %	5.001 100,0	17.657 100,0	25.329 100,0	76.759 100,0	298.627 100,0	423.373 100,0	

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

**Mitjà de desplaçament segons grandària de municipi i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001
(en valors absoluts i en percentatges)**

A.18				Fins a	501-	2.001-	5.001-	Més de	Total
				500 hab.	2.000 hab.	5.000 hab.	20.000 hab.	20.000 hab.	
15-19 anys	Vehicle privat	Valors %	1.231 59,5	4.985 55,4	7.002 52,2	18.933 44,5	37.310 22,8	69.461 30,1	
	Transport públic	Valors %	698 33,7	3.217 35,7	3.860 28,8	9.964 23,4	63.752 38,9	81.491 35,3	
	Caminant i altres	Valors %	140 6,8	800 8,9	2.557 19,1	13.654 32,1	62.792 38,3	79.943 34,6	
	Total	Valors %	2.069 100,0	9.002 100,0	13.419 100,0	42.551 100,0	163.854 100,0	230.895 100,0	
20-24 anys	Vehicle privat	Valors %	2.528 83,1	10.019 79,3	14.826 76,2	42.912 67,6	114.441 43,3	184.726 50,9	
	Transport públic	Valors %	212 7,0	1.068 8,5	2.082 10,7	10.730 16,9	105.020 39,7	119.112 32,8	
	Caminant i altres	Valors %	302 9,9	1.545 12,2	2.551 13,1	9.835 15,5	44.824 17,0	59.057 16,3	
	Total	Valors %	3.042 100,0	12.632 100,0	19.459 100,0	63.477 100,0	264.285 100,0	362.895 100,0	
25-29 anys	Vehicle privat	Valors %	3.061 86,4	12.093 83,1	17.715 81,0	53.656 75,7	163.567 54,0	250.092 60,4	
	Transport públic	Valors %	83 2,3	519 3,6	959 4,4	5.930 8,4	90.211 29,8	97.702 23,6	
	Caminant i altres	Valors %	397 11,2	1.935 13,3	3.192 14,6	11.305 15,9	49.188 16,2	66.017 16,0	
	Total	Valors %	3.541 100,0	14.547 100,0	21.866 100,0	70.891 100,0	302.966 100,0	413.811 100,0	
30-34 anys	Vehicle privat	Valors %	3.043 86,2	11.769 83,3	17.347 81,5	52.011 77,4	155.104 57,3	239.274 63,5	
	Transport públic	Valors %	75 2,1	315 2,2	650 3,1	4.188 6,2	69.822 25,8	75.050 19,9	
	Caminant i altres	Valors %	412 11,7	2.051 14,5	3.298 15,5	11.036 16,4	45.703 16,9	62.500 16,6	
	Total	Valors %	3.530 100,0	14.135 100,0	21.295 100,0	67.235 100,0	270.629 100,0	376.824 100,0	

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Temps de desplaçament segons grandària de municipi i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001
(en valors absoluts i en percentatges)

A.19				Fins a	501-	2.001-	5.001-	Més de	Total
				500 hab.	2.000 hab.	5.000 hab.	20.000 hab.	20.000 hab.	
15-19 anys	Menys 10 min.	Valors %	366 17,7	2.411 26,8	4.415 32,9	15.803 37,1	37.834 23,1	60.829 26,3	
	10-20 min.	Valors %	699 33,8	3.163 35,1	4.258 31,7	12.454 29,3	55.761 34,0	76.335 33,1	
	21-30 min.	Valors %	474 22,9	1.914 21,3	2.217 16,5	5.560 13,1	34.567 21,1	44.732 19,4	
	31-45 min.	Valors %	287 13,9	799 8,9	1.098 8,2	3.218 7,6	18.232 11,1	23.634 10,2	
	46-60 min.	Valors %	142 6,9	357 4,0	733 5,5	2.633 6,2	10.687 6,5	14.552 6,3	
	Més d'una hora	Valors %	101 4,9	358 4,0	698 5,2	2.883 6,8	6.773 4,1	10.813 4,7	
	Total	Valors %	2.069 100,0	9.002 100,0	13.419 100,0	42.551 100,0	163.854 100,0	230.895 100,0	
20-24 anys	Menys 10 min.	Valors %	750 24,7	4.100 32,5	6.392 32,8	19.295 30,4	39.430 14,9	69.967 19,3	
	10-20 min.	Valors %	945 31,1	3.870 30,6	5.608 28,8	18.098 28,5	77.999 29,5	106.520 29,4	
	21-30 min.	Valors %	646 21,2	2.382 18,9	3.429 17,6	9.687 15,3	63.670 24,1	79.814 22,0	
	31-45 min.	Valors %	354 11,6	1.065 8,4	1.778 9,1	6.192 9,8	42.178 16,0	51.567 14,2	
	46-60 min.	Valors %	185 6,1	575 4,6	1.107 5,7	5.139 8,1	25.773 9,8	32.779 9,0	
	Més d'una hora	Valors %	162 5,3	640 5,1	1.145 5,9	5.066 8,0	15.235 5,8	22.248 6,1	
	Total	Valors %	3.042 100,0	12.632 100,0	19.459 100,0	63.477 100,0	264.285 100,0	362.895 100,0	
25-29 anys	Menys 10 min.	Valors %	973 27,5	5.360 36,8	8.248 37,7	24.741 34,9	50.447 16,7	89.769 21,7	
	10-20 min.	Valors %	1.157 32,7	4.552 31,3	6.306 28,8	21.353 30,1	93.200 30,8	126.568 30,6	
	21-30 min.	Valors %	709 20,0	2.429 16,7	3.693 16,9	10.903 15,4	73.913 24,4	91.647 22,1	
	31-45 min.	Valors %	355 10,0	1.149 7,9	1.736 7,9	6.144 8,7	47.569 15,7	56.953 13,8	
	46-60 min.	Valors %	185 5,2	566 3,9	1.036 4,7	4.429 6,2	25.498 8,4	31.714 7,7	
	Més d'una hora	Valors %	162 4,6	491 3,4	847 3,9	3.321 4,7	12.339 4,1	17.160 4,1	
	Total	Valors %	3.541 100,0	14.547 100,0	21.866 100,0	70.891 100,0	302.966 100,0	413.811 100,0	
30-34 anys	Menys 10 min.	Valors %	1.055 29,9	5.353 37,9	8.428 39,6	24.240 36,1	48.672 18,0	87.748 23,3	
	10-20 min.	Valors %	1.159 32,8	4.382 31,0	6.092 28,6	20.006 29,8	84.573 31,3	116.212 30,8	
	21-30 min.	Valors %	667 18,9	2.310 16,3	3.349 15,7	10.192 15,2	65.425 24,2	81.943 21,7	
	31-45 min.	Valors %	356 10,1	1.147 8,1	1.671 7,8	6.095 9,1	41.808 15,4	51.077 13,6	
	46-60 min.	Valors %	162 4,6	556 3,9	1.026 4,8	4.132 6,1	20.942 7,7	26.818 7,1	
	Més d'una hora	Valors %	131 3,7	387 2,7	729 3,4	2.570 3,8	9.209 3,4	13.026 3,5	
	Total	Valors %	3.530 100,0	14.135 100,0	21.295 100,0	67.235 100,0	270.629 100,0	376.824 100,0	

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Temps de residència al municipi segons continent d'origen i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.20			Centre i Nord							Total
			Espanyola	Resta UE	Resta d'Europa	Àfrica	Amèrica	Amèrica del Sud	Àsia i Oceania	
15-19 anys	0-2 anys	Valors %	14.870 4,5	424 29,1	494 54,0	2.947 37,6	607 45,8	2.999 62,3	383 36,2	22.724 6,6
	3-5 anys	Valors %	13.159 4,0	179 12,3	124 13,6	2.092 26,7	252 19,0	478 9,9	247 23,4	16.531 4,8
	6-10 anys	Valors %	18.237 5,6	241 16,5	88 9,6	1.213 15,5	154 11,6	326 6,8	135 12,8	20.394 5,9
	11-20 anys	Valors %	280.822 85,9	615 42,2	209 22,8	1.577 20,1	311 23,5	1.008 21,0	292 27,6	284.834 82,7
	Total	Valors %	327.088 100,0	1.459 100,0	915 100,0	7.829 100,0	1.324 100,0	4.811 100,0	1.057 100,0	344.483 100,0
20-24 anys	0-2 anys	Valors %	28.842 6,5	1.150 42,9	1.685 64,6	5.651 47,0	865 49,1	7.535 63,9	1.046 45,8	46.774 9,8
	3-5 anys	Valors %	16.833 3,8	270 10,1	233 8,9	2.485 20,7	336 19,1	1.038 8,8	357 15,6	21.552 4,5
	6-10 anys	Valors %	17.730 4,0	245 9,1	119 4,6	1.195 9,9	125 7,1	446 3,8	189 8,3	20.049 4,2
	11-20 anys	Valors %	88.718 20,0	402 15,0	147 5,6	1.015 8,4	144 8,2	660 5,6	194 8,5	91.280 19,1
	Més de 20 anys	Valors %	291.441 65,7	614 22,9	425 16,3	1.683 14,0	290 16,5	2.113 17,9	498 21,8	297.064 62,3
	Total	Valors %	443.564 100,0	2.681 100,0	2.609 100,0	12.029 100,0	1.760 100,0	11.792 100,0	2.284 100,0	476.719 100,0
25-29 anys	0-2 anys	Valors %	60.847 12,0	2.591 50,5	2.518 68,3	7.671 49,1	1.606 52,7	10.572 65,2	1.725 46,8	87.530 15,8
	3-5 anys	Valors %	33.644 6,6	955 18,6	492 13,4	3.614 23,1	691 22,7	1.955 12,1	788 21,4	42.139 7,6
	6-10 anys	Valors %	22.837 4,5	503 9,8	242 6,6	1.966 12,6	330 10,8	870 5,4	350 9,5	27.098 4,9
	11-20 anys	Valors %	28.883 5,7	302 5,9	54 1,5	770 4,9	103 3,4	361 2,2	183 5,0	30.656 5,5
	Més de 20 anys	Valors %	361.848 71,2	776 15,1	379 10,3	1.613 10,3	320 10,5	2.454 15,1	638 17,3	368.028 66,3
	Total	Valors %	508.059 100,0	5.127 100,0	3.685 100,0	15.634 100,0	3.050 100,0	16.212 100,0	3.684 100,0	555.451 100,0
30-34 anys	0-2 anys	Valors %	53.313 11,1	2.563 39,5	1.989 63,0	6.270 41,0	1.427 46,3	8.982 61,0	1.452 39,4	75.996 14,4
	3-5 anys	Valors %	50.628 10,5	1.521 23,4	511 16,2	3.500 22,9	732 23,8	2.180 14,8	889 24,1	59.961 11,4
	6-10 anys	Valors %	47.408 9,9	1.181 18,2	279 8,8	2.598 17,0	503 16,3	1.210 8,2	557 15,1	53.736 10,2
	11-20 anys	Valors %	30.276 6,3	543 8,4	98 3,1	1.594 10,4	152 4,9	430 2,9	238 6,5	33.331 6,3
	Més de 20 anys	Valors %	298.543 62,2	685 10,5	282 8,9	1.319 8,6	267 8,7	1.912 13,0	552 15,0	303.560 57,6
	Total	Valors %	480.168 100,0	6.493 100,0	3.159 100,0	15.281 100,0	3.081 100,0	14.714 100,0	3.688 100,0	526.584 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Nivell d'ocupació segons sexe i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.21			Home	Dona	Total
16-19 anys	Alt	Valors %	919 2,0	906 3,0	1.825 2,4
	Mitjà	Valors %	22.931 49,7	10.169 33,3	33.100 43,2
	Baix	Valors %	22.333 48,4	19.437 63,7	41.770 54,5
	Total	Valors %	46.183 100,0	30.512 100,0	76.695 100,0
20-24 anys	Alt	Valors %	10.087 6,5	14.403 11,1	24.490 8,6
	Mitjà	Valors %	78.071 50,6	55.294 42,8	133.365 47,0
	Baix	Valors %	66.239 42,9	59.540 46,1	125.779 44,3
	Total	Valors %	154.397 100,0	129.237 100,0	283.634 100,0
25-29 anys	Alt	Valors %	37.936 16,2	42.190 21,4	80.126 18,5
	Mitjà	Valors %	113.940 48,5	86.379 43,7	200.319 46,3
	Baix	Valors %	82.967 35,3	68.913 34,9	151.880 35,1
	Total	Valors %	234.843 100,0	197.482 100,0	432.325 100,0
30-34 anys	Alt	Valors %	46.903 19,9	43.167 24,4	90.070 21,9
	Mitjà	Valors %	110.006 46,7	73.282 41,4	183.288 44,5
	Baix	Valors %	78.428 33,3	60.359 34,1	138.787 33,7
	Total	Valors %	235.337 100,0	176.808 100,0	412.145 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

**Coneixement del català segons lloc de naixement i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001
(en valors absoluts i en percentatges)**

A.22			No l'entén		L'entén i el sap llegir	El sap parlar	El sap parlar i llegir	El sap parlar, llegir i escriure	Total
15-19 anys	Catalunya	Valors %	62 14,1	391 52,8	46 62,2	105 70,0	584 80,4	20.506 95,3	21.694 91,7
	Resta de l'Estat espanyol	Valors %	23 5,2	37 5,0	6 8,1	4 2,7	45 6,2	428 2,0	543 2,3
	Fora de l'Estat espanyol	Valors %	356 80,7	312 42,2	22 29,7	41 27,3	97 13,4	585 2,7	1.413 6,0
	Total	Valors %	441 100,0	740 100,0	74 100,0	150 100,0	726 100,0	21.519 100,0	23.650 100,0
20-24 anys	Catalunya	Valors %	117 11,4	614 50,1	94 70,1	142 68,3	976 83,1	27.310 96,1	29.253 90,9
	Resta de l'Estat espanyol	Valors %	45 4,4	102 8,3	10 7,5	15 7,2	85 7,2	547 1,9	804 2,5
	Fora de l'Estat espanyol	Valors %	865 84,2	510 41,6	30 22,4	51 24,5	114 9,7	563 2,0	2.133 6,6
	Total	Valors %	1.027 100,0	1.226 100,0	134 100,0	208 100,0	1.175 100,0	28.420 100,0	32.190 100,0
25-29 anys	Catalunya	Valors %	126 8,6	694 43,9	149 58,7	197 67,9	1.293 74,1	27.633 95,4	30.092 87,7
	Resta de l'Estat espanyol	Valors %	57 3,9	190 12,0	33 13,0	26 9,0	242 13,9	925 3,2	1.473 4,3
	Fora de l'Estat espanyol	Valors %	1.287 87,6	696 44,1	72 28,3	67 23,1	209 12,0	408 1,4	2.739 8,0
	Total	Valors %	1.470 100,0	1.580 100,0	254 100,0	290 100,0	1.744 100,0	28.966 100,0	34.304 100,0
30-34 anys	Catalunya	Valors %	81 6,5	812 40,3	212 51,3	258 61,6	1.962 67,5	23.377 92,2	26.702 82,5
	Resta de l'Estat espanyol	Valors %	63 5,0	439 21,8	112 27,1	83 19,8	653 22,5	1.554 6,1	2.904 9,0
	Fora de l'Estat espanyol	Valors %	1.111 88,5	762 37,9	89 21,5	78 18,6	290 10,0	413 1,6	2.743 8,5
	Total	Valors %	1.255 100,0	2.013 100,0	413 100,0	419 100,0	2.905 100,0	25.344 100,0	32.349 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Sexe per grups d'edat. Àmbit territorial, 1996 (en valors absoluts i en percentatges)

A.23		15-19 anys	20-24 anys	25-29 anys	30-34 anys	35-64 anys	65 o més anys	Total
Home	Valors %	226.481 51,0	260.217 50,8	246.049 50,7	241.443 50,4	1.135.443 49,5	433.281 41,9	2.971.789 48,8
Dona	Valors %	217.479 49,0	251.902 49,2	239.468 49,3	237.585 49,6	1.159.032 50,5	600.964 58,1	3.118.251 51,2
Total	Valors %	443.960 100,0	512.119 100,0	485.517 100,0	479.028 100,0	2.294.475 100,0	1.034.245 100,0	6.090.040 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró d'habitants de 1996. Institut d'Estadística de Catalunya.

Estat civil per grups d'edat. Àmbit territorial, 1996 (en valors absoluts i en percentatges)

A.24		15-19 anys	20-24 anys	25-29 anys	30-34 anys	35-64 anys	65 o més anys	Total
Solter	Valors %	438.028 98,7	479.631 93,7	302.413 62,3	140.111 29,2	230.697 10,1	88.994 8,6	2.520.518 41,4
Casat	Valors %	5.408 1,2	28.367 5,5	172.420 35,5	316.947 66,2	1.855.606 80,9	601.787 58,2	2.980.587 48,9
Vidu	Valors %	271 0,1	2.572 0,5	2.430 0,5	2.716 0,6	85.161 3,7	328.540 31,8	421.690 6,9
Separat	Valors %	133 0,0	1.191 0,2	6.102 1,3	12.555 2,6	71.693 3,1	9.721 0,9	101.395 1,7
Divorciat	Valors %	120 0,0	358 0,1	2.152 0,4	6.699 1,4	51.318 2,2	5.203 0,5	65.850 1,1
Total	Valors %	443.960 100,0	512.119 100,0	485.517 100,0	479.028 100,0	2.294.475 100,0	1.034.245 100,0	6.090.040 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró d'habitants de 1996. Institut d'Estadística de Catalunya.

Mitjà de desplaçament per grups d'edat. Àmbit territorial, 1996 (en valors absoluts i en percentatges)

A.25		15-19 anys	20-24 anys	25-29 anys	30-34 anys	35-64 anys	65 o més anys	Total
Vehicle privat	Valors %	91.174 23,5	176.043 46,4	218.580 62,2	221.327 65,2	779.928 60,1	9.266 43,9	1.647.142 47,8
Transport públic	Valors %	108.143 27,9	130.969 34,6	71.080 20,2	54.107 15,9	202.568 15,6	3.717 17,6	615.294 17,9
Caminant i altres	Valors %	188.411 48,6	72.030 19,0	61.734 17,6	64.116 18,9	315.724 24,3	8.129 38,5	1.180.296 34,3
Total	Valors %	387.728 100,0	379.042 100,0	351.394 100,0	339.550 100,0	1.298.220 100,0	21.112 100,0	3.442.732 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró d'habitants de 1996. Institut d'Estadística de Catalunya.

Sexe per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.26		0-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	Total
		anys	anys	anys	anys	anys	anys	anys	anys	
Home	Valors %	297.955 51,3	150.280 51,5	176.686 51,2	245.014 51,3	286.408 51,4	271.036 51,3	1.218.727 49,6	460.425 41,7	3.106.531 49,0
Dona	Valors %	282.839 48,7	141.759 48,5	168.616 48,8	233.012 48,7	270.863 48,6	257.266 48,7	1.239.366 50,4	642.858 58,3	3.236.579 51,0
Total	Valors %	580.794 100,0	292.039 100,0	345.302 100,0	478.026 100,0	557.271 100,0	528.302 100,0	2.458.093 100,0	1.103.283 100,0	6.343.110 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Estat civil per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.27		15-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	Total
		anys	anys	anys	anys	anys	anys	
Solter	Valors %	341.681 99,2	447.881 94,0	381.113 68,6	202.059 38,4	303.191 12,4	71.808 6,7	2.619.233 41,5
Casat	Valors %	2.536 0,7	27.172 5,7	162.609 29,3	297.989 56,6	1.876.618 76,6	649.159 60,2	3.016.092 47,8
Vidu	Valors %	50 0,0	158 0,0	597 0,1	1.506 0,3	84.582 3,5	339.016 31,4	425.910 6,8
Separat	Valors %	192 0,1	1.250 0,3	8.241 1,5	16.920 3,2	106.310 4,3	12.397 1,1	145.310 2,3
Divorciat	Valors %	26 0,0	259 0,1	2.891 0,5	8.114 1,5	79.799 3,3	6.732 0,6	97.821 1,6
Total	Valors %	344.485 100,0	476.720 100,0	555.451 100,0	526.588 100,0	2.450.500 100,0	1.079.112 100,0	6.304.366 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Temps de residència a Espanya per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.28		15-19	20-24	25-29	30-34	35-64	65 o més	Total
		anys	anys	anys	anys	anys	anys	
0-2 anys	Valors %	7.912 2,3	17.764 3,7	24.895 4,5	20.158 3,8	33.407 1,4	2.519 0,2	303.601 4,8
3-5 anys	Valors %	3.848 1,1	5.785 1,2	10.104 1,8	10.199 1,9	16.912 0,7	1.765 0,2	219.966 3,5
6-10 anys	Valors %	3.358 1,0	3.327 0,7	6.445 1,2	9.021 1,7	20.730 0,8	2.277 0,2	316.415 5,0
11-20 anys	Valors %	329.367 95,6	69.965 14,7	4.297 0,8	6.932 1,3	33.352 1,4	4.122 0,4	679.989 10,8
Més de 20 anys	Valors %	0 0,0	379.879 79,7	509.710 91,8	480.278 91,2	2.346.099 95,7	1.068.429 99,0	4.784.395 75,9
Total	Valors %	344.485 100,0	476.720 100,0	555.451 100,0	526.588 100,0	2.450.500 100,0	1.079.112 100,0	6.304.366 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Activitat principal segons lloc de naixement i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.29			Catalunya	Resta de l'Estat espanyol	Fora de l'Estat espanyol	Total
		Valors %				
15-19 anys	Estudiant	Valors %	209.725 67,5	7.864 58,9	9.952 48,8	227.541 66,1
	Ocupat	Valors %	68.756 22,1	3.557 26,6	5.400 26,5	77.713 22,6
	Aturat primera feina	Valors %	10.057 3,2	539 4,0	1.271 6,2	11.867 3,4
	Aturat ha treballat	Valors %	10.283 3,3	626 4,7	1.039 5,1	11.948 3,5
	Treball domèstic	Valors %	1.879 0,6	194 1,5	1.144 5,6	3.217 0,9
	Inactiu	Valors %	10.061 3,2	569 4,3	1.569 7,7	12.199 3,5
	Total	Valors %	310.761 100,0	13.349 100,0	20.375 100,0	344.485 100,0
20-24 anys	Estudiant	Valors %	107.435 25,6	4.662 23,0	5.265 14,2	117.362 24,6
	Ocupat	Valors %	251.392 59,9	11.828 58,5	20.961 56,7	284.181 59,6
	Aturat primera feina	Valors %	9.775 2,3	469 2,3	1.895 5,1	12.139 2,5
	Aturat ha treballat	Valors %	30.408 7,2	1.728 8,5	3.166 8,6	35.302 7,4
	Treball domèstic	Valors %	5.238 1,2	672 3,3	3.250 8,8	9.160 1,9
	Inactiu	Valors %	15.249 3,6	870 4,3	2.457 6,6	18.576 3,9
	Total	Valors %	419.497 100,0	20.229 100,0	36.994 100,0	476.720 100,0
25-29 anys	Estudiant	Valors %	22.348 4,8	1.484 4,0	3.174 5,8	27.006 4,9
	Ocupat	Valors %	368.918 79,5	28.123 75,8	35.728 65,5	432.769 77,9
	Aturat primera feina	Valors %	5.436 1,2	484 1,3	2.139 3,9	8.059 1,5
	Aturat ha treballat	Valors %	34.498 7,4	3.284 8,9	4.672 8,6	42.454 7,6
	Treball domèstic	Valors %	13.499 2,9	2.121 5,7	5.251 9,6	20.871 3,8
	Inactiu	Valors %	19.167 4,1	1.582 4,3	3.543 6,5	24.292 4,4
	Total	Valors %	463.866 100,0	37.078 100,0	54.507 100,0	555.451 100,0
30-34 anys	Estudiant	Valors %	4.947 1,2	798 1,2	1.787 3,1	7.532 1,4
	Ocupat	Valors %	323.797 80,3	49.612 75,2	39.074 68,3	412.483 78,3
	Aturat primera feina	Valors %	2.537 0,6	471 0,7	1.788 3,1	4.796 0,9
	Aturat ha treballat	Valors %	29.079 7,2	5.523 8,4	4.927 8,6	39.529 7,5
	Treball domèstic	Valors %	25.684 6,4	6.655 10,1	5.989 10,5	38.328 7,3
	Inactiu	Valors %	17.350 4,3	2.950 4,5	3.620 6,3	23.920 4,5
	Total	Valors %	403.394 100,0	66.009 100,0	57.185 100,0	526.588 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Situació professional segons sexe i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.30			Home	Dona	Total
16-19 anys	Empresari amb personal	Valors %	598 1,3	375 1,2	973 1,3
	Empresari sense personal	Valors %	1.790 3,9	1.006 3,3	2.796 3,6
	Assalariats fixos	Valors %	16.466 35,5	10.658 34,9	27.124 35,3
	Assalariats eventuais	Valors %	26.976 58,2	18.168 59,5	45.144 58,7
	Ajuda familiar	Valors %	401 0,9	288 0,9	689 0,9
	Membre de cooperatives	Valors %	101 0,2	48 0,2	149 0,2
	Total	Valors %	46.332 100,0	30.543 100,0	76.875 100,0
20-24 anys	Empresari amb personal	Valors %	3.084 2,0	1.542 1,2	4.626 1,6
	Empresari sense personal	Valors %	8.642 5,6	4.629 3,6	13.271 4,7
	Assalariats fixos	Valors %	77.790 50,3	61.627 47,6	139.417 49,1
	Assalariats eventuais	Valors %	64.120 41,4	60.822 47,0	124.942 44,0
	Ajuda familiar	Valors %	776 0,5	577 0,4	1.353 0,5
	Membre de cooperatives	Valors %	370 0,2	202 0,2	572 0,2
	Total	Valors %	154.782 100,0	129.399 100,0	284.181 100,0
25-29 anys	Empresari amb personal	Valors %	9.316 4,0	4.296 2,2	13.612 3,1
	Empresari sense personal	Valors %	18.466 7,9	9.934 5,0	28.400 6,6
	Assalariats fixos	Valors %	145.600 61,9	124.120 62,8	269.720 62,3
	Assalariats eventuais	Valors %	60.451 25,7	58.405 29,6	118.856 27,5
	Ajuda familiar	Valors %	637 0,3	509 0,3	1.146 0,3
	Membre de cooperatives	Valors %	657 0,3	378 0,2	1.035 0,2
	Total	Valors %	235.127 100,0	197.642 100,0	432.769 100,0
30-34 anys	Empresari amb personal	Valors %	15.333 6,5	6.269 3,5	21.602 5,2
	Empresari sense personal	Valors %	22.293 9,5	11.118 6,3	33.411 8,1
	Assalariats fixos	Valors %	155.115 65,9	119.243 67,4	274.358 66,5
	Assalariats eventuais	Valors %	41.566 17,6	39.354 22,2	80.920 19,6
	Ajuda familiar	Valors %	360 0,2	439 0,2	799 0,2
	Membre de cooperatives	Valors %	862 0,4	531 0,3	1.393 0,3
	Total	Valors %	235.529 100,0	176.954 100,0	412.483 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Situació professional segons lloc de naixement i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001
(en valors absoluts i en percentatges)

A.31			Catalunya	Resta de l'Estat espanyol	Fora de l'Estat espanyol	Total
		Valors %				
16-19 anys	Empresari amb personal	Valors %	843 1,2	36 1,0	94 1,8	973 1,3
	Empresari sense personal	Valors %	2.464 3,6	105 3,0	227 4,3	2.796 3,6
	Assalariats fixos	Valors %	24.159 35,5	1.199 34,1	1.766 33,2	27.124 35,3
	Assalariats eventuais	Valors %	39.872 58,6	2.146 61,1	3.126 58,8	45.144 58,7
	Ajuda familiar	Valors %	580 0,9	20 0,6	89 1,7	689 0,9
	Membre de cooperatives	Valors %	129 0,2	8 0,2	12 0,2	149 0,2
	Total	Valors %	68.047 100,0	3.514 100,0	5.314 100,0	76.875 100,0
20-24 anys	Empresari amb personal	Valors %	4.094 1,6	178 1,5	354 1,7	4.626 1,6
	Empresari sense personal	Valors %	11.812 4,7	523 4,4	936 4,5	13.271 4,7
	Assalariats fixos	Valors %	125.254 49,8	5.620 47,5	8.543 40,8	139.417 49,1
	Assalariats eventuais	Valors %	108.562 43,2	5.446 46,0	10.934 52,2	124.942 44,0
	Ajuda familiar	Valors %	1.155 0,5	44 0,4	154 0,7	1.353 0,5
	Membre de cooperatives	Valors %	515 0,2	17 0,1	40 0,2	572 0,2
	Total	Valors %	251.392 100,0	11.828 100,0	20.961 100,0	284.181 100,0
25-29 anys	Empresari amb personal	Valors %	11.864 3,2	822 2,9	926 2,6	13.612 3,1
	Empresari sense personal	Valors %	24.894 6,7	1.607 5,7	1.899 5,3	28.400 6,6
	Assalariats fixos	Valors %	236.032 64,0	17.586 62,5	16.102 45,1	269.720 62,3
	Assalariats eventuais	Valors %	94.324 25,6	7.984 28,4	16.548 46,3	118.856 27,5
	Ajuda familiar	Valors %	895 0,2	68 0,2	183 0,5	1.146 0,3
	Membre de cooperatives	Valors %	909 0,2	56 0,2	70 0,2	1.035 0,2
	Total	Valors %	368.918 100,0	28.123 100,0	35.728 100,0	432.769 100,0
30-34 anys	Empresari amb personal	Valors %	17.975 5,6	2.103 4,2	1.524 3,9	21.602 5,2
	Empresari sense personal	Valors %	27.592 8,5	3.356 6,8	2.463 6,3	33.411 8,1
	Assalariats fixos	Valors %	221.833 68,5	33.923 68,4	18.602 47,6	274.358 66,5
	Assalariats eventuais	Valors %	54.674 16,9	9.991 20,1	16.255 41,6	80.920 19,6
	Ajuda familiar	Valors %	573 0,2	82 0,2	144 0,4	799 0,2
	Membre de cooperatives	Valors %	1.150 0,4	157 0,3	86 0,2	1.393 0,3
	Total	Valors %	323.797 100,0	49.612 100,0	39.074 100,0	412.483 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Categoria socioeconòmica segons sexe i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.32			Home	Dona	Total
16-19 anys	Alta	Valors %	821 1,8	579 1,9	1.400 1,8
	Mitjana	Valors %	3.942 8,6	2.684 8,9	6.626 8,7
	Baixa	Valors %	41.019 89,6	26.961 89,2	67.980 89,4
	Total	Valors %	45.782 100,0	30.224 100,0	76.006 100,0
20-24 anys	Alta	Valors %	4.538 3,0	2.904 2,3	7.442 2,6
	Mitjana	Valors %	29.239 19,0	25.162 19,6	54.401 19,3
	Baixa	Valors %	119.844 78,0	100.594 78,2	220.438 78,1
	Total	Valors %	153.621 100,0	128.660 100,0	282.281 100,0
25-29 anys	Alta	Valors %	14.410 6,2	8.226 4,2	22.636 5,2
	Mitjana	Valors %	71.733 30,6	57.707 29,3	129.440 30,0
	Baixa	Valors %	148.063 63,2	131.040 66,5	279.103 64,7
	Total	Valors %	234.206 100,0	196.973 100,0	431.179 100,0
30-34 anys	Alta	Valors %	23.563 10,0	10.671 6,1	34.234 8,3
	Mitjana	Valors %	76.286 32,5	52.785 29,9	129.071 31,4
	Baixa	Valors %	135.128 57,5	112.913 64,0	248.041 60,3
	Total	Valors %	234.977 100,0	176.369 100,0	411.346 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Categoria socioeconòmica segons nivell d'estudis i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001
(en valors absoluts i en percentatges)

A.33									
			Primària o inferior	ESO i EGB*	Batxillerat	FP I	FP II	Superior	Total
16-19 anys	Alta	Valors %	310 1,7	663 1,7	231 2,9	124 1,6	72 3,0	- -	1.400 1,8
	Mitjana	Valors %	981 5,5	3.248 8,1	1.170 14,5	736 9,4	491 20,2	- -	6.626 8,7
	Baixa	Valors %	16.494 92,7	35.956 90,2	6.684 82,7	6.974 89,0	1.872 76,9	- -	67.980 89,4
	Total	Valors %	17.785 100,0	39.867 100,0	8.085 100,0	7.834 100,0	2.435 100,0	- -	76.006 100,0
20-24 anys	Alta	Valors %	909 2,4	1.991 2,2	1.494 3,4	925 2,7	863 2,2	1.260 3,3	7.442 2,6
	Mitjana	Valors %	2.638 6,9	9.935 11,0	7.881 18,2	4.624 13,7	9.126 23,5	20.197 53,4	54.401 19,3
	Baixa	Valors %	34.743 90,7	78.384 86,8	34.046 78,4	28.092 83,5	28.775 74,2	16.398 43,3	220.438 78,1
	Total	Valors %	38.290 100,0	90.310 100,0	43.421 100,0	33.641 100,0	38.764 100,0	37.855 100,0	282.281 100,0
25-29 anys	Alta	Valors %	1.736 3,6	4.408 4,0	4.050 6,7	2.086 5,3	2.590 4,6	7.766 6,6	22.636 5,2
	Mitjana	Valors %	4.281 8,9	16.543 15,1	13.882 23,0	7.157 18,1	15.199 27,0	72.378 61,5	129.440 30,0
	Baixa	Valors %	42.116 87,5	88.299 80,8	42.384 70,3	30.321 76,6	38.498 68,4	37.485 31,9	279.103 64,7
	Total	Valors %	48.133 100,0	109.250 100,0	60.316 100,0	39.564 100,0	56.287 100,0	117.629 100,0	431.179 100,0
30-34 anys	Alta	Valors %	2.276 4,7	6.328 6,0	6.835 10,8	3.228 7,9	3.814 8,2	11.753 11,1	34.234 8,3
	Mitjana	Valors %	4.854 10,1	18.968 17,8	15.731 24,8	8.332 20,4	14.156 30,3	67.030 63,1	129.071 31,4
	Baixa	Valors %	40.793 85,1	80.972 76,2	40.905 64,4	29.228 71,7	28.711 61,5	27.432 25,8	248.041 60,3
	Total	Valors %	47.923 100,0	106.268 100,0	63.471 100,0	40.788 100,0	46.681 100,0	106.215 100,0	411.346 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* En les franges d'edat més elevades també inclou Batxillerat Elemental

**Categoria socioeconòmica segons lloc de naixement i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001
(en valors absoluts i en percentatges)**

A.34			Catalunya	Resta de l'Estat espanyol	Fora de l'Estat espanyol	Total
		Valors %				
16-19 anys	Alta		1.229 1,8	52 1,5	119 2,3	1.400 1,8
	Mitjana		5.913 8,8	287 8,2	426 8,2	6.626 8,7
	Baixa		60.168 89,4	3.145 90,3	4.667 89,5	67.980 89,4
	Total		67.310 100,0	3.484 100,0	5.212 100,0	76.006 100,0
20-24 anys	Alta		6.591 2,6	307 2,6	544 2,6	7.442 2,6
	Mitjana		49.600 19,9	2.128 18,1	2.673 12,9	54.401 19,3
	Baixa		193.580 77,5	9.300 79,3	17.558 84,5	220.438 78,1
	Total		249.771 100,0	11.735 100,0	20.775 100,0	282.281 100,0
25-29 anys	Alta		19.648 5,3	1.453 5,2	1.535 4,3	22.636 5,2
	Mitjana		114.424 31,1	8.066 28,8	6.950 19,6	129.440 30,0
	Baixa		233.569 63,5	18.491 66,0	27.043 76,1	279.103 64,7
	Total		367.641 100,0	28.010 100,0	35.528 100,0	431.179 100,0
30-34 anys	Alta		28.286 8,8	3.445 7,0	2.503 6,4	34.234 8,3
	Mitjana		107.085 33,2	13.811 27,9	8.175 21,0	129.071 31,4
	Baixa		187.597 58,1	32.209 65,1	28.235 72,6	248.041 60,3
	Total		322.968 100,0	49.465 100,0	38.913 100,0	411.346 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

Sector d'activitat segons nivell d'estudis i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.35				Primària	ESO i	Batxillerat	FP I	FP II	Superior	Total
				o inferior	EGB*					
16-19 anys	Primari	Valors %	536 3,0	722 1,8	84 1,0	147 1,9	43 1,8	- -	1.532 2,0	
	Indústria	Valors %	5.292 29,4	11.659 28,9	1.371 16,7	2.107 26,7	545 22,2	- -	20.974 27,3	
	Construcció	Valors %	4.398 24,5	7.152 17,7	479 5,8	910 11,5	195 7,9	- -	13.134 17,1	
	Serveis	Valors %	7.744 43,1	20.803 51,6	6.283 76,5	4.734 59,9	1.671 68,1	- -	41.235 53,6	
	Total	Valors %	17.970 100,0	40.336 100,0	8.217 100,0	7.898 100,0	2.454 100,0	- -	76.875 100,0	
20-24 anys	Primari	Valors %	1.269 3,3	1.947 2,1	537 1,2	613 1,8	512 1,3	208 0,5	5.086 1,8	
	Indústria	Valors %	11.644 30,2	28.461 31,3	9.077 20,7	9.875 29,2	10.483 26,9	5.346 14,1	74.886 26,4	
	Construcció	Valors %	8.776 22,7	15.348 16,9	2.993 6,8	3.907 11,5	2.947 7,6	1.301 3,4	35.272 12,4	
	Serveis	Valors %	16.915 43,8	45.138 49,7	31.219 71,2	19.438 57,5	25.033 64,2	31.194 82,0	168.937 59,4	
	Total	Valors %	38.604 100,0	90.894 100,0	43.826 100,0	33.833 100,0	38.975 100,0	38.049 100,0	284.181 100,0	
25-29 anys	Primari	Valors %	1.858 3,8	2.412 2,2	774 1,3	787 2,0	830 1,5	676 0,6	7.337 1,7	
	Indústria	Valors %	14.126 29,2	33.666 30,7	14.257 23,5	11.767 29,6	16.345 29,0	19.654 16,7	109.815 25,4	
	Construcció	Valors %	10.843 22,4	16.444 15,0	4.172 6,9	4.347 10,9	4.183 7,4	4.622 3,9	44.611 10,3	
	Serveis	Valors %	21.518 44,5	57.154 52,1	41.395 68,3	22.805 57,4	35.079 62,2	93.055 78,9	271.006 62,6	
	Total	Valors %	48.345 100,0	109.676 100,0	60.598 100,0	39.706 100,0	56.437 100,0	118.007 100,0	432.769 100,0	
30-34 anys	Primari	Valors %	1.966 4,1	2.891 2,7	947 1,5	838 2,0	697 1,5	632 0,6	7.971 1,9	
	Indústria	Valors %	13.265 27,6	31.841 29,9	14.545 22,8	11.949 29,2	13.354 28,5	17.385 16,3	102.339 24,8	
	Construcció	Valors %	10.537 21,9	14.852 13,9	4.332 6,8	4.234 10,4	3.400 7,3	3.726 3,5	41.081 10,0	
	Serveis	Valors %	22.329 46,4	57.013 53,5	43.857 68,9	23.869 58,4	29.335 62,7	84.689 79,6	261.092 63,3	
	Total	Valors %	48.097 100,0	106.597 100,0	63.681 100,0	40.890 100,0	46.786 100,0	106.432 100,0	412.483 100,0	

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.

* En les franges d'edat més elevades també inclou Batxillerat Elemental

Sector d'activitat segons lloc de naixement i per grups d'edat. Àmbit territorial, 2001 (en valors absoluts i en percentatges)

A.36			Catalunya	Resta de l'Estat espanyol	Fora de l'Estat espanyol	Total
		Valors %				
16-19 anys	Primari	Valors %	1.243 1,8	59 1,7	230 4,3	1.532 2,0
	Indústria	Valors %	18.922 27,8	851 24,2	1.201 22,6	20.974 27,3
	Construcció	Valors %	11.446 16,8	695 19,8	993 18,7	13.134 17,1
	Serveis	Valors %	36.436 53,5	1.909 54,3	2.890 54,4	41.235 53,6
	Total	Valors %	68.047 100,0	3.514 100,0	5.314 100,0	76.875 100,0
20-24 anys	Primari	Valors %	4.023 1,6	181 1,5	882 4,2	5.086 1,8
	Indústria	Valors %	67.646 26,9	2.858 24,2	4.382 20,9	74.886 26,4
	Construcció	Valors %	30.223 12,0	1.623 13,7	3.426 16,3	35.272 12,4
	Serveis	Valors %	149.500 59,5	7.166 60,6	12.271 58,5	168.937 59,4
	Total	Valors %	251.392 100,0	11.828 100,0	20.961 100,0	284.181 100,0
25-29 anys	Primari	Valors %	5.518 1,5	335 1,2	1.484 4,2	7.337 1,7
	Indústria	Valors %	95.801 26,0	6.839 24,3	7.175 20,1	109.815 25,4
	Construcció	Valors %	35.562 9,6	3.136 11,2	5.913 16,6	44.611 10,3
	Serveis	Valors %	232.037 62,9	17.813 63,3	21.156 59,2	271.006 62,6
	Total	Valors %	368.918 100,0	28.123 100,0	35.728 100,0	432.769 100,0
30-34 anys	Primari	Valors %	5.932 1,8	524 1,1	1.515 3,9	7.971 1,9
	Indústria	Valors %	81.644 25,2	12.933 26,1	7.762 19,9	102.339 24,8
	Construcció	Valors %	28.463 8,8	5.949 12,0	6.669 17,1	41.081 10,0
	Serveis	Valors %	207.758 64,2	30.206 60,9	23.128 59,2	261.092 63,3
	Total	Valors %	323.797 100,0	49.612 100,0	39.074 100,0	412.483 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Cens de 2001. Institut d'Estadística de Catalunya.